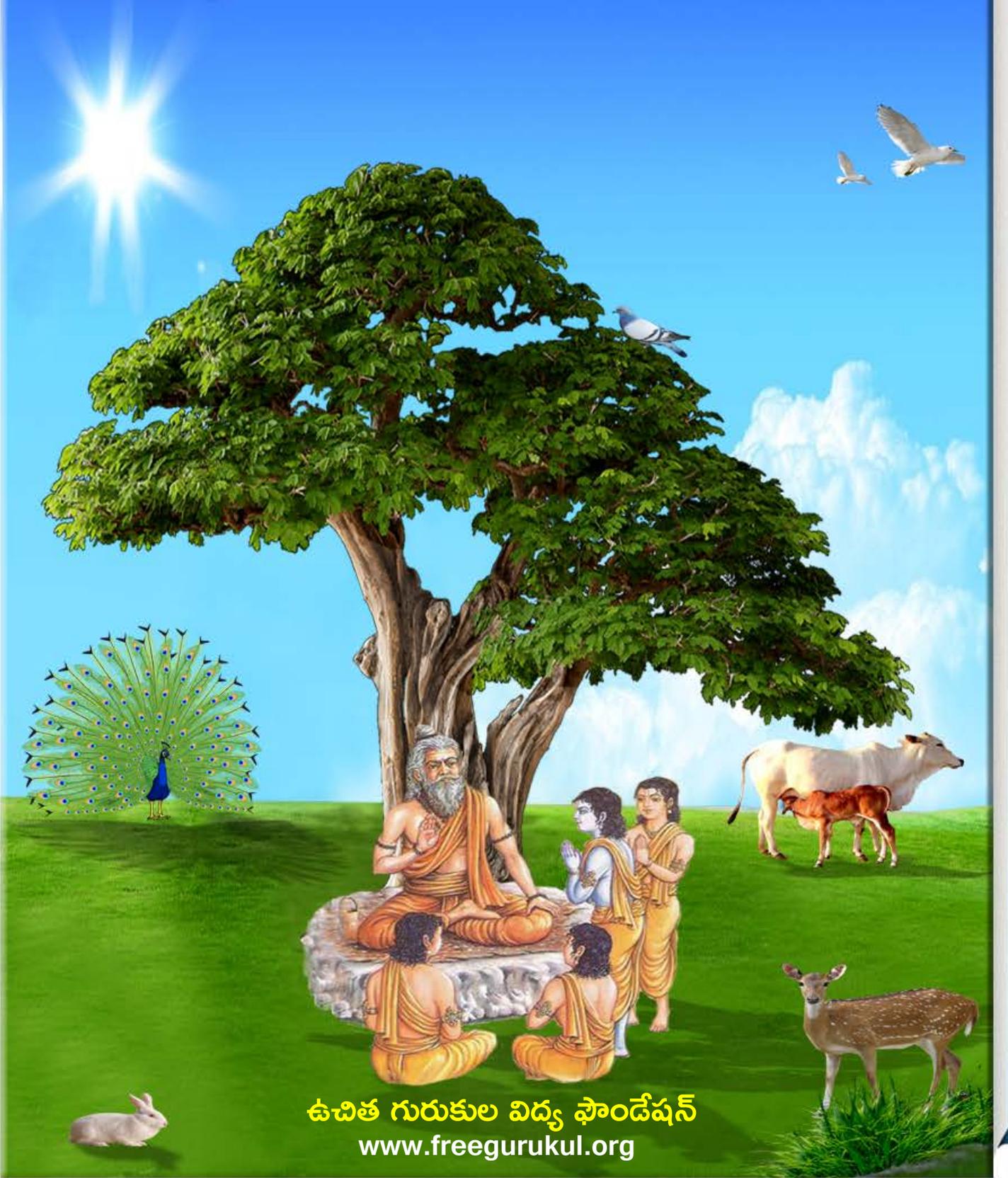

వేదములు

ఋగ్వేద సంహిత

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు రుద్రాత్రేయ

గురు బాలాబల

గురు గౌతమీ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

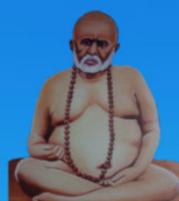

గురు విరభద్రాంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాలా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మోషాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్: www.mohanpublications.com
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/Whatsapp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్:

<http://www.mohanpublications.com/>

The screenshot displays the Mohan Publications website interface. At the top, the browser address bar shows the URL www.mohanpublications.com/ebooks_category.php. The website header includes the Mohan Publications logo, an 'eBook' icon, and the domain www.మోహన్ పబ్లికేషన్స్.com. A navigation menu below the header has 'E-Books' highlighted with a red box. Below the menu is a carousel of six book covers, including titles like 'శిశువర్షిణి', 'పదరంగం', 'జ్యోతిష వివాహకాళిక', 'CHILDREN NAMES BOOK', 'విలాసం', and 'వివాహ జ్యోతిష మంజరి'. A pink bar below the carousel categorizes books into 'Just Released Books', 'Distribution Books', 'Premium E-Books', and 'Free E-Books'. The 'Free E-Books Category' is highlighted with a red box and contains a grid of sub-categories: 'DEVOTIONAL & SPIRITUAL BOOKS', 'PUJAS & VRATHAS', 'SAHASRANAMA BOOKS', 'JYOTISHAM & VAASTU', 'PURANAS & VEDAS', and 'AYURVEDA & HOMEOPATHY'. A sidebar on the left lists various book categories under 'Books Catalogue'.

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవనంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

సహస్రాధిక ఉచిత తెలుగు
ఇ - గ్రంథములకు
వీక్షించండి...

WWW. MOHAN
PUBLICATIONS.COM

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, వైద్య,
మంత్రశాస్త్రాది గ్రంథములకు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్,

కోటగుమ్మం,
అజంతాహోటల్ ఎదుట,
రాజమండ్రి - 533 101.
తూర్పుగోదావరిజిల్లా
ఆంధ్రప్రదేశ్ - ఇండియా.

॥ వేదోఽఖిలం దర్శమూలమ్ ॥

॥ వేదో నిత్యమధీయతామ్ ॥

ఋగ్వేద సంహితా

సాక్షాన్మూలప్రమాణాయ విష్ణవేఽమిత తేజసే ।

ఆద్యాయ సర్వ వేదానాం ఋగ్వేదాయ నమో నమః ॥

వేదః శివః శివో వేదః వేదాధ్యాయీ సదాశివః ।

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన వేదమేవ సదాపఠేత్ ॥

ఋగ్వేదసంహితా

(మన్తానుక్రమణ్యా సహితం)

శౌనకాచార్య పరిగణిత అనువాకాః 85 - సూక్తసంఖ్యా 1025

(1017 అని ఒకరు / 1036 అని మరొకరు)

సంపాదకః

బ్రహ్మశ్రీ ప్రతాప వెంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

ప్రకాశకః

వేదపరిమళ ప్రచురణ

చిలకలూరిపేట - 522616

సెల్ : 9010066160

ఋగ్వేదః । అష్టకః 1, అధ్యాయః 1, వర్గః 1] [ఋగ్వేదః । మండలం 1, సూక్తం 1, మంత్రః 1

ఋగ్వేద - సంహితా

ప్రథమోఽష్టకః

ప్రథమం మణ्डलम्

[ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ 1 ॥ వర్గః 1 - 37] [ప్రథమోఽనువాకః ॥ 1 ॥ సూక్తాని 1 - 3]

శ్రీగణేశాయనమః । శ్రీసరస్వత్యైనమః । శ్రీవేదపురుషాయనమః ।

హరిః ఓమ్

(1)

అగ్నిమీశ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా అగ్నిర్దాయత్రీ ।

- అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజమ్ । హోతారం రత్నధాతమమ్ ॥ 1
- అగ్నిః పూర్వేభిర్బృషిభి-రీడ్యో నూతనైరుత । స దేవా ఏహ వక్షతి ॥ 2
- అగ్నినా రయిమశ్చవ-త్పోషమేవ దివేదివే । యశసం వీరవత్తమమ్ ॥ 3
- అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరం విశ్వతః పరిభూరసి । స ఇద్దేవేషు గచ్ఛతి ॥ 4
- అగ్నిర్హోతా కవిక్రతుః సత్యశ్చిత్రశ్రవస్తమః । దేవో దేవేభిరా గమత్ ॥ 5 [1]
- యదజ్ఞ దాశుషే త్వ-మగ్నే భద్రం కరిష్యసి । తవేత్తత్ప్రత్యమగ్నిరః ॥ 6
- ఉప త్వాగ్నే దివేదివే దోషావస్తర్దియా వయమ్ । నమో భరన్త ఏమసి ॥ 7
- రాజన్తమధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీదివిమ్ । వర్ధమాన్తం స్వే దమే ॥ 8
- స నః పితేవ సూనవే ఽగ్నే సూపాయనో భవ । సచస్వా నః స్వస్తయే ॥ 9 [2]

(2)

వాయవాయాహీతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యత్వచస్య వాయుః
ద్వితీయత్వచస్యైస్త్వవాయూ తృతీయత్వచస్యమిత్రావరుణౌ గాయత్రీ ।

- వాయవా యాహి దర్శతే-మే సోమా అరంకృతాః । తేషాం పాహి శ్రుధీ హవమ్ ॥ 1
- వాయ ఉక్థేభిర్జరన్తే త్వామచ్ఛా జరితారః । సుతసోమా అహర్విదః ॥ 2
- వాయో తవ ప్రపృచ్ఛతీ ధేనా జిగాతి ద్రాశుషే । ఉరూచీ సోమపీతయే ॥ 3
- ఇన్ద్రవాయూ ఇమే సుతా ఉప్ర ప్రయోభిరా గతమ్ । ఇన్ద్రవో వాముశన్తి హి ॥ 4
- వాయువిన్ద్రశ్చ చేతథః సుతానాం వాజినీవసూ । తావా యాతముప ద్రవత్ ॥ 5 [3]
- వాయువిన్ద్రశ్చ సున్వత ఆ యాతముప నిష్క్రూతమ్ । మక్షిన్ద్రా ద్ధియా నరా ॥ 6
- మిత్రం హవే పూతదక్షం వరుణం చ రిశాదసమ్ । ధియం పృతాచీం సాధన్తా ॥ 7
- ఋతేన మిత్రావరుణా-వృతావృధావృతస్సృశా । క్రతుం బ్రహన్తమాశాధే ॥ 8
- కవీ నో మిత్రావరుణా తువిజాతా ఉర్తుక్షయా । దక్షం దధాతే అపసమ్ ॥ 9 [4]

(3)

అశ్వినాయజ్ఞరీరితి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యత్వచస్యాశ్వినౌ
ద్వితీయత్వచస్యైస్త్వః తృతీయత్వచస్య విశ్వేదేవాః చతుర్థత్వచస్య సరస్వతీ గాయత్రీ ।

- అశ్వినా యజ్ఞరీరిషో ద్రవత్పాణీ శుభస్పతీ । పురుభుజా చన్వస్యతమ్ ॥ 1
- అశ్వినా పురుదంససా నరా శవీరయా ద్ధియా । ధిష్ణ్యా వసన్తం గిరః ॥ 2
- దస్రా యువాకవః సుతా నాసన్త్యా వృక్తబర్హిషః । ఆయాతం రుద్రవర్తనీ ॥ 3
- ఇన్ద్రా యాహి చిత్రభానో సుతా ఇమే త్వాయవః । అణీభిన్దనా పూతాసః ॥ 4
- ఇన్ద్రా యాహి ద్ధియేషితో విప్రజూతః సుతావతః । ఉప్ర బ్రహ్మణి వాఘతః ॥ 5
- ఇన్ద్రా యాహి తూతుజాన్త ఉప్ర బ్రహ్మణి హరివః । సుతే దధిష్వ నశ్చనః ॥ 6 [5]

ఓమాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వే దేవాస్త ఆ గత । ద్రాశ్వాంసో ద్రాశుషః సుతమ్ ॥ 7
 విశ్వే దేవాసో అపురః సుతమా గన్త తూర్ణయః । ఉస్రా ఇవ స్వసరాణి ॥ 8
 విశ్వే దేవాసో అస్రిధ ఏహిమాయాసో అద్రుహః । మేధం జుషన్త వహ్నయః ॥ 9
 ప్రావకా నః సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞం వప్సు ధియా వసుః ॥ 10
 చోదయిత్రి సూన్యతానాం చేతన్తి సుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥ 11
 మహో అర్ఘః సరస్వతీ ప్ర చేతయతి కేతునా । ధియో విశ్వా వి రాజతి ॥ 12 [6]

[ద్వితీయోఽనువాకః ॥ సూ. 4-7]

(4)

సురూపకృత్నుమితి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రోమధుచ్చన్దా ఇన్దో గాయత్రీ ।

సురూప్తకృత్నుమూతయే సుదుఘామివ గోదుహే । జుహూమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
 ఉప నః సవనా గహి సోమస్య సోమపాః పిబ । గోదా ఇద్రేవతో మదః ॥ 2
 అథా తే అన్తమానాం విద్యామ సుమతీనామ్ । మా నో అతి ఖ్య ఆ గహి ॥ 3
 పరేహి విగ్రమస్తృత-మిన్ద్రం పృచ్ఛా విప్తశ్చితమ్ । యస్తే సఖిభ్య ఆ వరమ్ ॥ 4
 ఉత బ్రువన్తు నో నిదో నిరన్యతశ్చిదారత । దధానా ఇన్ద్ర ఇద్దువః ॥ 5 [7]
 ఉత నః సుభగాః అరి-ర్వోచేయర్దస్మ కృష్టయః । స్యామేదిన్ద్రస్య శర్మణి ॥ 6
 ఏమాశుమాశవే భర యజ్జగ్రియం నృమాదనమ్ । ప్రతయన్మన్దయత్సఖమ్ ॥ 7
 అస్య పీత్వా శతక్రతో ఘనో వృత్రాణామభవః । ప్రావో వాజేషు వాజినమ్ ॥ 8
 తం త్వా వాజేషు వాజినం వాజయామః శతక్రతో । ధనానామిన్ద్ర సాతయే ॥ 9
 యో రాయోఽవనిర్మహ-స్త్వివారః సున్వతః సఖా । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 10 [8]

(5)

ఆత్వేతేతి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఆ త్వేతా ని పీద్రతే-స్త్రమభి ప్ర గాయత । సఖాయః సోమవాహసః ॥ 1
- పురూతమం పురూణా-మీశానం వార్యాణామ్ । ఇన్ద్రం సోమే సచా సుతే ॥ 2
- స ఘా నో యోగ ఆ భువ-త్స రాయే స పురంధ్యామ్ । గమద్వాజేభిరా స నః ॥ 3
- యస్య స్తంస్థే న పృణ్వతే హరీ సమత్సు శత్రవః । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 4
- సుతపావ్నే సుతా ఇమే శుచయో యన్తి వీతయే । సోమాసో దధ్యాశిరః ॥ 5 [9]
- త్వం సుతస్య పీతయే సద్యో వృద్ధో అజాయథాః । ఇన్ద్ర జ్యైష్ఠ్యాయ సుక్రతో ॥ 6
- ఆ త్వ విశన్త్వాశవః సోమాస ఇన్ద్ర గిర్వణః । శం తే సన్తు ప్రచేతసే ॥ 7
- త్వాం సోమా అవీవృధ-న్త్వాముక్థా శతక్రతో । త్వాం వర్ధన్తు నో గిరః ॥ 8
- అక్షితోతిః సనేద్దిమం వాజమిన్ద్రః సహస్రిణమ్ । యస్మిన్విశ్వాన్తి పౌన్స్యా ॥ 9
- మా నో మర్తా అభి ద్రుహ-న్తనూనామిన్ద్ర గిర్వణః । ఈశానో యవయా వ్రధమ్ ॥ 10 [10]

(6)

యుజ్జ్వీతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దాః ఆద్యానాం తిస్సృణామిన్ద్రః
తతఃషణ్ణాం మరుతః (వీకుచిదిన్ద్రేణేతిద్వయోరిన్ద్రశ్చవా) దశమ్యా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- యుజ్జ్వన్తి బ్రధ్నుమరుషం చరన్తం పరి తస్సుషః । రోచన్తే రోచనా ద్వి ॥ 1
- యుజ్జ్వన్తస్య కామ్యా హరీ విపక్షసా రథే । శోణా ధృష్ణా నృవాహసా ॥ 2
- కేతుం కృణ్వన్తకేతవే పేశో మర్యా అపేశసే । సముషద్భిరజాయథాః ॥ 3
- ఆదహ స్తుధామను పుసర్గర్భత్వమేరిరే । దధానా నామ యజ్జియమ్ ॥ 4
- వీకు చిదారుజత్సుభి-ర్లహా చిదిన్ద్ర వహ్నిభిః । అవిన్ద్ర ఉస్రియా అను ॥ 5 [11]

- దే॒వ॒య॒న్తో॑ య॒థా॑ మ॒తి-మ॒చ్ఛా॑ వి॒దద॒వ్సుం॑ గి॒రః । మ॒హా॑మ॒నూష॑త శ్రు॒తమ్ ॥ 6
- ఇ॒న్ద్రో॑ణ సం హి దృ॒క్ష॑సే సంజగ్మా॒న్ అ॒భి॒భ్యుషా॑ । మ॒న్దా స॑మానవ॒ర్చసా॑ ॥ 7
- అ॒న॒వ॒ద్వైర॒భిద్యు॑భి-ర్తు॒ఖః స॒హస్వ॑దర్చ॒తి । గ॒ణైరి॒న్ద్రస్య॑ కా॒మ్యైః ॥ 8
- అ॒తః పరి॑జ్ఞా॒న్నా గ॑హి ది॒వో వా రో॑చనాద॒ధి । స॒మస్మి॑న్నృ॒జ్జాతే॑ గి॒రః ॥ 9
- ఇ॒తో వా స్రా॑తిమీ॒మహే॑ ది॒వో వా పార్థి॑వాద॒ధి । ఇ॒న్ద్రం మ॒హో వా ర॑జ॒సః ॥ 10 [12]

(7)

ఇన్ద్రమిదితి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఇ॒న్ద్రమి॒ద్దాధి॑నో బ్ర॒హ-ది॒న్ద్రమ॑రే॒భిర్ర్కి॑ణః । ఇ॒న్ద్రం వాణీ॑రనూష॒త ॥ 1
- ఇ॒న్ద్ర ఇ॒ద్ధర్వోః॑ స॒చా సం॑మి॒శ్చ ఆ వ॑చో॒యుజా॑ । ఇ॒న్ద్రో వ్ర॒జీ హి॑ర॒ణ్యయః॑ ॥ 2
- ఇ॒న్ద్రో దీ॒ర్ఘాయ॑ చక్ష॒స్ర ఆ సూ॑ర్యం రో॒హయ॑ద్ది॒వి । వి గో॑భి॒రద్రి॑మై॒రయత్ ॥ 3
- ఇ॒న్ద్ర వా॒జేషు॑ నో ౭వ ప్ర॒హస్ర॑ప్ర॒ధనే॑షు చ । ఉ॒గ్ర ఉ॒గ్రాభి॑రూతి॒భిః ॥ 4
- ఇ॒న్ద్రం వ్రయం॑ మ॒హాధ॑న ఇ॒న్ద్రమ॑ర్భే హ॒వామహే॑ । యు॒జం వృ॒తేషు॑ వ్ర॒జిణమ్ ॥ 5 [13]
- స నో॑ వృ॒షన్న॒ముం చ॒రుం స॒త్రాదా॑వన్న॒పా వృ॑ధి । అ॒స్మభ్య॑మప్ర॒తిష్క॑తః ॥ 6
- తు॒జ్జోతు॒జ్జో య ఉ॒త్తరే॑ స్రో॒మా ఇ॒న్ద్రస్య॑ వ్ర॒జిణః॑ । న వి॒న్దే అ॒స్య సు॑ష్టుతిమ్ ॥ 7
- వృ॒షా యూ॑భే॒వ వంస॑గః కృ॒ష్టిరి॒యర్వో॑జ॒సా । ఈశా॑నో అప్ర॒తిష్క॑తః ॥ 8
- య ఏ॒కశ్చ॑ర్ష॒ణీనాం॑ వ॒సూనా॑మి॒రజ్య॑తి । ఇ॒న్ద్రః ప॒ఞ్చ క్షి॑తీ॒నామ్ ॥ 9
- ఇ॒న్ద్రం వో వి॒శ్వత॑స్ప॒రి హ॒వామహే॑ జ॒నేభ్యః॑ । అ॒స్మాక॑మస్తు కే॒వలః॑ ॥ 10 [14]

[తృతీయో ౭నువాకః ॥ సూ. 8 - 11]

(8)

ఏన్ద్రేతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఏన్ద్ర సావసిం రయిం ప్రజిత్యానం సదాసహమ్ । వర్షిష్ఠమూతయే భర ॥ 1
- ని యేన ముష్టిహత్యయా ని వృత్రా రుణధామహై । త్వోతాసో న్యర్వతా ॥ 2
- ఇన్ద్ర త్వోతాస ఆ వయం వజ్రం ఘనా దదీమహి । జయేఘ సం యుధి స్పృధః ॥ 3
- వయం శూరేభిరస్తృభి-రిన్ద్ర త్వయా యుజా వయమ్ । సాసహ్యోమ పుతన్వతః ॥ 4
- మహాఽ ఇన్ద్రః పరశ్చ ను మహిత్యమస్తు వజ్రినే । ద్యౌర్న ప్రథినా శవః ॥ 5[15]
- ప్రమోహే వా య ఆశత నరస్తోకస్య సనితా । విప్రాసో వా ధిరూయవః ॥ 6
- యః క్రుక్షిః సోమపాతమః సముద్ర ఇవ పిన్వతే । ఉర్వీరాప్తో న క్రాకుదః ॥ 7
- ఏవా హ్యస్య సూన్వతా విరప్తీ గోమతీ మహీ । ప్రక్వా శాఖా న ద్రాశుషే ॥ 8
- ఏవా హి తే విభూతయః క్షాతయః ఇన్ద్ర మావతే । పద్యశ్చిత్సన్తి ద్రాశుషే ॥ 9
- ఏవా హ్యస్య కామ్యా స్తోమ ఉక్థం చ శంస్యా । ఇన్ద్రాయ స్తోమపీతయే ॥ 10[16]

(9)

ఇంద్రహితి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఇన్ద్రేహి మత్స్యన్ద్రస్తో విశ్వేభిః సోమపర్వభిః । మహాఽ అభిష్ఠిరోజసా ॥ 1
- ఏమేనం సృజతా సుతే మున్దిమిన్ద్రాయ మున్దినే । చక్రిం విశ్వాని చక్రయే ॥ 2
- మత్స్వా సుశివ్ర మున్దిభిః స్తోమేభిర్విశ్వచర్షణే । సచైఘ సవనేష్వా ॥ 3
- అస్యగ్రమిన్ద్ర తే గిరః ప్రతి త్వాముదహాసత । అజోషా వృషభం పతిమ్ ॥ 4
- సం చోదయ చిత్రమర్వా-గ్రాధ ఇన్ద్ర వరేణ్యమ్ । అసదిత్తే విభు ప్రభు ॥ 5 [17]
- అస్మాన్తు తత్ర చోదయే-న్ద్ర రాయే రభస్వతః । తువిద్యుమ్న యశస్వతః ॥ 6
- సం గోమదిన్ద్ర వాజవ-ద్రస్మే పృథు శ్రవో బృహత్ । విశ్వాయుర్దేహ్యక్షితమ్ ॥ 7
- అస్మే ధేహి శ్రవో బృహ-ద్భ్యుమ్నం సహస్రసాతమమ్ । ఇన్ద్ర తా రథీనీరిషః ॥ 8

వసో॑రి॒న్ద్రం వ॑సుపతిం గీ॒ర్భిర్బృ॑ణన్త బు॒గ్మియ॑మ్ । హో॒మ గ॑న్తార॒మూత॑యే ॥ 9

సుతే॑సుతే న్యో॒కసే॑ బృహద్బృ॒హత ఏ॑దరిః । ఇన్ద్రా॑య తూష॒మర్చ॑తి ॥ 10 [18]

(10)

గాయత్రీతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దా ఇన్ద్రోఽనుష్టుప్ ।

గా॒యన్తి॑ త్వా గా॒యత్రీ॑ణో ॒ఽర్చన్త్య॑ర్క॒మర్కి॑ణః ।

బ్ర॒హ్మా॑ణస్త్వా శత॒క్రత॑ ఉ॒ద్వంశ॑మి॒వ యే॑మి॒రే ॥ 1

య॒త్నానోః॑ సా॒నుమా॑రు॒హ-దూ॑ర్భ్యస్ప॒ష్ట కర్ష॑మ్ ।

తది॒న్ద్రో అ॒ర్థం చే॑తతి యూ॒థేన॑ వృ॒ష్టిరే॑జతి ॥ 2

యు॒క్ష్యా॑ హి కే॒శినా॑ హ॒రీ వృ॑ష॒ణా క॑క్ష్యప్రా ।

అ॒థా న॑ ఇన్ద్ర సో॒మపా॑ గి॒రాము॑ప॒శ్రుతిం॑ చ॒ర ॥ 3

ఏ॒హి స్తో॒మా-అ॒భి స్వ॑రా ॒ఽభి గృ॑ణీ॒హ్యో రు॑వ ।

బ్ర॒హ్మ చ॑ నో వసో॑ సచే-న్ద్ర యు॒జ్జం చ॑ వర్ధ॒య ॥ 4

ఉ॒క్థమి॑న్ద్రా॒య శం॑స్యం వర్ధ॒నం పు॑రుని॒ష్షిధే॑ ।

శ్ర॒కో య॑థా సుతే॒షు ణో॑ రా॒రణ॑త్స॒ఖ్యేషు॑ చ ॥ 5

తమి॑త్స॒ఖిత్య॑ ఈ॒మహే॑ తం రా॒యే తం॑ సు॒వీర్యే॑ ।

స శ్ర॒క ఉ॑త నః శ॒క్త-ది॒న్ద్రో వసు॑ దయ॒మానః॑ ॥ 6 [19]

సు॒వివృ॑తం సు॒నిర॑జ-మిన్ద్ర త్వాదా॑తమి॒ద్యశః॑ ।

గ॒వైమప॑ వ్ర॒జం వృ॑ధి కృ॒ణు॑ష్వ రా॒ధో అ॑ద్రి॒వః ॥ 7

న॒హి త్వా రో॑ద॒సీ ఉ॒భే బు॑ఘూ॒యమా॑ణమి॒న్వతః॑ ।

జే॒షః స్వ॑ర్వతీ॒రవః॑ సం గా అ॒స్మభ్యం॑ ధూ॒నుహి॑ ॥ 8

అశ్రుత్కర్ణ శ్రుధీ హవం నూ చిద్ధధిష్వ మే గిరః ।	
ఇన్ద్ర స్తోమమిమం మమ కృష్వా యుజశ్చిదన్తరమ్ ॥	9
విద్యా హి త్వా వృషన్తమం వాజేషు హవనశ్రుతమ్ ।	
వృషన్తమస్య హూమహ ఊతిం సహస్రసాతమామ్ ॥	10
ఆ తూ న ఇన్ద్ర కౌశిక మన్దసానః స్తుతం పీబ ।	
నవ్యమాయుః ప్ర సూ తిర కృధీ సహస్రసామృషిమ్ ॥	11
పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః ।	
వృద్ధాయమను వృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః ॥	12 [20]

(11)

ఇన్ద్రం విశ్వా ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య జేతామాధుచ్చన్దస ఇన్ద్రో ఽనుష్టుప్ ।

ఇన్ద్రం విశ్వా అవీవృధ-న్తముద్రవ్యచప్తం గిరః ।	
రథీతమం రథీనాం వాజానాం సత్పతిం పతిమ్ ॥	1
ప్రఖ్యే త ఇన్ద్ర వ్రాజినో మా భేమ శవసస్పతే ।	
త్వామభి ప్ర ణోనుమో జేతారమపరాజితమ్ ॥	2
పూర్వీరిన్ద్రస్య రాతయో న వి దస్యన్త్యాతయః ।	
యదీ వాజస్య గోమతః స్తోతృభ్యో మంహతే ముఘమ్ ॥	3
పురాం భిన్దుర్యువా క్షవి-రమితౌజా అజాయత ।	
ఇన్ద్రో విశ్వస్య కర్మణో ధర్తా వ్రజీ పురుష్టుతః ॥	4
త్వం వలస్య గోమతో ఽపా వరద్రివో బిలమ్ ।	
త్వాం దేవా అబిభ్యుష-స్తుజ్యమానాస ఆవిఘః ॥	5

తవ॑హం॑ శూ॒ర రా॒తిభిః॑ ప్ర॒త్యాయం॑ సి॒ద్ధమా॑వదన్ ।

ఉ॒పాతి॑ష్ఠన్త గి॒ర్వణో॑ వి॒దుష్టే॑ తస్య॒ కార॑వః ॥ 6

మా॒యాభి॑రి॒స్థ మా॒యినం॑ త్వం శు॒ష్ఠమ॑వా॒తిరః॑ ।

వి॒దుష్టే॑ తస్య॒ మేధి॑రా-స్తే॒షాం శ్ర॒వాంస్య॑త్తిర ॥ 7

ఇ॒న్ద్రమీ॑శా॒నమో॑జ॒సా-భి॑ స్తో॒మా అ॒నూష॑త ।

స॒హస్రం॑ య॒స్య రా॒తయ॑ ఉ॒త వా॑ స॒న్తి భూ॑య॒సీః ॥ 8 [21]

[చతుర్థోఽనువాకః ॥ సూ. 12 - 17]

(12)

అగ్నిం దూతమితి దావదశర్చస్య సూక్తస్యకాణ్వోమేధాతిధిరగ్నిర్గాయత్రీ

అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యనిర్మన్వ్యాహవనీయావగ్నీదేవతే ।

అగ్నిం దూ॑తం వృ॒ణీమ॑హే హో॒తారం॑ వి॒శ్వవే॑దసమ్ । అ॒స్య య॑జ్ఞస్య॒ సుక్ర॑తుమ్ ॥ 1

అగ్ని॑మ॒గ్నిం హ॑వీ॒మభిః॑ స॒దా హ॑వన్త వి॒శ్వతి॑మ్ । హ్ర॒వ్యవా॑హం పు॒రుప్రి॑యమ్ ॥ 2

అగ్నే॑ దే॒వాః ఇ॒హో వ॑హ జ॒జ్ఞానో॑ వృ॒క్తబ॑ర్హిషే । అ॒సి హో॑తా॒ న ఈ॑డ్యః ॥ 3

తాః ఉ॑శతో వి బో॒ధయ॑ యదగ్నే॒ యాసి॑ దూ॒త్యమ్ । దే॒వైరా స॑త్ని బ॒ర్హిషి॑ ॥ 4

ఘృ॑తా॒హవ॑న దీ॒దివః॑ ప్ర॒తిష్ఠ॑ రిషతో దహ । అగ్నే॑ త్వం ర॒క్షస్వి॑నః ॥ 5

అగ్ని॑నాగ్నిః సమి॒ధ్యతే॑ క॒విర్బ్ర॑హ॒పతి॑ర్యు॒వా । హ్ర॒వ్యవా॑డ్ఘ్నో॒వస్యః॑ ॥ 6 [22]

క॒విమ॑గ్నిము॒ప స్తు॑హి స॒త్యధ॑ర్మాణమధ్యరే । దే॒వమీ॑వచా॒తన॑మ్ ॥ 7

యస్తా॑స్మగ్నే॒ హ్రవి॑ష్ప॒తి-ర్దూ॒తం దే॒వ స॒ప్తర్య॑తి । తస్య॑ స్మ ప్రా॒వితా॑ భవ ॥ 8

యో అగ్నిం దే॒వవీ॑తయే హ్రవి॒ష్మాః ఆ॒వివా॑సతి । తస్మై॑ పా॒వక॑ మృ॒ళయ॑ ॥ 9

స నః॑ పా॒వక॑ దీ॒ద్దివో॑ యగ్నే॒ దేవాః॑ ఇ॒హో వ॑హ । ఉ॒ప య॑జ్ఞం హ్రవి॒శ్వ నః॑ ॥ 10

స నః॑ స్త॒వాన॑ ఆ భ॒ర గా॒యత్రే॑ణ నవీ॒యసా॑ । ర॒యిం వీ॑రవ॒త్తీమి॑షమ్ ॥ 11

అగ్నే॑ శు॒క్రేణ॑ శో॒చిషా॑ వి॒శ్వాభి॑ర్దే॒వహూ॑తిభిః । ఇ॒మం స్తో॑మం జు॒షస్య॑ నః ॥ 12 [23]

(13)

ఆత్రీనూక్తమ్ - అగ్నిరూపా దేవతాః

సుసమిద్ధఇతిద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ప్రథమాయాఇధ్యః (సమిద్ధోగ్నిర్వా)
 ద్వితీయాయాస్తనూనపాత్ తృతీయాయానరాశంసః చతుర్థ్యాఇళః పంచమ్యాబర్హిః షష్ఠ్యాదేవ్యోద్వారః
 సప్తమ్యాఉపాసానక్తా అష్టమ్యాదైవ్యాహోతారౌ (ప్రచేతసావితిగుణః) నవమ్యాఃసరస్వతీకాభారత్యః
 దశమ్యాస్తస్యష్టా ఏకాదశ్యా వనస్పతిః ద్వాదశ్యాః స్వాహాకృతయౌ దేవతాః గాయత్రీధంధః ।

- 1 సుసమిద్ధో వ్ర ఆ వహ దేవాః అగ్నే హ్రవిష్మతే । హోతః పావక్త యక్షీ చ ॥ 1
- 2 మధుమంతం తనూనపా-ద్భుజ్జం దేవేషు నః కవే । అద్యా కృణుహి వీతయే ॥ 2
- 3 నరాశంసమిహ త్రియ-మస్మిన్యజ్జ ఉప హ్వయే । మధుజిహ్వం హవిష్మతమ్ ॥ 3
- 4 అగ్నే సుఖతమే రథే దేవాః ఈశిత ఆ వహ । అస్మి హోతా మనుర్హితః ॥ 4
- 5 స్త్రణీత బర్హిరానుష-గ్మతపృష్ఠం మనీషిణః । యత్రామృతస్య చక్షణమ్ ॥ 5
- 6 వి శ్రయంతామృతావృథో ద్వారో దేవీరప్రశ్చతః । అద్యా నూనం చ యష్టవే ॥ 6 [24]
- 7 నక్తోషాసా సుపేశసా ౭స్మిన్యజ్జ ఉప హ్వయే । ఇదం నో బర్హిరాసదే ॥ 7
- 8 తా సుజిహ్వ ఉప హ్వయే హోతారా దైవ్యాకవీ । యజ్జం నో యక్షతామిమమ్ ॥ 8
- 9 ఇళా సరస్వతీ మహీ త్రిసో దేవీర్మయోభువః । బర్హిః సీదన్తస్సనిధః ॥ 9
- 10 ఇహ త్వష్టారమగ్రియం విశ్వరూప్రముప హ్వయే । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥ 10
- 11 అవ సృజా వనస్పతే దేవ దేవేభ్యో హ్రవిః । ప్ర ధాతురస్తు చేతనమ్ ॥ 11
- 12 స్వాహో యజ్జం కృణోతనే-న్ద్రాయ యజ్జస్వో గృహే । తత్ర దేవాః ఉప హ్వయే ॥ 12 [25]

(14)

బభిరగ్న ఇతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిర్విశ్వేదేవా గాయత్రీ । (వైశ్వదేవత్యం
 సూక్తభేదప్రయోగే యల్లింగం సా దేవతేతిపక్షే ఆద్యయోర్వయోరగ్నిః తృతీయాయా విశ్వేదేవాః
 తతోనవానామగ్నిః ఏవంద్వాదశర్చమ్)

ఐభిరగ్నే దువో గిరో విశ్వేభిః సోమపీతయే । దేవేభిర్యాహి యక్షీ చ । 1
 ఆ త్వా కణ్వా అహూషత గృణన్తి విప్ర తే ధియః । దేవేభిరగ్న ఆ గహి ॥ 2
 ఇన్ద్రవాయూ బృహస్పతిం మిత్రాగ్నిం పూషణం భగమ్ । ఆదిత్యాన్మారుతం గ్రణమ్ ॥ 3
 ప్ర వో భియన్త ఇన్దవో మత్సరా మాదయిష్టవః । ద్రప్సా మధ్వశ్చమూషదః ॥ 4
 ఈశతే త్వామవస్యవః కణ్వాసో వృక్షబర్హిషః । హావిష్మన్తో అరంకృతః ॥ 5
 పుతపృష్ఠా మనోయుజో యే త్వా వహన్తి వహ్నయః । ఆ దేవాన్తోమపీతయే ॥ 6 [26]

తాన్యజత్రాః ఋతావృధో ఽగ్నే పత్నీవతస్కృధి । మధ్వః సుజిహ్వా పాయయ ॥ 7
 యే యజత్రా య ఈడ్యా-స్తే తే పిబన్తు జిహ్వాయా । మధోరగ్నే వషట్కృతి ॥ 8
 ఆకీం సూర్యస్య రోచనా-ద్విష్వాన్వేవాః ఉషర్భుధః । విప్రో హోతేహ వక్షతి ॥ 9
 విశ్వేభిః సోమ్యం మధ్వ-ఽగ్న ఇన్ద్రేణ వాయునా । పిబా మిత్రస్య ధామభిః ॥ 10
 త్వం హోతా మనుర్హితో- ఽగ్నే యజ్ఞేషు సీదసి । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 11
 యుక్ష్యా హ్యరుషీ రథే-హారితో దేవ రోహితః । తాభిర్దేవాః ఇహో వహ ॥ 12 [27]

(15)

ఇన్ద్రసోమమితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం షణ్ణాం
 ఇంద్రోమరుతస్త్వష్టాగ్నిరిన్ద్రోమిత్రావరుణౌ తతశ్చతస్పణాం ద్రవిణోదాఅగ్నిః ఏకాదశ్యా అశ్వినౌ
 ద్వాదశ్యా అగ్నిరాయత్రీ । (ఋతుదేవతా ఏతాః)

ఇన్ద్ర సోమం పిబ ఋతునా ఽఽత్వా విశన్విన్దవః । మత్సరాన్ద్రసోకసః ॥ 1
 మరుతః పిబత ఋతునా ప్రోత్రాద్యజ్ఞం పునీతన । యూయం హి ష్టా సుదానవః ॥ 2
 అభి యజ్ఞం గృణీహి నో గ్నావో నేష్టః పిబ ఋతునా । త్వం హి రత్నధా అసి ॥ 3
 అగ్నే దేవాః ఇహో వహ సాదయా యోనిషు త్రిషు । పరి భూష పిబ ఋతునా ॥ 4
 బ్రాహ్మణా దిన్ద్ర రాధస్యః పిబా సోమమృతూః రసు । తవేద్ధి సఖ్యమస్తృతమ్ ॥ 5
 యువం దక్షం ధృతవ్రత మిత్రావరుణ ద్రూశభమ్ । ఋతునా యజ్ఞమాశాధే ॥ 6 [28]

- ద్రవిణోదా ద్రవిణస్తో-గ్రావహస్తాస్తో అధ్వరే । యజ్ఞేషు దేవమీళతే ॥ 7
- ద్రవిణోదా దదాతు నో వసూని యాని శృణ్వీరే । దేవేషు తా వనామహే ॥ 8
- ద్రవిణోదాః పిపీషతి జుహోత ప్ర చ తిష్ఠత । నేష్టాద్భుతుభిరివ్యత ॥ 9
- యత్వా తురీయమృతుభి-ద్రవిణోద్ధో యజామహే । అధ స్మా నో ద్దదిర్భవ ॥ 10
- అశ్వినా పిబతం మధు దీద్యగ్నీ శుచివ్రతా । ఋతునా యజ్ఞవాహసా ॥ 11
- గార్హపత్యేన సస్య ఋతునా యజ్ఞనీరసి । దేవాన్దేవయతే యజ ॥ 12 [29]

(16)

అత్వావహన్వీతి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్దో గాయత్రీ ।

- ఆ త్వా వహన్తు హరయో వృషణం సోమపీతయే । ఇన్ద్ర త్వా సూరచక్షసః ॥ 1
- ఇమా ధానా ఘృతస్నువో హరీ ఇహోప వక్షతః । ఇన్ద్రం సుఖతమే రథే ॥ 2
- ఇన్ద్రం ప్రాతర్హవామహ ఇన్ద్రం ప్రయత్యధ్వరే । ఇన్ద్రం సోమస్య పీతయే ॥ 3
- ఉప నః సుతమా గహ్ని హరిభిరిన్ద్ర కేశిభిః । సుతే హి త్వా హవామహే ॥ 4
- సేమం నః స్తోమమా గ-హ్యుషేదం నవనం సుతమ్ । గౌరో న తృప్తితః పిబ ॥ 5 [30]
- ఇమే సోమాన ఇన్దవః సుతాస్తో అధి బర్హిషి । తా ఇన్ద్ర సహసే పిబ ॥ 6
- అయం తే స్తోమో అగ్రియో హృద్విస్ఫుగస్తు శంతమః । అథా సోమం సుతం పిబ ॥ 7
- విత్వమితృవనం సుత-మిన్ద్రో మదాయ గచ్ఛతి । వృత్రహా సోమపీతయే ॥ 8
- సేమం నః కామమా పృణ గోభిరశ్వైః శతక్రతో । స్తవామ త్వా స్వాధ్యః ॥ 9 [31]

(17)

ఇంద్రావరుణయోరితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రావరుణో గాయత్రీ । యువాకుహిద్వృచౌ పాదానిచృతో (ఇన్ద్రః సహస్రేతి ప్రాసీయసీ వా) ।

- ఇన్ద్రావరుణయోరహం ప్రపూజోరవ ఆ వృణే । తా నో మృశాత కుశ్యశే ॥ 1
- గన్తారా హి స్థోఽవసే హవం విప్రస్య మావతః । ధర్తారా చర్షణీనామ్ ॥ 2
- అనుకామం తర్పయేథా-మిన్ద్రావరుణ రాయ ఆ । తా వాం నేదిష్ఠమీమహే ॥ 3
- యువాకు హి శచీనాం యువాకు సుమతీనామ్ । భూయామ వాజదావ్నామ్ ॥ 4
- ఇన్ద్రః సహస్రదావ్నాం వరుణః శంస్యానామ్ । క్రతుర్భవత్సుక్త్యః ॥ 5 [32]
- తయోరిదవసా వయం ప్రనేమ ని చ ధీమహి । స్యాదుత ప్రరేచనమ్ ॥ 6
- ఇన్ద్రావరుణ వామహం హువే చిత్రాయ రాధసే । అస్మాన్సుజిగ్యుషస్మృతమ్ ॥ 7
- ఇన్ద్రావరుణ నూ ను వాం సిషాసన్తిషు దీప్ష్యా । అస్మభ్యం శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 8
- ప్ర వామశ్నోతు సుష్టుతి-రిన్ద్రావరుణ యాం హువే । యామృధాథే సధస్తుతిమ్ ॥ 9 [33]

(18)

[పంచమోఽనువాకః ॥ సూ. 18 - 23]

సోమాసమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం తిసృణాం బ్రహ్మణస్పతిః చతుర్థ్యా
ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయః పంచమ్యా ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయోదక్షిణావ తతశ్చతస్పృణాం సదసస్పతిః
(అన్తాయా నరాశంసో వా) గాయత్రీ ।

- సోమానం స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్పతే । కక్షీవన్తం య ఔశిజః ॥ 1
- యో రేవాన్యో అమీవహో వసువిత్పుష్టివర్ధనః । స నః సిషక్తు యస్తురః ॥ 2
- మా వః శంసో అరరుషో ధూర్తిః ప్రణజ్జుర్త్యస్య । రక్షాణో బ్రహ్మణస్పతే ॥ 3
- స ఘా వీరో న రిష్యతి యమిన్ద్రో బ్రహ్మణస్పతిః । సోమో హినోతి మర్త్యమ్ ॥ 4
- త్వం తం బ్రహ్మణస్పతే సోమ ఇన్ద్రశ్చ మర్త్యమ్ । దక్షిణా ప్రాత్యంహసః ॥ 5 [34]
- సదస్సస్పతిమద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ । సనిం మేధామయాసిషమ్ ॥ 6
- యస్మాద్భుతే న సిధ్యతి యజ్ఞో విప్రశ్చితశ్చన । స ధీనాం యోగమిన్వతి ॥ 7

అదృధోన్తి హవిష్కృతిం ప్రాజ్ఞం కృణోత్యధ్వరమ్ । హోత్రా దేవేషు గచ్ఛతి ॥ 8

నరాశంసం సుధృష్టమ-మపశ్యం ప్రప్రథస్తమమ్ । దివో న సద్యమఖసమ్ ॥ 9 [35]

(19)

ప్రతిత్యమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిరగ్నామరుతో గాయత్రీ ।

ప్రతి త్యం చారుమధ్వరం గోపీథాయ ప్ర హూయసే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 1

నహి దేవో న మర్త్యో మహస్తవ క్రతుం పరః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 2

యే మహో రజసో విదు-ర్విశ్వే దేవాసో అద్రుహః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 3

య ఉగ్రా అర్కమాస్తచు-రనాధృష్టాస్త ఓజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 4

యేశుభ్రా ఘోరవర్చసః సుక్షత్రాసో రిశాదసః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 5 [36]

యే నాకస్యాధి రోచనే దివి దేవాస్త ఆసతే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 6

య ఈజ్ఞయన్తి పర్వతా-న్తిరః సముద్రమర్ణవమ్ । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 7

ఆ యే తస్వన్తి రశ్మిభి-న్తిరః సముద్రమోజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 8

అభి త్వా పూర్వపీతయే-స్యజామి సోమ్యం మధు । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 9 [37]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ ప్రథమాధ్యాయే వర్గాః 37 సూక్తాని 19 ఋచః 194 ॥

[ద్వితీయో ౭ధ్యాయః ॥ వ.1-38]

(20)

అయందేవాయేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి ర్భవో గాయత్రీ ।

- అయం దేవాయ జన్మనే స్తోమో విప్రేభిరాసయా । అకారి రత్తధాతమః ॥ 1
- య ఇన్ద్రాయ వచోయుజా తతక్షుర్మనసా హరీ । శమీభిర్వజ్జమాశత ॥ 2
- తక్షన్నాసత్యాభ్యాం పరిజ్మానం సుఖం రథమ్ । తక్షన్దేనుం సబర్దుభూమ్ ॥ 3
- యువానా పితరా పునః సత్యమన్త్రా ఋజూయవః । ఋభవో విష్వక్రత ॥ 4
- సం వో మదాసో అగ్రతే-న్ద్రేణ చ మరుత్వతా । ఆదిత్యేభిశ్చ రాజభిః ॥ 5 [1]
- ఉత త్యం చమసం నవం త్వష్టుర్దేవస్య నిష్కృతమ్ । అకర్త చతురః పునః ॥ 6
- తే నో రత్నాని ధత్తన త్రిరా సాప్తాని సున్వతే । ఏకమేకం సుశస్తిభిః ॥ 7
- అధారయన్త వహ్నాయో ౭భజన్త సుకృత్యయా । భాగం దేవేషు యజ్జియమ్ ॥ 8 [2]

(21)

ఇహేన్ద్రాగ్నితి షకర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రాగ్ని గాయత్రీ ।

- ఇహేన్ద్రాగ్ని ఉప హ్వాయే తయోరిత్తోమముశ్మసి । తా సోమం సోమపాతమా ॥ 1
- తా యజ్జేషు ప్ర శంసతే-న్ద్రాగ్ని శుమ్భతా నరః । తా గాయత్రేషు గాయత ॥ 2
- తా మిత్రస్య ప్రశస్తయ ఇన్ద్రాగ్ని తా హవామహే । సోమపా సోమపీతయే ॥ 3
- ఉగ్రా సన్తా హవామహా ఉషేదం సవనం సుతమ్ । ఇన్ద్రాగ్ని ఏహ గచ్ఛతామ్ ॥ 4
- తా మహాన్తా సదస్పతీ ఇన్ద్రాగ్ని రక్ష ఉబ్జతమ్ । అప్రజాః సన్వతిణః ॥ 5
- తేన సత్యేన జాగృత-మధి ప్రచేతునే ప్రదే । ఇన్ద్రాగ్ని శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 6 [3]

(22)

ప్రాతర్యజేత్యేకవింశత్యుచస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం చతస్పణామశ్వినౌ తతశ్చతస్పణాం నవితా తతోద్వయోరగ్నిః తత ఏకస్యా దేవ్యః తత ఏకస్యా ఇంద్రాణీవరణాన్యగ్నాయ్యుః తతోద్వయోర్జ్వావాపుధివ్యౌ తత ఏకస్యాః పృథివీ తతః షణ్ణాం విష్ణుః (అతోదేవా ఇత్యస్యా దేవావా) గాయత్రీ ।

- ప్రాతర్యజా వి బోధయా-శ్వినావేహ గచ్ఛతామ్ । అస్య సోమస్య పీతయే ॥ 1
- యా సురథా రథీతమో-భా దేవా దివిస్పృశా । అశ్వినా తా హవామహే ॥ 2
- యా వాం కశా మధుమత్య-శ్వినా సూన్యతావతీ । తయా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ ॥ 3
- నహి వామస్తి దూరకే యత్రా రథేన గచ్ఛథః । అశ్వినా సోమినో గృహమ్ ॥ 4
- హిరణ్యపాణిమూతయే సవితార ముప హ్వయే । స చేత్తా దేవతా ప్రదమ్ ॥ 5 [4]
- అపాం నపాతమవసే సవితారముప స్తుహి । తస్య వ్రతాన్యశ్మసి ॥ 6
- విభక్తారం హవామహే వసోశ్చిత్రస్య రాధసః । సవితారం నృచక్షసమ్ ॥ 7
- సఖాయ ఆ ని షీదత సవితా స్తోమ్యై ను సః । దాతా రాధాంసి శుమ్భతి ॥ 8
- అగ్నే పత్నీరిహో వహ దేవానాముతతీరుప । త్వష్టారం సోమపీతయే ॥ 9
- ఆ గ్నా అగ్న ఇహోవసే హోత్రాం యవిష్ట భారతీమ్ । వరూత్రీం ద్విషణాం వహ ॥ 10 [5]
- అభి నో దేవీరవసా మహాః శర్మణా నృపత్నీః । అచ్ఛిన్నపత్రాః సచన్తామ్ ॥ 11
- ఇహేన్ద్రాణీముప హ్వయే వరుణానీం స్వస్తయే । అగ్నాయీం సోమపీతయే ॥ 12
- మహీ ద్యాః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ । ప్రిప్యతాం నో భరీమభిః ॥ 13
- తయోరిద్భృతవృత్యయో విప్రా రిహన్తి దీతిభిః । గ్రన్ధర్వస్య ధ్రువే ప్రదే ॥ 14
- స్యోనా పృథివి భవా-న్యక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా వ్రః శర్మ ప్రప్రథః ॥ 15 [6]
- అతో దేవా అవస్తు నో యతో విష్ణుర్విచక్రమే । పృథివ్యాః సప్త ధామభిః ॥ 16
- ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా ని దధే ప్రదమ్ । సమూహ్వామస్య పాంసురే ॥ 17

- త్రీణీ॑ ప్రదా॑ వి చ॑క్రమే॑ విష్ణు॑ర్గోపా॑ అదా॑భ్యః । అతో॑ ధ॑ర్మాణి॑ ధారయన్ ॥ 18
- విష్ణోః॑ కర్మా॑ణి పశ్య॑త యతో॑ వ్రతా॑ని పస్తు॑శే । ఇన్ద్ర॑స్త్వ యుజ్యః॑ సఖా॑ ॥ 19
- తద్విష్ణోః॑ పర॑మం ప్రదం॑ సదా॑ పశ్య॑న్తి సూ॑రయః । ది వీ॑వ చక్షు॑రాత॑తమ్ ॥ 20
- తద్విష్ణో॑సో విప్ర॑న్యవో॑ జాగ్ర॑వాంస్వః సమి॑న్ధతే । విష్ణో॑ర్వృత్ప॑రమం ప్రదమ్ ॥ 21 [7]

(23)

తీవ్రాః సోమాస ఇతి చతుర్వింశత్యృచస్యసూక్తస్య కాణోమ్ధాతిథిః ఆద్యాయా వాయుః తతోద్వయో రింద్రవాయూ తతస్తిస్సృణాం మిత్రావరుణౌ తతస్తిస్సృణాం మరుతః (మరుత్వానింద్ర ఇతి కేచిత్) తతస్తిస్సృణాం విశ్వేదేవాః తతస్తిస్సృణాం పూషా తతః సప్తానామాపః తత ఏకస్యా అగ్న్వాపః తత ఏకస్యా అగ్నిః అప్స్వంతరితి పురఉష్ణిక్ అప్పుమ ఇత్యనుష్టుప్ ఇదమాప ఇత్యాద్యాస్తిసోఽనుష్టుభః ఆపఃపృణీతేతి ప్రతిష్ఠా శేషా గాయత్ర్యః । (అగ్న్వాప ఇత్యత్రాప్యజ్జస్యపూర్వనిపాతేప్రాప్తే ద్వంద్వేధి ఇతి సూత్రాదగ్నిశబ్దస్యపూర్వనిపాతః కృతః)

- తీవ్రాః॑ సోమా॑స్ ఆ గ॑హ్యో-శీ॑ర్వన్తః॑ స్తుతా॑ ఇమే । వాయో॑ తాన్ప్ర॑స్థితా॑న్పిబ ॥ 1
- ఉ॒భా దే॒వా ది॒విస్సృ॑శే-స్ర॒వాయూ॑ హ॒వామహే॑ । అస్య॑ సోమ॑స్య పీ॒తయే॑ ॥ 2
- ఇన్ద్ర॑వాయూ మ॒నోజు॑వా విప్రా॑ హవ॒న్తః క్షీ॑తయే । సహ॑స్రాక్షా ద్ధి॒యస్ప॑తీ ॥ 3
- మిత్రం॑ వ॒యం హ॒వామహే॑ వరు॒ణం సోమ॑పీతయే । జుజ్ఞా॑నా పూ॒తదక్ష॑సా ॥ 4
- ఋతే॑న్య యావృ॑తావృ॒ధా-వృ॑తస్య జ్యోతి॑ప్తప్ష॒తీ । తా మిత్రా॑వరు॒ణా హ॑వే ॥ 5 [8]
- వరు॑ణః ప్రా॒వితా॑ భువ-న్త్రితో॑ వి॒శ్వాభి॑రూతి॒భిః । కర॑తాం నః స్తు॒రాధ॑సః ॥ 6
- మరు॑త్వన్తం హ॒వామహే॑ ఇన్ద్ర॑మా సోమ॑పీతయే । సజు॑ర్దణే॒న తృ॑మ్పతు ॥ 7
- ఇన్ద్ర॑జ్యేష్టా మరు॑ద్గణా దే॒వాన్వః పూ॑షరాతయః । విశ్వే॑ మమ శ్రు॒తా హ॑వమ్ ॥ 8
- హత॑ వృత్రం సు॒దాన॑వ ఇన్ద్రే॑ణ సహ॑సా యుజా । మా నో॑ ద్దుః శంస॑ ఈశత ॥ 9
- వి॒శ్వాన్వే॑వాన్వ॒వామహే॑ మరు॒తః సోమ॑పీతయే । ఉ॒గ్రా హి పృ॑శ్నిమాతరః ॥ 10 [9]

- జయతామివ తన్యతు-ర్మరుతామేతి ధృష్టుయా । యచ్ఛుభం యాథనా నరః ॥ 11
- పూస్తాగ్రాద్విద్యుతస్పర్య-౭తో జాతా అవన్తు నః । మరుతో మృళయన్తు నః ॥ 12
- ఆ పూషక్షౌత్రబర్హిష-మాఘుణే దరుణం దివః । ఆజా నష్టం యథా ప్రశుమ్ ॥ 13
- పూషా రాజానమాఘుణీ-రపగూప్త్యాం గుహా హితమ్ । అపిన్దచ్చిత్రబర్హిషమ్ ॥ 14
- ఉతో స మహ్యమిన్దుభిః పద్మ్యక్తా అనుసేషిధత్ । గోభిర్యవం న చర్కషత్ ॥ 15 [10]
- అమ్బయో యన్త్యధ్వభి-ర్జామయో అధ్వరీయతామ్ । పృక్షుతీర్మధునా పయః ॥ 16
- అమూర్యా ఉప సూర్యే యాభిర్వా సూర్యః ప్రహ । తా నో హిన్వంత్యధ్వరమ్ ॥ 17
- అపో దేవీరుప హ్వయే యత్ర గావః పిబన్తి నః । సిన్ధుభ్యః కర్తవ్యం హవిః ॥ 18
- అప్స్వంనరమృతమపు భేషజ-మపాముత ప్రశస్తయే । దేవా భవత వ్రాజినః ॥ 19
- అప్పు మే సోమో అబ్రవీ-దన్తర్విశ్వాని భేషజా ।
- అగ్నిం చ విశ్వశమ్భువ-మాపశ్చ విశ్వభేషజీః ॥ 20 [11]
- ఆపః పృణీత భేషజం వరూథం తన్వే ౩ మమ । జ్యోక్ష్త సూర్యం దృశే ॥ 21
- ఇదమాపః ప్ర వహత యత్కిం చ దురితం మయి ।
- యద్వాహమభిదుద్రోహా యద్వా శేప ఉతాన్యతమ్ ॥ 22
- ఆపో అద్యాన్వచారిషం రసేవ సమగస్మహి ।
- పయస్వానగ్న ఆ గహి తం మా సం సృజ వర్చసా ॥ 23
- సం మాగ్నే వర్చసా సృజ సం ప్రజయా సమాయుషా ।
- విద్యు ర్మే అస్య దేవా ఇన్దో విద్యాత్సహ ఋషిభిః ॥ 24 [12]

[షష్ఠోఽనువాకః ॥ 6 ॥ సూ.24-30]

(24)

కస్యసూనమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్చేపః సకృత్రిమో వైశ్వామిత్రో దేవరాతః ఆద్యాయాః
కః ద్వితీయాయాఅగ్ని స్తతస్తిస్మణాం సవితా (భగభక్తస్యేత్యస్యాభగో వా) నహితేక్షత్రమిత్యాద్యానాం
వరుణస్త్రిష్టవ్ అభిత్వేత్యాదితిస్రో గాయత్ర్యః ।

కస్య॑ సూ॒నం క॑త్రమస్యా॒మృతా॑నాం మనా॑మహే చారు॑ దేవస్య నామ॑ ।
కో నో॑ ముహ్యో॒ అది॑తయే పున॒ర్దా-త్త్రి॑తరంచ దృశే॒యం మాత॑రం చ ॥ 1
అగ్నే॑ర్వయం ప్రథ॒మస్యా॒మృతా॑నాం మనా॑మహే చారు॑ దేవస్య నామ॑ ।
స నో॑ ముహ్యో॒ అది॑తయే పున॒ర్దా-త్త్రి॑తరం చ దృశే॒యం మాత॑రం చ ॥ 2
అభి॑ త్వా దేవ స॒విత-రీ॑శాన్తం వా॒ర్యాణా॑మ్ । నదా॑వన్భాగమీమహే ॥ 3
యశ్చి॑ద్ధి త ఇ॒త్యా భ॑గః శశమా॒నః పు॒రా ని॑దః । అద్వే॑షో హస్తయోర్దధే ॥ 4
భగ॑భక్తస్య తే వ॒య-ము॑దశే॒షు త॑వావసా । మూ॒ర్ధానం॑ రాయ ఆర॒భే ॥ 5 [13]

నహి॑ తే క్షత్రం న సహో॑ న మున్యం॑ వయశ్చనామీ ప్రతయన్త ఆపుః ।
నేమా ఆపో॑ అనిమిషం చ॒రన్తీ ర్న-యే॑ వాతస్య ప్రమి॒నన్త్యభ్యమ్ ॥ 6
అబు॑ద్ధే రాజా వరుణో॑ వనస్యో-ర్షం సూ॒తపం॑ దదతే పూతదక్షః ।
నీచీ॑నాః స్థురుపరి బుధ్న ఏషా-మస్మే॑ అన్తర్నిహితాః కేతవః॑ స్యుః ॥ 7
ఉరుం॑ హి రాజా వరుణశ్చకార॑ సూ॒ర్యాయ॑ పన్థామన్వేతవా ఉ ।
అపదే॑ పాదా ప్రతిధాతవే॑ క-రుతాపవక్తా హృదయావిధశ్చిత్ ॥ 8
శతం॑ తే రాజన్త్రిషజః॑ ప్రహస్-ముర్వీ గభీరా సుమతిష్ఠే॑ అస్తు ।
బాధ॑స్వ దూరే నిర్మ॒తిం ప॒రాచైః కృ॑తం చిదే॒నః ప్ర ము॑ముగ్ధ్యస్మత్ ॥ 9
అమీ॑ య ఋక్షా నిహితాస ఉచ్చా నక్తం దదృ॒శ్రే కు॑హ చిద్ధివే॒యః ।
అద॑బ్ధాని వరుణస్య వ్రతాని విచాకశచ్చన్ద్రమా నక్తమేతి ॥ 10 [14]

- తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వస్థమాన-స్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః ।
 అహేళమానో వరుణేహ జోధ్య-రుశంస మా న ఆయుః ప్ర మోషీః ॥ 11
- తదిన్సక్తం తద్దివా మహ్యమాహు-స్తదయం కేతో వృద ఆ వి చష్టే ।
 శునఃశేపో యమహ్వద్భ్రతీతః సో అస్మాన్రాజా వరుణో ముమోక్తు ॥ 12
- శునఃశేపో హ్యహ్వద్భ్రతీత-స్త్రిష్వాదిత్యం ద్రుపదేషు బద్ధః ।
 అవైనం రాజా వరుణః సస్సజ్యా-ద్విద్వా అదభ్తో వి ముమోక్తు పాశాన్ ॥ 13
- అవ తే హేళో వరుణ నమోభి-రవ యజ్ఞేభిరీమహే హవిర్భిః ।
 క్షన్నస్సస్మభ్యమసుర ప్రచేతా రాజన్నేనాంసి శిశ్రథః కృతాని ॥ 14
- ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మ-దవాధమం వి మధ్యమం శ్రథాయ ।
 అథా వయమాదిత్య వ్రతే తవా-నాగస్థో అదితయే స్యామ ॥ 15 [15]

(25)

యచ్ఛిద్ధిత ఇత్యేకవింశత్యుచస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపో వరుణోగాయత్రీ ।

- యచ్ఛిద్ధితే విశో యథా ప్ర దేవ వరుణ వ్రతమ్ । మినీమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
- మా నో వధాయ హాత్వవే జిహీకానస్య రీరథః । మా హృణానస్య మున్యవే ॥ 2
- వి మృశీకాయ తే మనో రథీరశ్వం న సందితమ్ । గీర్భిర్వరుణ సీమహి ॥ 3
- పరా హి మే విమన్యవః పతన్తి వస్యఇష్టయే । వయో న వస్తీరుప ॥ 4
- కదా క్షత్రశ్రియం నర-మా వరుణం కరామహే । మృశీకాయోరుచక్షసమ్ ॥ 5 [16]
- తదిత్సమానమాశాతే వేసంతా న ప్ర యుచ్ఛతః । ధృతవ్రతాయ దాశుషే ॥ 6
- వేదా యో వీనాం పద-మస్తరిక్షేణ పతతామ్ । వేద నావః సముద్రియః ॥ 7
- వేద మాసో ధృతవ్రతో ద్వాదశ ప్రజావతః । వేదా య ఉప్రజాయతే ॥ 8

- వేద వాతస్య వర్తని-మురోర్మృషస్య బృహతః । వేదా యే అధ్యాసతే ॥ 9
- ని షసాద ధృతప్రతో వరుణః ప్రస్త్యా 3 స్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః ॥ 10 [17]
- అతో విశ్వాన్యద్భుతా చికిత్వా అభి పశ్యతి । కృతాని యా చ కర్తా ॥ 11
- స నో విశ్వాహో సుక్రతు-రాదిత్యః సుపథా కరత్ । ప్ర ణ ఆయాంషి తారిషత్ ॥ 12
- బిభ్రద్ద్రాపిం హిరణ్యయం వరుణో వస్త నిర్ణిజమ్ । పరి స్పశో ని షేదిరే ॥ 13
- న యం దిష్పన్తి దిష్పవో న ద్రుహ్యోణో జనానామ్ । న దేవతుభిమాతయః ॥ 14
- ఉత యో మానుషేష్వా యశశ్చక్రే అసామ్యా । అస్మాకముదరేష్వా ॥ 15 [18]
- పరా మే యన్తి ధీతయో గావో న గవ్యూతీరను । ఇచ్చన్తీరురుచక్షసమ్ ॥ 16
- సం ను వోచావహై పున-ర్యతో మే మధ్వాభృతమ్ । హోతేప్త క్షదసే ప్రియమ్ ॥ 17
- దర్తం ను విశ్వదర్మతం దర్తం రథమధి క్షమి । ఏతా జుషత మే గిరః ॥ 18
- ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమధ్యా చ మృళయ । త్వామవస్యూరా చకే ॥ 19
- త్వం విశ్వస్య మేధిర దివశ్చ గృశ్చ రాజసి । స యామన్తి ప్రతి శ్రుధి ॥ 20
- ఉదుత్తమం ముముగ్ధి నో వి పాశం మధ్యమం చృత । అవాద్దమాని జీవసే ॥ 21[19]

(26)

వసిష్యేతి దశర్మస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్యేపో ౭ గ్నిర్నాయత్రీ ।

- వసిష్వా హి మియేధ్య వస్త్రాణ్యారాం పతే । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 1
- ని నో హోతా వరేణ్యః సదా యవిష్ట మన్మభిః । అగ్నే ద్దివిత్మతా వచః ॥ 2
- ఆ హి ష్మా సూనవే పితా-పిర్యజత్యాపయే । సఖా సఖ్యే వరేణ్యః ॥ 3
- ఆ నో బర్హి రిశాదసో వరుణో మిత్రో అర్తమా । సీదన్తు మనుషో యథా ॥ 4
- పూర్వ్య హోతరస్య నో మన్దస్య సఖ్యస్య చ । ఇమా ఉ షు శ్రుధీ గిరః ॥ 5 [20]

- యచ్చిద్ధి శశ్వతా తనా దేవందేవం యజామహే । త్వే ఇద్ధాయతే హవిః ॥ 6
- ప్రియో నో అస్తు విశ్వతి-ర్హితా మన్దో వరేణ్యః । ప్రియాః స్వగ్నయో వయమ్ ॥ 7
- స్వగ్నయో హి వార్యం దేవాసో దధిరే చ నః । స్వగ్నయో మనామహే ॥ 8
- అథా న ఉభయేషా-మమృత మర్త్యానామ్ । మిథః సస్తు ప్రశస్తయః ॥ 9
- విశ్వేభిరగ్నో అగ్నిభి-రిమం యజ్జమిదం వచః । చ నో ధాః సహసో యహో ॥ 10 [21]

(27)

అశ్వనత్యేతి త్రయోదశర్చస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్వేపోగ్నిర్గాయత్రీ । నమోమహద్భ్యుఇత్యస్యాదేవా స్త్రీష్టుష్

- అశ్వం న త్వా వారవన్తం వన్ధ్యా అగ్నిం నమోభిః । ప్రమాజన్తమధ్వరాణామ్ ॥ 1
- స ఘా నః సూనుః శవసా పృథుప్రగామా నుశేవః । మీధ్వా అస్మాకం బభూయాత్ ॥ 2
- స నో దూరాచ్ఛాసాచ్చ ని మర్త్యాదఘాయాః । ప్రాహి సదమిద్విశ్వాయః ॥ 3
- ఇమమూ ఘ త్వమస్మాకం సనిం గాయత్రం నవ్యాంసమ్ । అగ్నే దేవేషు ప్ర వోచః ॥ 4
- ఆ నో భజ పరమే-ష్వా వాజేషు మధ్యమేషు । శిక్షా వస్వో అన్తమస్య ॥ 5 [22]
- విభక్తాసి చిత్రభావో సిన్ధోరూర్మా ఉపాక ఆ । సద్యో ద్రాశుషే క్షరసి ॥ 6
- యమగ్నే పృథ్ను-మర్త్య మవా వాజేషు యం జునాః । స యన్తా శశ్వతీరిషః ॥ 7
- నకిరస్య సహస్త్వ పర్యేతా కయస్య చిత్ । వాజో అస్తి శ్రవాయ్యః ॥ 8
- స వాజం విశ్వచర్షణి-రర్షద్భిరస్తు తరుతా । విప్రేభిరస్తు సనితా ॥ 9
- జరాబోధ తద్వివిధి విశేవిశే యజ్జియాయ । స్తోమం రుద్రాయ దృశీకమ్ ॥ 10 [23]
- స నో మహా అనిమానో దూమకేతుః పురుశ్శుద్రః । ధియే వాజాయ హిస్వతు ॥ 11
- స రేవా ఇవ విశ్వతి-రైవ్యః కేతుః శృణోతు నః । ఉక్తైర్గ్నిర్భూహద్భానుః ॥ 12

నమో ముహుర్ద్యో నమో అర్భకేభ్యో నమో యువభ్యో నమ ఆశినేభ్యః ।

యజామ దేవాన్యది శక్ష్వామ మా జ్యాయస్యః శంస్తమా వృక్షి దేవాః ॥ 13 [24]

(28)

యత్ర గ్రావేతి నవర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశేపః ఆద్యానాం చతస్యణామిన్ద్రః తతోద్వయోరులూఖలం తతోద్వయోరులూఖలముసలే అన్త్యాయాః ప్రజాపతిర్హరిశ్చన్ద్రః (అధిషవణచర్మదేవతా వా) ఆద్యాః షకసుష్టుభః అన్త్యాస్త్రీసో గాయత్ర్యః ।

యత్ర గ్రావా పృథుబుధ్న ఉరోఽభవతి సోతవే ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 1

యత్ర ద్వావివ జఘనా-ధిషవణ్యా కృతా ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 2

యత్ర నార్యపచ్యవ-ముపచ్యవం చ శిక్షతే ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 3

యత్ర మన్థాం విబుధ్నతే రశ్మీన్యమితవా ఇవ ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 4

యచ్ఛిద్ధి త్వం గృహేగృహా ఉలూఖలక యుజ్యసే ।

ఇహ ద్యుమత్తమం వద్ర జయతామివ దున్దుభిః ॥ 5 [25]

ఉత స్మ తే వనస్పతే వాతో వి వాత్యగ్రమిత్ ।

అథో ఇన్ద్రాయ పాతవే సును సోమములూఖల ॥ 6

ఆయుజీ వాజసాతమా తా హ్యార్చ్యా విజర్భుతః । హరీ ఇవాన్ధాంపి బప్సతా ॥ 7

తా నో అద్య వనస్పతీ ఋష్యావృష్యేభిః సోతృభిః । ఇన్ద్రాయ మధుమత్సుతమ్ ॥ 8

ఉచ్ఛిష్టం చమోర్భర సోమం ప్రవిత్ర ఆ స్మజ । ని ధేహి గోరధి త్వచి ॥ 9 [26]

(29)

యచ్చిద్ధిసత్యేతి సప్తర్షస్య సూక్తస్యాజీగర్తిఃశునశ్చేప ఇన్ద్రః పంక్తిః ।

- యచ్చిద్ధి సత్య సోమపా అనాశస్తా ఇవ స్మసి ।
 ఆ తూ న ఇన్ద్ర శంసయ గోష్వశ్వేషు శుభ్రీషు సహస్రేషు తువీమఘ ॥ 1
 శిప్రిన్వాజానాం పతే శచీవస్తవ దంసనా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 2
 ని ష్వాపయా మిథూదృశా సస్తామబుధ్యమానే । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 3
 ససన్తు త్యా అరాతయో బోధన్తు శూర రాతయః । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 4
 సమిన్ద్ర గర్దభం మృణ నువన్తం ప్రాపయాముయా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 5
 పతాతి కుణ్ణూణాచ్యా దూరం వాతో వనాదధి । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 6
 సర్వం పరిక్రోశం జహి జుమ్భయా కృకదాశ్వమ్ । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 7 [27]

(30)

ఆవ ఇన్ద్రమితి ద్వావింశత్యవస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్చేప ఇన్ద్రః సప్తదశ్యాది తిస్సణామశ్వినౌ తత
 స్తిస్సణాముషాగాయత్రీ అస్మాకమితి పాదనిచృత్ శశ్వదిన్ద్ర ఇతి త్రిష్టమ్

- ఆ వ ఇన్ద్రం క్రివిం యథా వాజయన్తః శతక్రతుమ్ । మంహిష్ఠం సిన్చ ఇన్దుభిః ॥ 1
 శతం వా యః శుచీనాం సహస్రం వా సమాశిరామ్ । ఏదు నిమ్నం న రీయతే ॥ 2
 సం యన్మదాయ శుష్మిణ వీనా హ్యస్యోదరే । సముద్రో న వ్యచో దధే ॥ 3
 అయము తే సమతసి క్రపోత ఇవ గర్భధిమ్ । వప్తస్తచ్చిన్న ఓహసే ॥ 4
 స్తోత్రం రాధానాం పతే గిర్వాహో వీర యస్య తే । విభూతిరస్తు సూన్యతా ॥ 5 [28]
 ఊర్ధ్వస్తిష్ఠా న ఊతయే ఽస్మిన్వాజే శతక్రతో । సమన్యేషు బ్రవావహై ॥ 6
 యోగేయోగే తవస్తరం వాజేవాజే హవామహే । సఖాయ ఇన్ద్రమూతయే ॥ 7
 ఆ ఘా గమద్యద్ధి శ్రవ-త్సహస్రిణీభిరూతిభిః । వాజేభిరుప నో హవమ్ ॥ 8

అను ప్రత్నస్యోకసో హువే తువిప్రతిం నరమ్ । యం తే పూర్వం పితా హువే ॥ 9

తం త్వా వ్రయం విశ్వవారా ౭౭ శాస్మహే పురుహూత । సఖే వసో జరితృభ్యః ॥ 10 [29]

అస్మాకం శిప్రిణీనాం సోమపాః సోమపావామ్ । సఖే వజ్రిన్తన్వీనామ్ ॥ 11

తథా తదస్తు సోమప్రాః సఖే వజ్రిన్తథా కృణు । యథా త ఉశ్యన్తీష్టయే ॥ 12

రేవతీర్షః సద్దమాద ఇన్ద్రే సస్తు తువివాజాః । క్షుమన్తో యాభిర్మదేమ ॥ 13

ఆ ఘృ త్వావాన్తూనాప్తః స్తోతృభ్యో ధృష్టవియాసః । ఋణోరక్షం న చక్రోః ॥ 14

ఆ యద్దువః శతక్రత-వా కామం జరితృణామ్ । ఋణోరక్షం న శచీభిః ॥ 15 [30]

శశ్వదిన్ద్రః పోప్రుథద్భిర్జిగాయ నానదద్భిః శాశ్వసద్భిర్ధనాని ।

స నో హిరణ్యరథం దంసనావా-న్న సః సన్వితా సనయే స నో ౭దాత్ ॥ 16

ఆశ్వినావశ్వావత్యే-షా యాతం శవీరయా । గోమద్దస్రా హిరణ్యవత్ ॥ 17

సమాసయోజనో హి వాం రథో దస్రావమర్త్యః । సముద్రే అశ్వినేయతే ॥ 18

న్యఽఘృస్య మూర్ధని చక్రం రథస్య యేమథుః । పరి ద్యామన్యదీయతే ॥ 19

కస్త ఉషః కథప్రియే భుజే మర్తో అమర్త్యే । కం నక్షసే విభావరి ॥ 20

వ్రయం హి తే అమన్తూహ్య-౭౭ న్తాదా పరాకాత్ । అశ్వే న చిత్రే అరుషి ॥ 21

త్వం త్యేభిరా గహి వాజేభిర్దుహితర్దివః । అస్మే రయిం ని ధారయ ॥ 22 [31]

[సప్తమో ౭ నువాకః ॥ సూ. 31-35]

(31)

త్వమగుణత్యస్థాదశర్చస్య సూక్తస్యాంగిరసోహిరణ్యస్తాపో ౭గ్నిర్జగతీ అష్టమీషోకశ్యంత్యాస్త్రిష్టుభః ।

త్వమగ్నే ప్రథమో అఙ్గిరా ఋషి-రేవో దేవానామభవః శివః సఖా ।

తవ వ్రతే క్రవయో విద్రునాప్రసో ౭జాయన్త మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥ 1

- త్వమగ్నే ప్రథమో అఙ్గిరస్తమః క్రవిర్దేవానాం పరి భూషసి వ్రతమ్ ।
 విభుర్విశ్వస్త్వై భువనాయ మేధిరో ద్విమూతా శయః కత్తిధా చిద్రాయవే ॥ 2
- త్వమగ్నే ప్రథమో మాతరిశ్వన ఆవిర్భవ సుక్రతూయా వివస్వతే ।
 అరేజేతాం రోదసీ హోత్తపూర్యే ౭సఘ్నోర్భారమయణో మహో వసో ॥ 3
- త్వమగ్నే మనవే ద్యామవాశయః పురూరవసే సుకృతే సుకృత్రః ।
 శ్వాత్రేణ యత్ప్రితోర్ముచ్యసే పర్యా ౭౭ త్వాపూర్వమనయన్నాపరం వునః ॥ 4
- త్వమగ్నే వృషభః పుష్టివర్ధన ఉద్యతస్రుచే భవసి శ్రవాయుః ।
 య ఆహుతిం పరి వేదా వషట్కృతి-మేకాయురగ్రే విశ ఆవివాససి ॥ 5 [32]
- త్వమగ్నే వృజినవర్తనిం నరం సకృన్విపర్షి విదధే విచర్షణే ।
 యః శూరసాతా పరితక్త్యే ధనే ద్రభేభిశ్చిత్సమృతా హంసి భూయసః ॥ 6
- త్వం తమగ్నే అమృతత్వ ఉత్తమే మర్తం దధాసి శ్రవసే దివేదివే ।
 యస్తాతృషాణ ఉభయాయ జన్మనే మయః కృణోషి ప్రయ ఆ చ సూరయే ॥ 7
- త్వం నో అగ్నే సనయే ధనానాం యశసం కారుం కృణుహి స్తవానః ।
 ఋధ్యామ కర్తావసా నవేన దేవైర్ధ్వావాపుధివీ ప్రావతం నః ॥ 8
- త్వం నో అగ్నే ప్రితోరుపస్త ఆ దేవో దేవేష్వనవద్య జాగృవిః ।
 తనూకృద్భోద్ధి ప్రమతిశ్చ కారవే త్వం కల్యాణ వసు విశ్వమోపిషే ॥ 9
- త్వమగ్నే ప్రమతిస్త్యం పితాసీ న-స్త్యం వయస్కృత్రవ జామయో వ్రయమ్ ।
 సం త్వా రాయః శతినః సం సహస్రిణః సువీరం యన్తి వ్రతపామదాభ్య ॥ 10 [33]
- త్వామగ్నే ప్రథమమూయుమాయవే దేవా అకృణ్వన్నహుషస్య విశృతిమ్ ।
 ఇళామకృణ్వన్మనుషస్య శాసనీం పితుర్యత్పుత్రో మమకస్య జాయతే ॥ 11

త్వం నో అగ్నే తవ దేవ ప్రాయుభి-ర్తుభోనో రక్ష తస్వశ్చ వన్య ।
 త్రాతా తోకస్య తనయే గవామ-స్యనిమేషం రక్షమాణస్తవ వ్రతే ॥ 12

త్వమగ్నే యజ్యవే ప్రాయురస్తరో ఽనిషణ్ణాయ చతుర్రక్ష ఇధ్యసే ।
 యో రాతహవ్యో ఽవృకాయ ధాయసే కీరేశ్చిన్మన్తం మనసా వనోషి తమ్ ॥ 13

త్వమగ్న ఉరుశంసాయ వాఘతే స్వార్థం యద్రేక్షః పరమం వనోషి తత్ ॥
 ఆధ్రస్య చిత్రమతిరుచ్యసే పితా ప్ర పాకం శాస్తి ప్ర దిశో విదుష్టరః ॥ 14

త్వమగ్నే ప్రయతదక్షిణం నరం వర్మేవ సూతం పరి పాసి విశ్వతః ।
 స్వాదుక్షద్ధా యో వనతా స్యోనకృ-జ్జీవయాజం యజతే సోప్రమా దివః ॥ 15 [34]

ఇమామగ్నే శరణీం మీమృషో న ఇమమధ్వాన్తం యమగామ దూరాత్ ।
 ఆపిః పితా ప్రమతిః సోమ్యావాం భృమిరస్యప్తికృన్మర్త్యానామ్ ॥ 16

మనుష్యదగ్నే అగ్నిరస్వదగ్గిరో యయాతివత్సదనే పూర్వవచ్ఛవే ।
 అచ్ఛ యాహ్యో వహో దైవ్యం జన-మా సాదయ బర్హిషి యక్షి చ ప్రియమ్ ॥ 17

ఏతేనాగ్నే బ్రహ్మణా వావృధస్య శక్తి వా యతే చక్రమా విదా వా ।
 ఉత ప్ర ణోప్యభి వస్యో అస్మా-న్తన్తం నః సృజ సుమత్యా వాజవత్యా ॥ 18 [35]

(32)

ఇన్ద్రస్యన్వితివచ్చదశర్చస్యసూక్తస్యాగ్నిరసో హిరణ్యస్రావ ఇన్ద్రస్త్రిష్టమ్ ।

ఇన్ద్రస్య ను వీర్యాణి ప్ర వోచం యాని చకార ప్రథమాని వ్రజీ ।
 అహన్నహిమన్స్తవస్తర్ద ప్ర వక్షణా అభినత్వర్వతానామ్ ॥ 1

అహన్నహిం పర్వతే శిశియాణం త్వష్టాస్మై వజ్రం స్వర్భం తతక్ష ।
 వాశ్రా ఇవ దేనవః స్యన్దమానా అఙ్ఞః సముద్రమవ జగ్మురావః ॥ 2

- వృషాయమాణో ౭వృణీత సోమం త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్య ।
 ఆ సాయకం ముఘవాదత్త వజ్ర-మహన్నేనం ప్రథమజామహీనామ్ ॥ 3
- యద్విన్దాహస్రథమజామహీనా-మాన్మాయినామమినాః ప్రోత మాయాః ।
 ఆత్సూర్యం జనయన్ద్వాముషాసం తాదీత్నా శత్రుం న కిలా వివిత్సే ॥ 4
- అహస్త్పత్రం వృత్రతరం వ్యంస-మిన్దో వజ్రేణ మహతా వధేన ।
 స్కన్ధాంసీవ కులిశేనా వివృణ్ణా-౭హిః శయత ఉప్పృక్పృథ్వివ్యాః ॥ 5 [36]
- అయోద్ధేవ దుర్మద ఆ హి జుహ్వే మహావీరం తువిబాధమృజీషమ్ ।
 నాతారీదస్య సమృతిం వధానాం సం రుజాసాః పిపిష ఇన్ద్రశత్రుః ॥ 6
- అపాదహస్తో అపృతన్యదిన్ద్ర-మాస్య వజ్రమధి సానౌ జహూన ।
 వృష్టో వధ్రిః ప్రతిమానం బుభూష-స్పరుత్రా వృత్రో అశయద్వ్యున్తః ॥ 7
- నదం న భిన్నమముయా శయానం మనో రుహాణా అతి యన్త్యాపః ।
 యాశ్చిద్వ్యుత్రో మహీనా ప్రర్యతిష్ఠ-త్తాసామహిః పత్సుతః శీర్భభూవ ॥ 8
- నీచావయా అభవద్వ్యుత్రపుత్రే-న్దో అస్యా అవ వధర్షభార ।
 ఉత్తరా సూరధరః పుత్ర ఆసీ-ద్దానుః శయే ప్రహవత్నా న ధేనుః ॥ 9
- అతిష్ఠనీనామనివేశనానాం కాష్ఠానాం మధ్యే నిహితం శరీరమ్ ।
 వృత్రస్య నిణ్యం వి చరన్త్యాపో దీర్ఘం తమ ఆశయదిన్ద్రశత్రుః ॥ 10 [37]
- దాసపత్నీరహిగోపా అతిష్ఠ-న్నిరుద్ధా ఆపః ప్రణినేవ గావః ।
 అపాం బిలమపిహితం యదాసీ-ద్వ్యుత్రం జఘన్వా అప్ తద్వవార ॥ 11
- అశ్శోవ్య వారో అభవన్తదిన్ద్ర స్మకే యత్త్వా ప్రత్యహన్దేవ ఏకః ।
 అజయో గా అజయః శూర్త సోమ-మవాస్మజుః సర్తవే సప్త సిన్ధాన్ ॥ 12

నాస్మై॑ విద్యున్న॑ తన్వ॑తుః॑ సిపే॑ద న యాం మిహామకి॑రద్ధాదు॑నిం చ ।

ఇన్ద్ర॑శ్చ యద్యు॑యుధాతే॑ అహి॑శ్చో-తాప॑రీభ్యో॑ ముఘ॑వా వి జిగ్యే॑ ॥ 13

అహే॑ర్యాతారం॑ కమ॑పశ్య ఇన్ద్ర॑ హృది॑ యతే॑ జఘ్ను॑షో భీ॑రగచ్ఛత్ ।

నవ॑ చ యన్వ॑వతిం॑ చ స్రవ॑స్తీః శ్యే॑నో న భీ॑తో అత॑రో రజాం॑సి ॥ 14

ఇన్ద్రో॑ యూతో॑ ఽవ॑సితస్య॑ రాజా శమ॑స్య చ శ్ర॑ణ్ణిణో॑ వజ్ర॑బాహుః ।

సేదు॑ రాజా॑ క్షయ॑తి చర్ష॑ణీనా-మరాన్న॑ నేమిః పరి॑ తా బ॑భూవ ॥ 15 [38]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే ద్వితీయో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ ద్వితీయాధ్యాయే వర్గాః 38 సూక్తాని 13 ఋచః 189 ॥

[తృతీయోఽధ్యాయః ॥ వ. 1-35]

(33)

ఏతాయామేతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్తాప ఇంద్ర స్త్రిష్టుమ్ ।

- ఏతాయామోప గ్రవ్యన్త ఇన్ద్ర-ఘస్మాకం సు ప్రమతిం వావృధాతి ।
 అనామ్పణః క్రువిదాద్యస్య రాయో గవ్రాం కేత్రం పరమావర్ణతే నః ॥ 1
- ఉపేదహం ధన్వదామప్రతీతం జుష్టాం న శ్చేనో వస్తతిం పతామి ।
 ఇన్ద్రం నమస్యస్తుప్రమేభీర్రై-ర్యః స్తోతృభ్యో హవ్యో అస్తి యామన్ ॥ 2
- ని సర్వసేన ఇముధీఽ రసక్త సమర్యో గా అజతి యస్య వష్టి ।
 చోఘ్నాయమాణ ఇన్ద్ర భూరి వామం మా ప్రణీర్భూర్రస్మదధిప్రవృద్ధ ॥ 3
- వద్ధీర్హి దస్యం ద్దనినం ఘనేనఽ ఏకశ్చరన్నపశాకేభీరిన్ద్ర ।
 ధనోరధి విఘ్నణకే వ్యాయ-న్నయజ్వానః సనకాః ప్రేతిమీయుః ॥ 4
- పరాచిచ్ఛీర్షా వవృజుస్త ఇన్ద్రాఽ ఽయజ్వానో యజ్స్యభిః స్పర్ధమానాః ।
 ప్ర యద్ధివో హరివః స్థాతరుగ్ర నిరవ్రతాఽ అధమో రోదస్యోః ॥ 5 [1]
- అయుయుత్సన్నవద్యస్య సేనా-మయాతయస్త క్షితయో నవగ్వాః ।
 వృషాయుధో న వధ్రయో నిరష్టాః ప్రవద్ధిరిన్ద్రాచ్ఛితయస్త ఆయన్ ॥ 6
- త్వమేతాన్సుదతో జక్షతశ్చా-యోధయో రజస ఇన్ద్ర ప్రారే ।
 అవాదహో దివ ఆ దస్యముచ్చా ప్ర సున్వతః స్తువతః శంసమావః ॥ 7
- చక్రాణాసః పరీణహం పృథివ్యా హిరణ్యేన ముణినా శుమ్భమానాః ।
 న హిన్వానాసస్తితిరుస్త ఇన్ద్రం పరి స్పశో అదధాత్సార్యేణ ॥ 8

- పరి యదిస్త్ర రోదసీ ఉభే అబుభోజీర్మహినా విశ్వతః సీమ్ ।
 అమన్యమానాః అభి మన్యమానై-ర్నిర్భహ్మభీరధమో దస్యమిస్త్ర ॥ 9
- న యే దివః పృథివ్యా అస్తమాపు-ర్న మాయాభిర్ధనదాం ప్రర్యభూవన్ ।
 యుజం వజ్రం వృషభశ్శక్ర ఇన్ద్రో నిర్జ్యోతిషా తమస్తో గా అదుక్షత్ ॥ 10 [2]
- అను స్వధామక్షరన్నాపో అస్యా-ఽవర్ధత మధ్య ఆ నావ్యానామ్ ।
 స్రద్ధీచీనేన మససా తమిస్త్ర ఓజిషేన హస్మనాహస్తభి ద్యూన్ ॥ 11
- న్యావిధ్యదిలీలీశస్య దృహ్యో వి శ్రుణ్ణిణమభినచ్చుష్టుమిస్త్రః ।
 యావత్తరో మఘవ-న్యావదోజో వజ్రేణ శత్రుమవధీః పృతన్యమ్ ॥ 12
- అభి సిధ్యో అజిగాదస్య శత్రూ-న్వి తిగ్మేన వృషభేణా పురో ఽభేత్ ।
 సం వజ్రేణాస్పృజద్వృత్రమిస్త్రః ప్ర స్వాం మతిమతిరచాశదాసః ॥ 13
- ఆవః కుత్యమిస్త్ర యస్మిక్షాక-న్రావో యుధ్యంతం వృషభం దశద్యుమ్ ।
 శఫచ్యుతో రేణుర్నక్షత్ర ద్యా-ముచ్చ్యేతేయో సృషాహ్యాయ తస్థా ॥ 14
- ఆవః శమం వృషభం తుగ్ర్యాసు క్షేత్రజేషే మఘవఞ్చిత్త్రం గామ్ ।
 జ్యోక్ష్విదత్ర తస్థివాంసో అక్ర-ఇత్రాయతామధరా వేదనాకః ॥ 15 [3]

(34)

త్రిశ్చిదితి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్రాపో ఽశ్వినౌ జగతీ నవమ్యంత్యే త్రిష్టుభౌ ।

- త్రిశ్చిన్నో అద్యా భవతం నవేదసా విభుర్వాం యామ ఉత రాతిరశ్వినా ।
 యువోర్ధి యస్తం హిమ్యేవ వాససో ఽభ్యాయంసేన్యా భవతం మనీషిభిః ॥ 1
- త్రయః ప్రవయో మధువాహనే రథే సోమస్య వేనామను విశ్వ ఇద్విదుః ।
 త్రయః స్కంభాసః స్కభితాస ఆరభే త్రిర్న క్తం యాథస్త్రిర్వశ్వినా దివా ॥ 2

- సమానే అహస్త్రిరవద్యగోహనా త్రిరద్య యజ్ఞం మధునా మిమిక్షతమ్ ।
 త్రిర్వాజవతీరిషో అశ్వినా యువం దోషా అస్మభ్యముషసశ్చ పిన్వతమ్ ॥ 3
- త్రిర్వర్షిర్యాతం త్రిరనువ్రతే జనే త్రిః సుప్రావ్యే త్రేధేవ శిక్షతమ్ ।
 త్రిర్నైస్త్వం వహతమశ్వినా యువం త్రిః పుక్షో అస్మే అక్షరేవ పిన్వతమ్ ॥ 4
- త్రిర్నై రయిం వహతమశ్వినా యువం త్రిరైవతాతా త్రిరుతావతం ధియః ।
 త్రిః సౌభగత్వం త్రిరుత శ్రవాంసి స-స్త్రిష్టం వాం సూరే దుహితా రుహద్రథమ్ ॥ 5
- త్రిర్నై అశ్వినా దివ్యాని భేషజా త్రిః పార్థివాన్తి త్రిరు దత్తమద్భ్యః ।
 ఓమాసం శంయోర్మమకాయ సూనవే త్రిధాతు శర్మ వహతం శుభస్వతీ ॥ 6 [4]
- త్రిర్నై అశ్వినా యజ్ఞతా దివేదివే పరి త్రిధాతు పృథివీమశాయతమ్ ।
 త్రిస్రో నాసత్యా రధ్యా వరావత ఆత్మేవ వాతః స్వసరాణి గచ్ఛతమ్ ॥ 7
- త్రిరశ్వినా సిన్ధుభిః ప్రప్తమాతృభి-స్త్రయ ఆహావాస్త్రేధా హావిష్కృతమ్ ।
 త్రిస్రః పృథివీరుపరి ప్రవా దివో నాకం రక్షేథే ద్యుభిరక్తుభిర్హితమ్ ॥ 8
- క్వం త్రి చక్రా త్రివృత్తో రథస్య క్వం త్రయో వస్థురో యే సనీళాః ।
 క్షదా యోగో వాజివో రాసభస్య యేన యజ్ఞం నాసత్యోపయాధః ॥ 9
- ఆ నాసత్యా గచ్ఛతం హూయతే హావి-ర్మధ్వః పిబతం మధుపేభిరాసభిః ।
 యువోర్హి పూర్వం సవితోషస్రో రథ-మృతాయ చిత్రం పృతవస్తమిష్యతి ॥ 10
- ఆ నాసత్యా త్రిభిరేకాదశైర్దిహ దేవేభిర్యాతం మధుపేయమశ్వినా ।
 ప్రాయుస్తారిష్టం నీ రపాంసి మృక్షతం సేధతం ద్వేష్టో భవతం సచాభువా ॥ 11
- ఆ నో అశ్వినా త్రివృతా రథేనా ఽర్వాఞ్చం రయిం వహతం సువీరమ్ ।
 శృణ్వన్తా వామవసే జోహవీమి వృధే చ నో భవతం వాజసాతౌ ॥ 12[5]

(35)

హ్వయామీత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్త్వపః సవితా త్రిష్టుప్ ।

ఆద్యాయాశ్చతుర్షుపాదేషుక్రమేణాగ్నిమిత్రావరుణరాత్రిసవితారోదేవతాః ఆద్యానవమ్యోజగత్యౌ ।

హ్వయామ్యుగ్నిం ప్రథమం స్వస్వయే హ్వయామి మిత్రావరుణావిహోవసే ।

హ్వయామి రాత్రీం జగతో నివేశనీం హ్వయామి దేవం సవితారముతయే ॥ 1

ఆ కృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యం చ ।

హిరణ్యయేన సవితా రథేనా-౭౭ దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్ ॥ 2

యాతి దేవః ప్రవతా యాత్యుద్వతా యాతి శుభ్రాభ్యాం యజతో హరిభ్యామ్ ।

ఆ దేవో యాతి సవితా పరావతో ౭౭ప్ విశ్వా దురితా బాధమానః ॥ 3

అభీవృతం కృశన్వైర్విశ్వరాపం హిరణ్యశమ్యం యజతో బ్రుహన్తమ్ ।

ఆస్తాద్రథం సవితా చిత్రభానుః కృష్ణా రజాంసి తవిషీం దధానః ॥ 4

వి జనాఞ్శ్వావాః శితిపాదో అఖ్య-న్రథం హిరణ్య ప్రఉగ్రం వహన్తః ।

శశ్వద్విశః సవితురైవ్యస్యో-పస్థే విశ్వా భువనాని తస్యః ॥ 5

త్రిసో ద్యావః సవితుర్ద్వా ఉపస్థాః ఏకా యమస్య భువనే విర్రాషాట్ ।

ఆణిం న రథ్యమమృతాధి తస్య-రిహ బ్రవీతు య ఉ తచ్చికేతత్ ॥ 6 [6]

వి సుప్రథో అన్తరిక్షాణ్యఖ్య-ధభీరవేషా అసురః సునీథః ।

క్వేత్రిదానీం సూర్యః కశ్చికేత కతమాం ద్యాం రశ్మిరస్యా తతాన ॥ 7

అష్టా వ్యఖ్యత్తకుభః పృథివ్యా-స్త్రీ ధన్వ యోజనా సప్త సిన్ధాన్ ।

హిరణ్యాక్షః సవితా దేవ ఆగా-ద్దద్రత్నా దాశుషే వార్యాణి ॥ 8

హిరణ్యపాణిః సవితా విచర్షణి-రుభే ద్యావాపృథివీ అన్తరీయతే ।

అపామీవాం బాధతే వేతి సూర్య-మభి కృష్ణేన రజసా ద్యామృణోతి ॥ 9

హి॑రణ్య॑హస్తో॑ అ॒సు॒రః సు॒నీ॒ధః సు॒మృ॒తీ॒కః స్వ॒వా॒ యా॒త్వ॒ర్వాజ్ ।
 అప్ర॑సేధ॒న్రక్ష॑సో॒ యాతు॑ధానా-నస్థా॒ద్దే॒వః ప్ర॑తిదోషం గృ॒ణానః ॥ 10
 యే తే॑ ప॒న్థాః సవి॑తః పూర్వ్యా॒సో ౭రే॑ణవః సుకృ॒తా అ॒న్తరి॑క్షే ।
 తేభి॑ర్నో అద్య॒ ప్రథి॑భిః సుగే॒భీ రక్షా॑ చ నో అధి॑ చ బ్రూహి దే॒వ ॥ 11[7]

(36) [అష్టమోఽనువాకః ॥ సూ. 36-43]

ప్రవో॑యహ్వామితి వింశత్యుచస్య సూక్తస్య ఘోరః కాణోగ్నిః ఊర్ధ్వఊషణిణి ద్యయోరూపః ప్రగాఢః
 (అయుజోబృహత్యః యుజఃసతోబృహత్య ఇత్యర్థః)

ప్ర వో॑ య॒హ్వాం పు॒రూ॒ణాం వి॒శాం దే॒వయ॑తీ॒నామ్ ।
 అగ్నిం నూ॒క్తేభి॑ర్వచోభి॒రీమ॑హే యం నీ॒మిద॑స్య ఈ॒ళతే ॥ 1
 జనా॑సో అగ్నిం దధి॒రే స॒వోవృ॑ధం హావి॒ష్మన్తో విధే॑మ తే ।
 స త్వం నో॑ అద్య॒ సుమ॑నా ఇహో॒వితా భ॒వా వాజే॑షు స॒న్త్య ॥ 2
 ప్ర త్వా॑ దూ॒తం వృ॑ణీమహే హో॒తారం వి॒శ్వవే॑దసమ్ ।
 మహా॑స్తే స॒తో వి చ॑రన్త్యర్చయో దివి స్పృ॒శన్తి భా॑నవః ॥ 3
 దే॒వాస॑స్త్వా వరు॒ణో మిత్రో॑ అ॒ర్త్యమా సం దూ॑తం ప్ర॒త్నమి॑న్ధతే ।
 విశ్వాం నో॑ అగ్నే జయతి త్వయా ధ॒నం యస్తే॑ దదాశ మ॒ర్త్యః ॥ 4
 మున్దో॑ హోతా గృహప॒తి-రగ్నే॑ దూతో విశామ॒సి ।
 త్వే విశ్వా॑ సంగ॒తాని వ్రతా॑ ధ్రు॒వా యాని॑ దే॒వా అకృ॑ణ్యత ॥ 5 [8]
 త్వే ఇదగ్నే॑ సుభగే॒ యవి॑ష్ట్య విశ్వా॒మా హూ॑యతే హావిః ।
 స త్వం నో॑ అద్య॒ సుమ॑నా ఉతాప॒రం యక్షి॑ దే॒వాస్తు॑వీ॒ర్యా ॥ 6

- తం ఘేమిత్థా నమస్విన్ ఉప స్వరాజమాసతే ।
హోత్రాభిరగ్నిం మనుషుః సమిన్ధతే తిత్తిర్వాంసో అతి స్రీధః ॥ 7
- ఘ్నన్తో వృత్రమతత్రనోదసీ అప ఉరు క్షయాయ చక్రిరే ।
భువత్పజ్జే వృషా ద్యుమ్నూహుతః క్రన్ధదశ్వో గవిష్ఠిషు ॥ 8
- సం సీదస్వ ముహో అసి శోచస్వ దేవవీతమః ।
వి ధూమమగ్నే అరుషం మియేధ్య స్తుజ ప్రశస్త దర్భతమ్ ॥ 9
- యం త్వా దేవాసో మనవే దధురిహ యజిష్ఠం హవ్యవాహన ।
యం కణ్వో మేధ్యాతిధిర్ధనస్పృతం యం వృషా యముపస్తుతః ॥ 10[9]
- యమగ్నిం మేధ్యాతిథిః కణ్వ క్షాధ ఋతాదధి ।
తస్య ప్రేషో దీదియుస్తమిమా ఋచ-స్తమగ్నిం వర్ధయామసి ॥ 11
- రాయస్సూర్ధిస్వధావో ఽస్తి హి తే ఽగ్నేదేవేష్వాప్యమ్ ।
త్వం వాజస్య శ్రుత్యస్య రాజసి స నో మృళ ముహో అసి ॥ 12
- క్షార్ధ్వ క్షా షు ణ క్షాతయే తిష్ఠా దేవో స సవితా ।
క్షార్ధ్వో వాజస్య సనితా యద్రజ్ఞీభిర్వాఘద్భిర్ద్విహ్వాయామహే ॥ 13
- క్షార్ధ్వో నః ప్రాహ్యంహసో ని కేతునా విశ్వం సమత్రిణం దహ ।
కృధీ స క్షార్ధ్వార్చరథాయ జీవసే విదా దేవేషు నో దువః ॥ 14
- ప్రాహి నో అగ్నే రక్షసః ప్రాహి ధూరేరరాష్ఠః ।
ప్రాహి రీషత ఉత వా జిఘాంసతో బృహద్భావో యవిష్ట ॥ 15[10]
- ఘనేవ విష్వగ్వి జహ్యారాష్ట-స్తపుర్ణమ్బు యో అస్మద్రుక్ ।
యో మర్త్యః శిశీతే అత్యక్తుభి-ర్మా నః స రిపురీశత ॥ 16

అగ్నిర్వవ్నే సువీర్య-మగ్నిః కణ్వాయ సౌభగమ్ ।	
అగ్నిః ప్రావన్తిత్రోత మేధ్యాతిథి-మగ్నిః సాతా ఉపస్తుతమ్ ॥	17
అగ్నినా తుర్వశం యదుం పరావత ఉగ్రాదేవం హవామహే ।	
అగ్నిర్తుయన్నవవాస్త్వం బ్రుహద్రథం తుర్వీతిం దస్యవే సహః ॥	18
ని త్వామగ్నే మనుర్దధే జ్యోతిర్జనాయ శశ్వతే ।	
దీదేధ కణ్వ బుతజాత ఉక్తితో యం నమస్యన్తి కృష్టయః ॥	19
త్వేషాసో అగ్నే రమవనో అర్చయో భీమాసో న ప్రతీతయే ।	
రక్షస్వివః సదమిద్యాతుమావతో విశ్వం సమత్రిణం దహ ॥	20[11]

(37)

క్రీకంవ ఇతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య ఘోరఃకాణ్వో మరుతో గాయత్రీ ।

క్రీకం వః శర్ధో మారుత-మన్రర్వాణం రధేశుభమ్ । కణ్వో అభి ప్ర గాయత ॥	1
యే పృషతీభిర్తృష్టిభిః సాకం వాశీభిర్జణ్ణిభిః । అజాయన్త స్వభానవః ॥	2
ఇహేవ శృణ్వ ఏషాం కశా హస్తేషు యద్వదాన్ । ని యామజ్ఞోత్రమృజ్జాతే ॥	3
ప్ర వః శర్ధాయ ఘృష్టయే త్వేషద్యుమ్నాయ శుష్మిణే । దేవత్రం బ్రహ్మ గాయత ॥ 4	4
ప్ర శంసా గోష్వఘ్నం క్రీకం యచ్ఛర్ధో మారుతమ్ । జషేభ రసస్య వావృధే ॥	5[12]
కో వో వర్షిష్ట ఆ సరో దివశ్చ గృశ్చ ధాతయః । యత్ప్రీమన్తం న ధాన్తుథ ॥	6
ని వో యామాయ మానుషో ద్రధ ఉగ్రాయ మన్యవే । జిహీత పర్వతో గిరిః ॥	7
యేషామజ్యేషు పృథివీ జుజుర్వా ఇవ విశ్వతిః । భియా యామేషు రేజతే ॥	8
స్థిరం హి జానమేషాం వయో మాతుర్నిరేతవే । యత్ప్రీమను ద్వితా శవః ॥	9
ఉదు త్యే నూనవో గిరః కావ్యా అజ్యేష్వత్తత । వాశ్రా అభిజ్ఞా యాతవే ॥	10[13]

త్యం చి॒ద్వా దీ॒ర్ఘం పృ॒థుం మి॒హో న॒పాత॑మ॒మృధ్ర॑మ్ । ప్ర॒చ్యావ॑యన్తి॒ యామ॑భిః ॥11	
మరు॑తో॒ యద్ధ॑ వో॒ బలం॑ జ॒నాఽ అ॑చుచ్యవీ॒తన॑ । గి॒రీఽ ర॑చుచ్యవీ॒తన॑ ॥ 12	
యద్ధ॑ యాన్తి॒ మరు॑తః॒ సం హా॑ బ్రువతే॒ ఽధ్వ॑న్నా । శృ॒ణోతి॑ క॒శ్చిదే॑షామ్ ॥ 13	
ప్ర॒యాత॑ శీ॒భమా॑శుభిః॒ సన్తి॑ క॒ణ్యేషు॑ వో॒ దువః॑ । తత్రో॑ పు॒మాద॑యా॒ధ్వై ॥ 14	
అస్తి॑ హి॒ ష్మా మ॑దాయ॒ వః స్య॑సి॒ ష్మా వ॑యమే॒షామ్ । వి॒శ్వం చి॒దాయు॑ర్జీవ॒సే ॥ 15[14]	

(38)

కథనూనమితి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య ఘోరఃకాణో మరుతో గాయత్రీ ।

క॒థ్నానం॑ క॒థప్రి॑యః॒ పితా॑ పుత్రం న హస్త॑యోః । ద॒ద్ధిధ్వే॑ వృ॒క్తబ॑ర్హిషః ॥ 1	
క్వ॑ నూనం క॒ద్వో అ॒ర్థం గ॒న్తా ది॒వో న పృ॑థి॒వ్యాః । క్వ॑ వో గా॒వో న ర॑ణ్యన్తి ॥ 2	
క్వ॑ వః సు॒మ్నా న॑వ్యాంసి॒ మరు॑తః క్వ॒ సువి॑తా । క్వో॒౩ వి॑శ్వావి సౌ॒భగా ॥ 3	
యద్రూ॑యం పృ॒శ్నిమా॑తరో॒ మర్తా॑స్యః స్యా॒తన॑ । స్తో॒తా వో అ॑మృతః స్యాత్ ॥ 4	
మా వో ప్పు॑గో న యవ॑సే॒ జరి॑తా భూద॒జోష్యః॑ । ప్ర॒థా య॑మస్య గ్రా॒దుప॑ ॥ 5 [15]	
మో పు॒ణః ప॑రాప॒రా ని॑ర్మ॒తిర్దు॒ర్ఘ్ణావ॑ధీత్ । ప్ర॒ద్విష్ట॑ తృష్ట॒యా స॒హ ॥ 6	
సత్యం॑ త్వే॒షా అ॑మవ॒నో ధ॑స్వ॒జ్ఞోదా॑ రు॒ద్రియా॑సః । మి॒హం కృ॑ణ్యన్త్య॒వతామ్ ॥ 7	
వాశ్రే॑ప విద్యున్మి॒మాతి॑ వ॒తనం॑ న మాతా సిష॒క్తి । యదే॑షాం వృష్టి॒రస॑ర్జి ॥ 8	
ది॒వా చి॒త్రమః॑ కృణ్యన్తి॒ ప్రర్జ॑నే॒నోద॑వాహే॒న । యత్పృ॑థి॒వీం ప్పు॑న్దన్తి ॥ 9	
అధ॑ స్వ॒నావృ॑రుతాం వి॒శ్వమా॑ సద్రు॒ పార్థి॑వమ్ । అ॒రేజ॑న్త ప్ర॒మాసు॑షాః ॥ 10 [16]	
మరు॑తో వీ॒కు వ్రా॑ణిభి-శ్చి॒త్రా రో॑ధస్వ॒తీర॑ను । యా॒తేమ॑ఖి॒ద్రయా॑మభిః ॥ 11	
స్థి॒రా వః॑ సన్తు॒ నేమ॑యో॒ రథా॑ అశ్వా॒స ఏ॑షామ్ । సు॒సంస్కృ॑తా అ॒భీశ॑వః ॥ 12	

అచ్ఛా వదా తనా గిరా జరా యై బ్రహ్మణస్పతిమ్ । అగ్నిం మిత్రం న దర్శతమ్ ॥ 13

మిమీహి శ్లోకమాస్యే పర్ణస్య ఇవ తతనః । గాయ గాయత్రముక్తమ్ ॥ 14

వస్త్వ మారుతం గణం త్వేషం పస్తస్యమర్కిణమ్ । అస్మే వృద్ధా అసన్నిహ ॥ 15 [17]

(39)

ప్రయదిత్థేతిదశర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరఃకాణోమరుతోబార్హతప్రగాధః

(అయుజో బృహత్యఃయుజః సతోబృహత్యః) ।

ప్ర యద్దిత్థా పరావతః శోచిర్న మానమస్యథ ।

కస్య క్రత్వా మరుతః కస్య వర్షసా కం యాథ కం హ ధూతయః ॥ 1

స్థిరా వః స్తన్వాయుధా పరాణుదే వీకూ ఉత ప్రతిష్కభే ।

యుష్మాకమస్తు తవిషీ పనీయస్తీ మా మర్త్యస్య మూయినః ॥ 2

పరా హా యత్ స్థిరం హాథ నరో వర్తయథా గురు ।

వి యాథన వనినః పృథివ్యా వ్యాశాః పర్వతానామ్ ॥ 3

స్తహి వః శత్రుర్వివిదే అద్ది ద్యవి న భూమ్యాం రిశాదసః ।

యుష్మాకమస్తు తవిషీ తనా యుజా రుద్రాస్తో నూ చిద్రాధృషే ॥ 4

ప్ర వేపయన్తి పర్వతా-న్వి విచ్ఛన్తి వస్తస్పతీన్ ।

ప్రో ఆరత మరుతో దుర్మదా ఇవ దేవాసః సర్వయా వైశా ॥ 5 [18]

ఉప్రో రథేషు పృషతీరయుగ్ధం ప్రష్టిర్వహతి రోహితః ।

ఆ వో యామాయ పృథివీ చిద్రో-దబీభయన్త మానుషాః ॥ 6

ఆ వో మక్షా తనాయ కం రుద్రా అవో వృణీమహే ।

గన్తా నూనం నో ఎవసా యథా పురే-త్థా కణ్ఠాయ బిభృషే ॥ 7

యుష్మేషీతో మరుతో మర్త్యేషీత ఆ యో నో అభ్య్ ఈషతే ।	
వి తం యుయోత శవసా వ్యోజసా వి యువ్యాకాభిరూతిభిః ॥	8
అసామి హి ప్రయజ్యవః కణ్వం దద ప్రచేతసః ।	
అసామిభిర్మరుత ఆ న ఊతిభి-ర్గస్తా వృష్టిం న విద్యుతః ॥	9
అసామ్యోజో బిభృథా సుదానవో ఽసామి ధూతయః శవః ।	
ఋషిద్విషే మరుతః పరిమన్యవ ఇమం న సృజత ద్విషమ్ ॥	10 [19]

(40)

ఉత్తిష్ఠేత్యష్టర్షస్యసూక్తస్య ఘోరః కాణ్వో బ్రహ్మణస్పతిః ప్రగాఢః

(అయుజో బృహత్యః యుజః సతోబృహత్యః) ।

ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే దేవయన్తస్వేమహే ।	
ఉవ ప్ర యన్తు మరుతః సుదానవ ఇన్ద్ర ప్రాశూర్భవా సచా ॥	1
త్వామిద్ధి సహసస్పుత్ర మర్త్య ఉపబ్రూతే ధనే హితే ।	
సువీర్యం మరుత ఆ స్వశ్వ్యం దధీత యో వ ఆచకే ॥	2
ప్రైతు బ్రహ్మణస్పతిః ప్ర దేవ్యేతు సూనృతా ।	
అచ్ఛా వీరం నర్యం ప్రక్షిరాధసం దేవా యజ్ఞం నయన్తు నః ॥	3
యో వాఘతే దదాతి సూనరం వసు స ధత్తే అక్షితి శ్రవః ।	
తస్మా ఇళాం సువీరామా యజామహే సుప్ర తూర్తిమనేహసమ్ ॥	4
ప్ర నూనం బ్రహ్మణస్పతి-ర్మన్తం వదతుక్త్యమ్ ।	
యస్మిన్నిన్దో వరుణో మిత్రో అర్హమా దేవా ఓకాంసి చక్రిరే ॥	5 [20]

- తమి॑ ద్వోచే॑మా వి॒దధే॑షు శ॒ంభువ॑ం మ॒న్తం దే॑వా అ॒నేహ॑సమ్ ।
 ఇ॒మాం చ॑ వా॒చం ప్ర॑తిహ॒ర్యథా॑ న॒రో వి॑శ్వేద్వా॒మా వో॑ అ॒శ్వవత్ ॥ 6
- కో దే॒వయ॑స్త॒మశ్న॑వ-జ్జ॒నం కో॑ వృ॒క్త బ॑ర్హిషమ్ ।
 ప్రప్ర॑ దా॒శ్వాన్స్తా॑భి॒రస్థితా॑-ఽన్త॒ర్వావత్ ॑ క్ష॒యం దధే ॥ 7
- ఉప॑ క్ష॒త్రం పృ॑జ్జే॒త హ॑న్తి రా॒జభి॑-ర్భ॒యే చి॑తు॒క్తితి॑ం దధే ।
 నా॒స్య వ॑ర్తా న త॒రుతా॑ మహా॒ధనే॑ నా॒ర్భే అ॒స్తి వ॒జ్రిణః ॥ 8 [21]

(41)

యంరక్ష॑స్తీతి నవర్చ॑స్యసూక్త॑స్య ఘోరః కాణ్వుః ఆద్యా॑నాం తి॒స్యణా॑మంత్యా॒నాం
 తి॒స్యణాం॑ చ వరు॑ణమిత్రా॒ర్యమణ॑ స్తృతీ॒యాది॑ తి॒స్యణా॑మాదిత్యా గాయత్రీ ।

- యం రక్ష॑న్తి ప్రచే॑తస్తో వరు॑ణో మిత్రో అ॒ర్తమా॑ । నూ చి॒త్స ద॑భ్యతే జనః ॥ 1
- యం బా॒హుతే॑వ సి॒ప్రతి॑ పా॒న్తి మ॒ర్త్యం రి॒షః । అరి॑ష్టః సర్వ ఏ॒ధతే ॥ 2
- వి దు॒ర్గా వి ద్వి॒షః పు॒రో ఘ్ను॑న్తి రా॒జాన॑ ఏషామ్ । నయ॑న్తి దు॒రితా॑ తి॒రః ॥ 3
- సు॒గః ప॒న్థా అ॒న్యక్ష॑ర ఆది॒త్యాస॑ ఋ॒తం య॑తే । నాత్రా॑వఖాదో అ॒స్తి వః । 4
- యం య॒జ్ఞం నయ॑థా న॒ర ఆది॑త్యా ఋ॒జునా॑ ప్రథా । ప్ర వః స దీ॒తయే॑ నశత్ ॥ 5 [22]
- స రత్న॑ం మ॒ర్త్యో వసు॑ విశ్వం తో॒కము॑త త్మనా॑ । అ॒చ్ఛా గ॑చ్ఛత్యస్తృ॒తః ॥ 6
- కథా॑ రా॒ధామ॑ సఖా॒యః స్తోమం॑ మిత్రస్యా॒ర్యమ్ః । మహి॑ పు॒రో వరు॑ణస్య ॥ 7
- మా వో॑ ఘ్ను॒న్తం మా శప॑న్తం ప్రతి॒ వోచే॑ దే॒వయ॑స్తమ్ । సు॒మైరి॒ద్వ్య ఆ వి॑వాసే ॥ 8
- చతు॑రశ్చి॒ద్ధద॑మానా-ద్భి॒భీయాదా॑ ని॒ధాతోః॑ । న దు॑ర్తుక్తాయ స్పృహ॒యేత్ ॥ 9 [23]

(42)

సంపూషన్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య ఘోరఃకాణ్యః పూషా గాయత్రీ ।

- సం పూషన్నధ్వనస్తిర వ్యంహో విముచో నపాత్ । సక్ష్వా దేవ ప్ర ణస్తురః ॥ 1
- యో నః పూషన్నఘో వృకో ద్దుఃశేవ ఆదిదేశతి । అప స్మ తం ప్రథో జహి ॥ 2
- అప త్యం పరిపన్థినం ముషీవాణం హురశ్చితమ్ । దూరమధి స్రుతేరజ ॥ 3
- త్వం తస్య ద్వయావినో ఽఘశంసస్య కస్య చిత్ । ప్రదాభి తిష్ఠ తపుషిమ్ ॥ 4
- ఆ తత్తే దస్ర మస్తుమః పూషన్నవో వృణీమహే । యేన పితౄనచోదయః ॥ 5 [24]
- అధా నో విశ్వసౌభగ హిరణ్యవాశీమత్తమ । ధనాని ముషణా కృధి ॥ 6
- అతి నః నశ్చతో నయ ముగా నః ముపథా కృణు । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 7
- అభి సూయవసం నయ న నవజ్ఞారో అధ్వనే । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 8
- శగ్ధి పూర్ధి ప్ర యంసి చ శిశీహి ప్రాస్తుదరమ్ । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 9
- న పూషణం మేధామసి సూక్తైరభి గృణీమసి । వసూని ద్దస్మమీమహే ॥ 10 [25]

(43)

కద్రుద్రాయేతి నవర్చస్యసూక్తస్య ఘోరఃకాణ్యో రుద్రస్త్పతీయాయా మిత్రావరుణౌ చ సప్తమ్యాది తృచస్య
సోమో గాయత్ర్యన్త్యానుష్ఠప్ ।

- కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీహ్యుష్ఠమాయ తవ్యసే । వోచేమ శంతమం వృదే ॥ 1
- యథా నో అదితిః కర-త్పశ్వే నృభ్యో యథా గవే । యథా తోకాయ రుద్రియమ్ ॥ 2
- యథా నో మిత్రో వరుణో యథా రుద్రశ్చికేతతి । యథా విశ్వే స్రజోషసః ॥ 3
- గ్రాధపతిం మేధపతిం రుద్రం జలాషభేషజమ్ । తచ్చంయోః సుమ్నమీమహే ॥ 4
- యః శుక్ర ఇవ సూర్యో హిరణ్యమివ రోచతే । శ్రేష్ఠో దేవానాం వసుః ॥ 5 [26]

శం॑ సః॑ క॒ర॒త్య॑ర్వతే॑ సు॒గం॑ మే॒షాయ॑ మే॒ష్యే॑ । నృ॒భ్యో॑ నారి॒భ్యో గ॑వే ॥ 6
 ఆ॒స్మే సో॑మ శ్రి॒యమ॑ది ని ధే॒హి శ॑త॒స్య నృ॑ణామ్ । మ॒హి శ్ర॑వ॒స్తువి॒న్తృష్టుమ్॑ ॥ 7
 మా॑ సః సోమప॒రిబా॑ద్ధో మారా॒తయో॑ జుహుర॒న్త । ఆ న॑ ఇ॒న్దో వాజే॑ భజ ॥ 8
 యా॒స్తే ప్ర॑జా అమృత॑స్య ప॒రస్మిన్॑ ధా॒మన్తృ॑తస్య ।
 మూ॒ర్ధా నాభా॑ సోమ వేన ఆ॒భూష॑న్తిః సోమ వేదః ॥ 9 [27]

(44) [నవమో ౭ నువాకః ॥ సూ. 44-50]

అగ్నేవివస్వదితి చతుర్దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్యః ప్రస్కణ్వో ౭గ్నిరాద్యేఅశ్వషశ్చ ప్రగాఢః
 (అయుజో బృహత్యః యుజః సతోబృహత్యః) ।

అగ్నే॑ వి॒వస్వ॑ద్దు॒షస॑-శ్చి॒త్రం రా॑ధో అమ॒ర్త్య ।
 ఆ దా॑శుషే॒ జాత॑వేదో వహో త్వ-మ॒ద్యా దే॒వా ఉ॑ప్త॒ర్బుధః॑ ॥ 1
 జుష్టో॑ హి దూ॒తో అసి॑ హ॒వ్యవా॑హనో ౭గ్నే॑ ర॒థీర॑ధ్వరాణామ్ ।
 ప్ర॒జూర॑స్వి॒భ్యాము॑షసా సు॒వీర్య॑-మ॒స్మే ధే॒హి శ్ర॑వో బృహత్ ॥ 2
 అ॒ద్యా దూ॑తం వృణీమ॒హే వసు॑మగ్నిం పు॒రుప్రి॑యమ్ ।
 ధూ॒మకే॑తుం భా॒బుజీ॑కం వృ॒ష్టిషు॑ య॒జ్ఞానా॑మధ్వ॒రశ్రియమ్॑ ॥ 3
 శ్రే॒ష్ఠం య॑వి॒ష్టమ॑తి॒థిం స్వా॑హు॒తం జుష్టం॑ జనాయ దా॒శుషే॑ ।
 దే॒వా అ॒చ్ఛా యా॑తవే జాత॒వేద॑స - మ॒గ్నిమీ॑శే వృ॒ష్టిషు॑ ॥ 4
 స్త॒విష్ట్యా॑మి త్వామహం వి॒శ్వస్యా॑మృత భోజన ।
 అగ్నే॑ త్రాతార॒మమృ॑తం మి॒యేధ్య॑ య॒జిష్ఠం॑ హ॒వ్యవా॑హన ॥ 5 [28]
 సు॒శంసో॑ బోధి గృ॒ణతే॑ య॒విష్ట్య॑ మ॒ధుజి॑వ్వాః స్వా॒హుతః॑ ।
 ప్ర॒స్కణ్వ॑స్య ప్ర॒తిర॑న్నాయు॒ర్జీవ॑సే నమ॒స్యా దై॒వ్యం జ॑నమ్ ॥ 6

- హోతారం విశ్వేదసం సం హి త్వా విశ ఇన్దతే ।
 స ఆ వహ పురుహూత ప్రచేతసో యేగ్నే దేవాః ఇహ ద్రవత్ ॥ 7
- సవితారముషసమశ్వినా భగ-మగ్నిం వృష్టితు క్షపః ।
 కణ్వసస్త్వా సుతసోమాస ఇన్దతే హవ్యవాహం స్వధ్వర ॥ 8
- పతిర్హ్యధ్వరాణా-మగ్నే దూతో విశామసి ।
 ఉత్సర్భుధ ఆ వహ సోమపీతయే దేవాః అద్య స్వర్భుశః ॥ 9
- అగ్నే పూర్వా అనూషసో విభావసో దీదేధ విశ్వదర్భతః ।
 అసి గ్రామేష్యవితా పురోహితో యే సి యజ్ఞేషు మానుషః ॥ 10 [29]
- ని త్వా యజ్ఞస్య సాధన-మగ్నే హోతారమృత్విజమ్ ।
 మనుష్యద్దేవ ధీమహి ప్రచేతసం జీరం దూతమమర్త్యమ్ ॥ 11
- యద్దేవానాం మిత్రమహః పురోహితో యస్తరో యాసి దూత్యమ్ ।
 సిన్ధోరివ ప్రస్వనితాస ఊర్మయో యేగ్నే ర్భ్రాజన్తే అర్భయః ॥ 12
- శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభి-ర్దేవైరగ్నే సయావభిః ।
 ఆ సీదన్తు బర్హిషీ మిత్రో అర్త్యమా ప్రాతర్యావాణో అధ్వరమ్ ॥ 13
- శృణ్వన్తు స్తోమం మరుతః సుదాసవో యగ్నిజిహ్వో ఋతావృధః ।
 పిబతు సోమం వరుణో ధృతప్రతో యశ్విభ్యాముషసా సజాః ॥ 14 [30]

(45)

త్వమగ్నేవసూనితి దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్మణోఽగ్ని రన్తాయాదేవా శ్చానుష్టుప్ ।

- త్వమగ్నే వసూః రిహ రుద్రాః ఆదిత్యాః ఉత ।
 యజా స్వధ్వరం జనం మనుజాతం ఘృతప్రషమ్ ॥ 1

<p>శ్రుష్టివానో హి దాశుషే దేవా అగ్నే విచేతసః । తానోహిదశ్వ గిర్వణ-స్తయస్త్రీంశతమా వహ ॥ ప్రియమేధవదత్రివ-జ్ఞాతవేదో విరూప్రవత్ । అక్షిరస్వన్మహివ్రత ప్రస్మణ్యస్య శ్రుద్ధీ హవమ్ ॥ మహికేరవ ఊతయే ప్రియమేధా అహూషత । రాజస్తమధ్వరాణా-మగ్నిం శుక్రేణ శోచిషా ॥ ఘృతాహవన సన్త్యే-మా ఉ ఘ శ్రుద్ధీ గిరః । యాభిః కణ్యస్య సూనవో హవన్తే ౭వసే త్వా ॥</p>	<p>2 3 4 5 [31]</p>
<p>త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ హవన్తే విక్షు జన్తవః । శోచిష్కేశం పురుప్రియా-౭గ్నే హవ్యాయ వోహ్యవే ॥ ని త్వా హోతారమృత్విజం దధిరే వసువిత్రమమ్ । శ్రుత్కర్ణం సప్రథస్తమం విప్రా అగ్నే దివిష్టిసు ॥ ఆ త్వా విప్రా అచుచ్యవః సుతసోమా అభి ప్రయః । బృహద్భావిభ్రతో హవి-రగ్నే మర్తాయ దాశుషే ॥ ప్రాతర్యాష్టః సహస్కృత సోమపేయాయ సన్త్య । ఇహోద్య దైవ్యం జనం బర్హిరా సాదయా వసో ॥ అర్వాఙ్చం దైవ్యం జన-మగ్నే యక్ష్వ సహూతిభిః । అయం సోమః సుదానవ-స్తం పాత త్రిరో అహ్వామ్ ॥</p>	<p>6 7 8 9 10 [32]</p>

(46)

ఏషోఉషేతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్యః ప్రస్మణ్వోశ్వినౌ గాయత్రీ ।

- ఏషో ఉషా అపూర్వ్యా వ్యుచ్ఛతి ప్రియా దివః । స్తుషే వామశ్వినా బ్రహ్మత్ ॥ 1
- యా ద్రస్రా సిన్ధుమాతరా మనోతరా రయీణామ్ । ద్రియా దేవా వసువిదా ॥ 2
- వచ్యన్తే వాం కకుహా సో జూర్ణాయామధి విష్టపి । యద్వాం రథో విభిష్టుతాత్ ॥ 3
- హవిషా జూరో అపాం పిపర్తి పపురిర్నరా । పితా కుటస్య చర్తణిః ॥ 4
- అద్రారో వాం మతీనాం నాసత్యా మతవచసా । ప్రాతం సోమస్య ధృష్టుయా ॥ 5 [33]
- యా వ్రః పీపరదశ్వినా జ్యోతిష్మతీ తమస్తిరః । తామస్మై రాసాథా మిషమ్ ॥ 6
- ఆ నో నావా మతీనాం యాతం ప్రారాయ గన్తవే । యుజ్జాథామశ్వినా రథమ్ ॥ 7
- అరిత్రం వాం దివస్పృథు తీర్థే సిన్ధునాం రథః । ద్రియా యుయుజ్ర ఇన్దవః ॥ 8
- ద్రివస్మణ్వాస్త ఇన్దవో వసు సిన్ధునాం ప్రదే । స్వం వప్రిం కుహా ధిత్సథః ॥ 9
- అభూదు భా ఉ అంశవే హిరణ్యం ప్రతి సూర్యః । వ్యఖ్యజ్జిహ్వయాసితః ॥ 10 [34]
- అభూదు ప్రారమేతవే పన్థా ఋతస్య సాధుయా । అదర్శి వి స్రుతిర్దివః ॥ 11
- తత్తద్దిద్రశ్వినోరవో జరితా ప్రతి భూషతి । మదే సోమస్య పిప్రతోః ॥ 12
- వాప్రసానా వివస్వతి సోమస్య పీత్యా గిరా । మునుష్వచ్ఛంభూ ఆ గతమ్ ॥ 13
- యువోరుషా అను శ్రియం పరిజ్మనోరుపాచరత్ । ఋతా వనథో అక్తుభిః ॥ 14
- ఉభా పిబతమశ్వినో-భా వ్రః శర్మ యచ్ఛతమ్ । అవిద్రియాభిరూతిభిః ॥ 15 [35]
- ॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే తృతీయోఽధ్యాయః ॥
- ॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥
- ॥ తృతీయాధ్యాయే వర్గాః 35 సూక్తాని 14 ఋచః 173 ॥

[చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ వ.1-29]

(47)

అయం వామితి దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్మణోఽశ్వినౌ ప్రగాఢః

(అయుజో బృహత్యో యుజః సతోబృహత్యః) ।

అయం వాం మధుమత్తమః సుతః సోమ ఋతావృధా ।	
తమశ్వినా పిబతం తిరోఅహ్వాం ధత్తం రత్నాని దాశుషే ॥	1
త్రివస్తరేణ త్రివృతా సుపేశసా రథేనా యాతమశ్వినా ।	
కణ్వసో వాం బ్రహ్మ కృణ్వన్త్యధ్వరే తేషాం సు శృణుతం హవమ్ ॥	2
అశ్వినా మధుమత్తమం ప్రాతం సోమమృతావృధా ।	
అథాద్య దస్రా వసు బిభ్రతా రథే దాశ్వాన్తముప గచ్ఛతమ్ ॥	3
త్రివధస్థే బర్హిషీ విశ్వవేదసా మధ్వా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ ।	
కణ్వసో వాం సుతసోమా అభిద్యవో యువాం హవన్తే అశ్వినా ॥	4
యాభిః కణ్వమభిష్టిభిః ప్రావతం యువమశ్వినా ।	
తాభిః ష్వన్మా అవతం శుభస్పతీ ప్రాతం సోమమృతావృధా ॥	5 [1]
సుదాసే దస్రా వసు బిభ్రతా రథే పృక్షో వహతమశ్వినా ।	
రయిం సముద్రాదుత వా దివస్పర్త్య-స్మే ధత్తం పురుస్సుహమ్ ॥	6
యన్నాసత్యా పరావతి యద్వా స్థో అధి తుర్వశే ।	
అతో రథేన సువృతా న ఆ గతం సాకం సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥	7
అర్వాఞ్చా వాం సప్తయోఽధ్వరశ్రియో వహన్తు సవనేదుప ।	
ఇషం పృఞ్చన్తా సుకృతే సుదానవ ఆ బర్హిః సీదతం నరా ॥	8

- తే॑న॒ నా॒స్త॒త్యా గ॑తం॒ రథే॑న॒ సూ॒ర్య॒త్వచా॑ ।
 యే॑న॒ శ॒శ్వ॒ద్రూ॒హాధు॑ర్దాశు॒షే వ॒స్తు మ॒ధ్వః సో॑మ॒స్య ప్రి॑త॒యే ॥ 9
 ఉ॒క్తేభి॑ర్ర॒వాగవ॑సే పు॒రూవ॑సూ॒ అ॒ర్కైశ్చ॑ ని హ్వ॒యామ॑హే ।
 శ॒శ్వత్క॑ణ్వా॒నాం సద॑సి ప్రి॒యే హి క॒లం సో॑మం॒ ప్రప॑థు॒రశ్వినా॑ ॥ 10 [2]

(48)

సహవామేనేతి షోకశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్యః ప్రస్కణ్య ఉషాః ప్రగాఢః
 (అయుజో బృహత్యో యుజః సతోబృహత్యః) ।

- స్త॒హ వా॑మే॒న న ఉ॒షో వ్యు॑చ్ఛా దు॒హిత॑ర్దివః ।
 స్త॒హ ద్మ్యే॑న్న॒ బృ॒హతా॑ వి॒భావ॑రి రాయా దే॒వి దా॑స్వ॒తీ ॥ 1
 అ॒శ్వావ॑తీ॒ర్గోమ॑తీ॒ర్విశ్వ॑సువి॒దో భూ॑రి చ్యవ॒న్త వస్త॑వే ।
 ఉ॒దీర॑య ప్రతి॒ మా సూ॑న్మతా ఉ॒త్త-శ్చోద్ర॑ రాధో ము॒ఖోనామ్ ॥ 2
 ఉ॒వాసో॑షా ఉ॒చ్ఛాచ్ఛ॑ ను దే॒వీ జీ॑రా రథా॒నామ్ ।
 యే అ॒స్యా ఆ॒చర॑ణేషు దధి॒రే స॒ముద్రే॑ న శ్ర॒వస్య॑వః ॥ 3
 ఉ॒షో యే తే ప్ర॒యామే॑షు యు॒జ్జతే॑ మనో దా॒నాయ॑ సూ॒రయః॑ ।
 అ॒త్రాహా త॑త్కణ్య ఏ॒షాం కణ్య॑తమో నామ గృ॒ణాతి॑ నృ॒ణామ్ ॥ 4
 ఆ పూ॒ యోషే॑వ సూ॒నర్మ్య-షా॑ యాతి ప్రభు॒జ్జతీ॑ ।
 జ॒రయ॑న్తీ వృ॒జనం॑ ప్ర॒ద్వదీ॑యత ఉ॒త్పాత॑యతి ప్రక్షి॒ణః ॥ 5 [3]
 వి యా స్తృ॒జతి॑ సమ॒న్తం వ్య॑ర్ధి॒నః ప్ర॑దం న వే॒త్యోద॑తీ ।
 వ॒యో నకి॑ష్టే ప॒ప్తివాంస॑ ఆసతే వ్యు॒ష్టా వా॑జినీవతి ॥ 6

- ఏషాయుక్త పరావతః సూర్యస్యోదయనాదధి ।
 శతం రథేభిః సుభగోషా ఇయం వి యాత్యభి మాసుషాన్ ॥ 7
- విశ్వమస్యా నానామ చక్షసే జగ-జ్యోతిష్పుణోతి సూనరీ ।
 అప్ ద్వేషో ముఘోనీ దుహితా దివ ఉషా ఉచ్చదప్ స్రీధః ॥ 8
- ఉప్ ఆ భాహి భానునా చన్ద్రేణ దుహితర్దివః ।
 ఆవహస్తీ భూర్యసృభ్యం సౌభగం వ్యుచ్ఛస్తీ దివిష్టిమ ॥ 9
- విశ్వస్య హి ప్రాణన్తం జీవన్తం త్వే వి యదుచ్ఛసి సూనరి ।
 సా నో రథేన బృహతా విభావరి శ్రుధి చిత్రామఘే హవమ్ ॥ 10 [4]
- ఉషో వాజం హి వంస్త్వ యశ్చిత్రో మాసుషే జనే ।
 తేనా వహ సుకృతో అధ్వరా ఉప్ యే త్వా గృణన్తి వహ్నయః ॥ 11
- విశ్వాన్దేవా ఆ వహ సోమపీతయే నస్తరిక్షాదుప్తస్త్వమ్ ।
 సాస్మాసు ధా గోమదశ్వావదుక్ష్వర్త-ముషో వాజం సువీర్యమ్ ॥ 12
- యస్యా రుశన్తో అర్చయః ప్రతి భద్రా అదృక్షత ।
 సా నో రయిం విశ్వవారం సుపేశన-ముషా దదాతు సుగ్మమ్ ॥ 13
- యే చిద్ధి త్వామృషయః పూర్వ ఉతయే జుహూరే నవసే మహి ।
 సా వః స్తోమా ఆభి గృణీహి రాక్షసో-షః శుక్రేణ శోచిషా ॥ 14
- ఉషో యదద్య భానునా వి ద్వారావృణవో దివః ।
 ప్ర నో యచ్ఛతాదప్తకం పృథు చ్చర్దిః ప్ర దేవి గోమతీరిషః ॥ 15
- సం నో రాయా బృహతా విశ్వపేశసా మిమిక్ష్వా సమిళాభిరా ।
 సం ద్యుమ్నేన విశ్వతురోషో మహి సం వాజైర్వాజినీవతి ॥ 16 [5]

(49)

ఉషోభద్రేభిరితి చతుర్వచస్యసూక్తస్య కాణ్వప్రస్మణ్య ఉషా అనుష్టుప్ ।

ఉషో॑ భద్రే॑భి॒రా గ॑హి ది॒వశ్చి॑ద్రో॒చనా॑దధి ।	
వహ॑న్వ॒రుణ॑ప్స॒వ ఉప॑ త్వా స్రో॒మినో॑ గృ॒హమ్ ॥	1
సుపే॑శ॒సం సుఖం॑ ర॒త్తం య॑మ॒ధ్యస్థా॑ ఉ॒త్తస్వ॑మ్ ।	
తేనా॑ సు॒శ్రవ॑సం జ॒నం ప్రా॒వౌద్య॑ దు॒హిత॑ర్దివః ॥	2
వయ॑శ్చి॒తే ప॑త॒త్రిణో॑ ద్వి॒పచ్చ॑తు॒ష్పద॑ర్జుని ।	
ఉషః॑ ప్రా॒రన్న॑తూ॒రను॑ ది॒వో అ॒న్వేభ్య॑స్ప॒రి ॥	3
వ్యుచ్చ॑న్తి హి ర॒శ్మిభి॑-ర్వి॒శ్వమా॑భాసి రో॒చన॑మ్ ।	
తాం త్వా॑ము॒షర్వ॑సూ॒యవో॑ గీ॒ర్భిః కణ్వా॑ అ॒హూష॑త ॥	4 [6]

(50)

ఉదుత్యమిత్రయోదశర్వస్య సూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్మణ్యః సూర్యో గాయత్రీ అంత్యాశ్చతస్రోఽనుష్టుభః

(అంత్యస్త్వోరోగఘ్న ఉపనిషదంత్యోర్ధరోచ్చద్విషఘ్న ఇతి గుణః) ।

ఉదు॑ త్యం జా॒తవే॑ద॒సం దే॒వం వ॑హ॒న్తి కే॒తవః॑ । దృ॒శే వి॑శ్వా॒య సూ॑ర్యమ్ ॥	1
అప॑ త్యే తా॒యవో॑ యథా నక్ష॑త్రా య॒న్త్యక్తు॑భిః । సూ॒రాయ॑ వి॒శ్వచ॑క్ష॒సే ।	2
అద్య॑శ్ర॒మస్య॑ కే॒తవో॑ వి ర॒శ్యయో॑ జ॒నా అను॑ । భ్రాజ॑న్తో అ॒గ్నయో॑ యథా ॥	3
త్రరణి॑ర్ద్వి॒శ్వద॑ర్శతో జ్యోతి॑ష్పృద॒సి సూ॑ర్య । వి॒శ్వమా॑ భాసి రో॒చన॑మ్ ॥	4
ప్రత్య॑జ్ దే॒వానాం॑ వి॒శః ప్ర॑త్యజ్జుదే॒షి మా॑ను॒షాన్ । ప్రత్య॑జ్ వి॒శ్వం స్వ॑ర్ద్రుశే ॥	5 [7]

యే॑నా॒ పావ॑క॒ చక్ష॑సా॒ భు॒రణ్య॑న్తం జనా॒ అను॑ । త్వం॑ వ॒రుణ॑ ప॒శ్యసి॑ ॥	6
వి ద్యా॑మే॒షి రజ॑స్త్పృథ్వ-హో మి॒మానో॑ అక్తు॒భిః । పశ్య॑జ్జన్మా॒ని సూ॒ర్య ॥	7
సప్త॑ త్వా హరి॒తో రథే॑ వహా॒న్తి దే॒వ సూ॒ర్య । శోచి॑ష్మే॒శం విచ॑క్షణ ॥	8
అయు॑క్త సప్త శు॒స్థువః॑ సూ॒రో రథ॑స్య వ॒ప్త్యః । తాభి॑ర్యా॒త్తి స్వయు॑క్తి॒భిః ॥	9
ఉద్వ॑యం తమ॒సస్ప॑రి జ్యోతి॒ష్పశ్య॑న్త ఉత్త॒రమ్ ।	
దే॒వం దే॒వత్రా॑ సూ॒ర్య-మగ॑న్మ జ్యోతి॒రుత్త॑మమ్ ॥	10
ఉద్య॑న్నద్య మి॒త్రమ॑హ ఆ॒రోహ॑న్ముత్త॒రాం ది॒వమ్ ।	
హృ॒ద్రోగం॑ మమ॒ సూ॒ర్య హ॑రి॒మాణం॑ చ నాశ॒య ॥	11
శుకే॑షు మే హ॒రిమా॑ణం రో॒షణా॑కా॒సు దధ్య॑సి ।	
అథో॑ హో॒రిద్ర॑వేషు మే హ॒రిమా॑ణం ని దధ్య॑సి ॥	12
ఉద॑గాదయమాది॒త్యో విశ్వే॑న సహా॒ సహా॑ ।	
ద్విష॑న్తం మహ్యం॑ ర॒న్తయ॑-నో॒ అహం॑ ద్విష॒తే రథ॑మ్ ॥	13 [8]

పరిశిష్టమ్

శనై॑శ్చిదద్య సూ॒ర్యేణా- ౭ ౭ది॒త్యేన॑ సహీ॒యసా॑ ।	
అహం॑ య శస్వి॒న్నాం యశో॑ వి॒ద్యా॒రూప॑ముపా దదే ॥	14
ఉద్య॑న్నద్య వి నో భజ పితా పుత్రే॒భ్యో యథా॑ ।	
దీ॒ర్ఘాయు॑త్వస్య హే॒శిషే॑ తస్య నో ధే॒హి సూ॒ర్య ॥	15
ఉద్య॑న్తం త్వా మి॒త్రమ॑హ ఆ॒రోహ॑న్తం విచ॑క్షణ ।	
పశ్యే॑మ శ॒రదః॑ శ॒తం జీ॒వేమ॑ శ॒రదః॑ శ॒తమ్ ॥	16

- తక్షద్యత్త ఉశనా సహసా సహో వి రోదసీ మజ్జనా బాధతే శవః ।
 ఆ త్వా వాతస్య నృమణో మనోయుజ ఆ పూర్వమాణమవహన్నభి శ్రవః ॥ 10 [10]
- మన్దిష్ట యదుశనే క్రావ్యే సచాః ఇన్దో వజ్జూ వజ్జుతరాధి తిష్ఠతి ।
 ఉగ్రో యయిం నిరవః స్రోతసాస్పృజ-ద్వి శుష్టస్య దృంహితా ఐరయత్పురః ॥ 11
- ఆ స్మా రథం వృషపాణేషు తిష్ఠసి శార్యాతస్య ప్రభృతా యేషు మస్తసే ।
 ఇన్ద్ర యథా సుతసోమేషు చాకనోః ౭నర్వాణం శ్లోకమా రోహసే ద్వివి ॥ 12
- అదదా అర్భాం మహాతే వచస్యవే కక్షీవతే వృచయామిన్ద్ర సున్వతే ।
 మేనాభవో వృషణశ్వస్య సుక్రతో విశ్వేత్తా తే సవనేషు ప్రవాచ్యా ॥ 13
- ఇన్దో అశ్రాయీ సుధ్యో నిరేకే ప్రజేషు స్తోమో దుర్యో న యూపః ।
 అశ్వయుర్దవ్యౌ రథయుర్వసూయు-రిన్ద్ర ఇద్రాయః క్షయతి ప్రయన్తా ॥ 14
- ఇదం నమో వృషభాయ స్వరాజే సత్యశుష్మాయ తవసే ౭వచి ।
 అస్మిన్నిన్ద్ర వృజనే సర్వవీరాః స్మృతూరిభిస్తవ శర్మన్స్యమ ॥ 15 [11]

(52)

- త్యంసుమేషమితి పంచదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇంద్రో జగతీ త్రయోదశ్యంత్యే త్రిష్టుభా ।
 త్యం సు మేషం మహయా స్వర్విదం శతం యస్య సుభ్యః సాకమీరతే ।
 అత్యం న వాజం హవస్తస్యదం రథ-మేన్ద్రం వవృత్యామవసే సువృక్తిభిః ॥ 1
- స పర్వతో న ద్దరుణేష్వచ్యుతః సహస్రమూత్తిస్తవిషీషు వావృధే ।
 ఇన్దో యద్వృత్రమవధీన్నదీవృత-ముబ్జన్నర్ణాంసి జర్హృషాణో అన్దసా ॥ 2
- స హి ద్వరో ద్వరిషు వవ్ర ఊధని చన్ద్రబుధ్నో మదవృద్ధో మనీషిభిః ।
 ఇన్ద్రం తమహ్వే స్వప్రస్యయా ద్వియా మంహిష్ఠరాతిం స హి పప్రీరన్దసః ॥ 3

- ఆ యం పృణన్తి దివి సదృబర్హిషః సముద్రం న సుభ్యః స్వా అభిష్టయః ।
 తం వృత్రహత్యే అను తస్థురూతయః శుష్మా ఇన్ద్రమవ్రాతా అహూతస్పవః ॥ 4
- అభి స్వవృష్టిం మదే అస్య యుధ్యతో రఘ్నిరివ ప్రవణే సస్రురూతయః ।
 ఇన్దో యద్వజ్రీ ధృషమాణో అన్ధసా భినద్వలస్య పరిధీ రివ త్రితః ॥ 5 [12]
- పరీం ఘృణా చరతి తిత్విషే శవో ఽపో వృత్వీ రజసో బుధ్నమాశయత్ ।
 వృత్రస్య యత్రవణే దుర్గభిశ్వనో నిజఘన్ధ హనోర్విన్ద్ర తస్యతుమ్ ॥ 6
- హ్రాదం న హి త్వాస్యృషన్త్యూర్మయో బ్రహ్మణీన్ద్ర తవ యాని వర్ధనా ।
 త్వష్టా చిత్రే యుజ్యం వావృదే శవ-స్తతక్ష వజ్రమభిభూతోజసమ్ ॥ 7
- జఘన్వా ఉ హరిభిః సంభృతక్రత-విన్ద్ర వృత్రం మనుషే గాతుయన్తపః ।
 అయచ్ఛథా బ్రాహ్మోర్వజ్రమాయస-మధారయో దివ్యా సూర్యం దృశే ॥ 8
- బ్రహ్మత్వశ్చన్ద్రమమవద్యదుక్ష్మ-మకృణ్యత భీయసా రోహణం దివః ।
 యన్మానుషప్రథనా ఇన్ద్రమూతయః స్వర్నృషాచో మురుతో ఽమదన్నసు ॥ 9
- ద్యౌశ్చిద్రస్యామవ్రా అహేః స్వనా-దయోయవీద్భియసా వజ్ర ఇన్ద్ర తే ।
 వృత్రస్య యద్భుద్భుధానస్య రోదస్తీ మదే సుతస్య శవసాభివచ్ఛిరః ॥ 10 [13]
- యదిన్ద్విన్ద్ర పృథివీ దశభుజి-రహోని విశ్వా తతనన్త కృష్ణయః ।
 అత్రాహ తే మఘవన్విశుత్రం సహో ద్యామను శవసా బర్హణా భువత్ ॥ 11
- త్వమస్య ప్రారే రజసో వ్యోమనః స్వభూతోజా అవసే ధృషన్మనః ।
 చక్రపే భూమిం ప్రతిమానమోజసో ఽపః స్వః పరిభూరేష్యా దివమ్ ॥ 12
- త్వం భువః ప్రతిమానం పృథివ్యా ఋష్యవీరస్య బృహతః పతిర్భూః ।
 విశ్వమాప్రా అన్దరిక్షం మహిత్యా సత్యమద్ధా నకీరన్యస్తాస్వాన్ ॥ 13

న యస్య ద్యావాపుథివీ అను వ్యచో న సిన్ధవో రజసో అస్తమానశుః |
 నోత స్వవృష్టిం మదే అస్య యుధ్యత ఏకో అస్యచ్ఛక్రే విశ్వమానుషక్ ॥ 14
 ఆర్చన్నత మరుతః సస్మిన్నాజౌ విశ్వే దేవాసో అమదన్నను త్వా |
 వృతస్య యద్భృష్టిమతా వధేన ని త్వమిన్ద్ర ప్రత్యానం జఘన్ ॥ 15 [14]

(53)

న్యూషువాచమిత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇన్దో జగతీ అంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ |

న్యూషు వాచం ప్ర మహే భరామహే గిర ఇన్దాయ సదనే వివస్వతః |
 నూ చిద్ధి రత్నం సస్తతామివావిద-న్నదుష్టుతిర్ద్రవిణోదేషు శస్యతే ॥ 1
 దురో అశ్వస్య దుర ఇన్ద గోరసి దురో యవస్య వసున క్షనస్పతిః |
 శిక్షానరః ప్రదివో అకామకర్మణః సఖా సభిభ్యస్తమిదం గృణీమసి ॥ 2
 శచీవ ఇన్ద పురుకృద్భ్యుమత్తమ తవేద్దిదమభితశ్చేకితే వసు |
 అతః సంగృభ్యాభిభూత ఆ భర్త మా త్వాయతో జర్తితుః కామమూనయాః ॥ 3
 ఏభిర్ద్వ్యభిః సుమనా ఏభిరిన్దుభి-ర్నిరున్తానో అమతిం గోభిరశ్వినా |
 ఇన్దేణ దస్యం దరయన్త ఇన్దుభి-ర్యతద్వేషసః సమిషా రభేమహి ॥ 4
 సమిన్ద్ర రాయా సమిషా రభేమహి సం వాజేభిః పురుశ్చన్ద్రైరభిద్యుభిః |
 సం దేవ్యా ప్రమత్యా వీరశుష్మయా గోఅగ్రయాశ్వావత్యా రభేమహి ॥ 5 [15]
 తే త్వా మదా అమదన్నాని వృష్ట్యా తే సోమాసో వృత్రహత్యేషు సత్వతే |
 యత్కారవే దశ వృత్రాణ్యప్రతి బర్హిష్మతే ని సహస్రాణి బర్హయః ॥ 6
 యుధా యుధముప్త ఘేదేషి ధృష్టుయా పురా పురం సమిదం హంసోజసా |
 నమ్యా యదిన్ద్ర సఖ్యా పరావతి నిబర్హయో సముచిం నామ మాయిసమ్ ॥ 7

- త్వం కర॑జ్జము॒త ప్ర॒ర్ణయం॑ వదీ॒-స్తే॑జి॒ష్ఠయా॑తి॒ద్ధిగ్వ॑స్య॒ వర్త॑నీ ।
 త్వం శ॒తా వ॑జ్జద॒స్యాభి॑న॒త్పురో॑ ॒ఽనాను॑దః పరి॒షాతా॑ ఋ॒జిశ్వ॑నా ॥ 8
- త్వమే॒తాజ్జ॑న॒రాజ్జో ద్వి॒ర్దశా॑- ॒ఽబ్ర॒న్ధనా॑ సు॒శ్రవ॑సోప॒జగ్ము॑షః ।
 ప్ర॒ష్టిం స॒హస్రా॑ నవ॒తిం నవ॑ శ్రుతో ని చ॒క్రేణ॑ ర॒థ్యా దు॑ష్పదా॒వృణక్ ॥ 9
- త్వమా॒విధ॑ సు॒శ్రవ॑సం తవో॒తిభి॑-స్తవ॒ త్రామ॑భిరి॒న్ద్ర తూ॑ర్వయా॒ణమ్ ।
 త్వమ॑స్మై కు॒త్సమ॑తి॒ద్ధిగ్వ॑మాయుం మ॒హే రాజ్జే॑ యూనే॒ అర॑న్ధనాయః ॥ 10
- య ఉ॒దృచీ॑న్ద్ర దే॒వగో॑ప్తాః స॒ఖాయ॑స్తే శి॒వత॑మా అసా॒మ ।
 త్వాం స్తో॒షామ॑ త్వయా॒ సువీ॑రా ద్రా॒ఘీయ॑ ఆయుః ప్ర॒తరం॑ ద॒ధానాః॑ ॥ 11 [16]

(54)

మానో॑అస్మిన్మి॒త్యేకా॑దశ॒ర్చస్య॑సూక్తస్యాంగి॒రసః॑ సవ్య॒ ఇంద్రో॑ జగతీ॒ పష్టష్ట॑మీనవమ్యేకాదశ్యస్త్రి॒ష్టభః॑ ।

- మా నో॑ అస్మిన్మఘవస్తుత్వంపాసి॒ నహి॑ తే అ॒న్తః శవ॑సః పరి॒ణశే॑ ।
 అ॒క్రన్ద॑యో నద్యో॒ఽరోరు॑వద్వనా॒ కథా॑ స క్షోణీ॒ర్భియ॑నా స॒మార॑త ॥ 1
- అ॒ర్చా శ॒క్రాయ॑ శాకినే శచీవతే శృ॒ణ్వన్త॑మి॒న్ద్రం మ॒హయ॑న్నభి॒ష్టుహి॑ ।
 యో ధృ॒ష్టునా॑ శవసా రోదసీ ఉభే వృషా వృ॒షత్వా॑ వృ॒షభో॑ స్పృ॒జ్జతే॑ ॥ 2
- అ॒ర్చా ది॒వే బృ॒హతే॑ శూ॒ప్యంఽవ॑చః స్వ॒క్షత్రం॑ యస్య॒ ధృష॑తో ధృ॒షన్మ॑నః ।
 బృ॒హాచ్చ॑వా అసురో బర్హ॒ణా కృ॑తః పురో హరి॒భ్యాం వృ॑షభో రథో హి షః ॥ 3
- త్వం ది॒వో బృ॒హతః॑ సాసు కో॒ప్తయో॑ ॒ఽవ త్మనా॑ ధృ॒షతా॑ శమ్భ॒రం భి॑నత్ ।
 యన్మా॒యినో॑ ద్ర॒న్దినో॑ మ॒న్దినా॑ ధృ॒ష-చ్చి॑తాం గభ॒స్తిమ॑శనిం పృ॒తన్య॑సీ ॥ 4
- ని యద్వృ॒ణక్షి॑ శ్వ॒సన॑స్య మూ॒ర్ధని॑ శు॒ష్టస్య॑ చి॒ద్రన్దినో॑ రోరువద్వనా ।
 ప్రాచీనే॒న మ॑నసా బర్హ॒ణావ॑తా యద్రద్యా చి॒త్ప్ర॑ణవః కస్త్యా పరి ॥ 5 [17]

త్వమావిధ నర్యం తుర్వశం యదుం త్వం తుర్వీతిం వయ్యం శతక్రతో |
 త్వం రథమేతశం కృత్యే ధనే త్వం పురో నవతిం దమ్భయో నవ || 6
 స ఘా రాజా సత్పతిః శూశువజ్జనో రాతహవ్యః ప్రతి యః శాస్తమిన్వతి |
 ఉక్థా వా యో అభిగృణాతి రాధనా దానురన్మా ఉపరా పిన్వతే దివః || 7
 అసమం క్షత్రమసమా మనీషా ప్ర సోమపా అపసా సస్తు నేమే |
 యే త ఇన్ద్ర దదుషో వర్ధయన్తి మహి క్షత్రం స్థవిరం వృష్ణ్యం చ || 8
 తుభ్యేదేతే బహులా అద్రిదుగ్ధా-శ్చమూషదశ్చమసా ఇన్ద్రపానాః |
 వ్యశ్నుహి తర్పయా కామమేషా-మథా మనో వసుదేయాయ కృష్వ || 9
 అపామతిస్థిద్ధరుణహ్వారం తమో ౭న్ద్రస్వత్రస్య జరరేషు పర్వతః |
 అభీమిన్దో వద్యో వద్రిణా హితా విశ్వా అనుష్ఠాః ప్రవణేషు జిఘ్నే || 10
 స శేవృధమధి ధా ద్యుమ్నమస్మే మహి క్షత్రం జనాషాశీన్ద్ర తవ్యమ్ |
 రక్షా చ నో ముఘోనః వాహి సూరీ-న్రాయే చ నః స్వప్త్యా ఇషే ధాః || 11 [18]

(55)

దివిశ్చిదిత్యష్టర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్యఇంద్రో జగతీ |

దివశ్చిదస్య వర్తిమా వి పప్రథ ఇన్ద్రం న ముహ్నా పృథివీ చన ప్రతి |
 భీమస్తువిష్ణోర్జుర్షణిభ్య ఆతపః శిశీతే వజ్రం తేజసే న వంసగః || 1
 సో అర్ణవో న నద్యః సముద్రియః ప్రతి గృభ్ణాతి విశ్రితా వరీమభిః |
 ఇన్ద్రః సోమస్య పీతయే వృషాయతే సనాత్స యుధ్మ ఓజసా పనస్యతే || 2
 త్వం తమిన్ద్ర పర్వతం న భోజసే ముహో నృష్ణస్య ధర్మణామిరజ్యసి |
 ప్ర వీర్యేణ దేవతాతి చేకితే విశ్వస్యా ఉగ్రః కర్మణే పురోహితః || 3

స ఇద్వన్[॥] నమస్యుభి[॥]ర్వచస్యతే[॥] చార్తు జనే[॥]షు ప్రబ్రువాణ ఇన్ద్రియమ్ ।
 వృషా ఛన్దుర్భవతి హర్వతో వృషా క్షేమే[॥]ణ ధేనాం ముఘవా యదిన్వతి ॥ 4
 స ఇన్తుహా[॥]ని సమిథా[॥]ని ముజ్మనా[॥] కృణో[॥]తి యుధ్మ ఓజసా[॥] జనే[॥]భ్యః ।
 అధా[॥] చన శ్రద్ధధతి త్విషీ[॥]మత ఇన్ద్రియ వజ్రం నిఘనిఘ్నతే వధమ్ ॥ 5 [19]

సహి శ్రవస్యః[॥] సదనా[॥]ని కృత్రిమా[॥] క్షయ్యా వృధా[॥]న ఓజసా[॥] వినాశయన్ ।
 జ్యోతీం[॥]షి కృణ్వన్నవృకాణి[॥] యజ్యవే[॥] ఽవ సుక్రతుః[॥] సర్తవా[॥] అపః[॥] సృజత్ ॥ 6
 దానాయ మసః[॥] సోమపావన్నస్తు[॥] తే[॥] ఽర్వాఞ్చా[॥] హరీ[॥] వన్దనశ్రుదా[॥] కృధి ।
 యమిష్ఠాస్తః[॥] సారథయో[॥] య ఇన్ద్ర తే[॥] స త్వా[॥] కేతా[॥] ఆ దభువన్తి భూర్ణయః[॥] 7
 అప్రక్షితం[॥] వసు[॥] బిభర్షి[॥] హస్తయో-రషా[॥]హ్శాం[॥] సహస్వన్వీ[॥] శ్రుతో[॥] దధే ।
 ఆవృతాసో[॥] ఽవతా[॥]నో[॥] స కర్తృభీ[॥]స్తనూ[॥]షు[॥] తే[॥] క్రతవ[॥] ఇన్ద్ర భూ[॥]రయః[॥] 8 [20]

(56)

ఏషప్రహర్షిరితి షకర్వస్యసూక్త స్యాంగిరసః సవ్య ఇన్దో జగతీ ।

ఏష ప్ర హర్షిరవ తస్య చమిషో[॥] ఽత్యో[॥] న యోషాముదయంస్త భుర్వణిః ।
 దక్షం మహే[॥] పాయయతే[॥] హిరణ్యయం[॥] రథమావృత్యా[॥] హరియోగమృభ్యసమ్ ॥ 1
 తం గూర్తయో[॥] నేమన్విషః[॥] పరీణసః[॥] సముద్రం[॥] న స్తంచరణే[॥] సనిష్యవః ।
 పతిం దక్షస్య విదధస్య[॥] నూ సహో[॥] గ్రిరిం[॥] న వేనా[॥] అధి[॥] రోహా[॥] తేజసా ॥ 2
 స తుర్వణిర్మహో[॥] అరేణు[॥] పౌంస్యే[॥] గిరేర్భృష్టిర్న[॥] భ్రాజతే[॥] తుజా[॥] శవః ।
 యేన శుష్ణం[॥] మాయినమాయసో[॥] మదే[॥] ద్రుధ్ర[॥] ఆభూషు[॥] రామయన్ని[॥] దామని ॥ 3
 దేవీ[॥] యద్ది[॥] తవిషీ[॥] త్వావృధో[॥]తయ[॥] ఇన్ద్రం[॥] సిషక్త్యుషన్తం[॥] స సూర్యః ।
 యో ధృష్ణునా[॥] శవసా[॥] బాధతే[॥] తమ[॥] ఇయర్తి[॥] రేణుం[॥] బృహదర్షరిష్యణిః ॥ 4

వి యత్తిరో ధరుణమచ్యుతం రజోః తిష్ఠిపో దివ ఆతాసు బర్హణా ।
 స్వర్మీహ్నే యన్మద ఇన్ద్ర హర్షాహ-న్ద్రత్రం నిరపామోభో అర్హవమ్ ॥ 5
 త్వం దివో ధరుణం ధిష ఓజసా పృథివ్యా ఇన్ద్ర సదనేషు మాహినః ।
 త్వం సుతస్య మదే అరిణా అపో వి వృతస్య సమయా వాష్యారుజః ॥ 6 [21]

(57)

ప్రమంహిష్యాయేతి షకర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇన్దో జగతీ ।

ప్ర మంహిష్యాయ బృహతే బృహద్రయే సత్యశుష్మాయ తవసే ముతిం భరే ।
 అపామివ ప్రవణే యస్య దుర్ధరం రాధో విశ్వాయు శవసే అపావృతమ్ ॥ 1
 అధ తే విశ్వమను హసద్విష్టయ ఆపో నివ్నేవ సవనా హావిష్మతః ।
 యత్పర్వతే న సమశీత హర్తృత ఇన్ద్రస్య వజ్రః శ్మథితా హిరణ్యయః ॥ 2
 అస్మై భీమాయ నమస్తా సమధ్వర ఉషో న శుభ్ర ఆ భరా పనీయసే ।
 యస్య ధామ శవసే నామేన్ద్రియం జ్యోతిరకారి హరితో నాయసే ॥ 3
 ఇమే త ఇన్ద్ర తే వయం పురుష్టుత యే త్వారభ్య చరామసి ప్రభూవసో ।
 నహి త్వదన్యో గిర్వణో గిరః సఘత్ క్షోణీరివ ప్రతి నో హర్తృ తద్వచః ॥ 4
 భూరి త ఇన్ద్ర వీర్యం తవస్మస్య-స్య స్తోతుర్మఘవన్మామూ పృణ ।
 అను తే ద్యౌర్బృహతీ వీర్యం మమ ఇయం చ తే పృథివీ నేమ ఓజసే ॥ 5
 త్వం తమిన్ద్ర పర్వతం మహామురుం వజ్రేణ వజ్రిన్సర్వశశ్చకర్తిథ ।
 అవాస్యజో నివృతాః సర్తవా అపః సత్రా విశ్వం దధిషే కేవలం సహః ॥ 6 [22]

(58)

[ఏకాదశోఽనువాకః ॥ సూ. 58-64]

నూచిదితి నవర్చస్యసూక్తస్య గౌతమో నోధా అగ్నిర్జగతీ అంత్యాశ్చతస్రస్త్రిష్ఠభః ।

- నూచి॑త్స॒ప్తో॒జా అ॒మృతో॑ ని తు॒న్దతే॑ హో॒తా యద్దూతో॑ అభ॒వద్వి॒వస్వ॑తః ।
 వి సాధి॑ష్టేభిః ప్రథి॒భీ రజో॑ మ॒మ ఆ దే॒వతా॑తా హ॒విషా॑ వి॒వాస॑తి ॥ 1
 ఆ స్వ॒మద్మ॑ యు॒వమా॑నో అ॒జర॑-స్త్వ॒ష్టవి॒ష్యన్త॑సేషు తిష్ఠ॒తి ।
 అత్యో॑ న పు॒ష్టం ప్ర॒క్షిత॑స్య రో॒చతే॑ ది॒వో న సా॑ను స్తన॒యన్న॑చి॒క్రదత్ ॥ 2
 క్రా॒ణా రు॒ద్రేభి॑ర్వసు॒భిః పు॒రోహి॑తో హో॒తా నిష॑తో ర॒యిషా॑శ॒మర్త్యః ।
 రథో॑ న వి॒క్ష్యు॒జ్ఞసా॑న ఆ॒యుషు॑ వ్యా॒నుష॑గ్వార్యో దే॒వ బు॑ణ్వి॒తి ॥ 3
 వి వాత॑జుతో అత॒సేషు॑ తిష్ఠతే వృ॒థా జు॑హూ॒భిః సృ॒ణ్యా తు॒విష్వ॑ణిః ।
 తృ॒షు యద॑గ్నే వ॒నినో॑ వృ॒షాయ॑సే కృ॒ష్ణం త వీ॒మ రు॑శ॒దూర్మే॑ అ॒జర ॥ 4
 తప॑ర్ణ॒మౌఘా వ॒న ఆ వాత॑చోదితో యూ॒ధే న సా॑హ్స్వ॒ అవ॑ వా॒తి వం॑స॒గః ।
 అభి॑వ్ర॒జన్త॒క్షితం॑ పా॒జసా॑ ర॒జః స్థా॒తుశ్చ॑రథం భ॒యతే॑ పత॒త్రణః॑ ॥ 5 [23]

- ద॒ధుష్టా॑ భృ॒గవో॑ మా॒నుషే॑ష్యా ర॒యిం న చా॑రుం సు॒హవం॑ జనే॒భ్యః ।
 హో॒తార॑మ॒గ్నే అతి॑ధిం వ॒రేణ్యం॑ మి॒త్రం న శే॒వం ది॒వ్యాయ॑ జన్మ॒నే ॥ 6
 హో॒తారం॑ సప్త జు॒హ్వోయ॑జిష్ఠం యం వా॒ఘతో॑ వృ॒ణతే॑ అ॒ధ్వరే॑షు ।
 అగ్నిం వి॒శ్వేషా॑మ॒రతిం॑ వ॒సూనాం॑ సప్త॒ర్యామి॑ ప్ర॒యసా॑ యా॒మి రత్న॑మ్ ॥ 7
 అచ్ఛి॑ద్రా సూ॒నో సహ॑సో నో అ॒ద్య స్తోతృ॑భ్యో మి॒త్రమ॑హః శ॒ర్మ య॑చ్ఛ ।
 అగ్నే॑ గృ॒ణన్త॒మంహ॑స ఉ॒రుష్యో-ర్ణో॑ నపా॒త్పూర్ణి॑రాయ॒సీభిః॑ ॥ 8
 భ॒వా వ॒రూథం॑ గృ॒ణతే॑ వి॒భావో॑ భ॒వా మ॑ఘ॒వన్తృ॑ఘ॒వద్భ్యః॑ శ॒ర్మ ।
 ఉ॒రుష్యా॑గ్నే అంహ॒సో గృ॒ణన్తం॑ ప్రాత॒ర్మక్షా॑ ది॒యావ॑సు॒ర్జగ॑మ్యాత్ ॥ 9 [24]

(59)

వయాఇదితి సప్తర్షస్య సూక్తస్య గౌతమో నోధా వైశ్వానరో ఽగ్ని స్త్రీష్టుష్ ।

- ప్రయా ఇదగ్నే అగ్నయస్తే అన్యే త్వే విశ్వే అమృతా మాదయన్తే ।
 వైశ్వానర నాభీరసి క్షితీనాం సూణేవ జనాః ఉప్తమిద్యయన్త ॥ 1
- ముర్ధా దివో నాభీరగ్నిః పృథివ్యా అథాభవదరతీ రోదస్యోః ।
 తం త్వా దేవాసోఽజనయన్త దేవం వైశ్వానర జ్యోతిరిదార్యాయ ॥ 2
- ఆ సూర్యే న రశ్మయో ధ్రువాసో వైశ్వానరే దధిరే ఽగ్నా వసూని ।
 యా పర్వతేష్వోషధీష్వస్సు యా మాసుషేష్వసి తస్య రాజా ॥ 3
- బృహతీ ఇవ సూనవే రోదసీ గిరో హోతా మనుష్ట్యోఽన దక్షః ।
 స్వర్వతే సత్యశుష్మాయ పూర్వీ-ర్వైశ్వానరాయ నృతమాయ యహీవ్యః ॥ 4
- దివశ్చిత్రే బృహతో జాతవేదో వైశ్వానర ప్ర రిరిచే మహిత్యమ్ ।
 రాజా కృష్టినామసి మాసుషీణాం యుధా దేవేభ్యో వరివశ్చకర్ష ॥ 5
- ప్ర నూ మహిత్యం వృషభస్య వోచం యం పూరవో వృత్రహణం సచన్తే ।
 వైశ్వానరో దస్యమగ్నిర్ద్రుష్టుష్టు అధూవోత్కాష్టా అవ శమ్భరం భేత్ ॥ 6
- వైశ్వానరో మహిమ్నా విశ్వకృష్టి-ర్భరద్వాజేషు యజతో విభావా ।
 శాతవన్తయే శతీసీభీరగ్నిః పురుణీథే జరతే సూన్యతావాన్ ॥ 7 [25]

(60)

వహ్నిం యశసమితి పంచర్షస్యసూక్తస్య గౌతమో నోధా అగ్ని స్త్రీష్టుష్ ।

- వహ్నిం యశసం విదధస్య కేతుం సుప్రావ్యం ద్రూతం సద్యోఅర్థమ్ ।
 ద్విజన్మానం రయిమివ ప్రశన్తం రాతిం భర్తద్భృగవే మాతరిశ్వా ॥ 1
- అస్య శాసురుభయాసః సచన్తే హవిష్మన్త ఉశిజో యే చ మర్తాః ।
 దివశ్చిత్పూర్వో న్యసాది హోతా ఽఽపృచ్ఛ్యో విశ్వతిర్విక్షు వేధాః ॥ 2

తం నవ్యసీ హృద ఆ జాయమాన-మస్మత్సుక్తిర్మధుజిహ్వమశ్యాః ।
 యమృత్విజో వృజనే మాసుషాసః ప్రయస్వన్త ఆయవో జీజనన్త ॥ 3
 ఉశిక్వావకో వసుర్మానుషేషు వరేణ్యో హోతాధాయి విక్షు ।
 దమూనా గృహపతిర్దమ ఆ అగ్నిర్భువద్రయిపతీ రయీణామ్ ॥ 4
 తం త్వా వయం పతిమగ్నో రయీణాం ప్ర శంసామో మతిభిర్గోతమాసః ।
 ఆశుం న వాజంభరం మర్జయన్తః ప్రాతర్మక్షా ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 5 [26]

(61)

అస్మాఇద్వితి షోకశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమో నోధా ఇన్ద్ర స్త్రిష్టుమ్ ।
 అస్మా ఇదు ప్ర తవసే తురాయ ప్రయో న హర్మి స్తోమం మాహినాయ ।
 ఋచీషమాయాధిగవ ఓహ-మిన్దాయ బ్రహ్మోణి రాతతమా ॥ 1
 అస్మా ఇదు ప్రయ ఇవ ప్ర యంసి భరామ్యాజ్ఞాషం బాధే సువృక్తి ।
 ఇన్దాయ హృదా మనసా మనీషా ప్రతాయ పత్యే ధియో మర్జయన్త ॥ 2
 అస్మా ఇదు త్యముషమం స్వర్షాం భరామ్యాజ్ఞాషమాస్యేన ।
 మంహిష్టమచ్ఛక్తిభిర్మతీనాం సువృక్తిభిః సూరిం వావృధధ్యై ॥ 3
 అస్మా ఇదు స్తోమం సం హినోమి రథం న తష్టేవ తత్సినాయ ।
 గిరశ్చ గిర్వాహసే సువృక్తి-న్దాయ విశ్వమిన్దం మేధిరాయ ॥ 4
 అస్మా ఇదు సప్తిమివ శ్రవస్యే-న్దాయార్కం జుహ్వోఽ సమజ్ఞే ।
 వీరం దానాకసం వన్దధ్యై పురాం గూర్తశ్రవసం దర్మాణమ్ ॥ 5 [27]

అస్మా ఇదు త్వష్టా తక్షద్వజం స్వపస్తమం స్వర్యం రణాయ ।
 వృతస్య చిద్విదద్యేన మర్మ తుజన్మీశానసుజతా కియేధాః ॥ 6
 అస్యేరు మాతుః సవనేషు సద్యో మహః పితుం పపివాఞ్చార్వన్నా ।
 ముషాయద్విష్టుః పచతం సహీయా-న్విధ్యద్వరాహం తిరో అద్రిమస్తా ॥ 7

అస్మా ఇదు గ్నాశ్చిద్దేవపత్నీ-రిన్ద్రాయార్కమహిహత్య ఊవుః ।	
పరి ద్యావాపృథివీ జభ్ర ఉర్వీ నాస్య తే మహిమానం పరిష్టః ॥	8
అస్యేదేవ ప్ర రిరిచే మహిత్వం దివస్పృథివ్యాః పర్వన్తరిక్షాత్ ।	
స్వరాశ్చిన్దో దమ ఆ విశ్వగూర్తః స్వరిరమత్రో వవక్షే రణాయ ॥	9
అస్యేదేవ శవసా తుషన్తం వి వృశ్చద్వజ్జేణ వృత్రమిష్టః ।	
గా న వ్రాణా అవసీరముఞ్చ-దభి శ్రవో దావనే సచేతాః ॥	10 [28]
అస్యేదు త్వేషసా రన్త సిన్ధవః పరి యద్వజ్జేణ సీమయచ్ఛత్ ।	
ఈశానకృద్దాశుషే దశస్య-న్తుర్వీతయే గాధం తుర్వణిః కః ॥	11
అస్మా ఇదు ప్ర భ్రా తూతుజానో వృత్రాయ వజ్రమీశానః కియేధాః ।	
గోర్న పర్వ వి రదా తిరశ్చే-ప్యన్నర్ణాన్స్యపాం చరధ్యై ॥	12
అస్యేదు ప్ర బ్రూహి పూర్వాణి తురస్య కర్మాణి నవ్య ఉక్తైః ।	
యుధే యదిష్టాన ఆయుధా-న్యభూయమాణో నిరిణాత్తి శత్రూన్ ॥	13
అస్యేదు భియా గిరయశ్చ దృహ్యో ద్యావా చ భూమా జనుషస్సుజేతే ।	
ఉపో వేనస్య జోగువాన ఓణిం ప్రద్యో భువద్వీర్యాయ వోధాః ॥	14
అస్మా ఇదు త్యదసు దాయ్యేషా-మేకో యద్వమ్నే భూరేరీశానః ।	
ప్రైతతం సూర్యే పస్పృదానం సౌవశ్వే సుష్విమావదిష్టః ॥	15
ఏవా తే హరియోజనా సువృక్తి-న్ద్ర బ్రహ్మణి గోతమాసో అక్రన్ ।	
ఐషు విశ్వపేశనం ధియం ధాః ప్రాతర్మక్షా ద్రియావసుర్జగమ్యాత్ ॥	16 [29]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ చతుర్థాధ్యాయే వర్గాః 29 సూక్తాని 15 ఋచః 152 ॥

[వజ్రమోఽధ్యాయః ॥ వ.1-31]

(62)

ప్రమన్మహ ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమోనోధా ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ ।

- ప్ర మన్మహే శవసానాయ శూష-మాఙ్గాషం గిర్వణసే అఙ్గిరస్వత్ ।
 సువృక్తిభిః స్తువత ఋగ్మియాయా-రౌచిమార్కం నరే విశ్రుతాయ ॥ 1
- ప్ర వో మహే మహి నమో భరధ్వ-మాఙ్గాప్యం శవసానాయ సామ ।
 యేనా నః పూర్వే పితరః పదజ్ఞా అర్చన్తో అఙ్గిరసో గా అవిన్దన్ ॥ 2
- ఇన్ద్రస్యాఙ్గిరసాం చేష్టా విదత్సరమా తనయాయ ధాసిమ్ ।
 బృహస్పతిర్భినదద్రిం విదదాః సముస్రియాభిర్వావశన్త నరః ॥ 3
- స సుష్టుభా స స్తుభా సప్త విప్రైః స్వరేణాద్రిం స్వర్వోఽతీ నవగ్వైః ।
 సరణ్యుభిః ఫలిగమిన్ద్ర శక్ర వలం రవేణ దరయో దశగ్వైః ॥ 4
- గృణానో అఙ్గిరోభిర్దస్తృ వి వ-రుషసా సూర్యేణ గోభిరన్ధః ।
 వి భూమ్యా అప్రథయ ఇన్ద్ర సాను దివో రజ ఉపరమస్తభాయః ॥ 5 [1]
- తదు ప్రయక్షతమమస్య కర్మ దస్మస్య చారుతమమస్తి దంసః ।
 ఉపహ్వరే యదుపరా అపిన్స్వ-న్మధ్వర్ణసో నద్యౌశ్చతస్రః ॥ 6
- ద్వితా వి వప్రే సనజా సనీకే అయాస్య స్తవమానేభిర్రైః ।
 భగో న మేనే పరమే వ్యోమ-న్నధారయద్రోదసీ సుదంసాః ॥ 7
- సనాద్ధివం పరి భూమా విరూపే పునర్భువా యువతీ స్వేభిరేవైః ।
 కృష్ణేభిరక్తోషా రుశద్భి-ర్వపుర్భిరా చరతో అన్యాన్యా ॥ 8
- సనేమి సఖ్యం స్వప్రస్యమానః సూనుర్దాధార శవసా సుదంసాః ।
 ఆమాసు చిద్దధిషే ప్రక్వమన్తః పయః కృష్ణాసు రుశద్రోహిణీషు ॥ 9

- సనాత్సనీ॑ణా అవనీ॑రవతా వ్రతా॑ రక్షనే॑ అమృతాః సహో॑భిః ।
 పురూ సహస్రా॑ జనయో॑ న పత్నీ॑-ర్థవస్యన్తి స్వసారో॑ అహ్రాయాణమ్ ॥ 10 [2]
- సనాయువో॑ నమస్తా॑ నవ్యో॑ అద్యై-ర్వసూయవో॑ మతయో॑ దస్మ దద్రుః ।
 పతిం న వత్నీ॑రుశతీ॑రుశస్తం స్పృశన్తి॑ త్వా శవసా॑వన్మనీ॑షాః ॥ 11
- సనాదే॑వ తవ రా॒యో గభ॑స్థా న క్షీయన్తే॑ నోప దస్యన్తి దస్మ ।
 ద్యుమా॑ అస్తి క్రతుమా॑ ఇన్ద్ర ధీ॒రః శిక్షా॑ శచీ॒వస్తవ॑ నః శచీ॑భిః ॥ 12
- సనాయు॑తే గోత॑మ ఇన్ద్ర నవ్య-మతక్ష॑ద్భూహ్మ హరి॒యోజనా॑య ।
 సునీ॑థాయ నః శవసా॑న నో॒ధాః ప్రాతర్మ॑క్షూ ధియా॑వసు॒ర్భగమ్యాత్ ॥ 13 [3]

(63)

- త్వం మహా॑నితి నవర్ప॑స్య సూక్త॑స్య గౌతమో॑నోధా ఇంద్ర॑స్త్రిష్టుమ్ ।
 త్వం మహా॑ ఇన్ద్ర యో హా శు॒ష్మై-ర్ధ్వా॑ జజ్ఞా॑నః పృథి॑వీ అమే॑ ధాః ।
 యద్ధ॑ తే విశ్వా గి॒రయ॑శ్చిదభ్యా॑ భియా దృ॒హీసః॑ కిరణా॑ నైజన్ ॥ 1
- ఆ యద్ధ॑రీ ఇన్ద్ర వివ్ర॑తా వేరా తే వజ్రం॑ జరితా బాహో॑వర్ధాత్ ।
 యేనా॑విహర్యతక్రతో అమి॑త్రా-న్సుర॑ ఇష్టా॑సి పురుహూత పూ॒ర్వీః ॥ 2
- త్వం సత్య॑ ఇన్ద్ర ధృ॒ష్ణురే॑తా-న్వమృ॑భుక్షా నర్వ॑స్వం షాట్ ।
 త్వం శు॒ష్టం వృ॑జనే॑ పృక్ష ఆణో॑ యూనే॑ కుత్సా॑య ద్యుమతే॑ సహాహన్ ॥ 3
- త్వం హా త్యది॑న్ద్ర చోదీః సఖా॑ వృత్రం॑ యద్వ॒జిన్స్పృష॑కర్మన్ముఖాః ।
 యద్ధ॑ శూర వృష॑మణః పరా॒చై-ర్విద॑స్యూం ర్యోనా॑వకృతో వృథా॑షాట్ ॥ 4
- త్వం హా త్యది॑న్ద్రారిషణ్య-న్తృహ్య॑స్య చిన్మ॑రానామజుష్టా ।
 వ్య॑న్మదా కా॒ష్టా అర్వ॑తే వ-ర్షనే॑వ వజ్రి॑చ్ఛుధిహ్యమి॑త్రాన్ ॥ 5 [4]

- త్వాం హా త్యద్విన్దార్ణసాతౌ స్వర్మీహ్యై నర ఆజా హవన్తే ।
 తవ స్వధావ ఇయమా సమర్వ్య ఊతిర్వాజేష్వతసాయ్యా భూత్ ॥ 6
- త్వం హా త్యద్విన్ద సప్తయుధ్య-స్పరో వజ్రిన్సురుకుత్సాయ దర్షః ।
 బర్హిర్న యత్సుదాసే వృథా వ-ర్తంహో రాజన్వరివః పూరవే కః ॥ 7
- త్వం త్యాన్న ఇన్ద దేవ చిత్రా-మిషమాపొ న పీవయః పరిజ్మన్ ।
 యయా శూర ప్రత్యస్మభ్యం యంసి త్మనమూర్జం న విశ్వధ క్షరధ్యై ॥ 8
- అకారి త ఇన్ద గోతమేభి-ర్బ్రహ్మణోక్తా నమస్తా హరిభ్యామ్ ।
 సుపేశన్తం వాజమా భరా నః ప్రాతర్మక్షా ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 9 [5]

(64)

- వృష్టేశర్దాయేతి పంచదశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమోనోధా మరుతో జగతీ అంత్యాత్రిష్టుప్ ।
 వృష్టే శర్దాయ సుమఖాయ వేధసే నోధః సువృక్తిం ప్ర భరా మరుద్భ్యః ।
 అపో న ధీరో మనసా సుహస్త్వో గిరః సమజ్ఞే విదధేష్వాభువః ॥ 1
- తే జజ్జిరే దివ ఋష్వాస ఉక్షణో రుద్రస్య మర్యా అసురా అరేపసః ।
 ప్రావకా సః శుచయః సూర్యా ఇవ సత్వానో న ద్రప్సినో ఘోరవర్పసః ॥ 2
- యువానో రుద్రా అజరా అభోగ్ధనో వప్తక్షురధ్రిగావః పర్వతా ఇవ ।
 దృహ్యో చిద్విశ్వా భువనాని పార్థివా ప్ర చ్యావయన్తి దివ్యాని ముజ్మనా ॥ 3
- చిత్రైరజ్జిభిర్వపుషే వ్యజ్జతే వక్షఃసు రుక్మా అధి యేతిరే శుభే ।
 అంసేష్వేషాం ని మిమ్మక్షుర్తృష్టయః సాకం జజ్జిరే స్వధయా దివో నరః ॥ 4
- ఈశానకృతో ధునయో రిశాదసో వాతాన్విద్యుత్సన్తవిషీభిరక్రత ।
 దుహన్త్యాధర్దివ్యాని ధూతయో భూమిం పిన్వన్తి పయస్తా పరిజ్రయః ॥ 5 [6]

- పిన్వన్వృపో మరుతః సుదానవః పయో ఘృతవద్విదధేష్వాభువః ।
 అత్యం న మిహే వి నయన్తి వాజిన-ముత్యం దుహన్తి స్తనయన్తమక్షితమ్ ॥ 6
- మహిషాసో మాయిసశ్చిత్రభానవో గిరయో న స్వతవసో రఘువ్యధః ।
 మృగా ఇవ హ్రాస్తిసః ఖాదథా వనా యదారుణీషు తవిష్పీరయుగ్ధమ్ ॥ 7
- సింహో ఇవ నానదత్తి ప్రచేతసః పిశా ఇవ సుపిశో విశ్వవేదసః ।
 క్షప్రో జిన్వన్తః వృషతీభిర్తుష్టిభిః సమిత్యబాధః శవసాహి మన్యవః ॥ 8
- రోదసీ ఆ వదతా గణశ్రియో నృషాచః శూరాః శవసాహిమన్యవః ।
 ఆ ప్రస్థరేష్వమతిర్న దర్శతా విద్యున్న తస్థా మరుతో రథేషు వః ॥ 9
- విశ్వవేదసో రయిభిః సమోకసః సంమిశ్లాస స్తవిషీభిర్విరప్పిసః ।
 అస్తార ఇషుం దధిరే గభస్యో-రనన్తశుష్మా వృషఖాదయో నరః ॥ 10 [7]
- హిరణ్యయేభిః ప్రవిభిః పయోవృధ ఉజ్జిఘ్నన్త ఆప్తథ్యో³ న పర్వతాన్ ।
 మఖా అయాసః స్వస్యతో ధ్రువచ్యుతో దుధ్రకృతో మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥ 11
- ఘృషుం పావకం ప్రనినం విచర్షణిం రుద్రస్య సూనుం హావసా గృణీమసి ।
 రజస్తురం తవనం మారుతం గణ-మృజీషిణం వృషణం సశ్చత శ్రియే ॥ 12
- ప్ర నూ స మర్తః శవసా జనా⁴ అతి తస్థా వ ఊతీ మరుతో యమావత ।
 అర్షద్భిర్వాజం భరతే ధనా నృభి-రాప్యచ్ఛ్యం క్రతు మా క్షేతి పువృతి ॥ 13
- చర్మత్యం మరుతః పృథ్వు దుష్టరం ద్యుమన్తం శుష్మం మఘవత్సు ధత్తన ।
 ధనస్పృతముక్ష్యం విశ్వచర్షణిం తోకం పుష్యేషు తనయం శతం హిమాః ॥ 14
- నూ ష్ఠిరం మరుతో వీరవన్త-మృతీషాహం రయిమస్మాసు ధత్త ।
 సహస్రిణం శతినం శూశువాంసం ప్రాతర్తుక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 15 [8]

[ద్వాదశోఽనువాకః ॥ సూ. 65-73]

(65)

పశ్వానేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

ప్రస్వా న తాయుం, గుహో చతన్తం నమో యుజానం, నమో వహన్తమ్ ।	1	
సజోషా ధీరాః, ప్రదైరనుగ్మ-నుప త్వా సీద, న్విశ్వే యజత్రాః ॥	1	2
ఋతస్య దేవా, అను వ్రతా గు-ర్భువ్రతృరిష్టిర్భౌర్భ భూమ ।		3
వర్ధన్తీమాపః, ప్రన్వా సుశిశ్వి-మృతస్య యోనా, గర్భే సుజాతమ్ ॥	2	4
పుష్టిర్న రణ్వా, క్షితిర్న పృథ్వీ గిరిర్న భుజ్మ, క్షోదో న శంభు ।		5
అత్యో నాజ్మ, న్నన్గప్రతక్తః సిన్ధుర్న క్షోదః, క ఈం వరాతే ॥	3	6
జామిః సిన్ధూనాం, భ్రాతేవ స్వస్రా-మిభ్యాన్న రాజా, వనాన్యత్తి ।		7
యద్వాతజాతో, వనా వ్యస్థా-దగ్నిర్న దాతి, రోమా పృథ్వివ్యాః ॥	4	8
శ్వసీత్యప్పు, హంసో న సీద-న్మత్వా చేతిషో, విశాముషర్భుత్ ।		9
సోమో న వేధా, ఋతప్రజాతః ప్రశుర్న శిశ్వా, విభుర్దూరేభాః ॥	5	10[9]

(66)

రయిర్నేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

రయిర్న చిత్రా, సూరో న సందృ-గాయుర్న ప్రాణో, నిత్యో న సూనుః ।		1
తక్వా న భూర్జిర్వనా సిషక్తి పయో న ధేనుః, శుచిర్విభావా ॥	1	2
దాధార క్షేమమోకో న రణ్వో యవో న ప్రక్వో, జేతా జనానామ్ ।		3
ఋషిర్నస్తుభ్యా, విక్షు ప్రశస్తి వాజీ న ప్రీతో, వయో దధాతి ॥	2	4
దురోకశోచిః, క్రతుర్న నిత్యో జాయేవ యోనావరం విశ్వస్మై ।		5
చిత్రో యదభ్రాట్, ఛేతో న విక్షు రథో న రుక్మీ, త్వేషః సమత్సు ॥	3	6

సేనే॑వ స్తు॒ష్టామ॑ం దధా॒త్య-స్తు॒ర్న ది॒ద్యుత్తే॑షప్రతీ॒కా । 7
 యమో॑ హ జా॒తో, యమో॑ జని॒త్యం జా॒రః క॒నీనాం, ప॒త్తిర్జనీ॑నామ్ ॥ 4 8
 తం వ॑శ్చరా॒థా, వ॒యం వ॑స॒త్యా-స్తం న గా॒వో, నక్ష॑స్త ఇద్ధమ్ । 9
 సి॒న్ధుర్న క్షో॑దః, ప్ర నీ॒బీరై॑వో-న్నవ॑స్త గావః స్వ॒ర్షశీ॑కే ॥ 5 10[10]

(67)

వనేష్యితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

వనే॑షు జా॒యుర్మరే॑షు మి॒త్రో వృ॑ణీ॒తే శ్రు॒ష్టిం, రాజే॑వాజు॒ర్యమ్ । 1
 క్షే॒మో న సా॑ధుః, క్ర॒తుర్న భ॒ద్రో భు॑వ॒త్వాధీ, ర్హో॒తా హ॒వ్యవా॑ట్ ॥ 1 2
 హస్తే॑ దధా॒నో, నృ॒వ్ణా వి॒శ్వా-స్య॑మే దే॒వాన్తా, ద్ధు॒హో ని॒షీదన్ । 3
 విద॑నీమ॒త్ర, నరో॑ ధి॒యంధా హృ॑దాయ॒త్తప్తా, నృ॒న్తా అ॒శంసన్ ॥ 2 4
 అ॒జో న క్షాం, ద్రా॒ధార పృ॒థివీం త॑స్మ॒ద్ధ్యం, మ॒న్త్రేభిః॑ స॒త్యైః । 5
 ప్రియా॑ ప॒దాని, ప॒శ్వో ని పా॑హి వి॒శ్వా॒యురగ్నో, గు॒హో గు॒హం గాః ॥ 3 6
 య ఈం చి॑కే॒త, గు॒హో భవ॑స్త-మా॒ యః స॒సాద, ధా॒రామ్న॑తస్య । 7
 వి యే చృ॑త॒స్త్యతా స॑ప॒స్త ఆది॑ద్వ॒సూని, ప్ర వ॑వాచా॒స్మై ॥ 4 8
 వి యో వీ॑రుత్సు, రో॒ధన్మ॑హి॒తో-త ప్ర॑జా, ఉ॒త ప్ర॑సూ॒ష్వస్తః । 9
 చి॒త్తిర॑పాం, దమే॑ వి॒శ్వా॒యుః సద్యే॑వ ధీ॒రాః, స॒ంమాయ॑ చ॒క్రః ॥ 5 10[11]

(68)

శ్రీఋణ్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

శ్రీ॒ఋ॒ణ్నుప॑ స్థా, ధ్వి॒వం భు॒రణ్యః స్థా॒తుశ్చ॑ర॒థమ॑క్తా॒న్వారో॑త్ । 1
 ప॒రి యదే॑షా॒మేకో వి॑శ్వే॒షాం భు॑వ॒ద్దేవో, దే॒వానాం మ॑హి॒త్వా ॥ 2 2
 ఆది॑త్యే వి॒శ్వే, క్ర॒తుం జు॑ష॒స్త శు॒ష్టాద్య॑ద్దే॒వ, జీ॒వో జ॑ని॒ష్టాః । 3

భజన్త విశ్వే, దేవత్వం నామ ఋతం సపన్తో, అమృతమేవైః ॥	2	4
ఋతస్య ప్రేషా, ఋతస్య ధీతి-ర్విశ్వాయుర్విశ్వే, అపాంసి చక్రుః ।		5
యస్తుభ్యం దాశా, ద్యౌ వా తే శిక్షా-త్తస్మై చిక్రిత్యా, న్రయిం దయస్య ॥ 3		6
హోతా నిషత్తో, మనోరపత్వే స చిన్వాసాం, పతీ రయీణామ్ ।		7
ఇచ్ఛన్త రేతో, మిథస్తనూషు సంజానత ప్సైర్దక్షైరమూరాః ॥	4	8
పితుర్న పుత్రాః, క్రతుం జుషన్త శ్రోషన్యే అస్య, శాసం తురాసః ।		9
వి రాయ ఔరో, ద్దురః పురుక్షుః పిపేశ నాకం, స్తృభిర్దమూనాః ॥ 5	5	10[12]

(69)

శుక్ర ఇతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్రయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

శుక్రః శుశుక్వాః, ఉషో న జారః ప్రప్రా సమీచీ, ద్రివో న జ్యోతిః ।		1
పరి ప్రజాతః, క్రత్వా బభూథ భువో దేవానాం, పితా పుత్రః సన్ ॥ 1		2
వేదా అదృష్టో, అగ్నిర్విజాన-న్నాధర్న గోనాం, స్వాద్మా పితూనామ్ ।		3
జనే న శేవ, ఆహూర్వ్యః స-న్మధ్యే నిషత్తో, రణ్వో దురోణే ॥	2	4
పుత్రో న జాతో, రణ్వో దురోణే వాజీ న ప్రితో, విశో వి తారీత్ ।		5
విశో యదహ్వే, నృభిః సనీళా అగ్నిర్దేవత్వా, విశ్వాన్యశ్యాః ॥	3	6
నకిష్ట ఏతా, వ్రతా మినన్తి నృభ్యో యదేభ్యః, శ్రుష్టిం చకర్థ ।		7
తత్తు తే దంసో, యదహన్తమానై-ర్పుభిర్వద్యుక్తో, వివే రపాంసి ॥ 4	4	8
ఉషో న జారో, విభావోస్రః సంజ్ఞాతరూప్తశ్చి కేతదస్మై ।		9
తృనా వహన్తో, దురో వ్యృణ్వ-న్నవన్త విశ్వే, స్వర్షశీకే ॥ 5	5	10[13]

(70)

వనమేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శాక్రయః పరాశరోగ్నిర్విపదావిరాట్ ।

వనమే॑ పూర్వీ॑ర్యో మనీ॑షా అగ్నిః॑ సుశో॑క్తో, విశ్వా॑న్యశ్వాః ।	1
ఆ దై॑వ్యాని, వ్ర॒తా చి॑క్తిత్వా-నా మాను॑షస్య, జన॑స్య జన్మ ॥	1 2
గర్భో॑ యో అపాం, గర్భో॑ వనా॑నాం గర్భశ్చ॑ స్థాతాం, గర్భశ్చ॑రథామ్ ।	3
అద్రో॑ చిదస్మా, అన్తర్ద॑రోణే విశాం న విశో॑స్వి, అమృ॑తః స్వాధీః ॥	2 4
స హి క్షపా॑వాః అగ్ని॑ రయీ॒ణాం దాశ॑ద్యో అస్మా, అరం॑ సూక్తైః ।	5
ఏతా॑ చిక్తిత్వో, భూమా॑ ని పాహి దే॒వానాం జన్మ, మర్తాం॑శ్చ విద్వాన్ ॥ 3	6
వర్ధా॑న్యం పూర్వీః, క్షపో॑ విరూపాః స్థాతు॑శ్చ రథమృత॑ ప్రవీతమ్ ।	7
అరా॑ధి హోతా, స్వర్॑ర్నిషతః కృణ్వ॑న్విశ్వాన్యపాంసి సత్యా ॥	4 8
గోషు॑ ప్రశస్తిం, వనే॑షు ధిషే॑ భర॑న్తు విశ్వే, బలిం॑ స్వర్ణః ।	9
వి త్వా॑ నరః, పురు॑త్రా సపర్య-న్తితు॑ర్ను జివ్రే॑ర్వి వేదో భర॑న్తు ॥	5 10
సాధు॑ర్న గృధ్ను॑రస్తే॒వ శూరో॑ యాతే॑వ భీమ॑స్వేషః సమత్సు ॥	6 11[14]

(71)

ఉపప్రజిన్వన్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ఉప॑ ప్ర జిన్వ॑న్నుశతీ॒రుశన్తం॑ పతిం న నిత్యం॑ జన॒యః సనీ॑ణాః ।	
స్వసా॑రః శ్యావీ॑మరు॒షీమజు॑ష్ర-క్షిత్ర॑ముచ్చ॒న్తీముష॑నం న గావః ॥	1
వీ॒శు చిద్భృ॑హ్మో పిత॑రో న ఉక్తై-ర॒ద్రిం రుజ॑న్మజ్గీ॒రసో॑ రవే॑ణ ।	
చక్రు॑ర్దివో బృహ॑తో గాతు॑మస్మే అపాః॑ స్వర్వివిదుః కేతు॑ముస్రాః ॥	2
దధ॑స్త్పతం ధ॒నయ॑న్సస్య దీ॒తి-మాది॑ద్రర్యో దిద్ది॒వ్యోఽవిభృ॑త్రాః ।	
అత్య॑ప్యన్తీ॒రపసో॑ యన్వ॑చ్ఛా దే॒వాఞ్శన్తు॑ ప్రయ॑సా వర్ధ॑యన్తీః ॥	3
మఢీ॑ద్యదీం విభృ॑తో మాత॑రిశ్వా గృ॒హేగృ॑హే శ్వేతో జే॒న్వో భూత్ ॥	
ఆదీం॑ రాజ్జే॒ న సహీ॑యసే సచా॑ సన్నా ద్రూత్యం॑ భృగ॑వాణో వివాయ ॥	4

మహే॑ యత్ప్రి॑త్ర క్షం॑ రసం॑ దివే॑ క-రవ॑ త్సరత్పు॑శస్య॑శ్చికి॑త్వాన్ ।
 సృ॑జద॑స్తా ధృ॑షతా ది॒ద్యుమ॑స్మై స్వా॒యాం దే॒వో దు॑హిత॒రి త్విషి॑ం ధాత్ ॥ 5 [15]

స్వ॑ ఆ య॒స్తుభ్యం॑ దమ॒ ఆ వి॒భాతి॑ నమో॑ వా దా॒శాదు॑శతో॒ అను॑ ద్యూన్ ।
 వ॒ర్ధో అగ్నే॑ వ॒యో అస్య॑ ద్వి॒బర్తా॑ యా॒సద్రా॑యా స॒రథం॑ యం జు॒నాసి ॥ 6

అ॒గ్నిం వి॒శ్వా అ॒భి పృ॑క్షః స॒చన్తే॑ స॒ముద్రం॑ న స్ర॒వతః॑ స॒ప్త య॑హీః ।
 న జా॒మిభి॑ర్వి చి॒కితే॑ వ॒యో నో వి॒దా దే॒వేషు॑ ప్రమ॒తిం చి॒కిత్వాన్ ॥ 7

ఆ య॒దిషే॑ నృ॒పతిం॑ తే॒జ ఆన॑త్ ఛు॒చి రేతో॑ ని॒షిక్తం॑ ద్యౌర॒భీకే॑ ।
 అ॒గ్నిః శ॒ర్ధమ॑న॒వద్యం॑ యు॒వానం॑ స్వా॒ధ్యం జన॑య॒త్సాద॑య॒చ్చ ॥ 8

మ॒నో న యో॑ ౭ధ్య॒నః స॒ద్య ఏత్యే॑-కః స॒త్రా సూ॑రో వస్వ॒ ఈశే॑ ।
 రా॒జానా॑ మి॒త్రావ॑రు॒ణా సు॒షాణీ॑ గో॒షు ప్రి॑య॒మమృ॑తం రక్ష॒మాణా ॥ 9

మా నో॑ అగ్నే॒ సఖ్యా॑ పి॒త్ర్యాణి॑ ప్ర మ॒ర్షిష్యా॑ అ॒భి వి॒దుష్క॑విః సన్ ।
 నభో॑ న రూ॒పం జ॒రిమా॑ మి॒నాతి॑ పు॒రా తస్యా॑ అ॒భిశస్తే॑ర॒ధీహి ॥ 10[16]

(72)

నికావ్యేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ని కా॒వ్యా వే॒ధసః॑ శశ్వ॑త॒స్క-ర్హస్మే॑ దధా॒నో న॑ర్యా పు॒రూణి॑ ।
 అ॒గ్నిర్భు॑వద్రయిప॒తీ ర॒యాణాం॑ స॒త్రా చ॑క్రా॒ణో అ॒మృతా॑న్వి వి॒శ్వా ॥ 1

అ॒స్మే వ॒త్సం ప॒రి ష॒న్తం న వి॑న్ద-న్నిచ్చ॒న్తో విశ్వే॑ అ॒మృతా॑ అ॒మూరాః॑ ।
 శ్ర॒మయ॑వః పద॒వ్యో ధి॒యంధా-స్త॑స్థుః పదే॑ ప॒రమే॑ చార్వ॒గ్నేః ॥ 2

త్రి॒సో య॑దగ్నే॒ శర॑దస్త్యామి-చ్చు॒చిం పు॒తేన॑ శు॒చయః॑ స॒ప్తర్యాన్ ।
 నా॒మాని॑ చిద్దధి॒రే య॒జ్ఞియా॑న్య-సూ॒దయ॑న్త త॒స్వః సు॑జాతాః ॥ 3

ఆ రోదసీ బృహతీ వేదిదానాః ప్ర రుద్రియా జభిరే యజ్ఞియాసః ।

విదన్మర్తో నేమధితా చికిత్వా-నగ్నిం ప్రదే పరమే తస్త్వివాంసమ్ ॥

4

సంజానానా ఉప సీదన్మభిజ్ఞ పత్తివన్తో నమన్మన్మమస్యన్ ।

రిరిక్వాంసస్తస్వః కృణ్వత స్వాః సఖా సఖ్యుర్నిమిషి రక్షమాణాః ॥

5 [17]

అః సప్త యద్గుహ్యని త్వే ఇ-త్పదావిదన్నిహితా యజ్ఞియాసః ।

తేభీ రక్షనే అమృతం సజోషాః ప్రశూజ్ఞ స్థాత్రాఞ్చరథం చ పాహి ॥

6

విద్వాం అగ్నే వయసాని క్షితీనాం వ్యానుషక్ ఛురుథో జీవసే ధాః ।

అన్తర్విద్వాం అధ్వనో దేవయానా-నతన్ద్రోద్రూతో అభవో హవిర్వాత్ ॥

7

స్వాధ్యో దివ ఆ సప్త యహ్వీ రాయో దురో వృత్రజ్ఞా అజానన్ ।

విదధవ్యం సరమా దృహ్యమూర్వం యేనా ను కం మాసుషీ భోజతే విత్ ॥

8

ఆ యే విశ్వా స్వప్త్యాని తస్థుః కృణ్వానాసో అమృతత్వాయ గ్రాతుమ్ ।

మహ్నా మహద్భిః పృథివీ వి తస్థే మాతా పుత్రైరదిత్తిర్ధాయసే వేః ॥

9

అధి శ్రియం ని దధుశ్చారుమస్మి-న్తివో యదక్షీ అమృతా అకృణ్వన్ ।

అథ క్షరన్తి సిన్ధవో న స్తవ్భాః ప్ర నీచీరగ్నే అరుషీరజానన్ ॥

10[18]

(73)

రయిర్వేతి దశర్పస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టమ్ ।

రయిర్న యః పితృవిత్రో వయోధాః సుప్రణీతిశ్చికితుషో న శాసుః ।

స్యోవశీరతిధిర్న ప్రీణానో హోతేవ సద్మ విధతో వి తారీత్ ॥

1

దేవో న యః సవితా సత్యమన్మా క్రత్వా నిపాతి వృజనాని విశ్వా ।

పురుప్రశస్తో అమతిర్న సత్య ఆత్మేవ శేవో దిధిషాయ్యో భూత్ ॥

2

- దేవో న యః పృథివీం విశ్వధాయా ఉపక్షేతి హితమిత్రో న రాజా ।
 పురఃసదః శర్మసదో న వీరా అనవద్యా పతిజుష్టేవ నారీ ॥ 3
- తం త్వా నరో దమ ఆ నిత్యమిద్ధ-మగ్నే సచన్త క్షితిషు ధ్రువాసు ।
 అధి ద్యుమ్నం ని దధురూర్భర్యస్మి-న్భవా విశ్వాయుర్ధరుణో రయీణామ్ ॥ 4
- వి పృక్షో అగ్నే మఘవానో అశ్యు-ర్వి సూరయో దదత్తో విశ్వమాయుః ।
 సనేమ వాజం సమిధేష్వర్యో భాగం దేవేషు శ్రవసే దధానాః ॥ 5 [19]
- ఋతస్య హి ధేనవో వావశానాః సృదూధ్నిః పీపయన్త ద్యుభక్తాః ।
 పరావతః సుమతిం భిక్షమాణా వి సిన్ధవః సమయా సస్రురద్రమ్ ॥ 6
- త్యే అగ్నే సుమతిం భిక్షమాణా ద్వివి శ్రవో దధిరే యజ్ఞియాసః ।
 నక్తా చ చక్రురుషసా విరూపే కృష్ణం చ వర్ణమరుణం చ సం ధుః ॥ 7
- యాన్రాయే మర్తాన్సుషూదో అగ్నే తే స్వామ మఘవానో వయం చ ।
 ఛాయేవ విశ్వం భవనం సిసక్ష్వా-పప్రివానోదసీ అన్తరిక్షమ్ ॥ 8
- అర్వద్భిరగ్నే అర్వతో నృభిర్వ్రా-న్వైరెర్వీరాస్వసుయామా త్యోతాః ।
 ఈశానాసః పితృవిత్రస్య రాయో వి సూరయః శతహిమా నో అశ్యుః ॥ 9
- ఏతా తే అగ్న ఉచథాని వేధో జుష్టాని సన్తు మనసే హృదే చ ।
 శకేమ రాయః సుధురో యమం తే ఽధ్రిశ్రవో దేవభక్తం దధానాః ॥ 10[20]

[త్రయోదశో అనువాకః ॥ సూ. 65-73]

(74)

ఉపప్రయంత ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।
 ఉపప్రయన్తో అధ్వరం మన్తం వోచేమాగ్నయే । ఆరే అస్మే చ శృణ్వతే ॥ 1

- యః స్నేహితీషు పూర్వ్యః సంజగ్రానాసు కృష్టిషు । అరక్షద్దాశుషే గయమ్ ॥ 2
- ఉత బ్రువన్తు జన్తవ ఉదగ్నిర్వృత్రహాజని । ధనంజయో రణేరణే ॥ 3
- యస్య ద్రూతో అసి క్షయే వేషి హవ్యాని వీతయే । ద్రస్మత్కృణోవ్యధ్వరమ్ ॥ 4
- తమిత్సుహవ్యమృణ్ణిరః సుదేవం సహసో యహో । జనా ఆహుః సుబర్హిషమ్ ॥ 5 [21]
- ఆ చ వహాసి తాం ఇహ దేవాం ఉప ప్రశస్తయే । హవ్యా సుశృన్త వీతయే ॥ 6
- న యోరుపద్భిరశ్వ్యః శృణ్వే రథస్య కచ్చన । యదగ్నే యాసి ద్రూత్యమ్ ॥ 7
- త్వోతో వాజ్యహయోభి హూర్వస్మాదపరః । ప్ర దాశ్వాం అగ్నే అస్థాత్ ॥ 8
- ఉత ద్యుమత్సువీర్యం బ్రహదగ్నే వివాససి । దేవేభ్యో దేవ దాశుషే ॥ 9 [22]

(75)

జుషస్వేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।

- జుషస్వ సప్రథస్తమం వచో దేవప్సరస్తమమ్ । హవ్యా జుష్వోన ఆసని ॥ 1
- అథా తే అణ్ణిరస్తమా-గ్నే వేధస్తమ ప్రియమ్ । వోచేము బ్రహ్మసానసి ॥ 2
- కస్తే జామిర్ణనానా-మగ్నే కో దాశ్వధ్వరః । కో హ కస్మీన్నసి శ్రీతః ॥ 3
- త్వం జామిర్ణనానా-మగ్నే మిత్రో అసి ప్రియః । సఖా సఖిభ్య ఈడ్యః ॥ 4
- యజా నో మిత్రావరుణా యజా దేవాం ఋతం బ్రహత్ । అగ్నే యక్షి స్వం దమమ్ ॥ 5 [23]

(76)

కాత ఇతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।

- కా త ఉపేత్తిర్మనసో వరాయ భువదగ్నే శన్తమా కా మనీషా ।
- కో వా యజ్ఞైః పరి దక్షం త ఆప్త కేన వా తే మనసా దాశేమ ॥ 1
- ఏహ్యగ్న ఇహ హోతా ని ఖీదా-దబ్ధః సు పుర ఏతా భవా నః ।
- అవతాం త్వా రోదసీ విశ్వమిన్వే యజా మహే సౌమనసాయ దేవాన్ ॥ 2

ప్ర సు వి॑స్వా॒న॒క్ష॒సో॒ ధ॒క్ష్వ॒గ్నై॑ భ॒వా॒ య॒జ్ఞా॒నా॒మ॒భి॒శ్చ॒స్తి॒వా॒వా ।

అథా వ॑హా సోమప॒తిం హ॒రిభ్యా॑-మా॒త్రిధ్య॑మ॒స్మైచ॑కృమా సుదా॒వ్నే ॥ 3

ప్ర॒జావ॑తా వచ॒సా వ॑హ్ని॒రాసా ౨౨ చ॒ హు॒వే ని చ॑ స॒త్త్వి॒హ దే॒వైః ।

వేషి॑ హో॒త్రము॑త పో॒త్రం య॑జ॒త్ర బో॒ధి ప్ర॑య॒న్తర్జ॑ని॒త్రస్సూ॒నామ్ ॥ 4

యథా॑ వి॒ప్రస్య॑ మను॒షో హ॒విర్భి-ర్దే॒వాః అ॑య॒జః క॒విభిః॑ క॒విః సన్ ॥

ఏ॒వా హో॑తః సత్యత॒ర త్వ॑మ॒ద్యా-గ్నై మ॒స్త్రియా జు॒హ్వో య॑జస్య ॥ 5 [24]

(77)

కథాదాశేమేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమోగ్నిస్త్రిష్టమ్ ।

క॒థా దా॑శే॒మాగ్నయే॑ కా॒స్మై దే॒వజు॑ష్టోచ్యతే భామినే గిః ।

యో మ॒ర్త్యేష్వ॑మృత॒ బ్రుతా॒వా హో॑తా య॒జిష్ఠ॑ ఇ॒త్స్యోణో॑తి దే॒వాన్ ॥ 1

యో అ॒ధ్వరే॑షు శ॒స్తమ॑ బ్రుతా॒వా హో॑తా త॒మూ న॒మోభి॑రా కృణుధ్వమ్ ।

అ॒గ్నిర్వ॑ద్వే॒ర్మర్తా॑య దే॒వా-న్న॑ చా బో॒ధాతి॑ మనసా య॒జాతి ॥ 2

సహి॑ క్ర॒తుః స॒మర్త్యః॑ స సాధు-ర్ని॒త్రో న భూ॑దద్భుతస్య ర॒థీః ।

తం మే॒ధేషు॑ ప్ర॒థమం॑ దే॒వయ॑న్తీ-ర్విశ ఉప॑ బ్రువతే ద॒స్మమారీః॑ ॥ 3

స నో॑ నృ॒ణాం నృ॑త॒మో రి॒శాదా॑ అ॒గ్నిర్గి॑రో ౨వసా వేతు దీ॒తిమ్ ।

తనా॑ చ॒ యే ము॑ఘ॒వానః॑ శవి॒ష్టా వా॑జప్రసూతా ఇష॒యన్త॑ మన్య ॥ 4

ఏ॒వాగ్ని॑రో॒తమే॑భిర్వతా॒వా వి॒ప్రేభి॑రస్టోష్ట జాతవేదాః ।

స ఏ॒షు ద్మ్య॑మ్నం పీ॒వయ॑త్స వాజం స పు॒ష్టిం యా॑తి జో॒షమా చి॑క్రిత్యాన్ ॥ 5 [25]

(78)

అభితేవేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।

అ॒భి త్వా॑ గో॒తమా॑ గి॒రా జా॑తవేదో వి॒చర్ష॑ణే । ద్మ్యమ్నై॒ర్భి ప్ర॑ ణో॒నుమః॑ ॥ 1

తము త్వా గోతమో గిరా రాయస్కామో దువస్యతి । ద్యుమ్నైర్భి ప్ర ణోనుమః ॥ 2
 తము త్వా వాజసాతమ-మక్లిరస్యద్ధవామహే । ద్యుమ్నైర్భి ప్ర ణోనుమః ॥ 3
 తము త్వా వృత్రహన్తమం యో దస్యూఽరవధూనుషే । ద్యుమ్నైర్భి ప్ర ణోనుమః ॥ 4
 అవోచామ రహూగణా అగ్నయే మధుమద్వచః । ద్యుమ్నైర్భి ప్ర ణోనుమః ॥ 5 [26]

(79)

హిరణ్యకేశ ఇతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ఆద్యాస్మిశ్రోనుష్టుభః తతస్మిన్

ఉష్టిహః (ఆద్యానాం తిస్మణాం మధ్యమోగ్నిః పార్థివో వా) ।

హిరణ్యకేశో రజసో విసారే ఽహిర్భునిర్వాత ఇవ ధ్రజీమాన్ ।
 శుచిభ్రాజా ఉషసో నవేదా యశస్వతీరప్రస్యవో న సత్యాః ॥ 1
 ఆ తే సుప్రణా అమినన్తఽఏవైః కృష్ణో నోనావ వృషభో యదీదమ్ ।
 శివాభిర్న స్యుమానాభిరాగా-త్పతన్తి మిహః స్తనయన్త్యభ్రా ॥ 2
 యదీమృతస్య పయసా పియావో నయన్తుతస్య ప్రథిభీ రజిష్టైః ।
 అర్తమా మిత్రో వరుణః పరిజ్ఞా త్వచం పృచ్ఛన్తుపరస్య యోనౌ ॥ 3
 అగ్నే వాజస్య గోమత ఈశానః సహసో యహో । అస్మే ధేహి జాతవేదో మహి శ్రవః ॥ 4
 స ఇధానో వసుష్మవి-రగ్నిరేశ్యో గిరా । రేవదస్మభ్యం పుర్వణీక దీదిహి ॥ 5
 క్షపో రాజన్తుత త్మనా-గ్నే వస్తోరుతోషసః । స తిగ్మజమ్భ రక్షసో దహ ప్రతి ॥ 6 [27]

అవా నో అగ్న ఊతిభి-ర్గాయత్రస్య ప్రభర్మణి । విశ్వాసు ధీషు వన్ద్య ॥ 7
 ఆ నో అగ్నే రయిం భర సత్రాసాహం వరేణ్యమ్ । విశ్వాసు పృత్ను దుష్టరమ్ ॥ 8
 ఆ నో అగ్నే సుచేతునా రయిం విశ్వాయుపోషసమ్ । మూర్తీకం ధేహి జీవసే ॥ 9
 ప్ర పూతాస్తిగ్మశోచిషే వాచో గోతమాగ్నయే । భరస్వ సుముయుర్గిరః ॥ 10
 యో నో అగ్నే ఽభిదాసత్య-న్తి దూరే పదీష్ట సః । అస్మాకమిద్స్యధే భవ ॥ 11
 సహస్రాక్షో విచర్షణి-రగ్ని రక్షాంసి సేధతి । హోతా గృణీత ఉక్త్యః ॥ 12

(80)

ఇత్థాహీతిషోడశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమింద్రోంత్యాయా దధధ్యజ్మను రథర్వాచ పంక్తిః ।

ఇత్థా హి సోమ ఇన్యదే బ్రహ్మో చకార వర్ధనమ్ ।

శవిష్ఠ వజ్రినోజసా పృథివ్యా నిః శశా అహి-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 1

స త్వామదద్వప్తా మదః సోమః శ్యేనాభృతః సుతః ।

యేనా వృత్రం నిరద్యోజ ఋణస్థ వజ్రినోజసా-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 2

ప్రేప్యభీహి ధృష్టుహి న తే వజ్రో ని యంసతే ।

ఇన్ద్ర స్తృష్ణం హి తే శవో హనో వృత్రం జయా అపో ఽర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 3

నిరిన్ద్ర భూమ్యా అధి వృత్రం ఋణస్థ నిర్దివః ।

సృజా మరుత్వతీరవ జీవధన్యా ఇమా అపో ఽర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 4

ఇన్ద్రో వృత్రస్య దోధతః సానుం వజ్రేణ హీళితః ।

అభిక్రమ్యావ జిఘ్నే ఽపః సర్మాయ చోదయ-న్నర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 5 [29]

అధి సానా ని జిఘ్నే వజ్రేణ శతపర్వణా ।

మన్దాన ఇన్ద్రో అన్దసః సఖిభ్యో గాతుమిచ్ఛ-త్యర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 6

ఇన్ద్ర తుభ్యమిదద్రివో ఽనుత్తం వజ్రినీర్యమ్ ।

యద్ధ త్యం మాయినం మృగం తము త్వం మాయయావధీ-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 7

వి తే వజ్రాసో అస్థిర-న్నవ్రతిం నావ్యా 3 అను ।

మహాత్త ఇన్ద్ర వీర్యం బ్రాహ్మోస్తే బలం హిత-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 8

సహస్రం సాకమర్చత పరి ష్టోభత వింశతిః ।

శతైసమన్వసోనవు-రిన్ద్రాయ బ్రహ్మోద్యత-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 9

ఇన్ద్రో వృత్రస్య తవిషీం నిరహన్నహసా సహః ।

మహాత్తదస్య పౌంస్యం వృత్రం ఋణన్వా అస్మజ-దర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 10[30]

- ఇమే చిత్తవ మన్యవే వేపేతే భియసా మహీ ।
 యద్విన్ద్ర వజ్రినోజసా వృత్రం మరుత్వా అవధీ-రర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 11
- న వేపసా న తన్యతే-స్ద్రం వృత్రో వి బీభయత్ ।
 అభ్యేనం వజ్ర ఆయసః సహస్రభృష్టిరాయతా-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 12
- యద్వృత్రం తవ చాశనిం వజ్రేణ సమయోధయః ।
 అహిమిన్ద్ర జిహాంసతో దివి తే బద్భధే శవో ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 13
- అభిష్టనే తే అద్రివో యత్థాజగచ్చ రేజతే ।
 త్వష్టాచిత్తవ మన్యవ ఇన్ద్ర వేవిజ్యతే భియా-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 14
- నహి ను యాదధీమసీ-స్ద్రం కో వీర్యా ప్రరః ।
 తస్మిన్నృష్ణముత క్రతుం దేవా ఓజాంసి సందధుర-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 15
- యామథర్వా మనుష్పితా దద్యజ్ ధియమత్తత ।
 తస్మిన్ప్రహోణి పూర్వధే-స్ద్ర ఉక్థా సమగ్రతా-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 16[31]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే పంచమోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ పంచమాధ్యాయే వర్గాః 31 సూక్తాని 19 ఋచః 185 ॥

[షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ వ.1-32]

(81)

ఇంద్రోమదాయేతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమ ఇంద్రః పంక్తిః ।

ఇన్ద్రో మదాయ వావృధే శవసే వృత్రహా నృభిః ।

తమిన్తృహత్వాజిషూ-తేమర్భే హవామహే స వాజేషు ప్ర నోఽవిషత్ ॥ 1

అసి హి వీర సేనోఽ సై భూరి పరాదదిః ।

అసి ద్రభస్య చిద్వృధో యజమానాయ శిక్షసి సున్వతే భూరి తే వసు ॥ 2

యదుదీరత ఆజయో ధృష్ణవే ధీయతే ధనా ।

యుక్ష్వా మదచ్యుతా హరీ కం హన్తః కం వసౌ దధోఽస్మాఽ ఇన్ద్ర వసౌ దధః ॥ 3

క్రత్వా మహాఽ అనుష్వధం భీమ ఆ వావృధే శవః ।

శ్రీయ ఋష్య ఉపాకయో-ర్ని శిప్రీ హరివాన్దధే హస్తయోర్వజ్రమాయసమ్ ॥ 4

ఆ పత్రౌ పార్థివం రణో బద్ధధే రోచనా దివి ।

న త్వావాఽ ఇన్ద్ర కశ్చన న జాతో న జనిష్యతే తతి విశ్వం వవక్షిధ ॥ 5 [1]

యో అర్యో మర్తభోజనం పరాదదాతి దాశుషే ।

ఇన్ద్రో అస్మభ్యం శిక్షతు వి భజా భూరి తే వసు భక్షీయ తవ రాధనః ॥ 6

మదేమదే హి నో దది-ర్యూథా గవామృజుక్రతుః ।

సం గృభాయ పురూ శతో-భయాహస్త్యా వసు శిశీహి రాయ ఆ భర ॥ 7

మాదయస్వ సుతే సచా శవసే శూర రాధసే ।

విద్యాహి త్వా పురూవసు-ముప కామాన్తస్సృజ్మహేఽ ఽథా నోఽవితా భవ ॥ 8

ఏతే త ఇన్ద్ర జన్తవో విశ్వం పుష్యన్తి వార్యమ్ ।

అన్దర్హి రభ్యో జనానా-మర్యో వేదో అదాశుషాం తేషాం నో వేద ఆ భర ॥ 9 [2]

(82)

ఉపోషితి షకర్పస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమ ఇన్ద్రః పంక్తిరంత్యా జగతీ ।

ఉపో ష శృణుహీ గిరో మఘవన్మాతథా ఇవ ।

యదా నః నూనృతావతః కర ఆదర్థయాన ఇ-ద్యోజాన్విన్ద తే హరీ ॥ 1

అక్షన్నమీమదన్త హ్య-వ ప్రియా అధూషత ।

అస్తోషత స్వభానవో విప్రా నవిష్ఠయా మతీ యోజాన్విన్ద తే హరీ ॥ 2

సుసందృశం త్వా వయం మఘవన్వన్దిషీమహి ।

ప్ర నూనం పూర్ణవన్ధరః స్తుతో యాహి వశా అను యోజాన్విన్ద తే హరీ ॥ 3

స ఘా తం వృషణం రథ-మధి తిష్ఠాతి గోవిదమ్ ।

యః పాత్రం హరియోజనం పూర్ణమిన్ద్ర చికేతతి యోజాన్విన్ద తే హరీ ॥ 4

యుక్తస్యే అస్తు దక్షిణ ఉత సవ్యః శతక్రతో ।

తేన జాయాముప ప్రియాం మన్దానో యాహ్యన్ద్రస్తో యోజాన్విన్ద తే హరీ ॥ 5

యునజ్ఞి తే బ్రహ్మణా కేశినా హరీ ఉప ప్ర యాహి దధిషే గభస్యోః ।

ఉత్వా సుతాసో రభసా అమన్దిషుః పూషణ్యాన్వజ్రిన్సము పత్వామదః ॥ 6 [3]

(83)

అశ్వావతీతి షదృచస్య సూక్తస్య రాహుగణోగోతమ ఇన్ద్రో జగతీ ।

అశ్వావతి ప్రథమో గోషు గచ్ఛతి సుప్రావీరిన్ద్ర మర్త్యస్వతోతిభిః ।

తమిత్పుణక్షి వసునా భవీయసా సిన్ధుమాప్తో యథాభితో విచేతసః ॥ 1

ఆప్తో న దేవీరుప యన్తి హోత్రీయ-మవః పశ్యన్తి వితతం యథా రజః ।

ప్రాచైర్దేవాసః ప్ర ణయన్తి దేవయం బ్రహ్మప్రియం జోషయన్తే వరా ఇవ ॥ 2

అధి ధ్వయోరదధా ఉక్ష్ణం వచో యతస్రుచా మిథునా యా సప్రర్యతః ।

అసంయతో వ్రతే తే క్షేతి పుష్యతి భద్రా శక్తిర్యజమానాయ సున్వతే ॥ 3

ఆదగ్గి॑రాః ప్రథ॑మం దధి॑రే వయ॑ ఇద్ధా॑గ్నయః శ॒మ్యా యే సు॑కృత్యయా ।

సర్వం॑ ప్రణేః సమ॑విన్దన్త భో॑జన-మశ్వా॑వన్తం గోమ॑న్తమా ప్రశుం నరః ॥ 4

యజ్ఞై॑రథ॒ర్వా ప్రథ॑మః పథ॑స్తతే తతః॑ సూర్యో వ్రత॑పా వేన ఆజ॑ని ।

ఆ గా ఆజ॑దుశనా క్రా॒వ్యః సచా॑ యమ॑స్య జాత॑మమృతం యజా॑మహే ॥ 5

బర్హి॑ర్వా యత్స్వ॑ప్రత్యాయ వృ॒జ్యతే॑ ఽరో॒ వా శ్లోక॑మాఘోష॑తే దివి ।

గ్రా॒వా యత్ర॑ వద॒తి కారు॑రుక్ష్వంస్తస్యేది॑న్ద్రో అభి॑ప్రీత్యేషు రణ్య॑తి ॥ 6 [4]

(84)

అసావీ॑తి వింశత్య॑చస్య రాహూ॑గణోగోతమ ఇంద్ర॑ఆద్యాఃషక॑నుష్టుభః సప్త॑మ్యాద్యాసి॒స్రఃపంక్త॑యః

త్రయో॑దశాద్యాస్తి॒స్రోగా॑యత్ర్యః షో॑కస్యాద్యాస్తి॒స్రస్త్రి॑ష్టుభః అంత్యే॑ద్వేబృహతీ॑సతోబృహత్యే ।

అసా॑చి సోమ॑ ఇన్ద్ర తే శవి॑ష్ట ధృష్ట॒వా గహి॑ ।

ఆ త్వా పృ॑ణక్ష్విన్ద్రియం రజః॑ సూర్యో న ర॒శ్మిభిః ॥ 1

ఇన్ద్ర॑మిద్ధరీ వహా॑తో ఽప్రతి॑ధృష్ట శవ॑సమ్ ।

ఋషీ॑ణాం చ స్తుతీ॑రుప యజ్ఞం చ॒ మాను॑షాణామ్ ॥ 2

ఆ తిష్ఠ॑ వృత్ర॑హన॒థం యు॒క్తా తే బ్ర॑హ్మణా హరీ॑ ।

అ॒ర్వాచీ॑నం సు తే మనో॑ గ్రా॒వా కృ॑ణోతు వగ్ను॑నా ॥ 3

ఇమ॑మిన్ద్ర సుతం పిబ॒ జ్యేష్ఠ॑మమర్త్యం మద॑మ్ ।

శు॒క్రస్య॑ త్వాభ్యక్ష॑ర-న్ధారా॑ ఋతస్య॑ సాద॑నే ॥ 4

ఇన్ద్రా॑య నూనమ॑ర్పత్రో-కా॑ని చ బ్రవీ॑తన ।

సుతా॑ అమ॑త్సరిన్ద్రవో జ్యేష్ఠం॑ నమస్య॑తా సహాః ॥ 5 [5]

నకి॑ష్ట్యద్రథీ॑తరో హరీ॑ యది॑న్ద్ర యచ్ఛ॑సే ।

నకి॑ష్ట్యాసు మజ్జ॑నా నకిః॑ స్వశ్య॑ ఆనశే ॥ 6

య ఏక ఇద్విదయతే వసు మర్తాయ ద్రాశుషే ।

ఈశానో అప్రతిష్కృత ఇన్దో అజ్ఞ ॥ 7

కదా మర్తమరాధసం ప్రదా క్షుమ్పమివ స్ఫురత్ ।

కదా నః శుశ్రవద్ధిర ఇన్దో అజ్ఞ ॥ 8

యశ్చిద్ధి త్వా బహుభ్య ఆ సుతావా ఆవివాసతి ।

ఉగ్రం తత్పత్యతే శవ ఇన్దో అజ్ఞ ॥ 9

స్వాదోరిత్యా విషూవతో మధ్యః పిబన్తి గౌర్యః ।

యా ఇన్ద్రేణ సయావరీ-ర్షుష్టా మదన్తి శోభన్తి వస్వీరసు స్వరాజ్యమ్ ॥ 10 [6]

తా అస్య పృశనాయువః సోమం శ్రీణన్తి పృశ్నయః ।

ప్రియా ఇన్ద్రస్య ధేనవో వజ్రం హిన్వన్తి సాయకం వస్వీరసు స్వరాజ్యమ్ ॥ 11

తా అస్య నమస్తా సహః సప్ర్యన్తి ప్రచేతసః ।

వ్రతాన్యస్య సశ్చిరే పురూణి పూర్వచిత్తయే వస్వీరసు స్వరాజ్యమ్ ॥ 12

ఇన్దో దధీచో అస్థభి-ర్షుత్రాణ్యప్రతిష్కృతః । జుహాన నవతీర్నవ ॥ 13

ఇచ్చన్నశ్వస్య యచ్ఛిరః పర్వతేష్వపశ్రితమ్ । తద్విదచ్చర్యణావతి ॥ 14

అత్రాహ గోరమన్వత నామ త్వష్టరపీచ్యమ్ । ఇత్యా చన్ద్రమసో గృహే ॥ 15 [7]

కో అద్య యుజ్ఞే ధురి గా ఋతస్య శిమీవతో భామినో దుర్భుణాయాన్ ।

ఆసన్నీషూన్స్తృత్స్వసో మయోభూ-న్య ఏషాం భృత్యామృణధత్స జీవాత్ ॥ 16

క ఈషతే త్సుజ్యతే కో బిభాయ కో మంసతే సన్తమిన్ద్రం కో అన్తి ।

కస్తోకాయ క ఇభాయోత రాయే ౭ధి బ్రవత్తన్వే ౩ కో జనాయ ॥ 17

కో అగ్నిమీట్టే హవిషా పృతేన స్రుచా యజాతా ఋతుభిర్దువేభిః ।

కస్మై దేవా ఆ వహానాశు హోమ కో మంసతే వీతిహోత్రః సుదేవః ॥ 18

త్వమ॑ జ్ఞ ప్ర శం॑సిషో దే॒వః శవి॑ష్ట మర్త్యమ్ ।

న త్వదన్యో॑ మ॒ఘవన్మ॑స్తి మర్తి॒తే-స్త్ర బ్రవీ॑మి తే వ॒చః ॥ 19

మా తే రా॑ధాంసి మా త క్ష॑తయో వస్తో॑ ౭స్మాన్మదా॑ చనా దభన్ ।

వి॒శ్వా చ న ఉప॑మిమీ॒హి మాను॑ష వ॒సూని చ॑ర్షణి॒భ్య ఆ ॥ 20 [8]

[చతుర్థో ౭నువాకః ॥ సూ. 85-93]

(85)

ప్రయేశుంభంత్వితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యరాహుగణో గోతమో మరుతో జగతీ పంచమ్యంత్యేత్రిష్టుభౌ

ప్ర యే శుమ్భ॑న్తే జన॑యో న సప్త॑యో యామ॑స్రుద్రస్య॒ సూన॑వః సుదం॑ససః ।

రోద॑సీ హి మ॒రుతశ్చ॑క్రీరే వృ॒ధే మద॑న్తి వీ॒రా విద॑ధే॒షు ఘృష్వ॑యః ॥ 1

త ఉక్షి॑తాసో మ॒హిమాన॑మాశత ది॒వి రుద్రా॑సో అధి॒ చక్రీరే॑ సదః ।

అర్చ॑న్తో అ॒ర్కం జ॒నయ॑న్త ఇన్ద్రి॒య-మధి॑ శ్రియో దధిరే॒ పృశ్ని॑మాతరః ॥ 2

గోమా॑తరో యచ్చు॒భయ॑న్తే అ॒జ్ఞేభి॑-స్తనూ॒షు శు॒భ్రా దధిరే॑ విరుక్మతః ।

బాధ॑న్తే విశ్వ॑మభి॒మాతి॑నమప్త వ॒ర్మాన్యే॒షామను॑ రీయతే॒ ఘృత॑మ్ ॥ 3

వి యే భ్రా॑జన్తే సుమ॑ఖాస ఋ॒ష్టిభిః॑ ప్ర॒చ్యావ॑యన్తో అచ్యు॒తా చిదో॑జసా ।

మనో॑జువో యన్మ॑రుతో రథే॒ష్వా వృ॑ష॒వ్రాతా॑సః పృ॒షతీ॑రయుగ్ధ్వమ్ ॥ 4

ప్ర యద్రథే॒షు పృ॑షతీరయుగ్ధ్వం వాజే॑ అద్రిం మరుతో రంహయన్తః ।

ఉతా॑రుషస్య వి వ్యన్తి ధారా-శ్చ॒ర్మేవోద॑భి॒ర్వ్యన్త॑న్తి భూమ ॥ 5

ఆ వో వహ॑న్తు సప్త॑యో ర॒ఘువ్యదో॑ ర॒ఘుప॑త్వానః ప్ర జిగాత బ్రాహు॑భిః ।

సీద॑తా బర్హి॒ర్తురు॑ వః సద॑స్త్మతం మాదయ॑ధ్వం మరుతో మధో॑ష్వ అన్ధ॑సః ॥ 6 [9]

- తే॑ ౭వర్ష॑న్త॒ స్వత॑వసో॒ మహి॑త్వనా॒ నాకం॑ త॒స్థురు॑రు చ॒క్రిరే॑ సదః ।
 విష్ణు॑ర్యధ్వావద్వృష॑ణం మద్ర॒చ్యుతం॑ వయో న॒ సీద॑న్ము॒ధి బ॒ర్హిషి॑ ప్రియే ॥ 7
 శూరా॑ ఇవే॒ద్యుయు॑ధయో న జగ్మ॑యః శ్రవ॒స్యవో॑ న పృత॑నాసు యేతిరే ।
 భయ॑న్తే విశ్వా॒ భువ॑నా మురుద్భ్యో॒ రాజా॑న ఇవ త్వేష॑సంద్యశో॒ నరః॑ ॥ 8
 త్వష్టా॑యద్వజ్రం సుకృ॑తం హిర॒ణ్యయం॑ సహస్ర॑భృష్టిం స్వపా॒ అవ॑ర్తయత్ ।
 ధృత॑ ఇన్ద్రో నర్య॑పాంసి కర్త॒వే ౭హ॑స్వైత్రం నిర॒పామా॑బ్జదర్జ్జవమ్ ॥ 9
 ఊర్షం॑ సునుద్రే॒వతం॑ త ఓజ॑సా దాద్య॒హాణం॑ చిద్భి॒భిదు॑ర్వి పర్వ॒తమ్ ।
 ధమో॑న్తోవ్రాణం మురు॒తః సుదా॑నవో మదే॒ సోమ॑స్య ర॒ణ్యాని॑ చక్రిరే ॥ 10
 జిహ్వాం॑ సునుద్రే॒వతం॑ తయా దిశా-సి॒చ్చన్ను॑త్సం గోత॑మాయ తృ॒ష్ణజే॑ ।
 ఆ గచ్ఛ॑న్తి మవసా చిత్ర॒భాన॑వః కామం॑ విప్రస్య తర్ప॒యన్త॒ ధామ॑భిః ॥ 11
 యా వః శర్మ॑ శశ॒మానాయ॑ సన్తి త్రి॒ధాతూ॑ని ద్రాశు॒షే య॑చ్ఛతాధి ।
 అస్మ॑భ్యం తాసి మరుతో వి యన్త॒ రయిం॑ నో ధత్త॒ వృష॑ణః సువీ॒రమ్ ॥ 12 [10]

(86)

- మరుతో॑యస్యేతి దశర్పస్య సూక్తస్య రాహుగణో గోతమో మరుతో గాయత్రీ ।
 మరుతో॑ యస్య హి క్షయే ప్రాథా దివో విమహసః । స సుగో॑పాతమో జనః ॥ 1
 యజ్ఞే॑ర్వా యజ్ఞవాహసో విప్రస్య వా మతీనామ్ । మరుతః శృణు॑తా హవమ్ ॥ 2
 ఉత వా యస్య॑ వ్రాజినో ౭ను విప్రమతక్షత । స గన్తా॑ గోమతి వ్రజే ॥ 3
 అస్య॑ వీరస్య బర్హిషి సుతః సోమో దివిష్టిషు । ఉక్థం మద॑శ్చ శస్యతే ॥ 4
 అస్య॑ శ్రోష॒న్వాస్ భువో॑ విశ్వా యశ్చ॑ర్షణీరభి । సూరం॑ చిత్స॒స్రుషీ॑రిషః ॥ 5 [11]
 పూర్వీ॑భిర్హిదదాశిమ శరద్భి॒ర్మరుతో॑ వయమ్ । అవో॑భిశ్చర్షణీనామ్ ॥ 6
 సుభ॑గః స ప్రయ॒జ్వవో॑ మరుతో అస్తు మర్త్యః । యస్య॑ ప్రయాంసి పర్ష॒థ ॥ 7

- శ॒శ॒మా॒నస్య॑ వా న॒రః స్వేద॑స్య సత్యశవసః । వి॒దా కా॒మస్య॑ వే॒నతః॑ ॥ 8
- యూ॒యం తత్స॑త్యశవస ఆవి॒ష్కర్త॑ మహి॒త్వనా॑ । విధ్య॑తా విద్యు॒తా రక్షః॑ ॥ 9
- గూ॒హతా॑ గు॒ప్త్యం తమో॑ వి యా॒త విశ్వ॑మ॒త్రిణమ్॑ । జ్యోతి॑ష్కర్తా యదుశ్మ॒సీ ॥ 10 [12]

(87)

ప్రత్యక్షస ఇతి షదృచస్య సూక్తస్యరాహుగణో గోతమో మరుతో జగతీ ।

- ప్ర॒త్యక్ష॑స్వః ప్ర॒తవ॑సో వి॒రప్సి॑నో ॒నాన॑తా అవిధు॒రా బుజ్జీ॑పిణః ।
 జు॒ష్టత॑మాసో నృ॒తమా॑సో అ॒జ్జీభి॑-ర్వా॒న్వన॑జ్రే కే చిదు॒స్రా ఇవ॑ స్తుభిః ॥ 1
- ఉ॒పహ్వా॑రేషు యదచి॒ద్వం య॑యిం వ॒య ఇవ॑ మరు॒తః కేన॑చిత్ప॒థా ।
 శ్చో॒తన్తి॑ కో॒శా ఉప॑ వో రథే॒ష్యా ఘృ॑తము॒క్షతా॑ మధు॒వర్త॑మర్చ॒తే ॥ 2
- ప్రై॒షామ॑జ్యేషు విధు॒రేవ॑ రే॒జతే॑ భూమి॒ర్యామే॑షు యద్ధ॒ యుజ్జ॑తే శుభే॑ ।
 తే క్రీ॒కయో॑ ధు॒నయో॑ భ్రాజదృష్ట॒యః స్వ॑యం మ॒హిత్వం ప॑నయస్త॒ ధూత॑యః ॥ 3
- స హి స్వ॑స్థృష్టృషదశ్వో యు॒వా గ॒ణో 3 ॒యా ఈ॑శాసస్తవిషీభి॒రావృ॑తః ।
 అ॒సీ సత్య॑ బు॒ణయా॑వానేద్యో ॒న్యా ధి॑యః ప్రా॒వితా॑థా వృషా॒గ్రణః॑ ॥ 4
- పి॒తుః ప్ర॒త్యస్య॑ జన్మ॒నా వదా॑మసి సోమ॒స్య జిహ్వో॑ ప్ర జిగా॒తి చక్ష॑సా ।
 యదీ॒మిన్ద్రం శ॑మ్భు॒క్వాణ॑ ఆశ॒తా-ది॒న్నామా॑ని య॒జ్ఞియా॑ని దధి॒రే ॥ 5
- శ్రి॒యసే॑ కం భా॒నుభిః సం మి॑మిక్షి॒రే తే ర॒శ్మిభి॑స్త॒ బుక్వ॑భిః సుఖా॒దయః॑ ।
 తే వా॒శీమ॑స్త॒ ఇష్మి॑ణో అభీ॒రవో॑ వి॒ద్రే ప్రి॑యస్య॒ మారు॑తస్య॒ ధామ్నః॑ ॥ 6 [13]

(88)

ఆవిద్యున్మద్భిరితి షదృచస్య సూక్తస్యరాహుగణో గోతమో మరుతస్త్రిష్టువ్

అద్యాంత్యే ప్రస్తారపంక్తీ పంచమీవిరాడ్రూపా ।

- ఆ విద్యున్మద్భి॒ర్మరు॑తః స్వ॒ర్కై రథే॑భి॒ర్యాత॑ బు॒ష్టిమద్భి॑రశ్వప॒రైః ।
 ఆ వర్షి॑ష్టయా న ఇషా వయో న పస్త॒తా సు॑మాయాః ॥ 1

తే॑ ॒ఋణే॑భి॒ర్వర॑మా పి॒శణ్ణేః॑ శు॒భే కం॑ యా॒న్తి ర॑థ॒తూర్భి॑ర॒శ్వేః ।

రు॒క్మో న చి॑త్రః స్వ॒ధీతీ॑వా-న్న॒వ్యా ర॑థ॒స్య జ॑జ్ఞన॒న్త భూ॑మ ॥ 2

శ్రీ॒యే కం వో॑ అధి॒ తనూ॑షు వాశీ-॒ర్మేధా॑ వనా న కృ॒ణవ॑న్త॒ ఊర్షా॑ ।

యు॒ష్మభ్యం॑ కం మ॒రుతః॑ సు॒జాతా॑-స్తువి॒ద్యుమ్నా॑సో ధన॒యన్తే॑ అ॒ద్రిమ్ ॥ 3

అహో॑న్తి గృ॒త్రాః ప॒ర్యా వ॒ ఆగు॑-రి॒మాం ధి॑యం వా॒ర్కార్యాం॑ చ దే॒వీమ్ ।

బ్ర॒హ్మ కృ॑ణ్వ॒న్తో గో॑త॒మాసో॑ అ॒ర్కై-రూ॑ర్షం సు॒నుద్ర॑ ఉ॒త్ప॒థిం పి॑బ॒భ్యై ॥ 4

ఏ॒తత్త్య॑న్తు యో॒జన॑మచే॒తి స॒స్వర్త్య॑యన్మ॒రుతో॑ గో॒తమో॑ వః ।

ప॒శ్యన్తి॑ర॒ణ్యచ॑క్రా॒నయో॑దం॒ష్ట్రా-న్వి॒ధావ॑తో వ॒రాహూ॑న్ ॥ 5

ఏ॒షా స్యా॑ వో మ॒రుతో॑సుభ॒ర్త్రే ప్ర॑తి ష్టో॒భతి॑ వా॒ఘతో॑ న వాణీ॑ ।

అ॒స్తోభ॑యద్వృ॒థాసా॑-మను॒ స్వధాం॑ గభ॒స్త్వోః ॥ 6 [14]

(89)

ఆనోభద్రా ఇతి దశర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణో గోతమోవిశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్

అధ్యాః పచ్చ సప్తమీచ జగత్యః షష్ఠీవిరాట్స్థానా (సూక్తభేదప్రయోగపక్షేతు ఆధ్యానాం చతస్పణాం విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా ఇన్ద్రాపూషణౌ తతశ్చతస్పణాం విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా అదితిః ఏవం దశ)

ఆ నో॑ భ॒ద్రాః క్ర॑త॒వో య॑న్తు వి॒శ్వతో॑ ॒ద॒బ్ధాస్తో॑ అప॒రీతా॑స ఉ॒ద్భిదః॑ ।

దే॒వా నో॑ య॒థా స॑ద॒మిద్వృ॑థే అ॒స-న్న॑ప్రాయు॒వో ర॑క్షి॒తారో॑ ద్రి॒వేదీ॑వే ॥ 1

దే॒వానాం॑ భ॒ద్రా సు॑మ॒తిర్ప॒జూయ॑తాం దే॒వానాం॑ రా॒తిర॒భి నో॑ ని వ॒ర్తతా॑మ్ ।

దే॒వానాం॑ స॒ఖ్యము॑ప సేది॒మా వ॒యం దే॒వా న॒ ఆయుః॑ ప్ర తి॒రన్తు॑ జీ॒వసే॑ ॥ 2

తా॒న్పూర్వ॑యా నివి॒దా హూ॑మహే వ॒యం భ॑గం మి॒త్రమ॑ది॒త్తిం దక్ష॑మ॒స్రిధ॑మ్ ।

అ॒ర్యమ॑ణం వ॒రుణం॑ సోమ॒మశ్వి॑నా స॒రస్వ॑తీ నః సు॒భగా॑ మ॒యస్క॑రత్ ॥ 3

తన్నో॑ వాతో మ॒యోభు॑ వాతు భే॒షజం॑ త॒న్మాతా॑ పృ॒థివీ॑ తత్త్రి॒తా ద్యౌః ।

త॒ద్రా॒వాణః॑ సోమ॒సుతో॑ మ॒యోభు॑వ-స్త॒దశ్వి॑నా శృణు॒తం ధి॑ష్ణ్యా॒ యు॒వమ్ ॥ 4

తమీ॑శా॒నం జగ॑తస్త॒స్థుప్తస్థు॑తిం ధి॒యంజి॑న్వమ॒వసే॑ హూ॒మహే॑ వ॒యమ్ ।
 పూ॒షా నో॑ యథా వేద॑సామస॒ద్వృధే॑ ర॒క్షితా॑ పా॒యురద॑బ్ధః స్వ॒స్తయే॑ ॥ 5 [15]
 స్వ॒స్తి న ఇ॒న్దో వృ॒ద్ధశ్ర॑వాః స్వ॒స్తి నః పూ॒షా వి॒శ్వవే॑దాః ।
 స్వ॒స్తి నస్తా॑ర్యో అరి॒ష్టనే॑మిః స్వ॒స్తి నో బృ॒హస్ప॑తీర్దధాతు ॥ 6
 పృ॒షద॑శ్వా ము॒రుతః పృ॑శ్నిమాతరః శుభ్రం॑ యా॒వానో॑ వి॒దధే॑షు జగ్మ॒యః ।
 అగ్ని॑జిహ్వో మన॒వః సూ॒రచ॑క్షసో విశ్వే॑ నో దే॒వా అ॒వసా॑ గమ॒న్నిహ ॥ 7
 భద్రం॑ కర్ణే॒భిః శృ॒ణుయా॑మ దే॒వా భద్రం॑ పశ్యే॒మాక్ష॑భి॒ర్యజ॑త్రాః ।
 స్థిరై॑రజ్ఞై॒స్తుష్టు॑వాంస॒స్తనూ॑భి-ర్వ్యశే॒మ దే॒వహి॑తం యదా॒యః ॥ 8
 శత॑మిన్ను శ॒రదో॑ అని దే॒వా యత్రా॑ నశ్చ॒క్రా జ॒రసం॑ తనూ॒నామ్ ।
 పు॒త్రాసో॑ యత్ర పిత॒రో భ॑వన్తి మా నో మ॒ధ్యా రి॑రిష॒తాయు॒ర్గన్తోః ॥ 9
 అది॑త్తిర్ద్యౌరది॒తిర॒న్తరి॑క్ష-మది॒తిర్మాతా॑ స పితా॑ స పు॒త్రః ।
 విశ్వే॑ దే॒వా అది॑త్తిః పఞ్చ॒ జనా॑ అది॒తిర్జాత॑మది॒తిర్జని॑త్వమ్ ॥ 10 [16]

(90)

ఋజునీతీన ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణో గోతమోవిశ్వదేవాగాయత్రీ అంత్యానుష్టుప్
 (వైశ్వదేవసూక్తేత్యస్మిన్ భేదప్రయోగకరణాశక్యత్వాన్నవానామపి విశ్వదేవా ఏవ) ।

ఋజు॑నీతీ నో వరు॑ణో మి॒త్రో న॑యతు వి॒ద్యాన్ । అ॒ర్యమా దే॒వైః స॒జోషాః ॥ 1
 తే హి వ॑స్సో॒ వస॑వానా-స్తే అ॒ప్రమూ॑రా మహో॒భిః । వ్ర॒తా ర॑క్ష॒న్తే వి॒శ్వాహా॑ ॥ 2
 తే అ॒స్మభ్యం శ॒ర్మ యంస॑-న్నమృ॒తా మ॑ర్త్యే॒భ్యః । బాధ॑మానా అ॒ప్రది॒ష్టః ॥ 3
 వి నః ప॑థః సు॒వితా॑య చి॒యన్వి॒న్దో ము॒రుతః । పూ॒షా భగ్నో॑ వ॒న్ద్వాసః ॥ 4
 ఉ॒త నో॑ ధి॒యో గో అ॒గ్రాః పూ॑షన్వి॒ష్టవే॑వయావః । కర్తా॑ నః స్వ॒స్తిమ॑తః ॥ 5 [17]

మధు వాతా ఋతాయతే మధు క్షరన్తి సిన్ధవః । మాధ్వీర్నుః సన్వోషధీః ॥ 6

మధు నక్తముతోపసో మధుమత్పార్థివం రజః । మధు ద్యౌరస్తు నః పితా । 7

మధుమాన్నో వనస్పతి-ర్మధుమా అస్తు సూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః ॥ 8

శం నో మిత్రః శం వరుణః శం నో భవత్సర్వమా ।

శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః శం నో విష్ణురురుక్రమః ॥ 9 [18]

(91)

త్వం సోమ ఇతి త్రయోవింశత్యవస్యసూక్తస్య రాహుగణో గోతమః సోమస్త్రిష్టుప్

పంచమ్యాదిద్వాదశ గాయత్ర్యఃసప్తదశ్యుష్టిక్ ।

త్వం సోమ ప్ర చికితో మనీషా త్వం రజిష్టమను నేషి పన్థామ్ ।

తవ ప్రణీతి పితరో న ఇన్దో దేవేషు రత్నమభజన్త ధీరాః ॥ 1

త్వం సోమ క్రతుభిః సుక్రతుర్భూ-స్త్వం దక్షైః సుదక్షో విశ్వవేదాః ।

త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా ద్యుమ్నేభిర్మృత్యుభవో నృచక్షాః ॥ 2

రాజ్ఞో ను తే వరుణస్య వ్రతాని బృహద్ధీరం తవ సోమ ధామ ।

శుచిష్టమసి ప్రియో న మిత్రో దక్షాయో అర్యమేవాసి సోమ ॥ 3

యా తే ధామాని దివి యా పృథివ్యాం యా పర్వతేషోషధీష్వపు ।

తేభిర్నో విశ్వైః సుమనా అహేక-న్రాజన్తోమ ప్రతి హవ్యా గృభాయ ॥ 4

త్వం సోమాసి సత్పతిస్త్వం రాజోత వృత్రహా । త్వం భద్రో అసిక్రతుః ॥ 5 [19]

త్వం చ సోమ నో వశో జీవాతుం న మరామహే । ప్రియస్తోత్రో వనస్పతిః ॥ 6

త్వం సోమ మహే భగం త్వం యూన ఋతాయతే । దక్షం దధాసి జీవసే ॥ 7

త్వం నః సోమ విశ్వతో రక్షా రాజన్నభూయతః । నరిష్ట్యేత్వావతః సఖా ॥ 8

సోమ యాస్తే మయోభువ ఊతయః సన్తి దాశుషే । తాభిర్నో వితా భవ ॥ 9

- ఇమం యజ్ఞమిదం వచో జుజుషాణ ఉపాగహి । సోమ త్వం నో వృధే భవ ॥ 10 [20]
- సోమ గ్రీర్భిష్ట్యా వ్రయం వర్ధయామో వచో విదః । సుమృక్షీకో న ఆ విశ ॥ 11
- గయస్సానో అమీవహో వసువిత్పుష్టివర్ధనః । సుమిత్రః సోమ నో భవ ॥ 12
- సోమ రారన్ధి నో హృది గావో న యవసేష్వా । మర్య ఇవ స్వ ఓక్యే ॥ 13
- యః సోమ సభ్యే తవ రారణద్దేవ మర్త్యః । తం దక్షః సచతే క్రవిః ॥ 14
- ఉరుష్యాణో అభిశస్తేః సోమ ని ప్రాహ్యంహసః । సఖా సుశేవ ఏధి నః ॥ 15 [21]
- ఆ ప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతః సోమ వృష్ణమ్ । భవా వాజస్య సంగధే ॥ 16
- ఆ ప్యాయస్వ మదిస్తమ సోమ విశ్వేభిరంశుభిః । భవా నః సుశ్రవస్తమః సఖా వృధే ॥ 17
- సం తే పయాంసి సముయన్తు వాజాః సం వృష్ణ్యాన్యభిమాతిషాహః ।
- ఆ ప్యాయమానో అమృతాయ సోమ దివి శ్రవాంసుత్తమాని ధిష్వ ॥ 18
- యా తే ధామాని హవిషా యజన్తి తా తే విశ్వా పరిభూరన్తు యజ్ఞమ్ ।
- గయస్సానః ప్రతరణః సువీరో ఽవీరహో ప్ర చరా సోమ దుర్యాన్ ॥ 19
- సోమో ధేనుం సోమో అర్వన్తమాశుం సోమో వీరం కర్తృణ్యం దదాతి ।
- సాదన్యం విదధ్యం సభేయం పితృశ్రవణం యో దదాశదస్తై ॥ 20 [22]
- అషాహ్యం యుత్సు పృతనాసు పప్రి స్వర్షామస్సాం వృజనస్య గోపామ్ ।
- భరేషుజాం సుక్తితిం సుశ్రవన్తం జయన్తం త్వామను మదేమ సోమ ॥ 21
- త్వమిమా ఓషధీః సోమ విశ్వా-స్తవమపో అజనయన్త్వం గాః ।
- త్వమా తతన్తోర్వన్తరిక్షం త్వం జ్యోతిషా వి తమో వవర్ధ ॥ 22
- దేవేన నో మనసా దేవ సోమ రాయో భాగం సహసావన్నభి యుధ్య ।
- మా త్వా తనదీశిషే వీర్యస్యో-భయేభ్యః ప్ర చికిత్సా గవిష్టా ॥ 23 [23]

(92)

ఏతాఉత్యా ఇత్యష్టాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమ ఉషాః అంత్యానాం తిస్సణామశ్వినౌ

అద్యాశ్చతస్రో జగత్యః తతోష్టైత్రిష్టుభః అంత్యాఃషకుష్టిహః ।

ఏతా ఉత్యా ఉషసః కేతుమక్రత పూర్వే అర్దే రజసో భానుమజ్జతే ।

నిష్క్రుణ్వానా ఆయుధానీవ ధృష్ణవః ప్రతి గావోరుషీర్యన్తి మాతరః ॥ 1

ఉదపప్తన్నరుణా భానవో వృథా స్వాయుజో అరుషీర్గా అయుక్షత ।

అక్రన్నుషాసో వయునాని పూర్వథా రుశన్తం భానుమరుషీరశిశ్రయః ॥ 2

అర్చన్తి నారీరపసో న విష్టిభిః సమానేన యోజనేనా పరావతః ।

ఇషం వహన్తిః సుకృతే సుదానవే విశ్వేదహ యజమానాయ సున్వతే ॥ 3

అధి పేశాంసి వపతే నృతూరివా-పోర్ణతే వక్ష ఉసేవ బర్ణహమ్ ।

జ్యోతిర్విశ్వస్మై భువనాయ కృణ్వతీ గావో న వ్రజం వ్యుఠ్షా ఆవర్తమః ॥ 4

ప్రత్యర్చి రుశదస్యా అదర్చి వి తిష్ఠతే బాధతే కృష్ణమభ్యమ్ ।

స్వరుం న పేశో విదధేష్వజ్జ-జ్ఞోత్రం దివో దుహితా భానుమశ్రేత్ ॥ 5 [24]

అతారిష్ఠ తమసస్పారమసో-షా ఉచ్చన్తి వయునా కృణోతి ।

శ్రియే ఛన్దో న స్మయతే విభాతీ సుప్రతీకా సౌమనసానానాజీగః ॥ 6

భాస్వతీ నేత్రీ సూన్యతానాం దివస్వే దుహితా గోతమేభిః ।

వ్రజావతో నృవతో అశ్వబుధ్యా-నుషో గో అగ్రా ఉప మాసి వాజాన్ ॥ 7

ఉషస్తమశ్యాం యశసం సువీరం దాసప్రవర్గం రయిమశ్వబుధ్యమ్ ।

సుదంససా శ్రవసా యా విభాసి వాజప్రసూతా సుభగే బృహన్తమ్ ॥ 8

విశ్వాని దేవీ భువనాభిచక్ష్వా ప్రతీచీ చక్షురుర్వియా వి భాతి ।

విశ్వం జీవం చరసే బోధయన్తి విశ్వస్య వాచమవిదన్మనాయోః ॥ 9

- పునః పునరాజయమానా పురాణీ సమానం వర్ణమభి శుమ్భమానా ।
 శ్శఫ్మీవ కృత్నుర్విజ ఆమినానా మర్తస్య దేవీ జరయన్తాయుః ॥ 10 [25]
- వ్యూర్ణ్వతీ దివో అన్తా అబో-ధ్యప్రస్వసారం సనుతర్యయోతి ।
 ప్రమిన్తతీ మనుష్యా యుగాని యోషా జారస్య చక్షసా వి భాతి ॥ 11
- ప్రశూన్న చిత్రా సుభగా ప్రథానా సిన్ధుర్న క్షోద ఉర్వియా వ్యజైవత్ ।
 అమినతీ దైవ్యాని వ్రతాని సూర్యస్య చేతి రశ్మిభిర్ద్వైశానా ॥ 12
- ఉషస్తచ్చిత్రమా భరా-సృభ్యం వాజినీవతి । యేన తోకం చ తనయం చ ధామహే ॥ 13
- ఉషో అద్యేహ గోమ-త్యశ్వావతి విభావరి । రేవదస్మే వ్యుచ్చ సూన్యతావతి ॥ 14
- యుక్షా హి వాజినీవ-త్యశ్వా అద్వారుణా ఉషః అథానో విశ్వా సౌభగాన్యా వహ ॥ 15 [26]
- అశ్వినా వర్తి రస్మదా గోమద్దస్రా హిరణ్యవత్ । అర్వాగ్రథం సమనస్తా ని యచ్ఛతమ్ ॥ 16
- యావత్థా శ్లోకమా దివో జ్యోతిర్జనాయ చక్రభుః । ఆ న ఊర్జం వహతమశ్వినా యువమ్ ॥
 ఏహ దేవా మయోభువా ద్రస్రా హిరణ్యవర్తనీ । ఉషర్భుధో వహన్తు సోమపీతయే ॥ 18 [27]

(93)

అగ్నిషోమావతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహుగణో గోతమోగ్నిషోమా త్రిష్టమ్

ఆద్యాస్త్రోసుష్టుభా(అష్టమీ జగతీ వా) నవమ్యాది త్రో గాయత్ర్యః ।

- అగ్నిషోమావిమం సు మే శృణుతం వృషణా హవమ్ ।
 ప్రతి సూక్తాని హర్యతం భవతం దాశుషే మయః ॥ 1
- అగ్నిషోమా యో అద్య వా-మిదం వచః సప్రర్యతి ।
 తస్మై ధత్తం సువీర్యం గవాం పోషం స్వశ్వమ్ ॥ 2
- అగ్నిషోమా య ఆహుతిం యో వాం దాశాద్ధవిష్కృతిమ్ ।
 స ప్రజయా సువీర్యం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవత్ ॥ 3

- అగ్నిషోమా చేతి తద్వ్యం వాం యదముష్టితమవసం ప్రణిం గాః ।
 అపాతిరతం బృసయస్య శేషో ౭విన్దతం జ్యోతిరేకం బహుభ్యః ॥ 4
- యువమేతాని దివి రోచనా-న్యగ్నిశ్చ సోమ సక్రతూ అధత్తమ్ ।
 యువం సిన్ధూ ౪భిశస్తేరవద్యా-దగ్నిషోమావముఞ్చతం గృభీతాన్ ॥ 5
- ఆన్యం దివో మాతరిశ్వా జభారా-మథ్నాదన్యం పరి శ్యేనో అద్రేః ।
 అగ్నిషోమా బ్రహ్మణా వావృధానో-రుం యజ్ఞాయ చక్రధురు లోకమ్ ॥ 6 [28]
- అగ్నిషోమా హవిషః ప్రస్థితస్య వీతం హర్యతం వృషణా జుషేథామ్ ।
 సుశర్మాణా స్వవసా హి భూత-మథా ధత్తం యజమానాయ శం యోః ॥ 7
- యో అగ్నిషోమా హవిషో సప్తర్యా-ద్దేవద్రీచా మనసా యో ఘృతేన ।
 తస్య వ్రతం రక్షతం ప్రాతమంహసో విశేజనాయ మహిశర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 8
- అగ్నిషోమా సవేదసా సహూతీ వనతం గిరః । సం దేవత్రా బభూవధుః ॥ 9
- అగ్నిషోమావనేన వాం యో వాం ఘృతేన దాశతి । తస్మై దీదయతం బృహత్ ॥ 10
- అగ్నిషోమా విమాని నో యువం హవ్యా జుజోషతమ్ । ఆ యాతముప నః సచా ॥ 11
- అగ్నిషోమా పిప్రుతమర్వతో న ఆ ప్యాయనాముస్రియా హవ్యసూదః ।
 అస్మై బలాని మఘవత్సుధత్తం కృణుతం నో అధ్వరం శ్రుష్టిమస్తమ్ ॥ 12 [29]

[పంచదశో ౭నువాకః ॥ సూ. 94-105]

(94)

ఇమంస్తోమమితి షోడశర్షస్య సూక్తస్య కుతోగ్నిః పూర్వోదేవా ఇత్యస్యా దేవాఅగ్నిశ్చతస్రో మిత్ర
 ఇత్యంత్యార్ధర్షస్యమిత్రవరుణాదితి సింధుపృథివీద్వావోజగతీ అంత్యే త్రిష్టుభౌ
 (యద్దైవత్యం వా సూక్తమితిపక్షేగ్నిరేవ దేవతా) ।

- ఇమం సోమమర్హతే జాతవేదసే రథమివ సం మహేమా మనీషయా ।
భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సంస-ధ్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 1
- యస్తై త్వమాయజసే స సాధ-త్యనర్వా క్షేతి దధతే సువీర్యమ్ ।
స తూతావ నైనమశ్నేత్యంహతి-రగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 2
- శకేమ త్వా సమిధం సాధయా ధియ-స్వే దేవా హవిరదన్త్యాహుతమ్ ।
త్వమాదిత్యాః ఆ వహ తాన్వ్యుశ్మ-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 3
- భరామేధ్యం కృణవామా హవీంషి తే చితయన్తః పర్వణాపర్వణా వయమ్ ।
జీవాతవే ప్రతరం సాధయా ధియో ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 4
- విశాం గోపా అస్య చరన్తి జన్తవో ద్విపచ్చ యదుత చతుష్పదక్తుభిః ।
చితః ప్రకేత ఉషసో మహాః అ-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 5 [30]
- త్వమధ్వర్యురుత హోతాసి పూర్వ్యః ప్రశాస్తా పోతా జనుషా పురోహితః ।
విశ్వా విద్వాః ఆర్విజ్యా ధీర పుష్య-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 6
- యో విశ్వతః సుప్రతీకః సదృజసి దూరే చిత్సన్తశి దివాతి రోచసే ।
రాత్ర్యాశ్చిదన్తో అతి దేవ పశ్య-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 7
- పూర్వో దేవా భవతు సున్వతో రథో ఽస్మాకం శంసో అభ్యస్తు ద్రూఢ్యః ।
తదా జానీతోత పుష్యతా వచో ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 8
- వధైర్దుః శంసాః అప ద్రూఢ్యో జహి దూరే వా యే అన్తి వా కే చిద్రత్రిణః ।
అథా యజ్ఞాయ గృణతే సుగం కృ-ధ్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 9
- యదయుక్థా అరుషా రోహితా రథే వాతజూతా వృషభస్యేవ తే రవః ।
ఆదిన్వసి వనిసో ధూమకేతునా ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 10 [31]

- అధ॑ స్వ॒నాదు॑త బి॒భ్యుః ప॒త॒త్రిణో॑ ద్ర॒ప్సా॑ య॒త్యే య॒వసా॑దో వ్య॒స్థి॑రన్ ।
 సు॒గం త॒త్యే తా॒వకే॑భ్యో రథే॒భ్యో ॒ఽగ్నే॑ స॒ఖ్యే మా రి॑షామా వ॒యం తవ॑ ॥ 11
- అ॒యం మి॒త్రస్య॑ వ॒రుణ॑స్య ధా॒యసే॑ ॒ఽవయా॑తాం ము॒రుతాం హే॒ళ్లో అద్భు॑తః ।
 మృ॒ళా సు నో॑ భూ॒త్యేషాం॑ మ॒నః పు॒న-ర॑గ్నే స॒ఖ్యే మా రి॑షామా వ॒యం తవ॑ ॥ 12
- దే॒వో దే॒వానా॑మసి మి॒త్రో అద్భు॑తో వ॒సుర్వసూ॑నామసి చారు॒రధ్వ॑రే ।
 శ॒ర్మన్న్యా॑మ తవ స॒ప్రథ॑స్తమే ॒ఽగ్నే॑ స॒ఖ్యే మా రి॑షామా వ॒యం తవ॑ ॥ 13
- త॒త్యే భ॒ద్రం య॒తస్మి॑ద్ధః స్వే ద॒మే సో॒మాహ॑తో జ॒రసే॑ మృ॒క్తయ॑త్తమః ।
 ద॒ధాసి॑ రత్నం ద్ర॒విణం చ ద్రా॑శుషే ॒ఽగ్నే॑ స॒ఖ్యే మా రి॑షామా వ॒యం తవ॑ ॥ 14
- య॒స్మై త్వం సు॑ద్ర॒విణో దదా॑శో ॒ఽనాగా॑స్త్వమదితే స॒ర్వతా॑తా ।
 యం భ॒ద్రేణ॑ శ॒వసా॑ చోదయాసి ప్ర॒జావ॑తా రాధ॒స్సా తే న్యా॑మ ॥ 15
- స త్వ॑మగ్నే సౌభ॒గత్వస్య॑ వి॒ద్వా-న॑స్మాక॒మాయుః॑ ప్ర తి॒రేహ దే॑వ ।
 తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో మామహ॒న్తా-మది॑తిః సి॒న్ధుః పృ॑థివీ ఉ॒త ద్యౌః ॥ 16 [32]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ షష్ఠాధ్యాయే వర్గాః 32 సూక్తాని 14 ఋచః 163 ॥

[సప్తమో ౭ధ్యాయః ॥ వ. 1-32]

(95)

ద్యేవిరూపే ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఉషోగ్ని స్త్రిష్టుష్ ।

(ఇత ఆరభ్యజాతవేదస ఇత్యంతం శుద్ధోగ్నిర్వా) ।

- ద్యే వి॑రూ॒పే చ॒రతః॑ స్వ॒ర్ధే॑ అ॒న్యాన్యా॑ వ॒త్సము॑ప ధాపయేతే ।
 హ॒రి॒ర॒న్యస్యాం॑ భవతి స్వ॒ధావా॑-ఇ॒చ్ఛాక్రో అన్య॑స్యాం దదృశే సువ॒ర్చాః ॥ 1
- దశే॑మం త్వష్ట॒ర్జన॑యస్త గర్భ-మత॑న్ద్రాసో యువ॒తయో॑ విభృత్రమ్ ।
 త్రి॒గ్మాసీ॑కం స్వ॒యశ॑సం జనేషు వి॒రోచ॑మానం పరి షీం నయన్తి ॥ 2
- త్రీ॒ణి జా॒నా పరి॑ భూష॒న్త్యస్య॑ సముద్ర ఏకం ది॒వ్యేక॑మపు ।
 పూ॒ర్వామ॑ను ప్ర దిశం పార్థి॒వానా-మృ॑తూన్ ప్ర॒శాస॑ద్వి దధావనుష్య ॥ 3
- క ఇ॒మం వో ని॒ణ్యమా॑ చి॒కేత॑ వత్సో మాతృ॒ర్జన॑యత స్వ॒ధాభిః॑ ।
 బ॒హ్వీనాం॑ గర్భో అప॑సాముపస్థా-న్యహా॑న్మవిర్నిశ్చ॒రతి॑ స్వ॒ధావాన్ ॥ 4
- ఆవి॑ష్ట్యో వర్ధతే చారు॒రాసు జి॒హ్మానా॑మూర్ధ్వః స్వ॒యశా॑ ఉపస్థే ।
 ఉ॒భే త్వష్ట॑ర్భిభ్యతుర్ణాయమానాత్ప్రత్రీ॒చీ సింహం॑ ప్రతి జోషయేతే ॥ 5 [1]
- ఉ॒భే భద్రే॑ జోషయేతే స మేనే గావో న వా॒శ్రా ఉప॑ తస్థరేవైః ।
 స దక్షా॑ణాం దక్షపతిర్భూ॒భావా-జ్ఞాన్తి॑ యం దక్షి॒ణతో హ॑విర్భిః ॥ 6
- ఉద్యం॑యమీతి సవి॒తేవ॑ బ్రాహూ ఉ॒భే సి॑చౌ యతతే భీ॒మ ఋ॑జ్ఞన్ ।
 ఉచ్చు॑క్రమత్కమజతే సి॒మన్మా-న్న॑వా మాతృ॒భ్యో వస॑నా జహాతి ॥ 7
- త్వేషం॑ రూపం కృణుత ఉత్త॒రం య-త్సం॑ప్రజ్ఞానః సదనే గోభి॒రద్భిః॑ ।
 కవి॑ర్బుధ్నం పరి మర్మజ్యతే ధిః సా దే॒వతా॑తా సమితిర్భూ॒భావ ॥ 8

ఉరు తే జయః పర్యేతి బుధ్నం విరోచమానం మహిషస్య ధామ । విశ్వేభిరగ్నే స్వయశోభిరిద్ధో ఒదభేభిః పాయుభిః పాహ్యస్మాన్ ॥	9
ధన్వన్తోతః కృణుతే గాతుమూర్మిం శుక్రైరూర్మిభిరభి నక్షతి క్షామ్ । విశ్వా సనాని జరరేషు ధత్తే ఒన్తర్నవాసు చరతి ప్రసూషు ॥	10
ఏవా నో అగ్నే సమిధా వృధానో రేవత్పావక శ్రవసే వి భాహి । తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥	11 [2]

(96)

సప్రత్యభేతి నవర్చస్యసూక్తస్య కుత్స్నే ద్రవిణోదా అగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।

స ప్రత్నథా సహస్రా జాయమానః సద్యః కావ్యాని బళధత్త విశ్వా । అపశ్చ మిత్రం ధిషణా చ సాధన్ దేవా అగ్నిం ధారయన్త్రవిణోదామ్ ॥	1
స పూర్వయా నివిదా కవ్యతాయో-రిమాః ప్రజా అజనయన్మనూనామ్ । వివస్వతా చక్షసా ద్యామపశ్చ దేవా అగ్నిం ధారయన్త్రవిణోదామ్ ॥	2
తమీళత ప్రథమం యజ్ఞసాధం విశ ఆరీరాహుతమృజ్ఞసానమ్ । ఊర్జః పుత్రం భరతం సృప్రదానుం దేవా అగ్నిం ధారయన్త్రవిణోదామ్ ॥	3
స మాతరిశ్వా పురువారపుష్టి-ర్విదద్గతుం తనయాయ స్వర్విత్ । విశాం గ్రోపా జనితా రోదస్యో-రేవా అగ్నిం ధారయన్త్రవిణోదామ్ ॥	4
నక్తోషాసా వర్ణమామేమ్యానే ధాపయేతే శిశుమేకం సమీచీ । ద్యావాక్షామా రుక్మో అన్తర్వి భాతి దేవా అగ్నిం ధారయన్త్రవిణోదామ్ ॥	5 [3]

రాయో బుధ్విః సంగమనో వసూనాం యజ్ఞస్య కేతుర్మన్మసాధనో వేః ।	
అమృతత్వం రక్షమాణాస ఏనం దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥	6
నూ చ పురా చ సదనం రయీణాం జాతస్య చ జాయమానస్య చ క్షామ్ ।	
సతశ్చ గోపాం భవతశ్చ భూరే-రైవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥	7
ద్రవిణోదా ద్రవిణసన్తురస్య ద్రవిణోదాః సనరస్య ప్ర యంసత్ ।	
ద్రవిణోదా వీరవతీమిషం నో ద్రవిణోదా రాసతే దీర్ఘమాయుః ॥	8
ఏవా నో అగ్నే సమిధా వృధానో రేవత్పావక శ్రవసే వి భాహి ।	
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥	9 [4]

(97)

అపస ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్సుః శుచిరగ్నిరాయతీ ।

అప నః శోశుచద్రఘ-మగ్నో శుశుగ్భ్య రయిమ్ । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	1
సుక్షేత్రియా సుగాతుయా వసూయా చ యజామహే । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	2
ప్ర యద్భస్తిష్ఠ ఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చ సూరయః । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	3
ప్ర యత్తే అగ్నే సూరయో జాయేమహి ప్ర తే వయమ్ । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	4
ప్ర యదగ్నేః సహస్వతో విశ్వతో యన్తి భానవః । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	5
త్వం హి విశ్వతోముఖ విశ్వతః పరిభూరసి । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	6
ద్విషో నో విశ్వతోముఖా-తి నావేవ పారయ । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	7
స నః సిన్ధుమివ నావయా-తి పర్షా స్వస్తయే । అప నః శోశుచద్రఘమ్ ॥	8 [5]

(98)

వైశ్వానరస్యేతి తృచస్య సూక్తస్య కుతోవైశ్వానరోగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।

వైశ్వానరస్య సుమతౌ స్యామ రాజా హి క్తం భువనానామభిశ్రీః ।	
ఇతో జాతో విశ్వమిదం వి చష్టే వైశ్వానరో యతతే సూర్యేణ ॥	1
పుష్టో దివి పుష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం పుష్టో విశ్వా ఓషధీరా వివేశ ।	
వైశ్వానరః సహసా పుష్టో అగ్నిః స నో దివా స రిషః పాతు నక్తమ్ ॥	2
వైశ్వానర తవ తత్సత్యమ-స్త్వస్మానాయో ముఘవానః సచన్తామ్ ।	
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥	3 [6]

(99)

జాతవేదస ఇత్యేకర్చస్య సూక్తస్య మారీచః కశ్యపో జాతవేదా అగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।

జాతవేదసే సునవామ సోమ-మరాతీయతో ని దహాతి వేదః ।	
స నః పర్షదతి దుర్గాణీ విశ్వా నావేవ సిన్ధుం దురితాత్త్యగ్నిః ॥	1 [7]

(100)

సయోవృషత్యేకోనవింశత్యచస్యసూక్తస్యవార్షాగిరా

ఋజ్రాశ్వామ్బురీష సహదేవభయమానసురాధస ఇన్ద్రస్త్రిష్టుమ్ ।

(ఇత ఆరభ్యమరుత్వానిన్ద్ర ఇతి కశ్చిత్ । తన్ను । సర్వానుక్రమాదిభిరనాదృతత్వాత్ ।)

స యో వృషా వృష్ట్యేభిః సమోకా మహో దివః పృథివ్యాశ్చ సప్రూట్ ।	
సతీనసత్త్వా హవ్యో భ రేఘు మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥	1

యస్యా॑నా॒ప్తః॑ సూ॒ర్యస్యే॒వ యా॒మో భ॑రేభ॒రే వృ॒త్రహా॑ శు॒ష్రో అస్తి॑ ।

వృ॒ష॒న్తమః॑ సఖి॒భిః స్వే॒భిరే॒వై-ర్మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 2

ది॒వో న య॑స్య రే॒తస్రో దు॒ఘా॒నాః ప॒న్థాస్రో॑ యన్తి శ॒వసా॑పరీ॒తాః ।

త్ర॒రద్వే॒షాః సా॑స్రహిః పౌం॒స్యే॒భి-ర్మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 3

సో అ॒ఙ్గిరో॑భి॒రణ్ణీ॒రస్త॒మో భూ॑-ద్వృ॒షా వృ॒షభిః॑ సఖా॒ సన్ ।

ఋ॒గ్మిభి॑ర్మృ॒గ్మి గ్రా॒తుభి॑ర్వే॒ష్టో మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 4

స సూ॒నుభి॑ర్మ॒రుద్రే॑భి॒ర్వభ్వా॑ నృ॒షాహ్యే॑ సా॒స్రహా॑ అ॒మిత్రా॑న్ ।

సనీ॑శే॒భిః శ్ర॒వస్యా॑ని తూ॒ర్వ-న్మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 5 [8]

స మ॒న్యుమీః॑ స్తమద॒నస్య॑ క॒ర్తా ౭స్యా॑కే॒భిర్మ॒భిః సూ॒ర్యం స॑నత్ ।

అ॒స్మిన్న॒మాన్స॑త్ప॒తిః పు॒రుహూ॑తో మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 6

త॒మూత॑యో రణ॒యజ్ఞా॑రసా॒తౌ తం క్షే॑మస్య క్షి॒తయః॑ కృ॒ణ్యత॑ త్రామ్ ।

స వి॒శ్వస్య॑ క॒రుణ॑స్యే॒శ ఏకో॑ మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 7

త॒మప్స॑న్త శ॒వస॑ ఉ॒త్సవే॑షు న॒రో న॒రమ॑వసే తం ధ॒నాయ॑ ।

సో అ॒న్దే చి॒త్రమ॑సి జ్యోతి॒ర్విద॑-న్మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 8

స స॒వ్యేన॑ య॒మతి॑ వ్రాధ॒తశ్చి-త్స॑ దక్షి॒ణే సంగృ॑భీ॒తా కృ॒తాని॑ ।

స కీ॒రిణా॑ చి॒త్సని॑తా ధ॒నాని॑ మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 9

స గ్రా॒మేభిః॑ స॒నితా॑ స రథే॒భి-ర్విదే॑ వి॒శ్వాభిః॑ కృ॒ష్టిభి॑ర్మ॒వద్ద్య॑ ।

స పౌం॒స్యేభి॑రభి॒భూరశ॑స్తి-ర్మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 10 [9]

స జా॒మిభి॑ర్మ॒త్సమ॑జాతి మీ॒హ్యే ౭జా॑మిభి॒ర్వా పు॒రుహూ॑త ఏ॒వైః ।

అ॒పాం త్రో॑కస్య త॒నయ॑స్య జే॒షే మ॒రుత్వా॑న్నో భ॒వత్వి॒న్ద్ర ఊ॑తీ ॥ 11

స వజ్రభృద్దస్యహా భీమ ఉగ్రః సహస్రచేతాః శతనీధ ఋభ్వా ।	
చప్రీషో స శవసా పాఞ్చజన్యో మరుత్వాన్నో భవత్విష్ట ఊతీ ॥	12
తస్య వజ్రః క్రన్తతి సృత్స్వర్షా దివో న త్వేషో రవధః శిమీవాన్ ।	
తం సచన్వే సనయస్తం ధనాని మరుత్వాన్నో భవత్విష్ట ఊతీ ॥	13
యస్యాజస్తం శవసా మానముక్థం పరిభుజద్రోదసీ విశ్వతః సీమ్ ।	
స పారిషత్కృతుభిర్మస్తానో మరుత్వాన్నో భవత్విష్ట ఊతీ ॥	14
స యస్య దేవా దేవతా న మర్తా ఆపశ్చన శవసో అస్తమాపుః ।	
స ప్రరిక్వా త్వక్తసా క్షో దివశ్చ మరుత్వాన్నో భవత్విష్ట ఊతీ ॥	15 [10]
రోహిచ్ఛావా సుమదంశుర్లలామీ-ర్షుక్షా రాయ ఋజ్రాశ్వస్య ।	
వృషణ్షస్తం బిభ్రతీ ధూర్ష రథం మన్తా చికేత నాహుషీషు విక్షు ॥	16
ఏతత్తత ఇస్త్ర వృష్ట ఉక్థం వార్షాగిరా అభి గృణన్తి రాధః ।	
ఋజ్రాశ్వః ప్రష్టిభిరమ్బరీషః సహదేవో భయమానః సురాధాః ॥	17
దస్యూఞ్చిమ్యూ శ్చ పురుహూత ఏవై-ర్షత్వా పృథివ్యాం శర్వా ని బర్హీత్ ।	
స నత్క్షేత్రం సఖిభిః శ్విత్యేభిః సనత్సూర్యం సనదపః సువజ్రః ॥	18
విశ్వాహేన్దో అధివక్తా నో అ-స్తపరిహ్పాతాః సనుయామ వాజమ్ ।	
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥	19 [11]

(101)

ప్రమన్దిన ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఇన్దో జగతీ అంత్యాశ్చతస్రిస్త్రిష్టుభః ।

(అద్యా గర్భస్రావిణీతి గుణః)

- ప్ర మన్దినే॑ పి॒తుమద॑ర్చతా వ॒చో యః కృ॒ష్ణగ॑ర్భా ని॒రహ॑స్త్వజి॒శ్వనా॑ ।
 అ॒వస్య॑వో వృ॒షణం॑ వజ్ర॒దక్షిణం॑ ము॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 1
- యో వ్యం॑సం జా॒హృషా॑ణేన మ॒న్యునా॑ యః శ॒మ్భరం॑ యో అ॒హన్పి॑త్రుమ॒వ్రతమ్॑ ।
 ఇ॒న్ద్రో యః శు॑ష్ణమ॒శుషం॑ న్యావృ॒ణక్ ము॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 2
- యస్య॑ ద్యా॒వాపృ॑థివీ పౌం॒స్యం ము॒హ-ద్య॑స్య వ్రతే వ॒రుణో॑ యస్య॑ సూ॒ర్యః ।
 యస్యే॑స్త్వస్య॑ సి॒ద్ధవః॑ సశ్చ॒తి వ్రతం॑ ము॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 3
- యో అ॒శ్వానాం॑ యో గ॒వాం గో॑పతి॒ర్వశీ॑ య ఆ॒రితః॑ క॒ర్మణి॑ క॒ర్మణి॑ స్థి॒రః ।
 వీ॒శోశ్చి॑ద్రి॒న్ద్రో యో అ॒సున్వ॑తో వ॒ధో ము॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 4
- యో వి॒శ్వస్య॑ జగ॒తః ప్రా॑ణత॒స్పతి॑-ర్యో బ్ర॒హ్మణే॑ ప్ర॒థమో॑ గా అ॒విన్దత్॑ ।
 ఇ॒న్ద్రో యో ద॒స్రూః ర॑ధరా॒ం అ॒వతి॑ర-న్త॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 5
- యః శూ॑రే॒భిర్వ్యో॑ యశ్చ॒ భీరు॑భి-ర్యో ధా॒వద్భి॑ర్వాయతే॒ యశ్చ॑ జి॒గ్యుభిః॑ ।
 ఇ॒న్ద్రం యం॑ వి॒శ్వా భు॑వనా॒భి సం॑ద॒ధు-ర్మ॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 6 [12]
- రు॒ద్రాణా॑మే॒తి ప్ర॒దిశా॑ వి॒చక్ష॑ణో రు॒ద్రేభి॑ర్యోషా తనుతే పృ॒థు జ్రయః॑ ।
 ఇ॒న్ద్రం మ॒నీషా॑ అ॒భ్యర్చ॑తి శ్రు॒తం ము॒రుత్వ॑న్తం స॒ఖ్యాయ॑ హ॒వామహే॑ ॥ 7
- యద్వా॑ ము॒రుత్వః॑ ప॒రమే॑ స॒ధస్థే॑ యద్వా॒వమే॑ వృ॒జనే॑ మా॒దయా॑సే ।
 అత॑ ఆ యా॒హ్యధ్వ॑రం నో అ॒చ్ఛా త్వా॒యా హ॒విశ్చ॑కృ॒మా సత్య॑రాధః ॥ 8
- త్వా॒యేన్ద్ర॑ సో॒మం సు॑షు॒మా సు॑దక్ష త్వా॒యా హ॒విశ్చ॑కృ॒మా బ్ర॒హ్మవా॑హః ।
 అ॒ధా ని॒యుత్వః॑ సగ॒ణో ము॒రుద్భి॑-ర॒స్మిన్వ॑జ్జే బ॒ర్హిషి॑ మా॒దయ॑స్వ ॥ 9
- మా॒దయ॑స్వ హ॒రిభి॑ర్యే త ఇ॒న్ద్ర వి॑ష్వస్వ శి॒ప్రే వి॑ స్వ॒జస్వ॑ ధేనే॑ ।
 ఆ త్వా॑ సుశి॒ప్ర హ॑రయో వహ॒న్తా-శ॒న్తవ్యా॑ని ప్రతి నో జుషస్వ ॥ 10

మరుతోస్త్రస్య వృజనస్య గోపా వయమిన్ద్రేణ సనుయామ వాజమ్ ।
 తన్నో మిత్రో వరుణో మామహంతా-మదిత్తిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥

11 [13]

(102)

ఇమాంత ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఇంద్రో జగతీ అంత్యాత్రిష్టుప్ ।

- ఇమాం తే ధియం ప్ర భరే మహో మహీ-మస్య స్తోత్రే ధిషణా యత్త ఆనజే ।
 తముత్సవే చ ప్రసవే చ సాసహి-మిన్ద్రం దేవాసః శవసామదన్నను ॥ 1
- అస్య శ్రవో నద్యః సప్త బిభ్రతి ద్యావా క్షామా పృథివీ దర్శతం వపుః ।
 అస్మే సూర్యాచస్త్రమసాభిచక్షే శ్రద్ధే కమిన్ద్ర చరతో వితర్తురమ్ ॥ 2
- తం స్మా రథం మఘవన్రావ సాతయే జైత్రం యం తే అనుమదామ సంగమే ।
 ఆజా న ఇన్ద్ర మనసా పురుష్పత త్వాయద్భ్యో మఘవచ్ఛర్మ యచ్ఛ నః ॥ 3
- వయం జయేమ త్వయా యుజా వృత-మస్మాక్తమంశముదవా భరేభరే ।
 అస్మభ్యమిన్ద్ర వరివః సుగం కృధి ప్ర శత్రూణాం మఘవన్స్వప్త్యో రుజ ॥ 4
- నానా హి త్వా హవమానా జనా ఇమే ధనానాం ధర్తరవసా విప్రన్యవః ।
 అస్మాకం స్మా రథమా తిష్ఠ సాతయే జైత్రం హీన్ద్ర నిభృతం మనస్తవ ॥ 5 [14]
- గోజితా బాహూ అమితక్రతుః సిమః కర్మన్మర్మజ్ఞాతమూతిః ఖజంకరః ।
 అకల్ప ఇన్ద్రః ప్రతిమానమోజసా-థా జనా వి హ్వాయస్తే సిప్రాసవః ॥ 6
- ఉత్తే శతాన్మఘవన్సుచ్ఛ భూయస్త ఉత్సహస్రాద్రిరిచే కృష్టిషు శ్రవః ।
 అమాత్రం త్వా ధిషణా తిత్విషే ము-హ్యధా వృత్రాణి జిఘ్నే పురందర ॥ 7
- త్రివిష్టిధాతు ప్రతిమానమోజస-స్తిస్రో భూమీర్మృవతే త్రీణి రోచనా ।
 అతీదం విశ్వం భువనం వవక్షిధా-శత్రురిన్ద్ర జనుషా సనాదసి ॥ 8

త్వాం దేవేషు ప్రథమం హవामహే త్వం బభూథ పృతనాసు సాస్తహిః ।

సేమం నః కారుముపమన్యముద్భిద-మిన్ద్రః కృణోతు ప్రస్తవే రథం పురః ॥ 9

త్వం జిగేథ న ధనా రురోధిథా-రేష్వాజా మఘవన్మహాత్సు చ ।

త్వాముగ్రమవసే సం శిశీమ-స్యథా న ఇన్ద్ర హవనేషు చోదయ ॥ 10

విశ్వాహేన్ద్రో అధివక్తా నో అ-స్త్వపరిహ్వాతాః సనుయామ వాజమ్ ।

తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 11 [15]

(103)

తత ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రస్త్రిష్టమ్ ।

తత ఇన్ద్రీయం పరమం పరాచై-రధారయన్త కవయః పురేదమ్ ।

క్షమేదమన్యద్భివ్యంఽన్యదన్య సమీపృచ్యతే సమనేవ కేతుః ॥ 1

స ధారయత్పృథివీం ప్రథచ్ఛ వజ్రేణ హత్వా నిరపః ససర్జ ।

అహాన్మహిమభినద్రోహిణం వ్యహస్వ్యంసం మఘవా శచీభిః ॥ 2

స జాతూభ్రామ శ్రద్ధధాన్ ఓజః పురో విభిన్దన్నచర ద్విదాసీః ।

విద్వాన్స్వజ్ఞిన్దస్యవే హేతిమస్యా-ఽఽర్చ్యం సహో వర్ధయా ద్యుమ్నమిన్ద్ర ॥ 3

తదూచుషే మాసుషేమా యుగాని కీర్తేన్యం మఘవా నామ బిభ్రత్ ।

ఉప్రప్రయన్దస్యహత్యాయ వజ్రే యద్ధ సూనుః శ్రవసే నామ దధే ॥ 4

తదస్యేదం పశ్యతా భూరి పుష్టం శ్రదిన్ద్రస్య ధత్తన వీర్యాయ ।

స గా అవిన్దతో అవిన్దదశ్వా-న్స ఓషధీః సో అపః స వనాని ॥ 5 [16]

భూరి కర్మణే వృషభాయ వృష్ణే సత్యశుష్మాయ సునవామ సోమమ్ ।

య ఆదృత్యా పరిపన్ధివ శూరో ఽయజ్ఞనో విభజన్నేత్తి వేదః ॥ 6

తది॑న్ద్ర ప్రే॑వ వీ॑ర్యం చక॑ర్థ య॑త్స॒సన్తం వజ్రే॑ణాబోధ॑యో ౭ హి॑మ్ ।
 అను॑ త్వా ప॑త్వీర్హృ॒షితం వయ॑శ్చ వి॑శ్వే దే॒వాసో అమ॑దన్నను॒ త్వా ॥ 7
 శు॒ష్టం పి॒త్రం కు॑యవం వృ॒త్రమి॑న్ద్ర య॑దావద్దీ॒ర్వి పు॑రః శ॒మ్భర॑స్య ।
 తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో మామహ॒న్తా-మది॑త్తిః సిన్ధుః పృ॒థివీ ఉ॑త ద్యౌః ॥ 8 [17]

(104)

యోనిష్ఠ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రస్త్రిష్ఠమ్ ।

యోని॑ష్ఠ ఇన్ద్ర ని॒షదే॑ అకారి॒ తమా ని పీ॑ద స్వా॒నో నా॑ర్వా ।
 వి॒ముచ్యా॑ వయో ౭వ॒సాయా॑శ్వా-న్దోషా వస్తో॑ర్వహీ॒యసః ప్ర॑ప్తిత్వే ॥ 1
 ఓ త్యే న॒ర ఇన్ద్ర॑మూతయే గు-ర్నా చి॒త్తాన్త॑న్ద్యో అధ్వ॑నో జగ॒మ్యాత్ ।
 దే॒వాసో మ॑న్యుం దా॒సస్య శ్చ॑మ్న-న్తే న ఆ వక్ష॑స్సువి॒తాయ॑ వర్ణమ్ ॥ 2
 అవ॑ త్మనా భ॒రతే॑ కే॒తవే॑దా అవ॑ త్మనా భ॒రతే॑ ఫే॒నము॑దన్ ।
 క్షీ॒రేణ॑ స్నా॒త్రః కు॑యవస్య యోషే హ॒తే తే స్యా॑తాం ప్ర॒వణే॑ శి॒ఫాయాః ॥ 3
 యు॒యోప్ నాభి॑రుప॒రస్యా॑యోః ప్ర పూ॒ర్వాభి॑స్తి॒రతే॑ రా॒ష్ట్రి శూ॑రః ।
 అ॒జ్ఞాసీ॑ కు॒లిశీ॑ వీ॒రప॑త్నీ ప॒యో హి॒న్వానా ఉ॑దభి॒ర్భర॑న్తే ॥ 4
 ప్ర॒తి య॑త్య్వా నీ॒ధాద॑ర్మి దస్యో-రోకో నా॒చ్ఛా సద॑నం జా॒నతీ॑ గాత్ ।
 అధ॑ స్మా నో మ॒ఘవ॑ఞ్చర్మ॒తాది-న్మా నో ము॑ఘే॒వ ని॒ష్ఠపీ॑ పరా॒ దాః ॥ 5 [18]

స త్వం న ఇన్ద్ర సూ॒ర్యే సో అ॑ప్స్వ-నా॒గ్నాస్త్య ఆ భ॑జ జీ॒వశం॑సే ।
 మా॒న్తరాం భు॑జమా రీ॒రిషో॑ నః శ్రద్ధి॑తం తే మహా॒త ఇన్ద్రి॑యాయ ॥ 6
 అ॒థా మ॑న్యే శ్ర॒తే అ॒స్మా అ॒ధాయి॑ వృ॒షో చో॑దస్వ మహా॒తే ధ॑నాయ ।
 మా నో॑ అకృ॒తే పు॑రుహూ॒త యోనా-వి॑న్ద్ర క్షు॒ధ్యద్భ్యో వయ॑ ఆ॒సుతిం దాః ॥ 7

మా నో వధీరిస్త్ర మా పరా దా మా నః త్రియా భోజనాని ప్ర మోషీః ।

అణ్డా మా నో మఘవఞ్చక్ర నిర్భే-న్మా నః పాత్రా భేత్సహజానుషాణి ॥ 8

అర్వాజేహి సోమకామం త్వాహు-రయం సుతస్తస్య పిత్రా మదాయ ।

ఉర్నువ్యదా జరర ఆ వృషస్య పితేవ నః శృణుహి హూయమానః ॥ 9 [19]

(105)

చస్త్రమా ఇత్యేకోసవింశత్యుచస్యసూక్తస్యాప్త్యస్త్రితోవిశ్వేదేవాః పంక్తిః అంత్యా త్రిష్టుప్ అష్టమీ మహాబృహతీ యవమధ్యా । (సూక్తభేదప్రయోగపక్షేతుఅద్యాయా విశ్వేదేవాః ద్వితీయాయా రోదసీ తృతీయాయా విశ్వేదేవాః చతుర్థా అగ్నిరోదస్యః తతస్త్రిస్పణాం విశ్వేదేవాః అష్టమ్యా ఇంద్రరోదస్యః నవమ్యాః సూర్యరశ్మిరోదస్యః దశమ్యా విశ్వేదేవాః ఏకాదశ్యాః సూర్యరశ్మి రోదస్యః ద్వాదశ్యా విశ్వేదేవాః తతో ద్వయోరగ్నిరోదసీ తత ఏకస్యా వరుణరోదస్యః తతో ద్వయోర్విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా రోదసీ అంత్యాయా విశ్వేదేవాః ।

ఉత్తరసూక్తద్వయే విశ్వేదేవా ఏవ)

చస్త్రమా అష్టస్త్రిస్తరా సుప్రో ధావతే ద్వివి ।

న వో హిరణ్యనేమయః ప్రదం విస్తన్తి విద్యుతో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 1

అర్థమిద్వా ఉ అర్ధిస్త ఆ జాయా యువతే పతిమ్ ।

తుజ్జాతే వృష్ట్యం పయః పరిదాయ రసం దుహే విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 2

మో షు దేవా అదః స్వర్-రవ పాది దివస్వరి ।

మా సోమ్యస్య శంభువః శూనే భూమ కదా చ న విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 3

యజ్జం పుచ్చామ్యవమం స తద్దూతో వి వోచతి ।

క్వ ఋతం పూర్వ్యం గతం కస్తద్భిభర్తి నూతనో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 4

అమీ యే దేవాః స్థన త్రిష్యా రోచనే దివః ।

కద్వ ఋతం కదస్త్రతం క్వ ప్రత్నా వ ఆహుతి-ర్విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 5 [20]

- కద్వ॑ ఋ॒తస్య॑ ధర్ణ॑సి కద్వ॑రుణస్య॑ చక్ష॑ణమ్ ।
 కద॑ర్శ్యవ్షా మహ॑స్వధా-తి॑ క్రామే॒మ దూ॑ఢ్యో వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 6
 అ॒హం సో అ॑స్మి యః పు॒రా సు॒తే వదా॑మి కాని॑ చిత్ ।
 తం మా॑ వ్య॒న్త్యాధ్యో॑తే వృ॒కో న త్వ॑ష్ణజం॒ మృగం॑ వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 7
 సం మా॑ తప॒న్త్యభి॑తః స॒పత్నీ॑రివ ప॒ర్భవః॑ ।
 మూ॒షో న శి॒శ్నా వ్య॑దన్తి మా॒ధ్యః స్తో॒తారం॑ తే శత॑క్రతో వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 8
 అమీ॑ యే సప్త॑ ర॒శ్మయ॑-స్త॒త్రా మే॑ నాభి॑రాతతా ।
 త్రి॒తస్తద్వే॑దాప్తః స జా॑మిత్వాయ॒ రేభ॑తి వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 9
 అమీ॑ యే ప॒క్షోక్ష॑ణో మధ్యే॑ తస్థు॒ర్మహో॑ దివః ।
 దే॒వత్రా॑ ను ప్ర॒వాచ్యం॑ స॒ధ్రీచీ॑నా ని వా॒వృతు॑-ర్వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 10 [21]
 సు॒ప్తరా॑ ఏత ఆ॒సతే॑ మధ్య॑ ఆరో॒ధనే॑ దివః ।
 తే సే॑ధన్తి ప॒థో వృ॑క్తం త॒రన్తం॑ య॒హ్వతీ॑ర॒షో వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 11
 నవ్యం॑ తదు॒క్థ్యం హి॑తం దే॒వాసః॑ సుప్ర॒వాచ॑నమ్ ।
 ఋ॒తమ॑ర్షన్తి సి॒న్ధవః॑ స॒త్యం తా॑తాన॒ సూ॒ర్యో వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 12
 అగ్నే॑ తవ త్యదు॒క్థ్యం దే॒వేష్వ॑స్త్వాప్యమ్ ।
 స నః॑ స॒త్తో మ॑నుష్యదా దే॒వాస్య॑క్షి వి॒దుష్ట॑రో వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 13
 స॒త్తో హో॑తా మ॑నుష్యదా దే॒వా అ॑చ్ఛా వి॒దుష్ట॑రః ।
 అగ్ని॑ర్త్వ్యా సు॒షూద॑తి దే॒వో దే॒వేషు॑ మే॒ధిరో॑ వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 14
 బ్ర॒హ్మో కృ॑ణోతి వరు॒ణో గా॑తువి॒దం తమీ॑మహే ।
 వ్యూ॑ర్ణోతి హృ॒దా మ॒తిం నవ్యో॑ జాయతామృ॒తం వి॒త్తం మే॑ అ॒స్య రో॑దసీ ॥ 15 [22]

అసౌ యః పన్థా ఆదిత్యో దివి ప్రవాచ్యం కృతః ।

న స దేవా అతిక్రమే తం మర్తానో న పశ్యథ విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 16

త్రితః కూపే ౭వహితో దేవాన్వపత ఉతయే ।

తచ్ఛ్రావ బృహస్పతిః కృణ్వన్తం హూరణాదురు విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 17

అరుణో మా సకృద్వృకః ప్రథా యన్తం దదర్శ హి ।

ఉజ్జిహితే నిచాయ్యా తష్టేవ పృష్టామయీ విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 18

ఏనాజ్ఞాషేణ వయమిన్ద్రవన్తో ౭భి ష్యామ వృజనే సర్వవీరాః ।

తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 19 [23]

[షోడశో ౭నువాకః ॥ సూ. 106-115]

(106)

ఇన్ద్రం మిత్రమితి సప్తర్షస్య సూక్తస్యకుతో విశ్వేదేవా జగతీ అంత్యా త్రిష్టప్ ।

ఇన్ద్రం మిత్రం వరుణమగ్నిమూతయే మారుత్తం శర్ధో అదితిం హవామహే ।

రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్తో అంహస్రో నిష్ఠిపర్తన ॥ 1

త ఆదిత్యా ఆ గతా సర్వతాతయే భూత దేవా వృత్రతూర్యేషు శంభువః ।

రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్తో అంహస్రో నిష్ఠిపర్తన ॥ 2

అవన్తు నః పితరః సుప్రవాచనా ఉత దేవీ దేవపుత్రే ఋతావృధా ।

రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్తో అంహస్రో నిష్ఠిపర్తన ॥ 3

నరాశంసం వాజినం వాజయన్తిహ క్షయద్వీరం పూషణం సుష్మైరీమహే ।

రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్తో అంహస్రో నిష్ఠిపర్తన ॥ 4

బృహస్పతే॑ సదమి॑న్నః సుగం॑ కృధి॑ శం యో॑ర్యతే॑ మను॑ర్ద్వితం॑ తదీ॑మహే॑ ।
 రథం॑ న దు॒ర్గాద్వ॑సవః॑ సుదా॑నవో॑ విశ్వ॑స్మాన్తో॑ అంహ॑స్రో నిష్ఠి॑పర్తన॑ ॥ 5
 ఇన్ద్రం॑ కుతో॑స్సీ వృ॒త్రహ॑ణం॑ శచీ॑పతిం॑ క్రా॒టే ని॑బా॒హ్లా ఋ॑షి॒రహ్వా॑దూతయే॑ ।
 రథం॑ న దు॒ర్గాద్వ॑సవః॑ సుదా॑నవో॑ విశ్వ॑స్మాన్తో॑ అంహ॑స్రో నిష్ఠి॑పర్తన॑ ॥ 6
 దే॒వైర్నో॑ దే॒వ్యదీ॑త్తిర్ని పా॒తు దే॒వస్త్రా॑తా త్రా॒యత్రా॑మప్ర॒యుచ్చన్॑ ।
 తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో॑ మామహ॒న్తా-మది॑త్తిః॒ సిన్ధుః॑ పృథి॒వీ ఉత॑ ద్యౌః ॥ 7 [24]

(107)

యజ్ఞోదే॑వానామితి తృచస్య సూక్తస్యకుతోవిశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్ ।

య॒జ్ఞో దే॒వానాం॑ ప్రత్యే॑తి సు॒మ్న-మాది॑త్యాస్రో భవ॑తా మృ॒క్షయ॑న్తః ।
 ఆ వో॑ ౭॒ర్వాచీ॑ సు॒మతి॑ర్వృత్యా-దంహో॑ శ్చి॒ద్యా వరి॑వో॒విత్త॑రా॒సత్ ॥ 1
 ఉప॑ నో దే॒వా అవ॑సా గమ-న్వ॒జ్జిర॑సాం సామ॑భిః స్తూ॒యమా॑నాః ।
 ఇన్ద్ర॑ ఇన్ద్రి॒యైర్మరు॑తో మరు॒ద్భి-రాది॑త్యైర్నో॒ అది॑త్తిః శర్మ॑ యంసత్ ॥ 2
 తన్ను॑ ఇన్ద్రస్తద్వ॒రుణస్తద్దగ్ని॑-స్తద॒ర్వమా తత్య॑వితా చనో॑ ధాత్ ।
 తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో॑ మామహ॒న్తా-మది॑త్తిః॒ సిన్ధుః॑ పృథి॒వీ ఉత॑ ద్యౌః ॥ 3 [25]

(108)

య ఇన్ద్రాగ్ని ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇన్ద్రాగ్ని త్రిష్టుప్ ।

య ఇన్ద్రా॑గ్ని చి॒త్రత॑మో రథో॑ వా-మ॒భి వి॑శ్వాని భవ॑నాని చక్షే॑ ।
 తేనా॑ యా॒తం స॒రథం॑ తస్త్రి॒వాంసా-థ్నా సోమ॑స్య పి॒బతం॑ సు॒తస్య॑ ॥ 1

- యావదిదం భువనం విశ్వమ-స్త్వరువ్యచా వరిమతా గభీరమ్ ।
 తావా అయం పాతవే సోమో అ-స్త్వరమిన్ద్రాగ్ని మనసే యువభ్యామ్ ॥ 2
- చక్రాథే హి సత్ర్యంఽఙ్నామ భద్రం సద్ధీచీనా వృతహణా ఉత స్థః ।
 తావిన్ద్రాగ్ని సత్ర్యంఽఙ్నా నిషద్యా వృష్ణః సోమస్య వృషణా వృషేథామ్ ॥ 3
- సమిధేష్వగ్నిష్వానజానా యతస్రుచా బర్హిరు తిస్తిరాణా ।
 త్రీవైః సోమైః పరిషిక్తేభిర్వరా-గేన్ద్రాగ్ని సౌమనసాయ యాతమ్ ॥ 4
- యానీన్ద్రాగ్ని చక్రధుర్వీర్యాణి యాని రూపాణ్యుత వృష్ణాని ।
 యా వాం ప్రత్యాని సఖ్యా శివాని తేభిః సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 5 [26]
- యదబ్రవం ప్రథమం వాం వృణానోఽ ౩ యం సోమో అసురైర్నో విహవ్యః ।
 తాం సత్యాం శ్రద్ధామభ్యా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 6
- యదిన్ద్రాగ్ని మదక్షః స్వే దురోణే యద్రుహ్యాణి రాజని వా యజత్రా ।
 అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 7
- యదిన్ద్రాగ్ని యదుషు తుర్వశేషు యద్రుహ్యాష్యసుషు పూరుషు స్థః ।
 అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 8
- యదిన్ద్రాగ్ని అవమస్యాం పృథివ్యాం మధ్యమస్యాం పరమస్యాముత స్థః ।
 అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 9
- యదిన్ద్రాగ్ని పరమస్యాం పృథివ్యాం మధ్యమస్యామవమస్యాముత స్థః ।
 అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 10
- యదిన్ద్రాగ్ని దివి షో యత్పృథివ్యాం యత్పర్వతేష్వోషధీష్వపు ।
 అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 11

యది॑న్ద్రాగ్ని॑ ఉది॑తా॒ సూర్య॑స్య మధ్యే॑ దివః॒ స్వధయా॑ మూదయే॑థే ।
 అతః॑ పరి॒ వృష॑ణావా హి యాత-మథా॑ సోమ॑స్య పిబతం సుత॑స్య ॥ 12
 ఏవే॑న్ద్రాగ్ని॑ పపి॒వాంసా॑ సుత॑స్య విశ్వా॑స్మభ్యం సం జయ॑తం ధనా॑ని ।
 తన్నో॑ మిత్రో వరు॑ణో మామహ॑న్తా-మది॑తిః సిన్ధుః పృథి॑వీ ఉత ద్యౌః ॥ 13 [27]

(109)

విహ్యమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రాగ్ని త్రిష్టుప్ ।

వి హ్య॑ఖ్యం మన॑సా వస్య॑ ఇచ్చ-న్నిన్ద్రా॑గ్ని జ్ఞాస ఉత॑ వా సజా॑తాన్ ।
 నాన్యా॑ యువత్ర॑మతిరస్తి మహ్యం॑ స వాం ధి॑యం వాజయ॑న్తిమతక్షమ్ ॥ 1
 అశ్ర॑వం హి భూ॑రిదావత్ర॑రా వాం విజా॑మాతురుత॑ వా ఘా స్యా॑లాత్ ।
 అథా॑ సోమ॑స్య ప్రయ॑తీ యువ॑భ్యా-మిన్ద్రా॑గ్ని సోమం॑ జనయా॑మి నవ్యమ్ ॥ 2
 మా చ్చే॑ద్మ ర॒త్నీం రితి॑ నాధ॑మానాః పిత॑వణాం శక్తి॑రను॒యచ్ఛమా॑నాః ।
 ఇన్ద్రా॑గ్నిభ్యాం కం వృ॑షణో మదన్తి॑ తా హ్యద్రీ॑ ధి॒షణా॑యా ఉప॑స్థే ॥ 3
 యువా॑భ్యం దే॒వీ ధి॒షణా॑ మదా॒యే-న్ద్రాగ్ని॑ సోమ॑ముశతీ॒ సునో॑తి ।
 తావ॑శ్వినా భద్ర॑హస్తా సుపా॑ణీ ఆ ధా॑వతం మధు॑నా పృ॒జ్జుమృ॑పు ॥ 4
 యువా॑మిన్ద్రాగ్ని॑ వసు॑నో విభా॑గే తవ॑స్తమా శుశ్ర॑వ వృత్ర॑హత్యే ।
 తావా॑ సద్యా॒ బర్హి॑షి యజ్ఞే॑ అస్మి-న్ర॒ చర్ష॑ణీ మదా॒యేథాం సుత॑స్య ॥ 5 [28]
 ప్ర చ॑ర్షణి॒భ్యః పృత॑నాహవే॒షు ప్ర పృ॑థి॒వ్యా రిరి॑చాథే దివశ్చ॑ ।
 ప్ర సింధు॑భ్యః ప్ర గి॒రిభ్యో॑ మహి॒త్వా ప్రేన్ద్రా॑గ్ని విశ్వా॑ భువనా॒త్యన్యా॑ ॥ 6
 ఆ భ॑రతం శిక్ష॑తం వజ్ర॑బాహూ అస్మా॑ ఇన్ద్రా॑గ్ని అవతం శచీ॑భిః ।
 ఇమే॑ ను తే ర॒శ్మయః॑ సూర్య॑స్య యేభిః॑ సపి॒త్వం పిత॑రో న ఆసన్ ॥ 7

పు॒రంద॒రా శి॒క్షతం॑ వ॒జ్రహ॑స్తా-స్మా॒ ఇన్ద్రా॑గ్ని అవ॒తం భ॑రేషు ।

తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో మామహ॒స్తా-మది॑తిః సి॒న్ధుః పృ॒థివీ॑ ఉ॒త ద్యౌః ॥

8 [29]

(110)

తతం మ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్యకుత్స ఋభవో జగతీపంచమ్యంత్యే త్రిష్టుభా ।

త॒తం మే॑ అ॒ప॒స్తదు॑ తాయ॒తే పు॒నః స్వాది॑ష్టా ధీ॒తిరు॑చ॒థాయ॑ శస్య॒తే ।

అ॒యం స॑ము॒ద్ర ఇ॒హ వి॒శ్వదే॑వ్యః స్వా॒హోకృ॑తస్య స॒ము తృ॑ష్టుత ఋభ॒వః ॥

1

అ॒భోగ॑యం ప్ర యది॒చ్ఛన్త॑ ఐ॒తనా-పా॑కాః ప్రా॒జ్ఞో మ॒మ కే॑ చి॒ద్రాప॑యః ।

సౌ॒ధన్వ॑నాసశ్చ॒రిత॑స్య భూ॒మనా-గ॑చ్ఛత స॒వితు॑ర్దాశుషో గృ॒హమ్ ॥

2

త॒త్స॒వితా॑ వో ౨మృ॒తత్వ॑మాసు॒వ-దగో॑హ్యం య॒చ్ఛవ॑యన్త ఐ॒తన॑ ।

త్యం చి॒చ్ఛమ॑సమసు॒రస్య॑ భక్ష॒ణ-మే॒కం స॒న్తమ॑కృణుతా చ॒తుర్వ॑యమ్ ॥

3

వి॒ష్ణ్వీ శమీ॑ తరణి॒త్వేన॑ వా॒ఘతో॑ మ॒రాసః॑ స॒న్తో అమృ॑తత్వ॒మాన॑శుః ।

సౌ॒ధన్వ॑నా ఋభ॒వః సూ॒రచ॑క్ష॒సః సం॑వత్స॒రే సమ॑పు॒చ్ఛన్త॑ ధీ॒తిభిః॑ ॥

4

క్షే॒త్రమి॒వ వి॑ మ॒ముస్తే॑జనే॒న- ఏ॒కం పా॑త్ర॒మృభ॑వో జే॒హమా॑నమ్ ।

ఉ॒ప॒స్తుతా॑ ఉ॒ప్తమం॑ నా॒ధమా॑నా అమ॒ర్యేషు॑ శ్రవ॒ ఇచ్ఛ॑మానాః ॥

5 [30]

ఆ మ॒నీషా॑మన్త॒రిక్ష॑స్య నృ॒భ్యః స్రు॒చేవ॑ ఘృ॒తం జు॑హ॒వామ వి॒దృనా॑ ।

త॒రణి॑త్వా యే పి॒తుర॑స్య సశ్చి॒ర ఋభ॑వో వా॒జమ॑రుహన్ది॒వో ర॒జః ॥

6

ఋభు॒ర్న ఇ॒న్ద్రః శవ॑సా నవీ॒యా-న్య॑భుర్వాజే॒భిర్వసు॑భి॒ర్వసు॑ర్దదిః ।

యు॒ష్యాకం॑ దే॒వతా॑ అ॒వసా॑హని ప్రి॒యే ౩ ౨భి॑ తి॒ష్ఠేమ॑ పృ॒త్నుతీ॑ర॒సున్వ॑తామ్ ॥

7

నిశ్చ॒ర్మాణ॑ ఋభ॒వో గా॑మపి॒శత॑ సం వ॒తేనా॑స్య॒జతా॑ మా॒తరం॑ పు॒నః ।

సౌ॒ధన్వ॑నాసః స్వ॒ప్తస్య॑యా న॒రో జి॒ద్రీ యు॑వానా పి॒తరా॑కృణో॒తన॑ ॥

8

వాజేభిర్నో వాజసాతా వవిడ్భ్య-భుమా ~ ఇన్ద్ర చిత్రమా దర్షి రాధః ।

తన్నో మిత్రో వరుణో మామహంతా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥

9 [31]

(111)

తక్షనథమితిపంచర్చస్య సూక్తస్య కుత్రఋభవో జగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

తక్షనథం సువృతం విద్రునాపస-స్తక్షన్దరీ ఇన్ద్రవాహో వృషణ్యసూ ।

తక్షన్ధితృభ్యామ్మృభవో యువద్వయ-స్తక్షన్వత్సాయ మాతరం సచాభువమ్ ॥ 1

ఆ నో యజ్ఞాయ తక్షత ఋభుమద్వయః క్రత్వే దక్షాయ సుప్రజావతీమిషమ్ ।

యథా క్షయామ సర్వవీరయా విశా తన్నః శర్ధాయ ధాసథా స్విన్ధియమ్ ॥ 2

ఆ తక్షత సాతిమసృభ్యమృభవః సాతిం రథాయ సాతిమర్వతే నరః ।

సాతిం నో జైత్రీం సం మహేత విశ్వహో జామిమజామిం పృతనాసు సక్షణీమ్ ॥ 3

ఋభుక్షణమిన్ద్రమా హువ ఉతయ ఋభున్వాజాన్తరుతః సోమపీతయే ।

ఉభా మిత్రావరుణా నూసమశ్వినా తే నో హిన్వన్తు సాతయే ధియే జిషే ॥ 4

ఋభుర్భరాయ సం శిశాతు సాతిం సమర్వజిద్వాజో అస్మా అవిష్టు ।

తన్నో మిత్రో వరుణో మామహంతా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 5 [32]

(112)

ఈశేద్యావాపృథివీ ఇతి పంచవింశత్యృచస్యసూక్తస్య కుత్రః ఆద్యాయా ద్యావాపృథివ్యగ్న్యశ్విసః

శిష్టానామశ్విసో జగతీ అంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।

ఈశే ద్యావాపృథివీ పూర్వచిత్తయే ఽగ్నిం ఘర్మం సురుచం యామన్తిష్టయే ।

యాభిర్భరే కారమంశాయ జిన్వథ-స్తాభిరూ ఘ ఉతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 1

- యువో॑ర్దా॒నాయ॑ సు॒భరా॑ అ॒సశ్చ॑తో రథ॒మా త॑స్థు॒ర్వచ॑సం న మ॒న్తవే॑ ।
యాభి॑ర్ధి॒యో ౭వ॑ధః క॒ర్మన్వి॑ష్టయే తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 2
- యు॒వం తా॑సాం ది॒వ్యస్య॑ ప్ర॒శాస॑నే వి॒శాం క్ష॑యథో అ॒మృత॑స్య మ॒జ్మనా॑ ।
యాభి॑ర్దే॒నుమ॑స్వంఽ పి॒న్వథో॑ నరా తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 3
- యాభిః॑ ప॒రిజ్ఞా త॑న॒యస్య॑ మ॒జ్మనా॑ ద్వి॒మాతా॑ తూర్ను త॒రణి॑ర్విభూ॒షతి॑ ।
యాభి॑స్త్రి॒మస్తు॑రభ॒వద్విచ॑క్షణ-స్తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 4
- యాభీ॑ రే॒భం ని॑వృతం సిత॒మధ్య॑ ఉ॒ద్యన్త॑న॒మైర॑యతం స్వ॒ర్వశే॑ ।
యాభిః॑ క॒ణ్వం ప్ర॑ సి॒షాస॑న్త॒మావ॑తం తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 5 [33]
- యాభి॑ర॒న్తక॑ం జ॒సమా॑న॒మార॑ణే భు॒జ్యం యా॑భి॒రవ్య॑ధి॒భిర్జి॑జ్విన్వ॒ధుః ।
యాభిః॑ క॒ర్మన్తం॑ వ॒య్యం చ॑ జి॒న్వథ-స్తా॑భి॒రూ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 6
- యాభిః॑ శు॒చన్తి॑ ధ॒న్తసాం॑ సు॒షంస॑దం త॒ప్తం ఘ॑ర్మ॒మోమ్యా॑వ॒న్తమ॑త్రయే ।
యాభిః॑ పృ॒శ్నిగు॑ం పు॒రుకు॑త్ర॒మావ॑తం తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 7
- యాభిః॑ శ॒చీభి॑ర్వృష॒ణా ప॑రా॒వృజం॑ ప్రా॒న్తం శ్రో॑ణం చక్ష॒స ఏత॑వే కృ॒థః ।
యాభి॑ర్వర్తి॒కాం గ్ర॑సి॒తామ॑ము॒ఞ్చతం॑ తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 8
- యాభిః॑ సి॒న్ధం మ॑ధు॒మన్త॑మ॒సశ్చ॑తం వసి॒ష్ఠం యా॑భి॒రజ॑రా॒వజి॑న్వతమ్ ।
యాభిః॑ కు॒త్సం శ్రు॑త॒ర్యం న॑ర్య॒మావ॑తం తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 9
- యాభి॑ర్వి॒శ్పలాం॑ ధ॒న్తసా॑మ॒థర్వ్యం॑ స॒హస్ర॑మీ॒హ్మ ఆ॒జావ॑జిన్వతమ్ ।
యాభి॑ర్వశ॒మశ్వ్యం॑ ప్రే॒ణిమా॑వతం తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 10 [34]
- యాభిః॑ సు॒దానూ॑ ఖె॒శిజాయ॑ వ॒ణిజే॑ ద్వి॒ర్షశ॑వ॒సే మ॑ధు॒కోశో॑ అక్ష॒రత్ ।
క్షక్షీ॑వ॒న్తం స్తో॒తారం॑ యా॒భిరా॑వతం తా॒భిరూ॑ షు ఊ॒తిభి॑రశ్వి॒నా గ॑తమ్ ॥ 11

- యాభీ॑ ర॒సాం క్షో॑ద॒సోద్దుః॑ పి॒పిన్వ॑ధు-ర॒నశ్వం॑ యాభీ॑ ర॒థమా॑వ॒తం జి॑షే ।
 యాభి॑స్త్రిశో॒క ఉ॒స్రియా॑ ఉ॒దాజ॑త తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 12
- యాభిః॑ సూ॒ర్యం ప॑రియా॒ధః ప॒రావ॑తి మ॒న్తాతా॑రం క్షైత్ర॑ప॒త్యేష్వా॑వ॒తమ్ ।
 యాభి॑ర్విప్రం ప్ర భ॒రదా॑జ॒మావ॑తం తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 13
- యాభి॑ర్మహోమ॒తిధి॑గ్వం క॒శోజు॑వం ది॒వోదా॑సం శ॒మ్భుర॑హ॒త్య ఆ॑వ॒తమ్ ।
 యాభిః॑ పూ॒ర్భిద్యే॑ త్ర॒నద॑స్య॒మావ॑తం తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 14
- యాభి॑ర్వప్రం వి॒పిపా॑న॒ముప॑స్తుతం క॒లిం యాభి॑ర్వి॒త్తజా॑నిం దు॒వస్య॑థః ।
 యాభి॑ర్వ్యశ్వ॒ముత॑ పృ॒థిమా॑వ॒తం తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 15 [35]
- యాభి॑ర్నూ శ॒యవే॑ యాభి॑ర॒త్రయే॑ యాభిః॑ పు॒రా మ॑నవే గ్రా॒తుమీ॑ష॒ధుః ।
 యాభిః॑ శా॒రీరా॑జ॒తం సూ॒మర॑శ్శయే తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 16
- యాభిః॑ ప॒ఠర్వా॑ జ॒ఠర॑స్య మ॒జ్జనా॑-గ్ని॒ర్నాదీ॑దే॒చ్చిత॑ ఇ॒ద్ధో అ॑జ్జున్నా ।
 యాభిః॑ శ॒ర్యా॑త॒మవ॑థో మహో॒ద్ధనే॑ తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 17
- యాభి॑ర॒జ్గిరో॑ మ॒నసా॑ ని॒రణ్య॑థో ౭గ్రం గ॒చ్ఛథో॑ వి॒వరే॑ గోఅ॒ర్ణసః॑ ।
 యాభి॑ర్మనుం శూ॒రమి॑షా స॒మావ॑తం తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 18
- యాభిః॑ ప॒త్నిర్వి॑మదాయ న్యూ॒హాథు॑-రా షు వా యాభి॑ర॒రుణీ॑ర॒శిక్ష॑తమ్ ।
 యాభిః॑ సు॒దాస॑ ఊ॒హాథుః॑ సు॒దేవ్యం॑౨ తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 19
- యాభిః॑ శం॒తాతీ॑ భ॒వథో॑ దదా॒శుషే॑ భు॒జ్యం యాభి॑ర॒వథో॑ యాభి॑ర॒ద్రిగు॑మ్ ।
 ఓ॒మ్యావ॑తీం సు॒భరా॑మృ॒తస్తు॑భం తాభి॑రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 20 [36]
- యాభిః॑ కృ॒శాను॑మ॒సనే॑ దు॒వస్య॑థో జ॒వే యాభి॑రూ॒నో అ॑ర్వ॒న్తమా॑వ॒తమ్ ।
 మధు॑ ప్రి॒యం భ॑ర॒థో య॑త్స॒రద్భ్య-సా॑భి॒రూ షు ఊతిభి॑ర॒శ్వినా॑ గ॒తమ్ ॥ 21

యాభి॑ర్న॒రం గో॑షు॒యుధం॑ స్త॒షాహ్యే॑ క్షే॒త్రస్య॑ సా॒తా తన॑యస్య॒ జిస్వ॑థః ।

యాభీ॑ రథా॒ అవ॑థో యాభి॑ర॒ర్వత-స్తా॑భి॒రూ షు ఊ॑తిభి॒రశ్వి॑నా గతమ్ ॥ 22

యాభిః॑ కు॒త్స॒మార్జు॑నే॒యం శత॑క్ర॒తూ ప్ర తు॑ర్వీ॒తిం ప్ర చ॑ ద॒భీతి॑మావ॒తమ్ ।

యాభి॑ర్వ॒స్వస॑న్తిం పు॒రుష॑న్తి॒మావ॑తం తాభి॑రూ షు ఊ॑తిభి॒రశ్వి॑నా గతమ్ ॥ 23

అ॒ప్స॒వతీ॑మ॒శ్వి॒నా వాచ॑మ॒స్మే కృ॒తం నో ద॑స్రా వృ॒షణా॑ మ॒నీషామ్ ।

అ॒ద్రూ॒త్యే ౭వ॑సే ని హ్వా॒యే వాం వృ॒ధే చ॑ నో భవ॒తం వాజ॑సాతౌ ॥ 24

ద్యుభి॑ర॒క్తు॒భిః పరి॑ పాత॒మస్మా-సరి॑ష్టేభి॒రశ్వి॑నా సౌభ॑గేభిః ।

తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో మామహ॒న్తా-మది॑తిః సిన్ధుః పృథి॒వీ ఉ॒త ద్యౌః ॥ 25[37]

॥ ఇతి ప్రథమో ౭ష్ఠకే సప్తమో ౭ధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ సప్తమాధ్యాయే వర్గాః 37 సూక్తాని 18 ఋచః 179 ॥

[అష్టమోఽధ్యాయః ॥ వ.1-26]

(113)

ఇదం శ్రేష్ఠమితివింశత్యుచస్యకుత్సఉషా ద్వితీయాయా అర్ధర్షోరాత్రిస్త్రిష్ఠమ్ ।

- ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాం జ్యోతిరాగా-చ్ఛిత్రః ప్రకేతో అజనిష్ఠ విభాః ।
 యథా ప్రసూతా సవితుః సవాయం ఏవా రాత్ర్యుషసే యోనిమారైక్ ॥ 1
- రుశద్వత్సా రుశతీ శ్వేత్యాగా-దారైగు కృష్ణా సదనాన్యస్యాః ।
 సమాసబన్ధా అమృతే అనూచీ ద్యావ్వా వర్ణం చరత ఆమినానే ॥ 2
- సమానో అధ్వా స్వస్రోరసన్త-స్తమన్యాన్యా చరతో దేవశిష్టే ।
 న మేధేతే న తస్థతుః సుమేకే నక్తోషాసా సమనసా విరూపే ॥ 3
- భాస్వతీ నేత్రీ సూన్యతానా-మచేతి చిత్రా వి దురో న ఆవః ।
 ప్రార్వ్యా జగద్వ్యు నో రాయో అఖ్య-దుషా అజీగర్భవనాని విశ్వా ॥ 4
- జిహ్మశ్వేఽచరితవే ముఘో-న్యాభోగయ ఇష్టయే రాయ ఉ త్వమ్ ।
 ద్రభం పశ్యద్భ్య ఉర్వియా విచక్ష ఉషా అజీగర్భవనాని విశ్వా ॥ 5[1]
- క్షత్రాయ త్వం శ్రవసే త్వం మహీయా ఇష్టయే త్వమర్థమివ త్వమిత్యై ।
 వినదృశా జీవితాభిప్రచక్ష ఉషా అజీగర్భవనాని విశ్వా ॥ 6
- ఏషా దివో దుహితా ప్రత్యదర్శి వ్యుచ్ఛన్నీ యువతిః శుక్రవాసాః ।
 విశ్వస్యేశానా పార్థివస్య వస్వ ఉషో అద్యేహ సుభగే వ్యుచ్ఛ ॥ 7
- ప్రరాయతీనామన్వేతి పాథ ఆయతీనాం ప్రథమా శశ్వతీనామ్ ।
 వ్యుచ్ఛన్నీ జీవముదీరయ-న్త్యుషా మృతం కం చన జోధయన్తీ ॥ 8

- ఉషో॑ యద॑గ్నిం స॒మిధే॑ చ॒కర్త॑ వి॒ యదా॑వ॒శ్చక్ష॑సా సూ॒ర్యస్య॑ ।
 యన్మా॑నుషాన్త్యక్ష్యమా॒ణాః ~ అజీ॑గ-స్తద్దే॒వేషు॑ చకృ॒షే భద్ర॑మ॒ష్టుః ॥ 9
- కియా॑త్యా యత్స॒మయా॑ భ॒వాతి॑ యా వ్యూ॒షుర్యా॑శ్చ నూ॒నం వ్యు॑చ్ఛాన్ ।
 అను॑ పూ॒ర్వాః కృ॑పతే వావశా॒నా ప్ర॒దీధ్యా॑నా జోష॒మన్యాభీ॑రేతి ॥ 10 [2]
- ఈ॒యుష్టే॑ యే పూ॒ర్వత॑రామప॒శ్య-న్వ్యు॑చ్ఛన్తీ॒ముష॑సం మ॒ర్త్యాసః॑ ।
 అస్మా॑భీ॒రూ ను ప్ర॒తిచ॑క్ష్యాభూ-దో తే యన్తి॑ యే అ॒పరీ॑షు ప॒శ్యాన్ ॥ 11
- యావ॑యద్దే॒షా ఋ॒తపా॑ ఋతే॒జాః సు॒మావ॑రీ సూ॒న్యతా॑ ఈ॒రయ॑న్తీ ।
 సు॒మఙ్గ॑లీర్భిభ్ర॒తీ దే॒వవీ॑తి-మిహోద్యో॒షః శ్రేష్ఠ॑తమా వ్యు॒చ్ఛ ॥ 12
- శశ్వ॑త్సురోషా వ్యు॒వాస దే॒వ్య-థో అ॒ద్యేదం॑ వ్యావో మ॒ఘోనీ॑ ।
 అథో॑ వ్యు॒చ్ఛాదు॑త్త॒రా ~ అను॑ ద్యూ-న జ॒రామృ॑తా చ॒రతి॑ స్వ॒ధాభిః॑ ॥ 13
- వ్య॒ఙ్గోభి॑ర్ది॒వ ఆ॒తాస్వ॑ద్యౌ-దప కృ॒ష్ణాం ని॒ర్జిజ్ఞం॑ దే॒వ్యావః॑ ।
 ప్ర॒జోధ॑యన్త్య॒రుణే॑భి॒రశ్వే-రోషా॑ యాతి॒ సుయు॑జా రథే॒న ॥ 14
- అ॒వహ॑న్తీ పోష్యా వా॒ర్యాణి॑ చి॒త్రం కే॒తుం కృ॑ణుతే చేకి॒తానా॑ ।
 ఈ॒యుషీ॑ణాముప్రమా శశ్వ॒తీనాం॑ విభా॒తీనాం॑ ప్ర॒థమో॑షా వ్యు॒శ్వేత్ ॥ 15[3]
- ఉదీ॑ర్ష్యం జీ॒వో అ॒సుర్న॑ ఆ॒గ్రా-దప॑ ప్రా॒గ్రాత్త॑మ ఆ జ్యోతి॒రేతి॑ ।
 ఆ॒రైకృ॑న్తాం యాత॒వే సూ॒ర్యాయా-గన్మ॑ యత్ర ప్ర॒తిర॑న్త ఆయుః ॥ 16
- సూ॒మనా॑ వాచ ఉది॒యర్తి॑ వప్తిః స్త॒వానో రే॒భ ఉ॒షసో॑ విభా॒తీః ।
 అ॒ద్యా త॑దుచ్చ గృ॒ణతే॑ మ॒ఘో-న్యస్మే॑ ఆయుర్ని దిదీ॒హి ప్ర॒జావ॑త్ ॥ 17
- యా గో॑మతీ రుష॒సః స॒ర్వవీ॑రా వ్యు॒చ్ఛన్తి॑ దాశు॒షే మ॒ర్త్యాయ॑ ।
 వా॒యోరి॑వ సూ॒న్యతా॑నాముద్రే॒ తా అ॒శ్వదా॑ అశ్వ॒వత్సో॑మసు॒త్వా ॥ 18

మాతా దే॒వానా॑మది॒తేర॑నీ॒కం య॑జ్ఞస్య కే॒తుర్బృ॑హతీ॒ వి భా॑హి ।
 ప్ర॒శస్తి॑కృ॒ద్బ్రహ్మ॑ణే నో వ్యు॒చ్ఛా నో జనే॑ జనయ విశ్వవారే ॥ 19
 యచ్ఛ్ర॒తమ॑ష్న ఉ॒షసో॑ వహ॒స్తి-జా॑నాయ శశమానాయ భద్రమ్ ।
 తన్నో॑ మి॒త్రో వరు॑ణో మామహ॒న్తా-మది॑తిః సిన్ధుః పృథి॒వీ ఉత ద్యౌః ॥ 20[4]

(114)

ఇమారుద్రాయేత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యకుతోరుద్రో జగతీ అంత్యేద్వే త్రిష్టుభౌ ।

ఇ॒మా రు॒ద్రాయ॑ తవ॒సే క॒పర్ది॑నే క్షయద్వీ॒రాయ॑ ప్ర భ॒రామ॑హే మ॒తీః ।
 యథా శమ॑సద్వి॒పదే॑ చతు॒ష్పదే॑ వి॒శ్వం పు॒ష్టం గ్రామే॑ అస్మి॒న్ననా॑తురమ్ ॥ 1
 మృ॒ళా నో రు॒ద్రోత॑ నో మయస్కృ॒ధి క్షయద్వీ॒రాయ॑ నమసా విధేమ తే ।
 యచ్ఛం చ॒ యోశ్చ॑ మను॒రాయే॑జే పితా తదశ్యామ తవ రుద్ర ప్రణీతిషు ॥ 2
 అశ్యామ తే సుమ॑తిం దే॒వయ॑జ్యయా క్షయద్వీ॒రస్య॑ తవ రుద్ర మీ॒ధ్యః ।
 సు॒మ్నాయ॑న్నిద్వి॒శో అస్మా॑కమా చరా-రి॒ష్టవీ॑రా జుహవామ తే హావిః ॥ 3
 త్వేషం వ॒యం రు॒ద్రం య॑జ్ఞసాధం వ॒జ్ముం క॒విమ॑వసే ని హ్వయామహే ।
 ఆరే అస్మద్దై॒వ్యం హేళో॑ అస్యతు సుమ॑తిమిద్వయమస్యా వృణీమహే ॥ 4
 ద్వి॒వో వ॒రాహా॑మరు॒షం క॒పర్దినం॑ త్వేషం రూ॒పం నమ॑సా ని హ్వయామహే ।
 హస్తే॑ బిభ్రద్భే॒షజా॑ వార్యాణి శర్మ వర్మ చ్చర్ది॒రస్మభ్యం॑ యంసత్ ॥ 5[5]
 ఇదం పిత్రే మరుతాముచ్యతే వచః స్వాదోః స్వాదీయో రుద్రాయ వర్ధనమ్ ।
 రాస్యా చ నో అమృత మర్తభోజనం తృనే తోకాయ తనయాయ మృళ ॥ 6
 మా నో మహా॑స్తముత మా నో అర్భకం మా న ఉక్ష॑స్తముత మా న ఉక్షి॑తమ్ ।
 మా నో వధీః పితరం మోత మాతరం మా నః ప్రియా॑స్తన్వో రుద్ర రీరిషః ॥ 7

మా నస్తోకే తనయే మా న ఆయా మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః ।	
వీరాన్మా నో రుద్ర భామితో వధీ-ర్షవిష్మన్తః సదమిత్వా హవామహే ॥	8
ఉప తే స్తోమాస్సుశుపా ఇవాకరం రాస్వా పితర్మరుతాం సుమ్మమస్మే ।	
భద్రా హి తే సుమతిర్మృక్షయత్తమా-థా వయమవ ఇతే వృణీమహే ॥	9
ఆరే తే గోఘ్నుత పూరుషఘ్నుం క్షయద్వీర సుమ్మమస్మే తే అస్తు ।	
మృళా చ నో అధి చ బ్రూహి దేవా-థా చ నః శర్మ యచ్చ ద్విబర్హాః ॥	10
అవోచామ నమో అస్మా అవస్యవః శృణోతు నో హవం రుద్రో మరుత్వాన్ ।	
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యాః ॥	11[6]

(115)

చిత్రం దేవానామిషదృచస్యసూక్తస్యకుత్సః సూర్యస్తిష్ఠమ్ ।

చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః ।	
ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ॥	1
సూర్యో దేవీముషన్తం రోచమానాం మర్యో న యోషామభ్యేతి ప్రశ్చాత్ ।	
యత్రా సరో దేవయన్తో యుగాని వితన్తతే ప్రతి భద్రాయ భద్రమ్ ॥	2
భద్రా అస్వా హరితః సూర్యస్య చిత్రా ఏతగ్వా అనుమాద్యాసః ।	
వమస్యన్తో దివ ఆ పృష్ఠమస్తుః పరి ద్యావాపృథివీ యన్తి సద్యః ॥	3
తత్సూర్యస్య దేవత్వం తస్మహిత్వం మధ్యా కర్వోర్వితతం సం జభార ।	
యదేదయుక్త హరితః సధస్తా-దాద్రాత్రీ వాసస్తనుతే సిమస్మే ॥	4
తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యో రూపం కృణుతే ద్యోరుపస్థే ।	
అన్తమన్యద్ధుశదస్య పాజః కృష్ణమన్యద్ధరితః సం భరన్తి ॥	5

అద్యా దే॑వా ఉ॑ది॒తా సూ॑ర్యస్య ని॒రం॑హః॒ పి॒పు॒తా ని॒ర॒వ॒ద్యాత్ ।

తన్నో॑ మి॒త్రో వ॒రు॒ణో మా॒మ॒హ॒న్తా-మ॑ది॒తిః సి॒న్ధుః పృ॒థి॒వీ ఉ॒త ద్యాః ॥

6[7]

[సప్తదశో ౭ నువాకః ॥ సూ. 116-120]

(116)

నాసత్యాభ్యామితి పంచవింశత్యుచస్య సూక్తస్య దైర్ఘ్యతమసః కక్షీవానశ్వినో త్రిష్టమ్ ।

నా॑స॒త్యాభ్యాం బ॒ర్హి॒రి॒వ ప్ర॑ వృ॒క్షో స్తో॒మాః ఇ॒య॒ర్మ్యభి॑యే॒వ వా॑తః ।

యా॑వ॒ర్భ॒గాయ॑ వి॒మ॒దాయ॑ జ్ఞా॒యాం సే॒నాజు॑వా॒న్యూ॒హతూ॑ ర॒థేన॑ ॥

1

వీ॒క్షు॒పత్ర॑భి॒రాశు॑హే॒మభి॑ర్వా దే॒వానాం॑ వా జ్ఞా॒తిభిః॑ శా॒శదా॑నా ।

తద్రా॑స॒భో నా॑సత్యా స॒హస్ర॑-మా॒జా య॑మస్య ప్ర॒ధనే॑ జి॒గాయ॑ ॥

2

తు॒గ్రో హ భు॑జ్యమ॒శ్వినో॑ద॒మేఘే॑ ర॒యిం న క॑శ్చి॒న్మమ్న॑వాః అ॒వాహోః ।

త॒మూ॒హధు॑రై॒భిరా॑త్మ॒న్వతీ॑భి-ర॒న్తరి॑క్షప్ర॒ద్భిర॑పో॒దకా॑భిః ॥

3

తి॒స్రః క్ష॒ప్రస్తి॑రహో॒త్రివ॑ద్భి-రా॒సత్యా॑ భు॒జ్యమూ॒హధుః ప॑త॒జ్జైః ।

స॒ముద్ర॑స్య ధ॒న్వన్వార్ధ॑స్య పా॒రే త్రి॑భీ ర॒థైః శ॒తప॑ద్భిః ష॒కశ్వైః ॥

4

అ॒నార॑మ్భణే తద॒వీర॑యే॒థా-మ॑నాస్తానే అ॒గ్రభ॑ణే స॒ముద్రే॑ ।

యద॑శ్వి॒నా ఊ॑హధు॒ర్భుజ్య॑మ॒స్తం శ॒తారి॑త్రాం నా॒వమా॑తస్థి॒వాంసమ్ ॥

5[8]

యమ॑శ్వి॒నా దద॑ధుః శ్వే॒తమ॑శ్వ-మ॒ఘాశ్వా॑య శ॒శ్వది॑త్స్వ॒స్తి ।

తద్వా॑ం ద్రా॒త్రం మ॑హి కీ॒ర్తేన్యం॑ భూ-తై॒ద్వో వాజీ॑ స॒దమి॑ద్ధ॒వ్యో అ॒ర్యః ॥

6

యు॒వం స॑రా స్తు॒వతే॑ ప॒జ్జియా॑య క్షీ॒వతే॑ అ॒రద॑తం పు॒రంధి॑మ్ ।

కా॒రో॒తరా॑చ్ఛ॒ఘాద॑శ్వస్య వృ॒ష్టః శ॒తం కు॑మ్భాః అ॒సిఞ్చ॑తం సు॒రాయాః ॥

7

హిమేనాగ్నిం ఘ్రుంసమవారయేథాం పితుమతీమూర్జమస్మా అధత్తమ్ ।

ఋబీసే అతిమశ్విినావనీత-మున్నిన్యథుః సర్వగణం స్వస్తి ॥ 8

పరావతం నాసత్యానుదేథా-ముచ్చాబుధ్నం చక్రధుర్జిహ్మాభారమ్ ।

క్షరన్నాప్తో న ప్రాయనాయ రాయే సహస్రాయ తృప్యతే గోతమస్య ॥ 9

జుజురుషో నాసత్యోత వప్రిం ప్రాముఞ్చతం ద్రాపిమివ చ్యవనాత్ ।

ప్రాతిరతం జహితస్యాయుర్దస్రా-దిత్పతిమకృణుతం కనీనామ్ ॥ 10[9]

తద్వాం నరా శంస్యం రాధ్యం చా-భిష్టిమన్నాసత్యా వరూథమ్ ।

యద్విద్వాంసా నిధిమివాపగూహ్లా-ముద్ధర్మతాదూపధుర్వన్దనాయ ॥ 11

తద్వాం నరా సనయే దంస ఉగ్ర-మావిష్కృణోమి తన్యతుర్న వృష్టిమ్ ।

దృధ్యత్ హా యన్మధ్వాధర్వణో వా-మశ్వస్య శీర్షా ప్ర యదీమువాచ ॥ 12

అజోహవీన్నాసత్యా కరా వాం మహే యామస్పరుభుజా పురంధిః ।

శ్రుతం తచ్ఛాసురివ వధ్రిమత్యా హిరణ్యహస్తమశ్విినావదత్తమ్ ॥ 13

ఆస్నో వృకస్య వర్తికామభీకే యువం నరా నాసత్యాముముక్తమ్ ।

ఉతో క్రివిం పురుభుజా యువం హా కృపమాణమకృణుతం విచక్షే ॥ 14

చరిత్రం హి వేర్రివాచ్ఛేది పర్ణ-మాజా ఖేలస్య పరితక్మాయామ్ ।

సద్యో జఙ్ఘామాయసీం విశ్వలాయై ధనే హితే సర్తవే ప్రత్యధత్తమ్ ॥ 15[10]

శతం మేషాన్స్వక్యే చక్షదాన-మృజ్రాశ్వం తం పితాన్దం చకార ।

తస్మా అక్షీ నాసత్యా విచక్ష ఆధత్తం దస్రా భిషజావనర్వన్ ॥ 16

ఆ వాం రథం దుహితా సూర్యస్య కార్షేవాతిష్ఠదర్వతా జయన్తీ ।

విశ్వే దేవా అన్యమన్యన్త హృద్భిః సము శ్రియా నాసత్యా సచేథే ॥ 17

యదయా॑తం ది॒వో॑దాసాయ వ॒ర్తి-ర్భ॑రద్వా॒జాయా॑శ్వి॒నా హ॑యన్తా ।	
రే॒వదు॑వాహ స॒చనో॑ రథో॒ వాం వృ॑షభశ్చ శింశు॒మార॑శ్చ యుక్తా ॥	18
ర॒యిం సు॑క్షత్రం స్వ॒ప్రత్య॑మాయుః సు॒వీ॒ర్యం॑ నాస॒త్యా వ॑హన్తా ।	
అ జ॒హ్నీ॒వీం స॑మ॒నసో॑ప్ర వా॒జై-స్త్రి॑రహ్నో॒ భాగం॑ దధ॒తీమ॑యాతమ్ ॥	19
ప॒రివి॑ష్టం జా॒హుషం॑ వి॒శ్వతః॑ సీం సు॒గేభి॑ర్న॒క్త॒మూహ॑థూ ర॒జోభిః॑ ।	
వి॒భిన్దు॑నా నాస॒త్యా రథే॑న వి ప॒ర్వతా॑ అజ॒రయా॑ అయాతమ్ ॥	20[11]
ఏ॒కస్యా॑ వస్తో॒రావ॑తం రణాయ॑ వశ॒మశ్వి॑నా స॒నయే॑ సహస్రా॑ ।	
ని॒రహ॑తం దు॒చ్ఛునా॑ ఇ॒న్ద్రవ॑న్తా పృ॒థుశ్ర॑వసో వృ॒షణా॑వరా॒తీః ॥	21
శ॒రస్య॑ చిదార్చ॒త్యస్యా॑వతాదా నీ॒చాదు॑చ్ఛా చ॒క్రధుః॑ పాత॒వే వాః ।	
శ॒యవే॑ చిన్నాస॒త్యా శచీ॑భి-ర్ణసు॒రయే॑ స్త॒ర్యం పి॑వృ॒థుర్గామ్ ॥	22
అ॒వస్య॑తే స్తు॒వతే॑ కృ॒ష్ణియా॑య ఋ॒జూయ॑తే నాస॒త్యా శచీ॑భిః ।	
ప్రశుం॑ న న॒ష్టమి॑వ ద॒ర్శనా॑య వి॒ష్టాప్సం॑ దద॒ధుర్వి॑శ్వకాయ ॥	23
దశ॑ రా॒త్రీర॑శివేనా నప్ర ద్యూ-నవన॒ద్ధం శృ॑త్తిత॒మప్స్వ॑న్తః ।	
వి॒ప్రుతం॑ రే॒భము॑దని ప్రవృ॒క్త-ము॑న్ని॒న్యథుః॑ సోమ॒మివ॑ స్తు॒వేణ॑ ॥	24
ప్ర వాం దం॑సాంస్య॒శ్వి॒నావ॑వోచ-ము॒స్య పతిః॑ స్యాం సు॒గవః॑ సు॒వీరః॑ ।	
ఉ॒త ప॑శ్యన్న॒శ్చవ॑స్త్రి॒ష్టమా॑య-ర॒స్తమి॑వే॒జ్జరి॑మాణం జగ॒మ్యామ్ ॥	25[12]

(117)

మధ్యః సోమస్యేతి పంచవింశత్యుచస్య సూక్తస్యదైర్ఘ్యతమసః కక్షీవానశ్వినో త్రిష్టుప్ ।

మధ్యః సోమస్యాశ్వి॒నా మ॑దాయ ప్ర॒త్యో హో॑తా వి॒వాస॑తే వామ్ ।

బ॒ర్హిష్ఠీ॑ రాతి॒ర్విశ్రీ॑తా గీ-రి॒షా యా॑తం నా॒స్తతో॑ప్ర వా॒జైః ॥

1

- యో వామశ్వినా మనసో జవీయా-న్రథః స్వశో విశ ఆజిగాతి ।
 యేన గచ్ఛథః సుకృతో దురోణం తేన నరా వర్తిరస్మభ్యం యాతమ్ ॥ 2
- ఋషిం నరావంహస్తః పాఞ్చజన్య-మృబీసాదత్రిం ముఞ్చథో గణేన ।
 మినన్తాదస్యోరశివస్య మాయా అనుపూర్వం వృషణా చోదయన్తా ॥ 3
- అత్వం న గూహ్యమశ్వినా దురేవై-ర్షషిం నరా వృషణా రేభమపు ।
 సం తం రిణీథో విప్రుతం దంసోభి-ర్న వాం జూర్యన్తి పూర్వ్యా కృతాని ॥ 4
- సుషుప్వాంసం న నిర్మతేరుపస్తే సూర్యం న దస్రా తమసి క్షియన్తమ్ ।
 శుభే రుక్మం న దర్శతం నిఖాత-ముదూపథురశ్వినా వన్దనాయ ॥ 5[13]
- త ద్వాం నరా శంస్యం పజ్జియేణ కక్షీవతా నాసత్యా పరిజ్మన్ ।
 శఫాదశ్వస్య వాజినో జనాయ శతం క్రుమ్భా అసిఞ్చతం మధూనామ్ ॥ 6
- యువం నరా స్తువతే కృష్ణియాయ విష్ణావ్సం దదధుర్విశ్వకాయ ।
 ఘోషాయై చిత్పితృషదే దురోణే పతిం జూర్యన్త్యా అశ్వినావదత్తమ్ ॥ 7
- యువం శ్యావాయ రుశతీమదత్తం మహః క్షోణస్యాశ్వినా కణ్వాయ ।
 ప్రవాచ్యం తద్వృషణా కృతం వాం యన్నార్షదాయ శ్రవో అధ్యధత్తమ్ ॥ 8
- పురూ వర్షాంస్యశ్వినా దధానా ని పేదవ ఊహధురాశుమశ్వమ్ ।
 సహస్రసాం వాజినమప్రతీత-మహిహసం శ్రవస్యం తరుత్రమ్ ॥ 9
- వీతాని వాం శ్రవస్యా సుదానూ బ్రహ్మజ్గ్షం సదన్తం రోదస్యోః ।
 యద్వాం ప్రజాసో అశ్వినా హవన్తే యాతమిషా చ విదుషే చ వాజమ్ ॥ 10[14]
- సూనోర్మానేనాశ్వినా గృణానా వాజం విప్రాయ భురణా రదన్తా ।
 అగస్త్యే బ్రహ్మణా వావృధానా సం విశ్వలాం నాసత్యారిణీతమ్ ॥ 11

- కుహా యాన్తా సుష్టుతిం క్రావ్యస్య దివో నపాతా వృషణా శయుత్రా ।
 హిరణ్యస్యేవ కలశం నిఖాత-ముదూపధుర్దశమే అశ్వినాహన్ ॥ 12
- యువం చ్యవానమశ్వినా జరన్తం పునర్యువానం చక్రథుః శచీభిః ।
 యువో రథం దుహితా సూర్యస్య సహ శ్రియా నాసత్యావృణీత ॥ 13
- యువం తుగ్రాయ పూర్వేభిరేవైః పునర్మన్యావభవతం యువానా ।
 యువం భుజ్యమర్ణస్తో నిః సముద్రా-ద్విభీరాహధుర్మజ్రేభిరశ్వైః ॥ 14
- అజోహవీదశ్వినా తౌగ్ర్యో వాం ప్రోహ్యః సముద్రమవ్యధిర్జగన్వాన్ ।
 నిష్టమూహధుః సుయుజా రథేన మనోజవసా వృషణా స్వస్తి ॥ 15 [15]
- అజోహవీదశ్వినా వర్తికా వా-చూసోన్ని యత్సీమముఞ్చతం వృకస్య ।
 వి జయుషా యయధుః సాన్వదే-ర్జాతం విష్వావో అహతం విషేణ ॥ 16
- శతం మేషాన్స్వక్యే మామహానం తమః ప్రణీతమశివేన పిత్రా ।
 ఆక్షీ బుజ్రాశ్వే అశ్వినావధత్తం జ్యోతిరన్దాయ చక్రధుర్విచక్షే ॥ 17
- శునమన్దాయ భరమహ్యాయత్సా వృకీరశ్వినా వృషణా నరేతి ।
 జారః కనీన ఇవ చక్షదాన బుజ్రాశ్వః శతమేకం చ మేషాన్ ॥ 18
- మహీ వామూతిరశ్వినా మయోభూ-రుత స్రామం ధిష్ణ్యా సం రిణీథః ।
 అథా యువామిదహ్వాయుత్పురంధి-రా గచ్ఛతం సీం వృషణావవోభిః ॥ 19
- అధేనుం దస్రా స్తర్యం విషక్తా-మపిన్వతం శయవే అశ్వినా గామ్ ।
 యువం శచీభిర్విమదాయ జాయాం న్యూహధుః పురుమిత్రస్య యోషామ్ ॥ 20 [16]
- యవం వృకేణాశ్వినా వప్రనే-షం దుహన్తా మనుషాయ దస్రా ।
 అభి దస్యం బకురేణా ధమన్తో-రుజ్యోతిశ్చక్రథురార్యాయ ॥ 21

అ॒థ॒ర్వ॒ణా॒యా॒శ్వి॒నా దధీ॑చే ॒శ్శ్వుం॑ శి॒రః॑ ప్ర॒త్యై॒రయ॑తమ్ ।	
స వాం మధు ప్ర వో॑చదృతాయ-న్వా॒ష్ట్రం॑ యద్ద॒స్రావ॑పి క॒క్ష్యం॑ వామ్ ॥	22
సదా॑ కవీ సుమతిమా చకే॑ వాం వి॒శ్వా ధి॑యో అ॒శ్వి॒నా ప్రా॑వతం మే ।	
అ॒స్మే ర॒యిం నా॑సత్యా బృహ॒న్త-మ॑పత్యసా॒చం శ్రు॑త్యం రరాథామ్ ॥	23
హి॒రణ్య॑హస్తమశ్వి॒నా రరా॑ణా పుత్రం న॒రా వ॑ధ్రిమత్యా అదత్తమ్ ।	
త్రి॒ధా హా శ్యా॑వమశ్వి॒నా విక॑న్త-ము॒జ్జీవ॑స ఐరయతం సుదానూ ॥	24
ఏ॒తాని॑ వామశ్వి॒నా వీ॒ర్యా॑ణి ప్ర పూ॒ర్వాణ్యాయ॑వో ॒వోచన్ ॥	
బ్ర॒హ్మ కృ॑ణ్వన్తో వృష॒ణా యు॑వభ్యాం సువీ॒రాసో॑ విదధ॒మా వదే॑మ ॥	25 [17]

(118)

ఆ వాం రథ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్విసౌ త్రిష్టుప్ ।

ఆ వాం రథో॑ అ॒శ్వి॒నా శ్యే॑నపత్వా సుమృ॒శీకః॑ స్వ॒వా యా॑త్వర్వాజ్ ।	
యో మ॒ర్త్యస్య॑ మన॒సో జవీ॑యాన్ త్రి॒వన్తు॑రో వృష॒ణా వాత॑రంహః ॥	1
త్రి॒వన్తు॑రేణ త్రి॒వృతా॑ రథే॒న త్రి॒చక్రే॑ణ సు॒వృతా॑ యాతమర్వాక్ ।	
పి॒న్వతం॑ గా జి॒న్వత॑మర్వతో నో వ్ర॒ర్థయ॑తమశ్వి॒నా వీ॒రమ॑స్మే ॥	2
ప్ర॒వద్యా॑మనా సు॒వృతా॑ రథే॒న ద॒స్రావి॑మం శృణు॒తం శ్లో॑కమద్రేః ।	
కి॒మ౞జ్ వాం ప్ర॑త్యవర్తిం గమి॒ష్టా-హు॑ర్విప్రాసో అ॒శ్వి॒నా పు॒రాజాః ॥	3
ఆ వాం శ్యే॑నాసో అ॒శ్వి॒నా వహ॑న్తు రథే॒ యు॒క్తాస॑ ఆ॒శవః॑ పత॒జ్ఞాః ।	
యే అ॒ప్తు॑రో ది॒వ్యాసో॑ న గృ॒ధ్రా అభి॑ ప్రయో నాసత్యా వహ॑న్తి ॥	4
ఆ వాం రథం॑ యు॒వతి॑స్తిష్ఠదత్ర జు॒ష్టివీ॑నరా దు॒హితా॑ సూ॒ర్యస్య॑ ।	
పరి॑ వామశ్వా వపుషః పత॒జ్ఞా వయో॑ వహ॒న్వరు॑షా అభీ॑కే ॥	5[18]

ఉద్వస్త్వనమైరతం దంసనాభి-రుద్రేభం దస్రా వృషణా శచీభిః	
నిష్టైగ్ర్యం పారయథః సముద్రా-త్పునశ్శ్చవాసం చక్రథుర్యవాసమ్	6
యువమత్రయే ౭వనీతాయ తప్త-మూర్ణమోమాసమశ్వినావధత్తమ్	
యువం కణ్వాయాపిరిప్తాయ చక్షుః ప్రత్యధత్తం సుష్టుతిం జుజుషాణా	7
యువం ధేనుం శయవే నాధితాయా-పిన్వతమశ్వినా పూర్వాయ	
అముఞ్చతం వర్తికామంహసో నిః ప్రతి జఙ్ఘం విశ్వలాయా అధత్తమ్	8
యువం శ్వేతం పేదవ ఇన్ద్రజాత-మహిహసమశ్వినాదత్తమశ్శమ్	
జోహూత్రమర్యో అభిభూతిముగ్రం సహస్రసాం వృషణం వీడ్వఙ్గమ్	9
తా వాం నరా స్వవసే సుజాతా హవామహే అశ్వినా నాధమానాః	
ఆ న ఉప్త వసుమతా రథేన గిరో జుషాణా సువితాయ యాతమ్	10
ఆ శ్వేనస్య జవసా నూతనేనా-స్మే యాతం నాసత్యా సజోషాః	
హవే హి వామశ్వినా రాతహవ్యః శశ్శత్తమాయా ఉషసో వ్యష్టా	11[19]

(119)

ఆవారథమితి దశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘ్యతమసః కక్షీవానశ్వినో జగతీ |

ఆ వాం రథం పురుమూయం మనోజువం జీరాశ్వం యుజ్జీయం జీవసే హువే	
సహస్రకేతుం వనిసం శతద్వసుం శ్రుష్టివాసం వరివోధామభి ప్రయః	1
ఊర్ధ్వా ధీతిః ప్రత్యస్య ప్రయామ-స్యధాయై శస్త్రస్సమయన్త ఆ దిశః	
స్వదామి ఘర్మం ప్రతి యన్త్యాతయ ఆ వామూర్జానీ రథమశ్వినారుహత్	2
సం యన్మిథః పస్పృధానాసో అగృత శుభే మఖా అమితా జాయవో రణే	
యువోరహ ప్రవణే చేకితే రథో యదశ్వినా వహథః సూరిమా వరమ్	3

- యువం భుజ్యం భురమాణం విభిర్ణతం స్వయుక్తిభిర్నివహంతా పితృభ్య ఆ ।
 యాసిష్టం వర్తిర్ఘృషణా విజేన్యం దివోదాసాయ మహి చేతి వామవః ॥ 4
- యువోరశ్వినా వపుషే యువాయుజం రథం వాణీ యేమతురస్య శర్థమ్ ।
 ఆ వాం పతిత్వం సఖ్యాయ జగ్ముషీ యోషావృణీత జేన్యా యువాం పతీ ॥ 5 [20]
- యువం రేభం పరిషూతేరురుప్యథో హిమేన ఘుర్మం పరితప్తమత్రయే ।
 యువం శయోరవసం పిష్యథుర్గవి ప్ర దీర్ఘేణ వస్థనస్తార్యాయుషా ॥ 6
- యువం వస్థనం నిర్మతం జరణ్యయా రథం న దస్రా కరణా సమిన్యథః ।
 క్షేత్రాదా విప్రం జనథో విప్రన్యయా ప్ర వామత్ర విధతే ద్దంసనా భువత్ ॥ 7
- అగచ్ఛతం కృపమాణం పరావతి పితుః స్వస్య త్యజస్మా నిబాధితమ్ ।
 స్వర్వతీరిత క్షాతీర్మ్యవోరహ చిత్రా అభీకే అభవన్మభిష్టయః ॥ 8
- క్షత స్యా వాం మధుమన్మక్షికారప-న్మదే సోమస్యాశిజో హువన్యతి ।
 యువం దధీచో మన ఆ వివాసథో క్రథా శిరః ప్రతి వామశ్వ్యం వదత్ ॥ 9
- యువం పేదవే పురువారమశ్వినా స్పృధాం శ్వేతం తరుతారం దువన్యథః ।
 శర్త్యైరభిద్యుం పుతనాసు దుష్టరం చర్మత్యమిన్ద్రమివ చర్షణీసహమ్ ॥ 10 [21]

(120)

కారాధదితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యదైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ ఆద్యా గాయత్రీ ద్వితీయా కకుమ్
 తృతీయాకావిరాట్ చతుర్థీనష్టరూపీ పంచమీ తనుశిరా షష్ఠ్యష్టిక్ సప్తమీవిష్టారబృహత్యష్టమీ
 కృతిర్నవమీ విరాట్ అంత్యాస్త్రో గాయత్ర్యః । (అంత్యా దుస్సుప్న నాశినీ) ।

- కా రాధద్ధోత్రాశ్వినా వాం కోవాం జోష ఉభయోః । క్రథా విధాత్యప్రచేతాః ॥ 1
- విద్వాంసా విద్దురః పృచ్ఛే-దవిద్వాన్విత్థాపరో అచేతాః । నూ చిన్ను మర్తే అక్రో ॥ 2

తా వి॒ద్వాం॑సా॒ హ॒వామ॑హే॒ వాం తా॑ నో॒ వి॒ద్వాం॑సా॒ మన్మ॑ వోచేతమద్య । ప్రా॒ర్చ॒ద్దయ॑మా॒నో యు॑వాకుః ॥	3
వి పృ॑చ్ఛామి ప్రా॒క్యా॒న దే॒వా-స్వ॑ష్కృతస్యాద్భుతస్య దస్రా । ప్రాతం చ స॑హ్యసో యువం చ రభ్యసో నః ॥	4
ప్ర యా ఘో॑షే భృగ॑వాణే న శోభే॒ యయా॑ వాచా యజ॑తి పజ్జి॒యో వామ్ । ప్రై॒ష్యయు॑ర్న వి॒ద్వాన్ ॥	5 [22]
శ్రు॒తం గా॒యత్రం త॑క॒వాన॒స్యా-హం చి॒ద్ధి రి॒రేభా॑శ్వి॒నా వామ్ । ఆక్షీ॑ శుభస్పతీదన్ ॥6 యు॒వం హ్యోస్తం మ॒హో ర-స్య॑వం వా యన్ని॒రత॑తంసతమ్ । తా నో॒ వసూ॑ సుగ్రో॒పాస్యా॑తం ప్రాతం నో వృ॒కాద॑ఘూ॒యోః ॥	7
మా క॒స్మై ధా॑తమభ్యమి॒త్రిణే॑ నో మాకు॒త్రా నో గృ॑హేభ్యో ధే॒నవో॑ గుః । స్త॒నాభు॑జో అశి॒శ్వీః ॥	8
దు॒హీయన్మి॒త్రధ॑తయే యు॒వాకు॑ రా॒యే చ నో మి॑మీ॒తం వాజ॑వత్త్యే । క్ష॒షే చ నో మి॑మీ॒తం ధే॑స్తుమత్త్యే ॥	9
అ॒శ్వినో॑రస॒నం రథ॑-మ॒నశ్వం॑ వాజినీ॒వతోః॑ । తే॒నాహం భూ॑రి చాక॒న ॥	10
అ॒యం స॑మహ మా త॒నూ-హ్యతే॑ జ॒నా అను॑ । సోమ॑పే॒యం సు॒ఖో రథః॑ ॥	11
అధ॑ స్వ॒ప్నస్య॑ ని॒ర్విదే॑ ॒భుజ్జా॑తశ్చ రే॒వతః॑ । ఉ॒భా తా బస్రి॑ నశ్యతః ॥	12[23]

[అష్టాదశో ౭నువాకః ॥ సూ. 121-126]

(121)

కదిత్యేతి పంచదశర్చస్య సూక్తస్యదైర్ఘ్యతమసః కక్షీవానిస్త్రస్త్రిష్టమ్ (విశ్వేదేవావా) ।

- కది॒త్థా న్మాః॑ పా॒త్రం దే॒వయ॑తాం శ్రవ॒ద్గిరో॑ అ॒గ్నిర॑సాం తు॒రణ్యన్॑ ।
 ప్ర యదా॒న॒స్విశ॑ ఆ హ॒ర్యస్తో॑రు క్రం॒సతే॑ అ॒ధ్వరే॑ యజ॒త్రః ॥ 1
- స్త॒ష్ఠీర్ధ॒ద్యాం స ధ॒రుణం॑ ప్రుషా॒య-ధృ॑భు॒ర్వాజాయ॑ ద్రవి॒ణం నరో॑ గోః ।
 అను॑ స్వ॒జాం మ॒హిష॑శ్చక్ష॒త వ్రాం మే॒నామ॑శ్వ॒స్య పరి॑ మాత॒రం గోః ॥ 2
- నక్ష॑ద్ధవ॒మరు॑ణీః పూ॒ర్వం రాట్ తురో॑ వి॒శామ॑గ్నిర॒సామను॑ ద్యూన్ ।
 తక్ష॑ద్వజ్రం ని॒యుతం॑ త॒స్త్వద్ధ్వాం చతు॑ష్పదే॒ నర్యాయ॑ ద్విపాదే॑ ॥ 3
- అ॒స్య మదే॑ స్వ॒ర్యం దా ఋ॒తాయా-పీ॑వృత॒ముసి॒యాణా॑మనీ॒కమ్ ।
 యద్ధ॑ ప్ర॒సర్గే॑ త్రి॒కకు॑మ్నివ॒ర్త-దప॑ ద్రు॒హో మాను॑ష॒స్య దురో॑ వః ॥ 4
- తుభ్యం॑ ప॒యో య॑త్ప్రి॒తరా॑వనీ॒తాం రాధః॑ సు॒రేత॑స్తు॒రణే॑ భు॒రణ్యా ।
 శుచి॑ య॒త్తే రే॒క్ష ఆ॒యజ॑న్త స॒బర్హు॑ఘా॒యాః పయ॑ ఉ॒సియా॑యాః ॥ 5[24]
- అధ॑ ప్ర జ॒జ్ఞే త్ర॑రణీ॒ర్మమ॑త్తు ప్ర రో॒చ్యస్యా॑ ఉ॒షసో॑ న సూ॒రః ।
 ఇ॒న్దుర్యే॑భి॒రాష్ట్ర స్వేదు॑హ॒వ్యైః స్రు॒వేణ॑ సి॒ఞ్చాఞ్చ॑ర॒ణాభి॑ ధా॒మ ॥ 6
- స్వి॒ధ్మా య॒ద్వన॑ధి॒తిర॑ప్రస్యా-త్సా॒రో అ॒ధ్వరే॑ ప॒రి రో॑ధ॒నా గోః ।
 యద్ధ॑ ప్ర॒భాసి॑ కృ॒త్వామ్ అను॑ ద్యూ-నన॒ర్విశే॑ ప్ర॒శ్విషే॑ తు॒రాయ ॥ 7
- అ॒ష్టా మ॒హో ది॒వ ఆదో॑ హ॒రీ ఇ॒హ ద్యు॑మ్నాసా॒హమ॑భి యో॒ధాన॑ ఉ॒త్సమ్ ।
 హ॒రిం య॒త్తే ము॑న్ది॒నం దు॑క్ష॒స్త్వధే॑ గో॒రభ॑స॒మద్రి॑భి॒ర్వాతా॑ప్యమ్ ॥ 8
- త్వమా॒యసం॑ ప్ర॒తి వ॑ర్తయో గో-ర్ది॒వో అ॒శ్మాన॑ముపనీ॒తమృ॑భ్యా ।
 కు॒త్సాయ॑ య॒త్ర పు॑రుహూత॒వస్వ-ఇ॒చ్ఛమ॑న॒నైః ప॒రియా॑సి వ॒ధైః ॥ 9
- పు॒రా య॑త్సూ॒రస్త॑మ॒సో అపీ॑తే-స్త॒మద్రి॑వః ఫ॒లిగం॑ హే॒తిమ॑స్య ।
 శు॒ష్ఠస్య॑ చి॒త్ప॒రిహి॑తం యదో॒జో ది॒వస్ప॒రి సు॑గ్ర॒థితం॑ తదాదః ॥ 10[25]

అను త్వా మహీ పాజసీ అచక్రే ద్యావైక్షామా మదతామిన్ద్ర కర్మన్ ।	
త్వం వృత్రమాశయానం సిరాసు మహో వజ్రేణ సిష్వపో వరాహుమ్ ॥	11
త్వమిన్ద్ర నర్వో యా అవో నృ-నిష్టా వాతస్య సుయుజో వహిష్మాన్ ।	
యం తే క్రావ్య ఉశనా మన్దినం దా-ద్వృత్రహణం పార్శ్యం తతక్ష వజ్రమ్ ॥	12
త్వం సూరో హరితో రామయో నృ-స్ఫరచ్చక్రమేతశో నాయమిన్ద్ర ।	
ప్రాస్య ప్రారం నవతిం నావ్యానా-మపి కర్తమవర్తయో యజ్ఞాన్ ॥	13
త్వం నో అస్యా ఇన్ద్ర దుర్హణాయాః ప్రాహి వజ్రివో దురితాదభీకే ।	
ప్ర నో వాజాన్ద్రథ్యోఽతి అశ్వబుధ్యా-నిషే యన్తి శ్రవసే సూన్యతాయై ॥	14
మా సా తే అస్మత్సుమతిర్వి దస్త-ద్వాజప్రమహాః సమిషో వరస్త ।	
ఆ నో భజ మఘవన్గోష్వర్యో మంహిష్మాస్తే సద్ధమాదః స్యామ ॥	15[26]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకేఽష్టమోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ అష్టమాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 9 ఋచః 135 ॥

॥ ఇతి ప్రథమాష్టకః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

అథ ద్వితీయాష్టకే

[ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ వర్గాః 1-26]

(122)

ప్ర వః పాన్తమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవాన్విశ్వేదేవా స్త్రిష్టుప్ పఞ్చమీ షణ్ణ్యై
 విరాద్రూపే । (భేదప్రయోగపక్షేతు ఆద్యానాంషణ్ణాం క్రమేణ రుద్ర మరుత ఉషాసానక్తా విశ్వేదేవా
 అశ్వినౌ విశ్వేదేవా మిత్రావరుణసిన్ధవో దేవతాః తతోద్వయోర్విశ్వేదేవాః తతోద్వయోర్మిత్రావరుణా
 అన్త్యపఞ్చానాం విశ్వేదేవాః ఏవం పఞ్చదశ)

- ప్ర వః పాన్తం రఘుమన్త్యవోఽన్ధో యజ్ఞం రుద్రాయ మీహ్యుషే భరధ్వమ్ ।
 దివో అస్తోష్యసురస్య వీరై-రిఘుధ్యేవ మరుతో రోదస్యోః ॥ 1
- పత్నీవ పూర్వహూతిం వావృధధ్యా ఉషాసానక్తా పురుధా విదానే ।
 స్తరీర్నాత్కం వ్యుతం వసానా సూర్యస్య శ్రీయా సుదృశీ హిరణ్యైః ॥ 2
- మమత్తు నః పరిజ్ఞా వస్తర్వా మమత్తు వాతో అపాం వృషణ్వాన్ ।
 శిశీతమిన్ద్రాపర్వతా యువం న-స్తన్నో విశ్వే వరివస్యస్తు దేవాః ॥ 3
- ఉత త్యా మే యశసా శ్వేతనాయై వ్యన్తా పాన్తాశిజో హువధ్యై ।
 ప్ర వో నపాతమపాం కృణుధ్వం ప్ర మాతరా రాస్మినస్యాయోః ॥ 4
- ఆ వో రువఙ్మృమౌశిజో హువధ్యై ఘోషేవ శంసమర్జునస్య నంశే ।
 ప్ర వః పూష్టే ద్రావన ఆ అచ్చా వోచేయ వసుతాతిమగ్నేః ॥ 5 [1]
- శ్రుతం మే మిత్రావరుణా హవేమో-త శ్రుతం సదనే విశ్వతః సీమ్ ।
 శ్రోతుః నః శ్రోతురాతిః సుశ్రోతుః సుక్షేత్రా సిన్ధురద్భిః ॥ 6
- స్తుషే సా వాం వరుణ మిత్ర రాతి-ర్గవాం శతా పృక్షయామేషు ప్రజ్ఞే ।
 శ్రుతరథే ప్రియరథే దధానాః సద్యః పుష్టిం నిరున్ధానాసో అగ్మన్ ॥ 7

- అ॒స్య॑ స్తు॒షే॑ మ॒హి॑మ॒భు॒స్య॒ రా॒ధః॑ స॒చా॑ స॒నే॒మ॒ న॒హు॑షః॒ సు॒వీ॑రాః ।
 జ॒నో॑ యః ప్ర॒జే॒భ్యో॑ వా॒జినీ॑వా-న॒శ్వో॑వతో ర॒థినో॑ మ॒హ్యం॑ సూ॒రిః ॥ 8
- జ॒నో॑ యో మి॒త్రా॒వరు॑ణావ॒భి॒ధ్రు-గ॒పో॑ న వాం సు॒నో॑త్య॒క్షయా॑ధ్రుక్ ।
 స్వ॒యం॑ స య॒క్ష్మం॑ హృ॒దయే॑ ని ధ॒త్త॑ ఆప॒ యదీం॑ హో॒త్రా॒భి॒ర్తా॒వా ॥ 9
- స వ్రా॒ధతో॑ న॒హు॒షో దం॑సు॒జూ॒తః శ॒ర్ధస్త॑రో న॒రాం గూ॒ర్తశ్ర॑వాః ।
 వి॒సృ॑ష్టరాతి॒ర్యాతి॑ బా॒హ్వా॒స్సృ॒త్వా వి॒శ్వాసు॑ పృ॒తు స॒దమి॑చ్ఛారః ॥ 10 [2]
- అ॒ధ గ్మ॒న్తా న॒హు॒షో హ॒వం సూ॑రేః శ్రో॒తా రా॒జానో॑ అ॒మృత॑స్య మ॒న్ద్రాః ।
 న॒భోజు॑వో య॒న్నిర॑వస్య రా॒ధః ప్ర॒శస్త॑యే మ॒హినా॑ ర॒థవ॑తే ॥ 11
- ఏ॒తం శ॒ర్ధం॑ ధా॒మ య॑స్య సూ॒రే-రి॒త్యవో॑ చ॒న్దశ॑తయస్య నంశే ।
 ద్యు॒మా॒ని యే॒షు ప్ర॑సు॒తాతీ॑ రా॒ర-న్వి॒శ్వే స॒న్వస్తు॑ ప్ర॒భృథే॑షు వా॒జమ్ ॥ 12
- మ॒న్దామ॑హే దశ॒తయ॑స్య ధా॒సే-ద్వి॒ర్యత్ప॑క్షు బి॒భ్రతో॑ య॒న్త్యన్తా॑ ।
 కి॒మి॒ష్టాశ్వ॑ ఇ॒ష్టర॑శ్శి॒రేత॑ ఈ॒శానా॑స్స॒స్తరు॑ష ఋ॒ణ్ణతే॑ నృ॒న్ ॥ 13
- హి॒రణ్య॑కర్ణం మ॒ణిగ్రీ॑వమ॒ర్ణ-స్త॑న్నో వి॒శ్వే॑ వరివస్యస్తు దే॒వాః ।
 అ॒ర్యో గి॑రః స॒ద్య ఆ జ॒గ్ము॑షీరో-స్రా॒శ్చాక॑న్తూభ॒యేష్వ॑స్మే ॥ 14
- చ॒త్వారో॑ మా మ॒శ్రౌరస్య॑ శి॒శ్వ-స్త్ర॑యో రా॒జ్ఞ ఆయ॑వసస్య జి॒ష్ణోః ।
 ర॒థో వాం మి॒త్రా॒వరు॑ణా దీ॒ర్ఘా॒స్యాః సూ॒మగ॑భస్తిః సూ॒రో నా॒ద్యోత్ ॥ 15 [3]

(123)

పు॒థూర॑థ ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానుషా స్త్రిష్ఠమ్ ।

- పు॒థూ ర॒థో దక్షి॑ణాయా అ॒యోజ్యే-నం॑ దే॒వాసో॑ అ॒మృతా॑సో అ॒స్థుః ।
 కృ॒ష్ణాదు॑ద॒స్థాద్రా॒యై వి॒హాయా-శ్చి॑కి॒త్సన్తీ॑ మా॒నుషాయ॑ క్షయాయ ॥ 1

పూర్వా విశ్వస్మాద్భువనాదబోధి జయన్తి వాజం బృహతీ సనుత్రీ ।	
ఉచ్చా వ్యఖ్యద్భువతిః పునర్రూఘ-రోషా అగన్రుథమా పూర్వహాతౌ ॥	2
యదద్య భాగం విభజాసి నృభ్య ఉషో దేవి మర్త్యత్రా సుజాతే ।	
దేవో నో అత్ర సవితా దమూనా అనాగసో వోచతి సూర్యాయ ॥	3
గృహంగృహమహనా యాత్యచ్ఛ దివేదివే అధి నామా దధానా ।	
సిషాసన్తి ద్యోతనా శశ్వదాగ్రా-దగ్రమగ్రమి ధృజతే వసూనామ్ ॥	4
భగస్య స్వసా వరుణస్య జామి-రుషః సూనృతే ప్రథమా జరస్వ ।	
ప్రశ్నా స దఘ్నా యో అఘస్య ధాతా జయేమ తం దక్షిణయా రథేన ॥	5 [4]
ఉదీరతాం సూనృతా ఉత్పరన్తి-రుదగ్గయః శుశుచానాసో అస్థుః ।	
స్పార్షా వసూని తమసాచగూప్తీ-విష్కృణ్వన్త్యషసో విభాతీః ॥	6
అప్రాన్యదేత్యభ్యన్యదేతి విషురూపే అహనీ సం చరేతే ।	
ప్రరిక్షితోస్తమా అన్యా గుహోక-రద్యౌదుషాః శోశుచతా రథేన ॥	7
సదృశీరద్య సదృశీరిదు శ్వో దీర్ఘం సచన్తే వరుణస్య ధామ ।	
అనవద్యాన్తింశతం యోజనా-న్యేకైకా క్రతుం పరి యన్తి సద్యః ॥	8
జానత్యహ్నః ప్రథమస్య నామ శుక్రా కృష్ణాదజనిష్ట శ్వితీచీ ।	
ఋతస్య యోషా స మినాతి ధామా-హరహర్నిష్కృతమాచరన్తి ॥	9
కన్యేవ తన్వా ౩ శాశదానాః ఏషి దేవి దేవమియక్షమాణమ్ ।	
సంస్మయమానా యువతిః పురస్తా-దావిర్వక్షాంసి కృణుషే విభాతీ ॥	10 [5]
సుసంకాశా మాతృమృష్టేవ యోషా-విస్తన్యం కృణుషే దృశే కమ్ ।	
భద్రా త్వముషో వితరం వ్యచ్ఛ న తతే అన్యా ఉషసో నశన్త ॥	11

అ॒శ్వా॒వ॒త్తీ॒ర్గో॒మ॒తీ॒ర్వి॒శ్వ॒వారా॑ య॒త॒మా॒నా ర॒శ్మి॒భిః సూ॒ర్య॒స్య ।
 ప॒రా చ॑ య॒న్తి పు॒నరా॑ చ॒ య॒న్తి భ॒ద్రా నా॒మ వ॒హమా॑నా ఉ॒షా॒సః ॥ 12
 ఋ॒తస్య॑ ర॒శ్మిమ॑ను॒యచ్ఛ॑మానా భ॒ద్రంభ॑ద్రం క్ర॒తుమ॑స్మా॒సు ధే॒హి ।
 ఉ॒షో నో॑ అ॒ద్య సు॒హవా॑ వ్య॒చ్ఛా-స్మా॒సు రా॒యో ము॒ఘవ॑త్సు చ॒ స్యుః ॥ 13 [6]

(124)

ఉషా ఉచ్చస్తీతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానుషా స్త్రిష్టమ్ ।

ఉ॒షా ఉ॒చ్చస్తీ॑ స॒మిధా॑నే అ॒గ్నా ఉ॒ద్యన్తూ॑ర్చ్య ఉ॒ర్వియా జ్యోతి॑రశ్రేత్ ।
 దే॒వో నో॑ అ॒త్ర స॒వితా॑ న్యర్థం ప్రా॒సావీ॑ ద్విప॒త్ర చ॑తు॒ష్పది॒త్యై ॥ 1
 అ॒మిన॑తీ దై॒వ్యాని వ్ర॒తాని॑ ప్ర॒మిన॑తీ మ॒నుష్యా॑ యుగాని ।
 ఈ॒యుషీ॑ణాము॒ప్తమా శ॑శ్వతీ॒నా-మా॒యతీ॑నాం ప్ర॒థమో॑షా వ్య॒ద్యౌత్ ॥ 2
 ఏ॒షా ది॒వో దు॒హితా॑ ప్ర॒త్యద॒ర్శి జ్యోతి॑ర్వసానా స॒మనా॑ పు॒రస్తాత్ ।
 ఋ॒తస్య॑ ప॒న్థామ॑న్వేతి సాధు ప్ర॒జాన॑తీవ స ది॒కో మి॑నాతి ॥ 3
 ఉ॒షో అ॒దర్శి॑ శు॒స్టువో॑ న వక్షో॒ నోధా॑ ఇ॒వావి॑రకృత ప్రియాణి ।
 అ॒ద్యస॑న్సు స॒సతో॑ బోధ॒యన్తీ శ॑శ్వ॒త్తమా॑ గ్రా త్పు॒నరే॑యుషీణామ్ ॥ 4
 పూ॒ర్వే అ॒ర్థే ర॒జసో॑ అప్యస్య గ॒వాం జ॒నిత్ర్య॑కృత ప్ర కే॒తుమ్ ।
 వ్య॒ ప్రథ॑తే వి॒తరం॑ వరీ॒య ఓ-భా॑ పృణస్తీ పిత్రో॒రుప॑స్థా ॥ 5 [7]
 ఏ॒వేదే॑షా పు॒రుత॑మా దృ॒శే కం నా॒జామి॑ం న పరి వృణక్తి జామిమ్ ।
 అ॒రేప॑సా త॒న్వా3 శా॑శదానా నా॒ర్భాదీ॑పతే న మ॒హో వి॑భ్రాతీ ॥ 6
 అ॒భ్రాతే॑వ పు॒ంస ఏ॒తి ప్ర॑తీచీ గ॒ర్తారు॑గివ స॒సయే॑ ధ॒నానా॑మ్ ।
 జా॒యేవ॑ పత్య ఉ॒శతీ॑ సు॒వాసా॑ ఉ॒షా హా॑సేవ ని రిణీతే అ॒ప్యః ॥ 7

- స్వసా స్వసే జ్యాయస్వై యోనిమారై-గపైత్యస్యాః ప్రతిచక్షేవ ।
 వ్యుచ్ఛన్నీ రశ్మిభిః సూర్యస్యా-జ్యజ్ఞే సమనగా ఇవ వ్రాః ॥ 8
- ఆసాం పూర్వాసామహస్సు స్వసూణా-మపరా పూర్వామభ్యేతి ప్రశ్చాత్ ।
 తాః ప్రత్నవన్నవ్యసీర్నానమస్మే రేవదుచ్ఛన్ను సుదినా ఉషాసః ॥ 9
- ప్ర బోధయోషః పృణతో మఘో-న్యబుధ్యమానాః ప్రణయః ససన్ను ।
 రేవదుచ్ఛ మఘవద్భ్యో మఘోని రేవత్ స్తోత్రే సూసృతే జారయన్తి ॥ 10 [8]
- అవేయమశ్వద్వ్యవతిః పురస్తా-ద్యుజ్ఞే గవామరుణానామనీకమ్ ।
 వి నూనముచ్ఛాదసతి ప్ర కేతు-ర్లహంగృహముప తిష్ఠాతే అగ్నిః ॥ 11
- ఉత్తే వయశ్చిద్వస్తతేరపప్త-న్నరశ్చ యే పితుభాజో వ్యుష్టౌ ।
 అమా సతే వహసి భూరి వామ-ముషో దేవి ద్రాశుషే మర్త్యాయ ॥ 12
- అస్తోధ్యం స్తోమ్యా బ్రహ్మణా మే ౭వీవృధధ్యముశతీరుషాసః ।
 యుష్మాకం దేవీరవసా సనేమ సహస్రిణం చ శతినం చ వాజమ్ ॥ 13 [9]

(125)

ప్రాతా రత్నమితి సప్తర్షస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవాన్స్వనయస్యదానస్తుతి స్త్రిష్టుప్ చతుర్థిపఞ్చమ్యో
 జగత్యా । (స్వనయనామ్నో రాజ్ఞో దానస్తుతిరతః స్వనయో దేవతా) ।

- ప్రాతా రత్నం ప్రాతరిత్వా దధాతి తం చిక్తిత్వాన్ప్రతిగృహ్యో ని ధత్తే ।
 తేన ప్రజాం వర్ధయమాన ఆయా రాయస్పోషేణ సచతే సువీరః ॥ 1
- సుగురసత్పుహిరణ్యః స్వశోష్ బృహదస్మై వయ ఇన్ద్రో దధాతి ।
 యస్తావ్యయన్తం వసునా ప్రాతరిత్వో ముక్షీజయేవ పదిముత్సినాతి ॥ 2
- ఆయమద్య సుకృతం ప్రాతరిచ్ఛ-న్నిష్టేః పుత్రం వసుమతా రథేన ।
 అంశోః సుతం పాయయ మత్సరస్య క్షయద్వీరం వర్ధయ సూసృతాభిః ॥ 3

ఉప క్షరన్తి సిన్ధవో మయోభువ ఈజానం చ యక్ష్యమాణం చ ధేనవః |
 పృణన్తం చ పపురిం చ శ్రవస్యవో ఘృతస్య ధారా ఉప యన్తి విశ్వతః || 4
 నాకస్య పృష్ఠే అధి తిష్ఠతి శ్రితో యః పృణాతి స హ దేవేషు గచ్ఛతి |
 తస్మా ఆపో ఘృతమర్షన్తి సిన్ధవ-స్తస్మా ఇయం దక్షిణా పిన్వతే సదా || 5
 దక్షిణావతామిదిమాని చిత్రా దక్షిణావతాం దివి సూర్యాసః |
 దక్షిణావన్తో అమృతం భజన్తే దక్షిణావన్తః ప్ర తిరన్త ఆయుః || 6
 మా పృణన్తో దురితమేన ఆర-న్మా జారిషుః సూరయః సువ్రతాసః |
 అన్యస్తేషాం పరిధిరస్తు కశ్చి-దపృణన్తమభి సం యన్తు శోకాః || 7 [10]

(126)

అమన్దానితి సప్తర్షస్య సూక్తస్య దైర్ఘ్యతమసః కక్షీవాన్మపిః ఆగధితేత్యస్య భావయవ్య ఋషిః రోమశాదేవతా
 ఉపోపమ ఇత్యస్య రోమశాఋషికా స్వనయోదేవతా త్రిష్టుప్ అంత్యేద్వే అనుష్టుభౌ | (స్వనయ ఏవ
 భావయవ్య శబ్దేనోచ్యతే రోమశా స్వనయ భార్యా అంత్యేద్వేఋచౌ తయోః పరస్పరం సంవాదః
 ఆద్యాభిః పఞ్చభిర్దానతుష్ఠః కక్షీవాన్ భావయవ్యమస్తాత్ తతశ్చ స ఏవ దేవతా) |

అమన్దాన్ త్సోమాన్ప్ర భరే మనీషా సిన్ధావధి క్షియతో భావ్యస్య |
 యో మే సహస్రమమిమీత సవా-నతూర్తో రాజా శ్రవ ఇచ్ఛమానః || 1
 శతం రాజ్ఞో నాభమానస్య నిష్కా-ఇచ్ఛతమశ్వాన్ప్రయతాన్ తృద్య ఆదమ్ |
 శతం కక్షీవా అసురస్య గోనాం దివి శ్రవో జరమా తతాన || 2
 ఉప మా శ్యావాః స్వనయేన దత్తా వధూమన్తో దశ రథాసో అస్థుః |
 ప్రష్ఠిః సహస్రమను గవ్యమాగా-త్సన త్కక్షీవా అభిపిత్యే అహోమ్ || 3
 చత్వారింశద్దశరథస్య శోణాః సహస్రస్యాగ్రే శ్రేణిం నయన్తి |
 మదచ్యుతః కృశనావతో అత్యా-న్మక్షీవన్త ఉదమృక్షన్త ప్రజ్రాః || 4

పూర్వామను ప్రయతిమా దదే వ-స్త్రీన్యక్తా అష్టావరిధాయసో గాః ।
 సుబన్ధవో యే విశ్యా ఇవ వ్రా అనస్వంతః శ్రవ ఐషన్త ప్రజ్రాః ॥ 5
 ఆగధితా పరిగధితా యా కశీకేవ జఙ్గహే ।
 దదాతి మహ్యం యాదురీ యాశూనాం భోజ్య శతా ॥ 6
 ఉపోప మే పరా మృత మా మే ద్రభ్రాణి మన్యథాః ।
 సర్వాహమస్మి రోమశా గ్నాదీణామివావికా ॥ 7 [11]

(127)

అగ్నింహోతారమిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్చేపోగ్నిరత్యష్టిః షష్ట్యతిధృతిః ।

అగ్నిం హోతారం మన్యే దాస్వంతం వసుం సూనుం సహసో జాతవేదసం
 విప్రం న జాతవేదసమ్ । య ఊర్షయా స్వధ్వరో దేవో దేవాచ్య కృపా ।
 ఘృతస్య విభ్రాష్టిమను వష్టి శోచిషా ౭౭ జుహ్వోనస్య సర్విషః ॥ 1
 యజిష్ఠం త్వా యజమానా హువేమ జ్యేష్ఠమగ్నిరసాం విప్ర మన్మభి-
 ర్విప్రేభిః శుక్ర మన్మభిః । పరిజ్మానమివ ద్యాం హోతారం చర్షణీనామ్ ।
 శోచిష్కేతం వృషణం యమిమా విశః ప్రావన్తు జాతయే విశః ॥ 2
 స హి పురూ చిదోజసా విరుక్మతా దీద్యావో భవతి ద్రుహంతరః
 పరశుర్న ద్రుహంతరః । వీళు చిద్యస్య సమృతౌ శ్రువద్వనేవ
 యత్ స్థిరమ్ । నిష్కహమాణో యమతే నాయతే ధన్వాసహో నాయతే ॥ 3
 దృహ్యో చిదస్మా అను దుర్యథా విదే తేజిష్టాభిరరణిభిర్దాష్ట్యవసే
 ౭గ్నయే దాష్ట్యవసే । ప్ర యః పురూణి గాహతే తక్షద్వనేవ శోచిషా ।
 స్థిరా చిదన్నా ని రిణాత్యోజసా ని స్థిరాణి చిదోజసా ॥ 4

తమస్య పృక్షముపరాసు ధీమహి నక్తం యః సుదర్శతరో దివాతరా-
 దప్రాయుషే దివాతరాత్ | ఆదస్యాయుర్గభణవ-ద్వికు శర్మ న సూనవే |
 భక్తమభక్తమవో వ్యన్తో అజరా అగ్నయో వ్యన్తో అజరాః ||

5 [12]

స హి శర్దో న మారుతం తువిష్వణి - రషస్వతీషూర్వరాస్త్విష్టవిరార్తనాస్త్విష్టనిః |
 ఆదద్ధవ్యాన్యాదది-ర్వజ్జస్య కేతుర్వణా | అథ స్మాస్య హర్షతో హృషీవతో విశ్వే
 జుషన్త పన్తాం నరః శుభే న పన్థామ్ ||

6

ద్వితా యదీం కీస్తాసో అభిద్యవో నమస్యన్త ఉప్రవోచన్త భృగవో
 మథ్నన్తో ద్రాశా భృగవః | అగ్నిరీశే వసూనాం శుచిర్యో ధర్ణిరేషామ్ |

ప్రియా అప్రిధీర్వనిషీష్ట మేధిర ఆ వనిషీష్ట మేధిరః ||

7

విశ్వాసాం త్వా వ్రీశాం పతిం హవామహే సర్వాసాం సమానం దంపతిం భుజే
 సత్యగిర్వాహసం భుజే | అతిధిం మానుషాణాం పితుర్న యస్యాసయా |

అమీ చ విశ్వే అమృతాస ఆ వయో హవ్యా దేవేష్యా వయః ||

8

త్వమగ్నే సహస్రా సహస్రమః శుష్మిన్తమో జాయసే దేవతాతయే

రయిర్న దేవతాతయే | శుష్మిన్తమో హి తే మదో ద్యుమ్నిన్తమ ఉత క్రతుః |

అథ స్మా తే పరి చరన్త్యజర శ్రుష్టీవానో నాజర ||

9

ప్ర వో మహే సహస్రా సహస్వత ఉషర్భుధే పశుషే నాగ్నయే

స్తోమో బభూత్సగ్నయే | ప్రతి యదీం హవిష్మా-న్విశ్వాసు క్షాసు జోగువే |

అగ్రే రేభో న జరత ఋషూణాం జుర్ణిర్హోత ఋషూణామ్ ||

10

స నో నేదిష్టం దదృశాన ఆ భరా-గ్నే దేవేభిః సచనాః సుచేతునా

మహో రాయః సుచేతునా | మహి శవిష్ట నస్మృధి సంచక్షే భుజే అస్యై |

మహి స్తోతృభ్యో మఘవన్ త్సవీర్యం మధీర్నుగ్రో న శవసా ||

11[13]

(128)

అయంజాయతేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపోగ్నిరత్యష్టిః ।

- అయం జాయత మనుషో ధరీమణి హోతా యజిష్ఠ ఉశిజామను వ్రత-
 మగ్నిః స్వమను వ్రతమ్ । విశ్వశ్రుష్టిః సభీయతే రయిరివ శ్రవస్యతే ।
 అదభ్తో హోతా ని షదదిశస్పదే పరివీత ఇళస్పదే ॥ 1
- తం యజ్ఞసాధమపి వాతయామ-స్యృతస్య ప్రథా నమసా హవిష్మతా
 దేవతాతా హవిష్మతా । స న ఊర్ణాముపాభ్య-త్యయా కృపా న జూర్యతి ।
 యం మాతరిశ్వా మనవే పరావతో దేవం భాః పరావతః ॥ 2
- ఏవేన సద్యః పర్యేతి పార్థివం ముహూర్ణి రేతో వృషభః కనిక్రద-
 ద్ధద్రద్రేతః కనిక్రదత్ । శతం చక్షాణో అక్షభి-రేవో వనేషు తుర్వణిః ।
 సదో దధాన ఉపరేషు సాసు-ష్వగ్నిః పరేషు సాసుషు ॥ 3
- స సుక్రతుః పురోహితో దమేదమే ఽగ్నిర్యజ్ఞస్యాధ్వరస్య చేతతి
 క్రత్యా యజ్ఞస్య చేతతి । క్రత్యా వేధా ఇషూయతే విశ్వా జాతాని పస్పశే ।
 యతో ఘృతశ్రీరతిధిరజాయత వహ్నిర్యేధా అజాయత ॥ 4
- క్రత్యా యదస్య తవిషీషు పృచ్ఛతే ఽగ్నేరవేణ మరుతాం న భోజ్యే-
 షిరాయ న భోజ్యా । సహి ష్మా దానమిన్వతి వసూనాం చ మజ్జునా ।
 స నస్త్రాసతే దురితాదభిహ్రుతః శంసాదధూదభిహ్రుతః ॥ 5 [14]
- విశ్వో విహాయా అరతిర్వసుర్దధే హస్తే దక్షిణే తరణిర్న శిశ్రథ-
 ప్రవస్యయా న శిశ్రథత్ । విశ్వస్మా ఇదిషుధ్యతే దేవత్రా హవ్యమోహిషే ।
 విశ్వస్మా ఇత్సుకృతే వారమృణ్వ-త్యగ్నిర్వారా వ్యృణ్వతి ॥ 6

స మానుషే వృజనై శంతమోహితో ౩ ఽగ్నిర్వజ్జేషు జేన్యో న విశృతిః
 ప్రియో యజ్జేషు విశృతిః । స హ్రవ్యా మానుషాణా-మిళా కృతాని పత్యతే ।
 స నస్త్రాసతే వరుణస్య ధూర్తే-ర్మహో దేవస్య ధూర్తేః ।

7

అగ్నిం హోతారమీళతే వసుధితిం ప్రియం చేతిష్ఠమరతిం న్యేరిరే
 హవ్యవాహం న్యేరిరే । విశ్వాయుం విశ్వవేదసం హోతారం యజతం కవిమ్ ।
 దేవాసో రణ్యమవసే వసూయవో గీర్భీ రణ్యం వసూయవః ॥

8 [15]

(129)

యంత్యరథమిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్చేష ఇన్ద్రః షష్ట్యా ఇందురత్యష్టిః
 అష్టమీనవమ్యూవతిశక్యర్యావేకాదశ్యష్టిః ।

యం త్వం రథమిన్ద్ర మేధసాతయే ఽప్రాకా సన్తమిషిర ప్రణయసి
 ప్రాసవద్య నయసి । సద్యశ్చిత్తమభిష్టయే కరో వశశ్చ వాజినమ్ ।
 సాస్మాకమనవద్య తూతుజాన వేధసా-మిమాం వాచం న వేధసామ్ ॥

1

స శ్రుధి యః స్మా పృతనాస్తు కాసు చి-ద్దక్షాయ్య ఇన్ద్ర భరహూతయే సృభి-
 రసి ప్రతూర్తయే సృభిః । యః శూరైః స్వరైః సనితా యో విప్రైర్వాజం తరుతా ।
 తమీశానాస ఇరధన్త వాజినం పృక్షమత్యం న వాజినమ్ ॥

2

దస్మో హి ష్మా వృషణం పిన్వసి త్వచం కం చిద్యావీరరరుం శూర మర్త్యం
 పరివృణక్తి మర్త్యమ్ । ఇన్ద్రోత తుభ్యం తద్దేవే తద్రుద్రాయ స్వయశసే ।
 మిత్రాయ వోచం వరుణాయ సప్రథః సుమృశీకాయ సప్రథః ॥

3

అస్మాకం వ ఇన్ద్రముశ్రీష్టయే సఖాయం విశ్వాయుం ప్రాసహం యుజం
 వాజేషు ప్రాసహం యుజమ్ । అస్మాకం బ్రహ్మోతయే ఽవా పృత్సుషు కాసు చిత్ ।
 నహి త్వా శత్రుః స్తరతే స్తుణోషి యం విశ్వం శత్రుం స్తుణోషి యమ్ ॥

4

- ని షూ నమాతిమతిం కయస్య చి-త్రేజిష్వాభిరరణిభిర్నోతిభి-
 రుగ్రాభిరుగ్రోతిభిః । నేషి ణో యథా పురా-ఽనేనాః శూర మస్యసే ।
 విశ్వాని పూరోరప పర్షి వహ్ని-రాసా వహ్నిర్నో అచ్చ ॥ 5 [16]
- ప్ర తద్వోచేయం భవ్యాయేన్దవే హవ్యో న య ఇషవాన్మన్మ రేజతి
 రక్షోహ మన్మ రేజతి । స్వయం సో అస్మదా నిదో వదైరజేత దుర్మతిమ్ ।
 అవ స్రవేదఘశంసో ఽవతర-మవ క్షుద్రమివ స్రవేత్ ॥ 6
- వనేమ తద్ధోత్రయా చితన్త్యా వనేమ రయిం రయివః సువీర్యం
 రణ్యం సన్తం సువీర్యమ్ । దుర్మన్మానం సుమన్తుభి-రేమిషా పృచీమహి ।
 ఆ సత్యాభిరిన్ద్రం ద్యుమ్నహూతిభి-ర్యజత్రం ద్యుమ్నహూతిభిః ॥ 7
- ప్రప్రా వో అస్మే స్వయకోభిరూతీ పరివర్గ ఇన్దో దుర్మతీనాం
 దరీమన్దుర్మతీనామ్ । స్వయం సా రిషయధ్యై యా స ఉపేషే అత్రైః ।
 హతేమసన్న వక్షతి క్షిప్తా జూర్ధిర్న వక్షతి ॥ 8
- త్వం న ఇన్ద్ర రాయా పరీణసా యాహి ప్రథా అనేహసా
 పురో యాహ్యరక్షసా । సచస్వ నః పరాక ఆ సచస్వాస్తమీక ఆ ।
 ప్రాహి నో దూరాదారాదభిష్టిభిః సదా పాహ్యభిష్టిభిః ॥ 9
- త్వం న ఇన్ద్ర రాయా తరూషసో-గ్రం చిత్వా మహిమా సక్షదవసే
 మహే మిత్రం నావసే । ఓజిష్ట త్రాతరవితా రథం కం చిదమర్త్య ।
 అన్యమన్మదిరిషేః కం చిదదివో రిరిక్షన్తం చిదదివః ॥ 10
- ప్రాహి న ఇన్ద్ర సుష్టుత స్రిధో ఽవయాతా సదమిద్దుర్మతీనాం
 దేవః సన్దుర్మతీనామ్ । హన్తా ప్రాపస్య రక్షస-స్తాతా విప్రస్య మావతః ।
 అథా హి త్వా జనితా జీజనద్వసో రక్షోహణం త్వా జీజనద్వసో ॥ 11 [17]

(130)

ఏ॒న్ద్రయా॑హీ॒తి దశ॑ర్చ॒స్య సూ॑క్త॒స్య దై॒వోదా॑సిః ప॒రుచ్ఛే॑ప ఇ॒న్ద్రోత్య॑ష్టిర॒న్త్యాస్తి॑ష్ఠమ్ ।
(అష్టిరిత్యేవప్రయోగః సాధుః) ।

ఏ॒న్ద్ర యా॑హ్యూ॒ప నః ప॑రావ॒తో నాయ॑మ॒చ్ఛా వి॒దధా॑నీ॒వ స॑త్ప॒త్తి-
ర॒న్తం రాజే॑వ॒ సత్ప॑తిః । హ॒వామ॑హే త్వా వ॒యం ప్ర॑య॒స్వన్తః సు॑తే స॒చా ।
పు॒త్రాసో న పి॑త॒రం వాజ॑సాతయే మంహి॒ష్ఠం వాజ॑సాతయే ॥ 1
పి॒బా సోమ॑మి॒న్ద్ర సు॒వాన॑మద్రి॒భిః కోశే॑న సి॒క్తమ॑వ॒తం న వం॑స॒గ-
న్తాత్ప॒షాణో న వం॑స॒గః । మదా॑య హ॒ర్యతా॑య తే తువి॒ష్టమా॑య ధా॒యసే॑ ।
ఆ త్వా య॑చ్ఛ॒న్తు హ॑రితో న సూ॒ర్య-మ॒హా విశ్వే॑వ సూ॒ర్యమ్ ॥ 2
అవి॑న్ద ద్వి॒జో నిహి॑తం గుహో నిధిం వేర్ష గర్భం పరివీ॒తమ॑శ్శు-
న్యన్తే॑ అ॒న్తర॑శ్శని । వ్ర॒జం వ్రజీ॑ గ॒వామి॒వ సి॒షాన్త॑న్త్యి॒రన్త॑మః ।
అపా॑వృణోది॒వ ఇ॒న్ద్రః పరీ॑వృ॒తా ద్వా॒ర ఇ॒వః పరీ॑వృ॒తాః ॥ 3
దాద్ధ॒హాణో వజ్ర॑మి॒న్ద్రో గభ॑స్త్వోః క్షద్యే॒వ తి॒గ్ముస॑నాయ సం శ్య-
దహి॑హత్యాయ సం శ్యత్ । నంవి॒వ్యాన॑ ఓజసా శవోభి॒రిన్ద్ర మ॑జ్మనా ।
తష్టే॑వ వృక్షం వని॒నో ని వృ॑శ్శని ప॒రశ్వే॑వ ని వృ॑శ్శని ॥ 4
త్వం వృ॒థా న॒ద్య ఇ॒న్ద్ర స॒ర్తవే॑ ౭॒చ్ఛా స॒ముద్ర॑మ॒స్సృజో రథా॑ ఇ॒వ
వాజ॑యతో రథా॑ ఇ॒వ । ఇ॒తః క్షి॑తీ॒రయ॑జ్జత స॒మాన॑మ॒ర్థమ॑క్షి॒తమ్ ।
ధే॒నూరి॑వ మన॒వే వి॒శ్వదో॑హసో జనాయ వి॒శ్వదో॑హసః ॥ 5 [18]
ఇ॒మాం తే॑ వా॒చం వ॒సూయ॑న్త ఆ॒యవో॑ రథం న ధీ॒రః స్వ॑పా అతక్షి॒షుః
సు॒మ్నాయ॑ త్వామ॒తక్షి॑షుః । శు॒మ్భన్తో జే॑న్యం యథా వాజే॒షు వి॒ప్ర వా॑జి॒నమ్ ।
అత్య॑మి॒వ శవ॑సే సాతయే ధనా విశ్వా ధనాని సాతయే ॥ 6

భినత్పురో నవతిమిన్ద్ర పూరవే దివోదాసాయ మహి దాశుషే సృతో
 వజ్రేణ దాశుషే సృతో । అతిధిగ్వాయ శమ్భరం గిరేరుగ్రో అవాభరత్ ।
 మహో ధనాని దయమాన ఓజసా విశ్వా ధనాన్యోజసా ॥ 7
 ఇన్ద్రః సమత్పు యజమానమార్త్యం ప్రావద్విశ్వేషు శతమూతిరాజిషు
 స్వర్మీహ్యేష్వాజిషు । మనవే శాసదవ్రతా-న్వచం కృష్ణామరస్వయత్ ।
 దక్షన్న విశ్వం తత్యవ్రాణమోషతి స్యర్పసానమోషతి ॥ 8
 సూరశ్చక్రం ప్ర వృహజ్జాత ఓజసా ప్రపిత్వే వాచమరుణో ముషాయతీ-
 శాస ఆ ముషాయతి । ఉశనా యత్పరావతో ఒజగన్నూతయే కవే ।
 సుమ్నాని విశ్వా మనుషేవ తుర్వణి-రహో విశ్వేవ తుర్వణిః ॥ 9
 స నో నవ్యేభిర్వృషకర్మన్మక్షైః పురాం దర్షః ప్రాయుభిః పాహి శగ్నైః ।
 దివోదాసేభిరిన్ద్ర స్తవానో వావృధీథా అహోభిరివ ద్యౌః ॥ 10 [19]

(131)

ఇన్ద్రాయహీతి సప్తభుస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేప ఇన్ద్రోత్యష్టిః ।
 ఇన్ద్రాయ హి ద్యౌరసురో అనమ్నతే-న్ద్రాయ మహీ పృథివీ వరీమభి-
 ర్భ్రుమ్నసాతా వరీమభిః । ఇన్ద్రం విశ్వే సజోషసో దేవాసో దధిరే పురః ।
 ఇన్ద్రాయ విశ్వా సవనాని మానుషా రాతాని సన్తు మానుషా ॥ 1
 విశ్వేషు హి త్వా సవనేషు తుజ్జతే సమానమేకం వృషమణ్యవః పృథక్
 స్వః సనివ్యవః పృథక్ । తం త్వా నావం న ప్రర్షణిం శూషస్య ధురి ధీమహి ।
 ఇన్ద్రం న యజ్జైశ్చితయన్త ఆయవః సోమేభిరిన్ద్రమాయవః ॥ 2
 వి త్వా తతసే మిథునా అవస్యవో వ్రజస్య సాతా గవ్యస్య నిఃసృజః
 సక్షన్త ఇన్ద్ర నిఃసృజః । యద్గవ్యన్తా ద్వా జనా స్వర్చన్తా సమూహసి ।
 ఆవిష్కరిక్రద్వృషణం సచాభువం వజ్రమిన్ద్ర సచాభువమ్ ॥ 3

విదుష్టే॑ అ॒స్య వీ॒ర్య॑స్య పూ॒రవః॑ పు॒రో యది॑న్త్ర శా॒రదీ॑ర॒వతి॑రః
 సా॒సహో॑నో అ॒వతి॑రః | శా॒స్త్రమి॑న్త్ర మ॒ర్త్య-మ॑య॒జ్యం శ॑వసస్ప॒తే |
 మహీ॑మముష్ణాః పృ॒థివీ॑మి॒మా అ॒పో మ॑న్తసా॒న ఇ॒మా అ॒పః || 4
 ఆది॑తే॒ అస్య॑ వీ॒ర్య॑స్య చ॒ర్కిర-న్మ॑దే॒షు వృ॑ష॒న్నుశి॑జో యదా॒విధ
 సభీ॑యతో యదా॒విధ | చ॒కర్థ క్రా॑రమే॒భ్యః పృ॑తనా॒స్తు ప్ర॑వ॒న్తవే॑ |
 తే అ॒న్యామ॑న్యాం న॒ద్యం స॑నిష్ఠత శ్ర॒వస్య॑స్తః స॑నిష్ఠత || 5
 ఉ॒తో నో అ॒స్యా ఉ॒షసో॑ జు॒షేత హ్య॑-ర్క॒స్య బో॑ధి హావి॒షో హవీ॑మభిః
 స్వ॒ర్షాతా॑ హవీ॒మభిః | యది॑న్త్ర హ॒న్తవే॑ మృ॒ధో వృ॒షా వజ్రి॑ఞ్చి॒కేత॑సి |
 ఆ మే॑ అ॒స్య వే॒ధసో॑ నవీ॒యసో॑ మ॒న్మ శ్రు॑ధి నవీ॒యసః॑ || 6
 త్వం తమి॑న్త్ర వావృ॒ధానో॑ అ॒స్మయ॑-ర॒మిత్ర॑యన్తం తువి॒జాత॑ మ॒ర్త్యం
 వజ్రి॑ణ శూ॒ర మ॒ర్త్యమ్ | జు॒హి యో నో॑ అ॒ఘా॒యతి॑ శృ॒ణు॒ష్వ స్తు॑శ్రవ॒న్తమః॑ |
 రి॒ష్టం న యా॑మ॒న్నప॑ భూతు దు॒ర్మతి॑-ర్విశ్వాప॑ భూతు దు॒ర్మతిః॑ || 7 [20]

(132)

త్వయావయమితిషడృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః

పరుచ్ఛేప ఇన్దో యువంతమిన్ద్రేత్యర్ధర్చ ఇన్దాపర్వతావత్యష్టిః |

త్వయా॑ వ॒యం మ॑ఘవ॒న్పూర్వే॑ ధ॒న్త ఇ॒న్ద్రతో॑స్వతాః సా॒సహ్యో॑మ పృత॒న్యతో
 వ॒న్మయా॑మ వ॒న్మప్య॑తః | నేది॑ష్టే అ॒స్మిన్మ॒హ-న్య॑ధి వో॒చా ను॑ సు॒న్వతే॑ |
 అ॒స్మిన్య॑జ్ఞే వి చ॒యేమా॑ భ॒రే కృ॒తం వా॑జ॒యన్తో॑ భ॒రే కృ॒తమ్ || 1
 స్వ॒రేషే॑ భ॒ర ఆ॒ప్రస్య॑ వ॒క్మ-న్య॑ష॒ర్బుధః॑ స్వ॒స్మిన్మ॑జ్ఞసి క్రా॒ణస్య
 స్వ॒స్మిన్మ॑జ్ఞసి | అ॒హన్ని॑న్ద్రో యథా॑ వి॒దే శీ॒ర్షాశీ॑ర్షో॒ప్తవా॑చ్యః |
 అ॒స్మత్రా॑ తే స॒ద్ర్యకృ॑న్తు రా॒తయో॑ భద్రా భద్ర॒స్య రా॒తయః॑ || 2

తత్తు ప్రయః ప్రత్నథా తే శుశుక్త్వనం యస్మిన్యజ్ఞే వారమకృణ్వత క్షయ-
 మ్మతస్య వారసి క్షయమ్ । వి తద్వోచేరథ ద్వితా-౭న్తః పశ్యన్తి రశ్మిభిః ।
 స ఘా విదే అన్విన్దో గ్రవేషణో బన్ధుక్షిద్భ్యో గ్రవేషణః ॥ 3

సూ ఇత్థా తే పూర్వథా చ ప్రవచ్చ్యం యదగ్గిరోభ్యో ౭వృణోరప ప్రజ-
 మిన్ద్ర శిక్షన్తప్ర వ్రజమ్ । ఐభ్యః సమాన్యా దిశా ౭స్మభ్యం జేషి యోత్సి చ ।
 సుస్వద్భ్యో రన్ధయా కం చిదవ్రతం హృణాయన్తం చిదవ్రతమ్ ॥ 4

సం యజ్జనాన్మతుభిః శూర ఈక్షయ-ధనే హితే తరుషన్త శ్రవస్యవః
 ప్ర యక్షన్త శ్రవస్యవః । తస్మా ఆయుః ప్రజావది-ద్బాధే అర్చన్త్యోజసా ।
 ఇన్ద్ర ఓక్ష్ణం దిధిషన్త ధీతయో దేవాః అచ్చా న ధీతయః ॥ 5

యువం తమిన్ద్రాపర్వతా పురోయుథా యో సః పృతన్యాదప్ర తంతమిద్ధతం
 వజ్రేణ తంతమిద్ధతమ్ । దూరే చ్చతాయ చ్చున్త-ధహన్తం యదినక్షత్ ।
 అస్మాకం శత్రూస్పరి శూర విశ్వతో ద్రుమా దర్షిష్ట విశ్వతః ॥ 6 [21]

(133)

ఉభేపునామీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః
 పరుచ్ఛేపఇన్ద్ర ఆద్యాత్రిష్టుప్ ద్వితీయాది తిస్రోనుష్టుభః
 పఞ్చమీగాయత్రీ పశ్చిద్భృతిః సప్తమ్యష్టిః ।

ఉభే పునామి రోదసీ ఋతేన్త ద్రువో దహామి సం మహీరన్తిన్రాః ।
 అభిష్టగ్య యత్ర హతా అమిత్రా వైలస్థానం పరి తృహ్యో అశేరన్ ॥ 1

అభిష్టగ్యా చిదద్రివః శీర్షా యాతుమతీనామ్ ।
 చిన్ధి వటూరిణా ప్రదా మహావటూరిణా ప్రదా ॥ 2

అవాసాం మఘవజ్ఞః హి శర్ధో యాతుమతీనామ్ ।
 వైలస్థాన్తకే అర్మకే మహావైలస్థే అర్మకే ॥ 3

యా సాం త్రిసః పక్షాశతో ఽభిష్టజైరపావపః ।
 తత్సు తే మనాయతి త్రకత్సు తే మనాయతి ॥ 4
 పిశఙ్గభృష్టిమమ్భృణం పిశాచిమిన్ద్ర సం మృణ । సర్వం రక్షో ని బర్హయ ॥ 5
 అవర్తహ ఇన్ద్ర దాదృహి క్రుధీ నః శుశోచ హి ద్యౌః క్షా న భీషాః అద్రివో
 ఘృణాన్న భీషాః అద్రివః । శుష్మిన్ద్రమో హి శుష్మిభి-ర్వధైరుగ్రేభీరీయసే ।
 అపూరుషభర్షో అప్రతీత శూర సత్వభి-స్త్రినప్తైః శూర సత్వభిః ॥ 6
 వనోతి హి సున్వన్దయం పరీణసః సున్వానో హి ష్మా యజత్యవ ద్విషో
 దేవానామవ ద్విషః । సున్వాన ఇత్సిషాసతి సహస్రా వాజ్యవృతః ।
 సున్వానాయేన్ద్రో దదాత్యాభువం రయిం దదాత్యాభువమ్ ॥ 7 [22]

[వింశోనువాకః ॥ సూ. 134-139]

(134)

అత్యాజువతి షదృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపో వాయురత్యష్టిరంత్యాష్టిః ।
 ఆ త్వా జువో రారహాణా అభి ప్రయో వాయో వహన్త్విహ పూర్వపీతయే
 సోమస్య పూర్వపీతయే । క్షిర్ధావ తే అను సూన్వతా మనస్తిష్ఠతు జానతీ ।
 నియుత్యతా రథేనా యాహి ద్రావనే వాయో మఖస్య ద్రావనే ॥ 1
 మన్దన్తు త్వా మన్దినో వాయువిన్దవో ఽస్మత్కాణాసః సుకృతా అభిద్యవో
 గోభిః క్రాణా అభిద్యవః । యద్ధ క్రాణా ఇరథ్యై దక్షం సచన్త క్షితయః ।
 సద్ధ్రీచీనా నియుతో ద్రావనే ధియ ఉప బ్రువత ఈం ధియః ॥ 2
 వాయుర్యుజ్జే రోహితా వాయురరుణా వాయూ రథే అజిరా ధురి వోహ్యవే
 వహిష్మా ధురి వోహ్యవే । ప్ర బోధయా పురంధిం జార ఆ సస్తీమివ ।
 ప్ర చక్షయ రోదసీ వాసయోషసః శ్రవసే వాసయోషసః ॥ 3

తుభ్యముషాసః శుచయః పరావతి భద్రా వస్త్రా తస్వతే దంసు రశ్మిషు
 చిత్రా నవ్యేషు రశ్మిషు । తుభ్యం ధేనుః సబర్హుషూ విశ్వా వసూని దోహతే ।
 అజనయో మరుతో వక్షణాభ్యో దివ ఆ వక్షణాభ్యః ॥ 4

తుభ్యం శుక్రాసః శుచయస్తురణ్యవో మదేషూగ్రా ఇషణస్త భుర్వణ్య-
 పామిషస్త భుర్వణి । త్వాం త్వారీ దసమానో భగమీష్టే తక్వవీయే ।
 త్వం విశ్వస్మాద్భువనాత్పాసి ధర్మణా-స్సుర్యాత్పాసి ధర్మణా ॥ 5

త్వం నో వాయవేషామపూర్వ్యః సోమానాం ప్రథమః పీతిమర్హసి
 సుతానాం పీతిమర్హసి । ఉతో విహుత్యతీనాం విశాం వవర్షుషీణామ్ ।
 విశ్వా ఇతే ధేనవో దుహ్రా ఆశిరం ఘృతం దుహ్రాత ఆశిరమ్ ॥ 6 [23]

(135)

స్తీర్ణంబర్హిరితి నవర్హస్య సూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్చేపో వాయుశ్చతుర్థాదిపంచానా మిన్ద్రోవా అత్యష్టిః
 సప్తమ్యష్టమ్యావష్టి ।

స్తీర్ణం బర్హిరుప నో యాహి వీతయే సహస్రేణ నియుతా నియుత్వతే
 శతినీభిర్నియుత్వతే । తుభ్యం హి పూర్వపీతయే దేవా దేవాయ యేమిరే ।
 ప్ర తే సుతాసో మధుమన్తో అస్థిర-న్మదాయ క్రత్వే అస్థిరన్ ॥ 1

తుభ్యాయం సోమః పరిపూతో అద్రిభిః స్పార్షా వసానః పరి కోశమర్షతి
 శుక్రా వసానో అర్షతి । తవాయం భాగ ఆయుషు సోమో దేవేషు హూయతే ।
 వహ వాయో నియుతో యాహ్యస్తయ-ర్షషాణో యాహ్యస్తయః ॥ 2

ఆ నో నియుద్భిః శతినీభిరధ్వరం సహస్రిణీభిరుప యాహి వీతయే
 వాయో హవ్యాని వీతయే । తవాయం భాగ ఋత్వియః సరశ్మిః సూర్యే సచా ।
 అధ్వర్యుభిర్భరమాణా అయంసత వాయో శుక్రా అయంసత ॥ 3

- ఆ వాం రథో నియుత్వాన్వక్షదవసే ౭భి ప్రయాంసి సుధితాని వీతయే
 వాయో హవ్యాని వీతయే । పిబతం మధ్వో అన్ధసః పూర్వపేయం హి వాం హితమ్ ।
 వాయవా చన్త్రేణ రాధసా గత-మిన్ద్రశ్చ రాధసా గతమ్ ॥ 4
- ఆ వాం ధియో వపుత్యురధ్వరాః ఉపే-మమిన్దం మర్మజన్త వాజిన-
 మాశుమత్యం న వాజినమ్ । తేషాం పిబతమస్మయూ ఆ నో గన్తమిహోత్యా ।
 ఇన్ద్రవాయూ సుతానామద్రిభిర్భువం మదాయ వాజదా యువమ్ ॥ 5 [24]
- ఇమే వాం సోమా అప్స్వి సుతా ఇహో-ధ్వర్యుభిర్భరమాణా అయంసత
 వాయో శుక్రా అయంసత । ఏతే వామభ్యస్సక్షత తిరః ప్రవిత్రమాశవః ।
 యువాయవో ౭త్తి రోమాణ్యవ్యయా సోమాసో అత్యవ్యయా ॥ 6
- అతి వాయో ససతో యాహి శశ్వతో యత్ర గ్రావా వదత్తి తత్ర గచ్ఛతం
 గృహమిన్ద్రశ్చ గచ్ఛతమ్ । వి సూస్మతా దద్యతే రీయతే ఘృత-మా పూర్ణయా
 నియుతా యాథో అధ్వర-మిన్ద్రశ్చ యాథో అధ్వరమ్ ॥ 7
- అత్రాహ తద్వహేథే మధ్వ ఆహుతిం యమశ్వత్థముపతిష్ఠన్త జాయవో
 ౭స్మే తే సన్తు జాయవః । సాకం గావః సువతే పచ్యతే యవో న తే
 వాయు ఉప దస్యన్తి ధేనవో నాప దస్యన్తి ధేనవః ॥ 8
- ఇమే యే తే సు వాయో బాహ్వోజసో ౭న్తర్షదీ తే ప్రతయన్తుక్షణో
 మహి వ్రాధన్త ఉక్షణః । ధన్వజ్చిద్యే అనాశవో జీరాశ్చిదగిరాకసః ।
 సూర్యస్యేవ రశ్మయో దుర్నియన్తవో హస్తయోర్దుర్నియన్తవః ॥ 9 [25]

(136)

ప్రసుజ్యేష్ఠమితి సప్తర్షస్యసూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్ఛేపో మిత్రావరుణౌ నమోదివ ఇత్యస్యా రోదసీ
 మిత్రావరుణేన్ద్రాగ్భ్యుర్భువభగసోమాదేవతాః ఊతీదేవానామిత్యస్యా దేవమరుదగ్నిమిత్రవరుణ
 మఘవంతోదేవతా అత్యష్టిః అంత్యా త్రిష్ఠప్ ।

ప్ర సు జ్యేష్ఠం నిచిరాభ్యాం బృహన్నమో హవ్యం మతిం భరతా మృక్షయద్భ్యాం
స్వాదిష్ఠం మృక్షయద్భ్యామ్ । తా సప్రూజా ఘృతాసుతీ యజ్ఞేయజ్ఞ ఉపస్తుతా ।
అథైనోః క్షత్రం న కుతశ్చనాధృషే దేవత్వం నూ చిద్రాధృషే ॥ 1

అదర్శి గ్రాతురురవే వరీయసీ పన్థా ఋతస్య సమయంస్త రశ్శిభి-
శ్చక్షుర్భగస్య రశ్శిభిః । ద్యుక్షం మిత్రస్య సాదన-మర్త్యవౌ వరుణస్య చ ।
అథా దధాతే బృహదుక్ష్యం వయ ఉపస్తుత్యం బృహద్వయః ॥ 2

జ్యోతిష్మతీమదితిం ధారయత్క్షితిం స్వర్వతీమా సచేతే దివేదివే
జాగ్రవాంసా దివేదివే । జ్యోతిష్మ త్తత్రమాశాతే ఆదిత్యా దానునస్పతీ ।
మిత్రస్తయోర్వరుణో యాత్రయజ్ఞనో ఽర్చమా యాత్రయజ్ఞనః ॥ 3

అయం మిత్రాయ వరుణాయ శంతమః సోమో భూత్వవపానేష్వాభగో
దేవో దేవేష్వాభగః । తం దేవాసో జుషేరత విశ్వే అద్య సజోషనః ।
తథా రాజానా కరథో యదీమహా ఋతావానా యదీమహే ॥ 4

యో మిత్రాయ వరుణాయావిధజ్ఞనో ఽనర్వాణం తం పరిపాతో అంహసో
ద్రాశ్వాంస్తం మర్తమంహసః । తమర్తమాభి రక్ష-త్యజూయస్తమను వ్రతమ్ ।
క్షక్తైర్య ఏనోః పరిభూషతి వ్రతం స్తోమైరాభూషతి వ్రతమ్ ॥ 5

సమో దివే బృహతే రోదసీభ్యాం మిత్రాయ వోచం వరుణాయ వీహ్యుషే
సుమృశ్రీకాయ వీహ్యుషే । ఇన్ద్రమగ్నిముప స్తుహి ద్యుక్షమర్త్యమణం భగమ్ ।
జ్యోగీవన్తః ప్రజయా సచేమహి సోమస్యోతీ సచేమహి ॥ 6

క్షతీ దేవానాం వయమిన్ద్రవనో మంసీమహి స్వయశసో మరుద్భిః ।
అగ్నిర్మిత్రో వరుణః శర్మ యంస్త-న్దదశ్యామ మఘవానో వయం చ ॥ 7 [26]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే ప్రథమోధ్యాయః ॥

॥ నవమాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 15 ఋచః 137 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తాని 119 ఋచః 1147 ॥

[ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ వర్గాః 1-27]

(137)

సుషుమేతి తృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపో మిత్రావరుణావతిశక్వరీ ।

సుషుమా యాతమద్రిభి-రోశ్రీతా మత్సరా ఇమే సోమాసో మత్సరా ఇమే ।
 ఆ రాజానా దివిస్పృశా ఽస్మత్రా గన్తముప నః ।
 ఇమే వాం మిత్రావరుణా గవాశిరః సోమాః శుక్రా గవాశిరః ॥ 1
 ఇమ ఆ యాతమిన్దవః సోమాసో దధ్యాశిరః సుతాసో దధ్యాశిరః ।
 ఉత వాముషసో బుధి సాకం సూర్యస్య రశ్మిభిః ।
 సుతో మిత్రాయ వరుణాయ పీతయే చారుర్మతాయ పీతయే ॥ 2
 తాం వాం ధేనుం న వాస్తరీ-మంశుం దుహన్త్యద్రిభిః సోమం దుహన్త్యద్రిభిః ।
 అస్మత్రా గన్తముప నో ఽర్వాఞ్చాసోమపీతయే ।
 అయం వాం మిత్రావరుణా నృభిః సుతః సోమ ఆ పీతయే సుతః ॥ 3 [1]

(138)

ప్రప్రపూష్ట ఇతి చతుర్వచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపః పూషాత్యష్టిః

ప్రప్ర పూష్టస్తువిజాతస్య శస్యతే మహిత్యమస్య తవసో న తన్దతే
 స్తోత్రమస్య న తన్దతే । అర్చామి సుమ్నయన్నహ-మన్త్యాతిం మయోభువమ్ ।
 విశ్వస్య యో మన ఆయుయువే ముఖో దేవ ఆయుయువే ముఖః ॥ 1
 ప్ర హి త్వా పూషన్మజిరం న యామని స్తోమేభిః కృణ్వ బుణవో యథా మృధ
 ఉష్ట్రో న పీపరో మృధః । హువే యత్వా మయోభువం దేవం సఖ్యాయ మర్త్యః ।
 అస్మాకమాఙ్గాషా స్త్యమ్నినస్మృధి వాజేషు ద్యుమ్నినస్మృధి ॥ 2

యస్య॑ తే పూష॑ స్తస్యే॑ విపన్య॑వః క్ర॑త్వా చి॒త్సన్తో॑ ॒ఽవసా॑ బుభుజ్జి॒ర
 ఇతి॑ క్ర॒త్వా బుభుజ్జి॑రే । తామను॑ త్వా నవీ॑యసీం ని॒యుతం॑ రాయ॒ ఈమహే॑ ।
 అహే॑కమాన ఉరుశంస్త సరీ॑ భవ॒ వాజే॑వాజే సరీ॑ భవ ॥ 3

అస్యో॑ ఊ పు ణ ఉప సాతయే॑ భువో ॒ ॒ఽహేకమా॑నో ర॒రివా॑ అజాశ్వ
 శ్రవ॑స్యతామజాశ్వ । ఓ పు త్వా వవృ॑తీమహి స్తోమే॑భిర్దస్మ సాధు॑భిః ।
 నహి॑ త్వా పూష॑న్మతిమన్య ఆఘృ॑ణే న తే॑ స్తఖ్యమపహ్నూ॑వే ॥ 4 [2]

(139)

అస్తుశ్రౌషడిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేప ఆద్యాయా విశ్వేదేవాః
 ద్వితీయాయా మిత్రావరుణౌ తృతీయాదితిసృణామాశ్విసౌ షష్ఠ్యాఇన్ద్రః సప్తమ్యాఅగ్ని
 రష్టమ్యామరుతో నవమ్యాఇన్ద్రాగ్ని దశమ్యాబృహస్పతి రంత్యాయావిశ్వేదేవా అత్యష్టిః
 పంచమీ బృహత్యంత్యాత్రిష్టమ్ । (వైశ్వదేవమేతత్సూక్తం । అత్ర ప్రత్యేకందేవతా
 విభాగస్త్వాకర ఏవ పఠితః । అనయైవదిశాసర్వతాపి వైశ్వదేవసూక్తే దేవతా
 విభాగః కర్తవ్య ఇతి హి తదనుజ్ఞా । యథాహ-ఏవమన్యాసామపి సూక్త
 ప్రయోగే వైశ్వదేవత్వం సూక్తభేదప్రయోగేతు యల్లిజ్ఞం సా దేవతేతి) ।

అస్తు॑ శ్రౌషట్పురో॑ అగ్నిం ధి॒యా దధ॑ ఆ ను తచ్చ॑ర్ధో ది॒వ్యం వృ॑ణీమహ
 ఇన్ద్ర॑వాయూ వృ॒ణీమహే॑ । యద్ధ॑ క్రా॒ణా వి॒వస్వ॑తి నాభా॑ స్తందాయి॒ నవ్యసీ॑ ।
 అధ॑ ప్ర సూ న ఉ॒వ యన్తు॑ ధీత॒యా దే॒వా అ॒చ్చా న ధీ॑తయః ॥ 1

యద్ధ॑త్యన్మిత్రావరుణావృతాద-ధ్యార్దదాథే అన్యత్రం స్వేన మన్యునా
 దక్ష॑స్య స్వేన మన్యునా । యువో॑రిత్యాధి సద్దు-స్వపశ్యామ హిర॒ణ్యయమ్॑ ।
 ధీ॒భిశ్చ॑న మనసా॑ స్వేభి॒రక్ష॑భిః సోమ॑స్య స్వేభి॒రక్ష॑భిః ॥ 2

యువాం స్తోమే॑భిర్దే॒వయన్తో॑ అశ్వి॒నా ॒ ॒ఽఽశ్రా॑వయన్త ఇ॒వ శ్లో॑క॒మాయవో॑
 యువాం॑ హ్రా॒వ్యాభ్యా॑ ॒యవః॑ । యువో॑ర్విశ్వా అధి శ్రి॒యః పృ॑క్షశ్చ విశ్వ॑వేదసా ।
 ప్ర॒షాయన్తే॑ వాం ప్ర॒వయో॑ హిర॒ణ్యయే॑ రథే॑ దస్రా హిర॒ణ్యయే॑ ॥ 3

అచే॑తి ద॒స్రా వ్యు॑ర్ నాక॑మృణ్యథో॑ యు॒జ్జతే॑ వాం రథ॑యుజో దివి॑ష్టి-
 వ్యధ్వ॑స్మానో దివి॑ష్టిషు । అధి॑ వాం స్థామ॑ వన్తురే॑ రథే॑ దస్రా హిర॑ణ్యయే॑ ।
 ప్రథే॑వ యన్తా॑వనుశాస॑తా రజో॑ ౭॒జ్జస్తా శాస॑తా రజః॑ ॥ 4

శచీ॑భిర్నుః శచీ॑వసూ ది॒వా సక్తం॑ దశ॑స్యతమ్ ।
 మా వాం రాతి॑రుప దస॑ త్కదా॑ చనా-స్మద్రాతిః కదా॑ చన ॥ 5 [3]

వృష॑న్నిస్త్ర వృష॑పాణాస॒ ఇస్థవ॑ ఇమే॒ సుతా॑ అద్రి॒షుతా॑స ఉద్భి॒ద-
 స్తుభ్యం॑ సుతా॑స ఉద్భి॒దః । తే త్వా॑ మన్తు॒ ద్రావనే॑ మహే॒ చిత్రాయ॑ రాధ॑సే ।
 గీర్భి॑ర్గిర్వాహః॒ స్తవమా॑న ఆ గహి॑ సుమృ॒శీకో న ఆ గహి॑ ॥ 6

ఓ పూ॑ ణో అగ్నే॑ శృణు॒హి త్వమీ॑శితో దే॒వేభ్యో॑ బ్రవ॑సి య॒జ్ఞియే॑భ్యో
 రాజ॑భ్యో య॒జ్ఞియే॑భ్యః । యద్ద॒ త్యామ॑గ్నేరోభ్యో దే॒సుం దే॒వా అద॑త్తన ।
 వి తాం దు॑హ్రే అ॒ర్యమా క॑ర్తరీ॒ సచా॑ ఏష తాం వేద॑ మే సచా॑ ॥ 7

మో షు వో అ॒స్మద॑భి తాని పాం॒స్యా సనా॑ భూవ॒స్త్వమా॑ని మోత॑ జారి॒షు-
 ర॒స్మత్పు॑రోత జారి॒షుః । యద్వ॑శ్చిత్రం యుగే॑యుగే॒ నవ్యం॑ ఘోషా॒దమ॑ర్త్యమ్ ।
 అస్మా॑సు తస్మ॑రుతో యచ్చ॑ దుష్ట॒రం దిధృ॑తా యచ్చ॑ దుష్ట॒రమ్ ॥ 8

ద॒ధ్యచ్ హే మే జను॑షం పూ॒ర్వో అ॒గ్నేరాః॑ ప్రియ॑మే॒థః కణ్వో॑ అత్రి॒ర్యసు॑ర్విదు-
 స్తే మే పూ॑ర్వే మను॒ర్విదుః॑ । తేషాం దే॒వేష్వా॑యతి-ర॒స్మాకం తేషు॑ నాభ॑యః ।
 తేషాం ప్రదే॑న మహ్యో సమే గి॒రే-న్ద్రాగ్నీ॑ ఆ సమే గి॒రా ॥ 9

హోతా॑ యక్ష॒ద్వని॑నో వన్త॑ వార్త్యం బృహ॑స్పతి॒ర్యజతి॑ వేన ఉక్ష॑భిః
 పురు॑వారే॒భిరుక్ష॑భిః । జగ్మ॑భ్యా దూర॑ఆది॒శం శ్లోక॑మద్రే॒రథ త్మనా॑ ।
 అధా॑రయద॒రన్దాని॑ సుక్ర॑తుః పు॒రా సద్దా॑ని సుక్ర॑తుః ॥ 10

యే దే॑వా॒సో ది॒వ్యే॒కాద॑శ॒స్థ పృ॑థి॒వ్యామధ్యే॑కాద॒శస్థ ।
 అ॒ష్ట॒క్షితో॑ మ॒హినై॑కాద॒శస్థ తే దే॑వా॒సో య॒జ్ఞమి॑మం జు॒షధ్వమ్ ॥ 11 [4]

(140) [పకవింశోనువాకః ॥ సూ. 140-156]

వేదిషద ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యాచఘోదీర్ఘతమా అగ్నిర్ణగతీ అంత్యేద్యే త్రిష్టుభౌ దశమీ త్రిష్టుబ్వా ।

వేది॑షదే॒ ప్రియ॑ధా॒మాయ॑ సు॒ద్యుతే॑ ధా॒సిమి॑వ ప్ర భ॒రా యోని॑మగ్నయే ।
 వస్త్రే॑ణే॒వ వాస॑యా మ॒న్మనా॑ శుచిం జ్యోతీ॑రథం శు॒క్రవ॑ర్ణం తమోహా॒నమ్ ॥ 1
 అభి॑ ద్విజన్మా త్రి॒వృద॑న్నమృజ్యతే సంవత్స॑రే వా॒వృధే॑ జగ్దమీ పునః ।
 అన్య॑స్యాసా జి॒హ్వయా॑ జేన్యో వృషా॒ న్యృన్యే॑న వని॒నో మృష్ట॑ వారణః ॥ 2
 కృష్ణ॑ప్రతౌ వేవి॒జే అన్య॑ సక్షి॒తా ఉ॒భా తరే॑తే అభి॒ మాతరా॑ శిశుమ్ ।
 ప్రాచా॑జిహ్వం ధ్వ॒సయ॑న్తం తృ॒షుచ్యు॑త-మా సా॒చ్యం కుప॑యం వర్ధ॒నం పి॑తుః ॥ 3
 ముము॑క్ష్వో॒ మన॑వే మానవస్య॒తే ర॒ఘుద్రు॑వః కృష్ణ॑సీతాస ఊ జు॒వః ।
 అస॑మనా అజి॒రాసో॑ ర॒ఘువ్యదో॑ వాతజాతా ఉప॒ యుజ్య॑న్త ఆశ॒వః ॥ 4
 ఆద॑స్య తే ధ్వ॒సయ॑న్తో వృథే॒రతే॑ కృష్ణ॑మభ్యం మహి వర్చః కరి॒క్రతః॑ ।
 యతీ॑ం మహీ॒మవ॑నిం ప్రాభి॒ మర్మృ॑శ-దభి॒శ్వసన్ త్స॒నయ॑న్నే॒తి నాన॑దత్ ॥ 5 [5]
 భూష॑న్న యోధి బ్ర॒భూషు॑ సమ్మతే వృ॒షేవ॑ పత్నీ॒రభ్యే॒తి రో॑రువత్ ।
 ఓజా॑యమానస్తన్వశ్చ శుమ్భ॒తే భీ॒మో న శృ॑జ్గా దవిధావ దుర్ల॒భిః ॥ 6
 స స్తం॑స్తిరో వి॒ష్టిరః॑ సం గృ॒భాయ॑తి జాన॒న్నేవ॑ జాన॒తీర్ని॒త్య ఆ శ॑యే ।
 పున॑ర్వర్ధ॒న్తే అపి॑ యన్తి దే॒వ్య-మ॒న్యధ్వ॑ర్చః పి॒తోః కృ॑ణ్యతే స॒చా ॥ 7
 తమ॑గ్రువః కే॒శినీః॑ సం హి రే॒భిర॑ ఊర్ధ్వాస్తస్థుర్మ॒ముషీః॑ ప్రాయ॒వే పునః॑ ।
 తాసాం॑ జ॒రాం ప్ర॑ముఞ్చ॒న్నేతి॑ నాన॒ద-ద॑సుం పరం జ॒నయ॑జ్ఞో॒వమస్తృ॑తమ్ ॥ 8

అధీ॑వా॒సం పరి॑ మా॒తూ రి॒హన్న॑హా తువి॑గ్రే॒భిః స॒త్వభి॑ర్యాతి వి జ్రయః॑ ।
 వయో॑ దధ॑త్పద్వతే॑ రేరి॒హత్స॑దా-౭ ను శ్యే॑నీ॒ సచ॑తే వర్త॒నీర॑హా ॥ 9
 అస్మా॑కమగ్నే ము॒ఘవ॑త్సు దీది-హ్యధ్ధ శ్వ॑సీ॒వాన్వృ॑షభో ద॒మూనాః॑ ।
 అవా॑స్యా శి॒శుమ॑తీరదీదే-ర్వ॒రేవ॑ యు॒త్సు ప॑రిజర్భు॒రాణః॑ ॥ 10 [6]

ఇదమ॑గ్నే సు॒ధితం॑ దుర్ధితా॒దధి॑ ప్రియా॒దు చిన్మన్మ॑నః ప్రే॒యో అస్తు॑ తే ।
 యతే॑ శుక్రం తన్వో॒౩ రోచ॑తే శుచి తేనా॒స్మభ్యం॑ వనసే॒ రత్న॑మా త్వమ్ ॥ 11
 రథా॑య నావ॒ముత॑ నో గృహో॒య ని॑త్యా॒రిత్రాం ప॑దవృ॒తీం రా॑స్యగ్నే ।
 అస్మా॑కం వీరా॒ ఉత॑ నో మ॒ఘోనో॑ జనా॒శ్చ యా॑ ప్రారయా॒చ్ఛర్మ॑ యా చ ॥ 12
 అభీ॑ నో అగ్న ఉ॒క్థమి॑జ్జుగు॒ర్యా ద్యా॒వాక్షా॑మా సిన్ధవశ్చ స్వ॒గూర్తాః॑ ।
 గవ్యం॑ యవ్యం॑ యన్తో దీ॒ర్ఘాహే-॑షం వ॒రమ॑రు॒ణ్యో వ॑రన్త ॥ 13 [7]

(141)

బళితే॑తి త్రయోదశర్షస్య సూక్తస్యాచఘోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతి అంత్యేద్యే త్రిష్టుభౌ ।
 బళి॑త్థా తద్వపు॑షే ధాయి దర్భతం దే॒వస్య॑ భర్తః సహ॒నో యతో॑ జని ।
 యదీ॑ముప హ్వారతే సాధతే మతి-ర్భతస్య ధే॒నా అన॑యన్త స॒స్రతః॑ ॥ 1
 పృక్షో॑ వపుః పి॒తుమా॑న్నిత్య ఆ శయే ద్వి॒తీయ॑మా సప్తశి॒వాసు॑ మాతృ॒షు ।
 తృతీ॑యమస్య వృషభస్య దోహ॒సే ద॑శప్రమతిం జనయన్త యోష॒ణః ॥ 2
 నిర్య॑దీం బుధ్నాన్మహిషస్య వర్భస ఈశా॒నాస్యః శ॑వస్తా క్రన్త సూ॒రయః॑ ।
 యదీ॑మను ప్రదివో మధ్య ఆధవే గుహో సన్తం మాత॒రిశ్వా॑ మథాయతి ॥ 3
 ప్ర యత్ప్రి॑తుః ప॒రమా॑న్నీయతే ప-ర్యా పృక్షు॒ధో వీ॑రుధో దంసు రోహతి ।
 ఉ॒భా యద॑స్య జనుషం యదిన్వత ఆదిద్యవిష్టో అభవద్ద్భు॒ణా శు॑చిః ॥ 4
 ఆది॒న్మాతృ॑రావిశద్యాస్వా శుచి-రహిం॒స్యమా॑న ఉ॒ర్వియా॑ వి వా॒వృధే॑ ।
 అస్తు॑ యత్పూర్వా అరు॒హత్స॑నాజువో ని నవ్య॑స్తీ॒ష్వవ॑రాసు ధావతే ॥ 5 [8]

- అదిద్ధో॑తారం వృణతే॑ దివి॑ష్టిమ్ భగ॑మివ పపృ॒చానా॑స ఋ॒జ్జాతే॑ ।
 దే॒వాన్య॑త్క॒త్వా మ॒జ్మనా॑ పురు॒ష్టుతో మ॒ర్తం శం॑సం వి॒శ్వధా॑ వే॒తి ధా॑యసే ॥ 6
 వి యద॑స్థాద్య॒జ్తో వాత॑చోదితో హ్వో॒రో న వక్వా॑ జ॒రణా॑ అనాకృ॒తః ।
 తస్య॑ ప॒త్యన్త॑క్షుపః కృ॒ష్ణజం॑హసః శుచి॑జన్మనో ర॒జ ఆ వ్య॑ధ్వనః ॥ 7
 రథో॑ న యాతః శి॒క్వభిః॑ కృతో ద్యామ॑జ్గేభి॒రరు॑షేభి॒రీయ॑తే ।
 ఆద॑స్య తే కృ॒ష్ణాసో దక్షి॑ సూరయః శూర॑స్యేవ త్వేష॑ధాదీషతే వయః ॥ 8
 త్వయా॑ హ్యగ్నే॒ వరు॑ణో ధృత॑వ్రతో మి॒త్రః శాశ॑ద్రే అ॒ర్భమా॑ సుదా॒నవః॑ ।
 యత్యీ॑మను క్రతు॒నా వి॒శ్వధా॑ విభు-ర॒రాన్న నే॑మిః పరి॒భూర॑జాయథాః ॥ 9
 త్వమ॑గ్నే శశ॒మానా॑య సున్వ॒తే రత్నం॑ యవిష్ట దే॒వతా॑తిమిన్వసి ।
 తం త్వా॑ ను నవ్యం సహాసో యువన్వయం భగ్గం న క్రా॒రే మ॑హిరత్న ధీమహి ॥ 10
 అ॒స్మే ర॒యిం న స్వ॑ర్థం ద॒మూన॑సం భగ్గం దక్షం న పపృ॒చాసి ధ॑ర్ణసిమ్ ।
 ర॒శ్మీఽరి॑వ యో యమ॒తి జన్మ॑నీ ఉభే దే॒వానాం శం॑సమ్ృత ఆ చ సు॒క్రతుః॑ ॥ 11
 ఉత॑ నః సుదో॒త్యా జీ॑రాశ్వో హోతా ము॒ద్ఘః శృ॑ణవచ్చ॒న్ద్రధః॑ ।
 స నో నే॑షన్నే॒షత॑మైర॒మూరో॑ ఽగ్ని॒ర్వామం॑ సువి॒తం వస్యో॑ అచ్చ ॥ 12
 అస్తా॑వ్యగ్నిః శిమీ॑వద్భి॒ర్రైః సా॑వ్రా॒జ్యాయ॑ ప్రత॒రం దధా॑నః ।
 అమీ॑ చ యే మ॒ఘవా॑నో వయం చ మి॒హం న సూ॑రో అతి నిష్ఠ॑తన్యః ॥ 13 [9]

(142)

సమిద్ధో॑ అగ్న ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యోవథోదీర్ఘతమా ఋషిః ఇధ్మస్తనూనపాన్నరాశంస
 ఇకోబర్హిర్దేవీర్ధ్వార ఉషాసానక్తాదైవ్యోహోతారౌసరస్వతీణా భారత్యస్త్యష్టా వనస్పతిః స్వాహాకృతయ ఇతి
 క్రమేణ దేవతాః అంత్యాయా ఇన్ద్రోనుష్ఠమ్ ।

- సమిద్ధో॑ అగ్న ఆ వహా దే॒వాఽ అద్య॑ యతస్రुచే ।
 తన్తుం॑ తనుష్వ పూర్వం సుత॑సోమాయ ద్రాశు॑షే 1

ఘృ॑త వ॑స్త॒ముప॑ మా॒సి మ॑ధు॒మస్తం॑ త॒నూన॑పాత్ ।	
య॒జ్ఞం వి॑ప్ర॒స్య మా॑వ॒తః శ॑శ॒మాన॑స్య ద్రా॒శుషః॑ ॥	2
శు॒చిః పా॑వ॒కో అ॒ద్భుతో॑ మ॒ధ్వా య॒జ్ఞం మి॑మిక్ష॒తి ।	
న॒రాశం॑స్స॒స్తిరా ది॒వో దే॒వో దే॒వేషు॑ య॒జ్ఞియః॑ ॥	3
ఈ॒శీతో అ॒గ్న ఆ వ॑హే-స్థ్రం॑ చి॒త్రమి॑హ ప్రి॒యమ్ ।	
ఇ॒యం హి త్వా మ॒తిర్మమా-చ్ఛా॑ సు॒జిహ్వా వ॑చ్యతే ॥	4
స్త్ర॒ణానా॑సో య॒తస్రూ॑చో బ॒ర్హిర్భ॒జ్జే స్వ॑ధ్వరే ।	
వృ॒జ్ఞో దే॒వవ్య॑చస్త॒మ-మి॒న్ద్రాయ॑ శ॒ర్మ స॒ప్రథః॑ ॥	5
వి శ్ర॑య॒న్తామృ॒తావృ॑ధః ప్ర॒యో దే॒వేభ్యో మ॑హీః ।	
ప్రా॒వకా॑సః పు॒రుస్సృ॒ప్తో ద్వా॒రో దే॒వీర॑స్సశ్చ॒తః ॥	6 [10]
ఆ భ॑స్థ॒మానే॑ ఉ॒పాకే॑ న॒క్తోషా॑సా సు॒పేశ॑సా ।	
య॒హీం బు॒తస్య॑ మా॒తరా॑ సీ॒దతాం॑ బ॒ర్హిరా సు॒మత్ ॥	7
మ॒న్ద్రజి॑హ్వో జు॒గుర్వణీ॑ హో॒తారా॑ దై॒వ్యా క॒వీ ।	
య॒జ్ఞం నో॑ య॒క్షతా॑మి॒మం సి॒ధ్రమ॑ద్య ది॒విస్పృ॑శమ్ ॥	8
శు॒చిర్దే॒వేష్వర్షి॑తా హో॒త్రా మ॑రుత్తు భా॒రతీ॑ ।	
ఇ॒ళా స॒రస్వ॑తీ మ॒హీ బ॒ర్హిః సీ॑ద॒న్తు య॒జ్ఞియాః॑ ॥	9
తస్మ॑స్తు॒రీప్ర॑మద్భు॒తం పు॒రు వా॒రం పు॒రు త్మ॑నా ।	
త్వష్టా॑ పో॒షాయ॑ వి ప్య॒తు రా॒యే నాభా॑ నో అ॒స్మయః॑ ॥	10
అ॒వస్మ॑జన్ము॒ప్త త్మ॑నా దే॒వాన్యక్షి॑ వనస్ప॒తే ।	
అ॒గ్ని ర్త్వ్యా॑ సు॒షూద॑తి దే॒వో దే॒వేషు॑ మే॒ధిరః॑ ॥	11

పూషణ్వి॑తే మరు॑త్వతే వి॒శ్వదే॑వాయ వాయవే॑ ।	
స్వాహా॑ గాయత్రవే॑పసే హవ్యమి॑న్ద్రాయ కర్త॒న ॥	12
స్వాహా॑కృతాన్యా గ-హ్యప హవ్యాని॑ వీ॒తయే॑ ।	
ఇన్ద్రా గ॑హి శ్రుధీ హవం త్వాం హవ॑న్తే అధ్వ॒రే ॥	13[11]

(143)

ప్రతవ్యసీమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్ఋగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

ప్ర తవ్య॑సీం నవ్య॑సీం ధీతి॑మగ్నయే వాచో మ॒తిం సహ॑సః సూన॑వే భరే ।	
అపాం న॒ప్రాద్యో వసు॑భిః సహ ప్రియో హోతా॑ పృథి॒వ్యాం న్యసీ॑దదృత్వి॒యః ॥	1
స జా॑యమానః పర॒మే వ్యోమ॑-న్యావి॒రగ్నిర॑భవన్మాత॒రిశ్వ॑నే ।	
అస్య క్ర॑త్యా సమి॒ధాన॑స్య మ॒జునా॑ ప్ర ద్యా॒వా శోచిః పృథి॑వీ అ॒రోచ॑యత్ ॥	2
అస్య త్వే॒షా అజ॑రా అస్య భా॒నవః సు॑సందృశః సుప్ర॑తీకస్య సుద్యు॒తః ।	
భాత్వ॑క్షస్తో అత్య॑క్తుర్న సిన్ధ॒వో ౭గ్నే॑ రేజ॒న్తే అస॑సన్తో అజ॒రాః ॥	3
యమే॑రిరే భృగ॒వో విశ్వ॑వేద॒సం నాభా॑ పృథి॒వ్యా భువ॑నస్య మ॒జునా॑ ।	
అగ్నిం తం గీ॒ర్భిర్ఘ్ని॑నుహి స్వ ఆ దమే॑ య ఏకో॑ వస్వో॒ వరు॑ణో న రాజ॑తి ॥	4
న యో వ॒రాయ మ॑రుతామి॒వ స్వ॑నః సేనే॑వ సృష్టా ది॒వ్యా యథా॑శనిః ।	
అగ్ని॑ర్ఋష్టైస్తిగీ॒తైర॑త్తి భర్వ॒తి యోధో॑ న శత్రూ॒స్త౯ వనా॑ న్యృ॒జ్ఞతే॑ ॥	5
కువి॑న్నో అగ్ని॒రుచ॑థస్య వీ॒రస్త-ద్యసు॑ష్టువిద్యసు॒భిః కామ॑మావ॒రత్ ।	
చోదః కువి॑త్తుతుజ్యాత్సాతయే॑ ధి॒యః శుచి॑ప్రతీకం తమ॒యా ధి॒యా గృ॑ణే ॥	6
ఘృత॑ప్రతీకం వ ఋత॑స్య ధూ॒ర్షద-మ॑గ్నిం మి॒త్రం న స॑మి॒ధాన॑ ఋ॒జ్ఞతే॑ ।	
ఇన్ధా॑నో అక్రో విద॒ధేషు॑ దీద్య-చ్ఛు॒క్రవ॑ర్ణాముదు॒నో యం॑సతే॒ ధి॒యమ్ ॥	7

అప్రయుచ్చన్నప్రయుచ్చద్భిరగ్నై శివేభిర్నః ప్రాయుభిః పాహి శగ్నైః ।
అదభేభిరదృపితేభిరిష్టే నిమిషద్భిః పరి పాహి నో జాః ॥

8 [12]

(144)

ఏతీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్యాచఖ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్ఘగతీ ।

ఏతి ప్ర హోతా వ్రతమస్య మాయయో-ర్వాం దధాన్ః శుచి పేశసం ధియమ్ ।

అభి స్రుచః క్రమతే దక్షిణావృతో యా అస్య ధామ ప్రథమం హా నింసతే ॥ 1

అభీమృతస్య దోహనా అనూషత యోనా దేవస్య సదనే పరీవృతాః ।

అపాముపస్థే విభృతో యదావస-దధ స్వధా అధయద్యాభిరీయతే ॥ 2

యుయూషతః సవయసా తదిద్యుః సమానమర్థం వితరిత్రతా మిథః ।

ఆదీం భగో న హవ్యః సమస్మదా వోహ్మూర్న రశ్మీన్సమయంస్త సారథిః ॥ 3

యమీం ద్వా సవయసా సప్తర్యతః సమానే యోనా మిథునా సమోకసా ।

దివా న నక్తం పలితో యువాజని పురూ చరన్తజరో మానుషా యుగా ॥ 4

తమీం హిన్వన్తి ధీతయో దశ వ్రిశో దేవం మర్తాస క్షితయే హవామహే ।

ధనోరధి ప్రవత ఆ స ఋణ్య-త్యభివ్రజద్భిర్వయునా నవాధిత ॥ 5

త్వం హ్యగ్నే దివ్యస్య రాజసి త్వం పార్థివస్య పశుపా ఇవ త్మనా ।

ఏనీ త ఏతే బృహతీ అభిశ్రీయా హిరణ్యయా వక్వరీ బర్హిరాశాతే ॥ 6

అగ్నే జుషస్వ ప్రతి హర్య తద్వచో మన్త స్వధావ ఋతజాత సుక్రతో ।

యో విశ్వతః ప్రత్యజ్ఞసి దర్శతో రణ్యః సందృష్టౌ పితుమా ఇవ క్షయః ॥ 7 [13]

(145)

తం పృచ్ఛతేతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యాచఖ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్ఘగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

తం పృచ్ఛతా స జగామా స వేద స చిక్విత్వాః ఈయతే సా స్వీయతే ।
 తస్మిన్నన్తి ప్రశిషస్తస్మిన్తిష్టయః స వాజస్య శవసః శుష్మిణస్పతిః ॥ 1
 తమిత్పృచ్ఛన్తి న సిమో వి పృచ్ఛతి స్వేనేవ ధీరో మనసా యదగ్రభీత్ ।
 న మృష్యతే ప్రథమం నాపరం వచోః ఽస్య క్రత్వా సచతే అప్రదృపితః ॥ 2
 తమిద్గచ్ఛన్తి జుహ్వంఽస్తమర్వతీ-ర్విశ్వాన్యేకః శృణవద్యచాంసి మే ।
 పురుప్రైవస్తతురిర్యజ్ఞసాధనో ఽచ్ఛిద్రోతిః శిశురాదత్త సం రభః ॥ 3
 ఉపస్థాయం చరతి యత్నమారత సద్యో జాతస్తత్సార యుజ్యేభిః ।
 అభి శ్వాన్తం మృశతే నాన్ద్యే ముదే యదీం గచ్ఛన్తుశతీరపిష్టితమ్ ॥ 4
 స ఈం మృగో అప్యో వనర్గు-రుప త్వచ్యుప్రమన్యాం ని ధాయి ।
 వ్యభవీద్వయునా మర్త్యేభ్యో ఽగ్నిర్విద్వాః ఋతచిద్ధి సత్యః ॥ 5 [14]

(146)

త్రిమూర్ధానమితి పఞ్చర్భస్య సూక్తస్యోచఘోదీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్ఠమ్ ।
 త్రిమూర్ధానం సప్తరశ్మిం గృణీషే నూనమగ్నిం పిత్రోరుపస్థే ।
 నిషత్తమస్య చరతో ధ్రువస్య విశ్వా దివో రోచనాపప్రివాంసమ్ ॥ 1
 ఉక్తా మహాః అభి వవక్ష ఏనే అజరస్తస్థావితఃఊతిర్త్రుప్యః ।
 ఉర్వ్యాః ప్రదో ని దధాతి సానా రిహన్త్యాధో అరుషాసో అస్య ॥ 2
 సమానం వత్సమభి సంచరన్తీ విష్వగేనూ వి చరతః సుమేకే ।
 అనప్తవృజ్యాః అధ్వనో మిమానే విశ్వాన్యేతాః అధి మహో దధానే ॥ 3
 ధీరాసః ప్రదం క్రవయో నయన్తి నానా హృదా రక్షమాణా అజుర్యమ్ ।
 సిషాసన్తః పర్యపశ్యన్త సిన్ధు-మావిరేభ్యో అభవతుర్నో నృన్ ॥ 4
 దిద్ధక్షేణ్యః పరి కాష్టాసు జేన్య ఈశేన్యో మహో అర్భాయ జీవసే ।
 పురుత్రా యదభవతురహైభ్యో గర్భేభ్యో మఘవా విశ్వదర్శతః ॥ 5 [15]

(147)

కథాత ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యాచభ్యో దీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

కథా తే అగ్నే శుచయన్త ఆయో-ర్దదాశుర్వాజేభిరాశుషాణాః ।	
ఉభే యత్తోకే తనయే దధానా ఋతస్య సామన్త్రణయన్త దేవాః ॥	1
బోధా మే అస్య వచసో యవిష్ట మంహిష్టస్య ప్రభృతస్య స్వధావః ।	
పీయతి త్వో అను త్వో గృణాతి వన్దారుస్తే తన్వం వన్తే అగ్నే ॥	2
యే ప్రాయవో మామతేయం తే అగ్నే పశ్యన్తో అన్తం దురితాదరక్షన్ ।	
రరక్ష తాన్సుకృతో విశ్వవేదా దిష్పన్త ఇద్రిపవో నాహ దేభుః ॥	3
యో నో అగ్నే అరవివా అఘాయు-రరాతీవా మర్చయతి ద్వయేన ।	
మన్తో గురుః పునరన్తు సో అస్మా అను మృక్తిష్ట తన్వం దుర్తుకైః ॥	4
ఉత వా యః సహస్య ప్రవిద్వా-స్మర్తో మర్తం మర్చయతి ద్వయేన ।	
అతః పాహి స్తవమాన స్తువన్త-మగ్నే మాకిర్నో దురితాయ ధాయాః ॥	5 [16]

(148)

మధీద్యదీమితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యాచభ్యో దీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

మధీద్యదీం విష్టో మాతరిశ్వా హోతారం విశ్వాపుం విశ్వదేవ్యమ్ ।	
ని యం దధుర్మనుష్యాసు విక్షు స్వర్తర్ణ చిత్రం వపుషే విభావమ్ ॥	1
దదానమిన్న దదభన్త మన్మా-గ్నిర్వరూథం మమ తస్య చాకన్ ।	
జుషన్త విశ్వాన్యస్య కర్మో-పస్తుతిం భరమాణస్య క్రూరోః ॥	2
నిత్యే చిన్ను యం సదనే జగ్రుభే ప్రశస్తిభిర్దధిరే యజ్జియాసః ।	
ప్ర సూ నయన్త గృభయన్త ఇష్టా-వశ్వాసో న రథ్యో రారహాణాః ॥	3

పు॒రూ॑ణీ ద॒సో॑ ని రి॒ణాతి॑ జ॒మ్భై-రా॑ద్రో॒చతే॑ వ॒న ఆ వి॒భావా॑ ।
 ఆద॑స్య వా॒తో అను॑ వాతి శో॒చి-ర॑స్తు॒ర్న శ॒ర్యా॑మ॒సనా॑మ॒ను ద్యూన్ ॥ 4
 న యం రి॒పవో॑ న రి॒షణ్య॑వో గ॒ర్భే స॒న్తం రే॒షణా॑ రే॒షయ॑న్తి ।
 అ॒న్దా అ॒ప్రశ్యా॑ న ద॒భన్మ॑భి॒ఖ్యా ని॒త్యాస॑ ఈం ప్రే॒తారో॑ అ॒రక్షన్ ॥ 5 [17]

(149)

మహాః స రాయ ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్విరాట్ ।

మ॒హాః స రా॒య ఏ॒షతే॑ ప॒త్తిర్ణ-న్ని॑న ఇ॒నస్య॑ వ॒సునః॑ ప్ర॒ద ఆ ।
 ఉ॒ప్ర ధ్ర॑జ॒న్తమ॑ద్ర॒యో వి॒ధన్తి॑త్ । 1
 స యో వృ॒షా న॒రాం న రో॑ద॒స్యోః శ్ర॑వో॒భిర॑స్తి జి॒వపీ॑త॒సర్గః ।
 ప్ర యః స॒స్రాణః॑ శి॒శ్రీత॑ యోనా ॥ 2
 ఆ యః పు॒రం నా॑ర్మి॒ణీమ॑దీ॒దే-ద॑త్యః క॒విర్న॑భ॒న్యోఽ నా॑ర్వా ।
 సూ॒రో న రు॑ర్న॒క్వాఞ్చ॑తాత్మా ॥ 3
 అ॒భి ద్వి॒జన్మా॑ త్రీ రో॒చనా॑ని వి॒శ్వా ర॑జాంసి శుశుచానో అ॒స్థాత్ ।
 హో॒తా య॑జి॒ష్టో అ॒పాం స॒ధస్థే॑ ॥ 4
 అ॒యం స హో॑తా యో ద్వి॒జన్మా॑ వి॒శ్వా ద॒ధే వా॑ర్యాణి శ్రవ॒స్యా ।
 మ॒ర్తో యో అ॒స్మై సు॒తుకో॑ ద॒దాశ ॥ 5 [18]

(150)

పురుత్వేతి తృచస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిరుష్టిక్ ।

పు॒రు త్వా దా॒శ్వాన్వో॑చే ॒ఽరిర॑గ్నే తవ స్వి॒దా । తో॒దస్యే॑వ శ॒రణ॑ ఆ మ॒హస్య॑ ॥ 1
 వ్య॑ని॒నస్య॑ ధ॒నినః॑ ప్ర॒హోషే॑ చి॒దర॑రుషః । క॒దా చ॑న ప్ర॒జిగ॑తో అదే॒వయోః ॥ 2
 స చ॒న్దో వి॒ప్ర మ॑ర్త్యో మ॒హో వ్రా॑ధ॒న్తమో॑ దివి । ప్ర॒ప్రే॒తే అ॑గ్నే వ్ర॒నుషః॑ స్యామ ॥ 3 [19]

(151)

మిత్రం నయమితి నవర్చస్య సూక్తస్యాచఘోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణావాద్యాయా మిత్రో జగతీ ।

- మిత్రం న యం శిమ్మా గోషు గవ్యవః స్వాధ్యో విదధే అప్పు జీజన్ ।
 అరేజేతాం రోదసీ పాజసా గిరా ప్రతి ప్రియం యజతం జనుషామవః ॥ 1
- యద్ధ త్యద్వాం పురుమీక్ష్వస్య సోమినః ప్ర మిత్రాసో న దధిరే స్వాభువః ।
 అధ క్రతుం విదతం గాతుమర్చత ఉత శ్రుతం వృషణా ప్రస్త్యావతః ॥ 2
- ఆ వాం భూషనితయో జన్మ రోదస్యోః ప్రవాచ్యం వృషణా దక్షసే ముహే ।
 యదీమృతాయ భరథో యదర్వతే ప్ర హోత్రయా శిమ్మా వీథో అధ్వరమ్ ॥ 3
- ప్ర సా క్షితిరసుర్ర యా మహి ప్రియ ఋతావానావృతమా హోషథో బృహత్ ।
 యువం దివో బృహతో దక్షమాభువం గాం న ధుర్బుప యుజ్ఞాథే అపః ॥ 4
- మహీ అత్ర మహినా వారమృణ్యథో రేణవస్తుజ ఆ సద్మన్దేనవః ।
 స్వరన్తి తా ఉపరతాతి సూర్య-మా నిముచ ఉషసస్తక్వవీరివ ॥ 5 [20]
- ఆ వామృతాయ కేశీరనూషత మిత్ర యత్ర వరుణ గాతుమర్చథః ।
 అవ త్మనా స్తృజతం పిన్వతం ధియో యువం విప్రస్య మన్మనామిరజ్యథః ॥ 6
- యో వాం యుజ్ఞైః శశమానో హ దాశతి క్షవిర్హోతా యజతి మన్మసాధనః ।
 ఉపాహ తం గచ్ఛథో వీథో అధ్వర-మచ్ఛా గిరః సుమతిం గస్తమస్త్రయూ ॥ 7
- యువాం యుజ్ఞైః ప్రథమా గోభిరజ్ఞత ఋతావానా మనసో న ప్రయుక్తిషు ।
 భరన్తి వ్రాం మన్మనా సంయతా గిరో ర్దృవ్యతా మనసా రేవదాశాథే ॥ 8
- రేవద్వయో దధాథే రేవదాశాథే నరా మాయాభిరితఃఊతి మాహినమ్ ।
 న వ్రాం ద్యావో ర్హభిర్నోత సిన్దవో న దేవత్వం ప్రణయో నానశుర్మఘమ్ ॥ 9 [21]

(152)

యువంవస్త్రాణీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణౌ త్రిష్టుప్ ।

యువం వస్త్రాణీ పీవసా వసాథే యువోరచ్ఛిద్రా మస్తవో హ సర్గాః ।	
అవాతిరతమన్యతాన్వి విశ్వ ఋతేన మిత్రావరుణా సచేథే ॥	1
ఏతచ్చన త్వో వి చికేతదేషాం సత్యో మస్త్రః కవిశస్త ఋభూవాన్ ।	
త్రిరశ్రీం హన్తి చతురశ్శిరుగ్రో దేవనిదో హ ప్రథమా అజూర్యన్ ॥	2
అపాదేతి ప్రథమా పద్వతీనాం కస్తద్వాం మిత్రావరుణా చికేత ।	
గర్భో భారం భరత్యా చిదస్య ఋతం పిపర్త్యన్యతం ని తారీత్ ॥	3
ప్రయస్తమిత్పరి జారం కనీనాం పశ్యామసి నోపనిపద్యమానమ్ ।	
అనవపృగ్ణా వితతా వసానం ప్రియం మిత్రస్య వరుణస్య ధామ ॥	4
అనశ్వో జాతో అనభీశురర్వా కనిక్రదత్పతయదూర్ధ్వసానుః ।	
అచిత్తం బ్రహ్మ జుజుషుర్యువాన్ః ప్ర మిత్రే ధామ వరుణే గృణస్తః ॥	5
ఆ ధేనవో మామతేయమవస్తీ-ర్భ్రహ్మప్రియం పీపయస్తస్మిన్నాధన్ ।	
పితో భిక్షేత వయునాని విద్వా-నాసావివాస్తన్నదితిమురుష్యేత్ ॥	6
ఆ వాం మిత్రావరుణా హవ్యజుష్టిం నమసా దేవ్రావవసా వవృత్యామ్ ।	
అస్మాకం బ్రహ్మ పృతనాసు సహ్య అస్మాకం వృష్టిర్దివ్యా సుప్తారా ॥	7 [22]

(153)

యజామహ ఇతి చతుర్వచస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణౌ త్రిష్టుప్ ।

యజామహే వాం మహః సజోషా హవ్యేభీర్మిత్రావరుణౌ నమోభిః ।	
ఘృతైర్ఘృతస్నూ అధ యద్వాముస్మే అధ్వర్యవో న ధీతిభిర్భరన్తి ॥	1

ప్రస్తుతి॑ర్వాం ధామ॑ న ప్రయుక్తి॑-రయా॑మి మిత్రా॑వరుణా॑ సువృక్తిః॑ ।
 అనక్తి॑ యద్వాం॑ విదధే॑షు హోతా॑ సుమ్నం॑ వాం సూరి॑ర్వృషణా॑వియక్షన్ ॥ 2
 పీపా॑య ధేను॑రదితి॑ర్మతాయ॑ జనా॑య మిత్రా॑వరుణా॑ హవిర్దే ।
 హినో॑తి యద్వాం॑ విదధే॑ సప్ర్య-న్న॑ రాత॑హవ్యో మాను॑షో న హోతా॑ ॥ 3
 ఉత॑ వాం విక్షు॑ మద్యా॑స్వన్దో గావ॑ ఆపశ్య॑ పీపయ॑న్త దేవీః ।
 ఉతో॑ నో అస్య॑ పూర్వ్యః పతి॑ర్ద-న్వీతం॑ వ్రాతం॑ పయ॑స ఉస్రి॑యాయాః ॥ 4 [23]

(154)

విష్ణోర్నుకమితి షడృచస్య సూక్తస్యాచభ్యోదీర్ఘతమా విష్ణుస్త్రిష్టమ్ ।

విష్ణోర్ను॑ కం వీ॑ర్యాణి॑ ప్ర వో॑చం యః పార్థి॑వాని విమ॑మే రజా॑ంసి ।
 యో అస్స॑భాయదు॑త్తరం॑ సధస్థం॑ విచక్ర॑మాణస్తే॒ధోరు॑గ్రాయః ॥ 1
 ప్ర తద్వి॑ష్ణుః స్తవతే॑ వీ॒ర్యేణ॑ మృగో॑ న భీ॒మః కుచ॑రో గిరి॒ష్టాః ।
 యస్యో॑రుషు॑ త్రిషు॑ విక్రమ॑ణే-ష్వధి॑క్షియన్తి భు॑వనాన్వి విశ్వా ॥ 2
 ప్ర విష్ణు॑వే శూష॑మేతు॑ మన్మ॑ గిరి॒క్షిత॑ ఉరు॒గ్రాయా॑య వృష్టే॑ ।
 య ఇ॒దం దీ॑ర్ఘం ప్రయ॑తం సధస్థం॑-మేకో॑ విమ॑మే త్రిభి॑రిత్పదే॒భిః ॥ 3
 యస్య॑ త్రీ పూ॒ర్ణా మధు॑నా ప్రదా-న్యక్షి॑యమాణా స్వ॒ధయా॑ మదన్తి ।
 య ఉ॑ త్రిధా॑తు పృథి॒వీము॑త ద్యా-మేకో॑ ద్రాధార॑ భువనాన్వి విశ్వా ॥ 4
 తదస్య॑ ప్రియ॑మభి పాథో॑ అశ్వాం॑ సరో॑ యత్ర॑ దేవ॒యవో॑ మదన్తి ।
 ఉరు॑క్రమస్య॑ స హి బన్ధు॑రిత్థా విష్ణోః॑ ప్రదే॑ పర॒మే మధ్వ॑ ఉత్యః ॥ 5
 తా వాం వా॑స్మాన్యశ్య॑సి గమ॒ధ్యై యత్ర॑ గావో॑ భూరి॑శృణ్గా అయా॑సః ।
 అత్రా॑హ తదు॑రుగ్రాయస్య॑ వృష్టః॑ పర॒మం ప్రద॑మవ భాతి॑ భూరి ॥ 6 [24]

(155)

ప్ర వః పాన్తమితి పద్మచస్య సూక్తస్యాచఘోదీర్ఘతమా ఆద్యానాం

తిస్సణామిన్ద్రావిష్ణా తతస్తిస్సణాం విష్ణుర్ణగతీ ।

- ప్ర వః పాన్తమస్థసో ధియా॒యతే మహే॑ శూరా॒య విష్ణవే॑ చార్చత ।
 యా సా॒సుని పర్వతా॑నామదా॒భ్యా మహస్త్వ॑త్తురర్వతేవ సాధు॒నా ॥ 1
- త్వేష॑మిత్థా స॒మరణం॑ శిమీ॒వతో-రిన్ద్రా॑విష్ణా సుత॒పా వాము॑రుష్యతి ।
 యామ॑ర్త్యాయ ప్రతిధీ॒యమా॑నమి-త్తృశా॒నోరస్తు॑రసనాము॒రుష్యథః॑ ॥ 2
- తా ఈం వర్ధ॑న్తి మహ్యస్య పౌంస్యం ని మాత॑రా నయతి రేత॑సే భుజే ।
 దధా॑తి పుత్రో ౭వ॒రం పరం॑ పిత॒ు-ర్నామ॑ తృతీ॒యమధి॑ రోచ॒నే దివః॑ ॥ 3
- తత్తది॑దస్య పౌంస్యం గృణీ॒మసీ-నస్య॑ త్రాతు॒రవృక॑స్య మీ॒క్ష్మషః॑ ।
 యః పార్ధి॑వాని త్రిభి॒రిద్విగా॑మభి-రురు క్రమి॒ష్టోరుగా॑యాయ జీవ॑సే ॥ 4
- ద్యే ఇద॑స్య క్రమణే స్వర్ధృశో ౭భి॒ఖ్యాయ॑ మర్త్యో భురణ్యతి ।
 తృతీ॑యమస్య నకి॒రా దధ॑ర్వతి వయశ్చ॒న పత॑యన్తః పత్ర॒త్రిణః॑ ॥ 5
- చతు॑ర్భిః సాకం నవ॒తిం చ నామ॑భి-శ్చక్రం న వృ॒తం వ్యతీ॑రవీ॒విపత్॑ ।
 బృహ॑చ్ఛరీరో విమి॒మాన్ బుక్ష్వ॑భి-ర్యువాకు॒మారః॑ ప్రత్యే॒త్యాహావమ్॑ ॥ 6 [25]

(156)

భవామిత్ర ఇతి పఞ్చర్షస్య సూక్తస్యాచఘోదీర్ఘతమా విష్ణుర్ణగతీ ।

- భవా॑ మిత్రో న శేవ్యో పృతా॑సుతి-ర్విభూ॒తద్యుమ్న॑ ఏవయా ఉ సప్ర॒థాః ।
 అథా॑ తే విష్ణో విదుషా॑ చిదర్థ్యః సోమో॑ యజ్జశ్చ రాధ్యో॑ హావిష్మతా ॥ 1
- యః పూర్వాయ॑ వేధసే నవీ॒యసే॑ సుమ॒జ్ఞానయే॑ విష్ణవే॒ దదా॑శతి ।
 యో జాత॑మస్య మహతో మహి బ్రవ-త్సేదు శ్రవో॑భిర్యుజ్యం చిదభ్య॑సత్ ॥ 2
- తము॑ సోతారః పూర్వం యథా విద బుతస్య గర్భం జనుషా॑ పిపర్తన ।
 ఆస్య॑ జానస్తో నామ చిద్వివక్తన మహాస్తే॑ విష్ణో సుమ॒తిం భజా॑మహే ॥ 3

తమస్య రాజా వరుణస్తమశ్వినా క్రతుం సచన్త మారుతస్య వేధసః ।
 దాధార దక్షముత్తమమహర్విదం వ్రజం చ విష్ణుః సఖివాఽ అపోర్ణతే ॥ 4
 ఆ యో వివాయ సచథాయ దైవ్య ఇన్ద్రాయ విష్ణుః సుకృతే సుకృతరః ।
 వేదా అజిన్వత్రిషధస్థ ఆర్య-మృతస్య భాగే యజమానమాభజత్ ॥ 5 [26]

(157) [ద్వావింశోఽనువాకః ॥ సూ. 157-164]

అబోధ్యగ్నిరితి షడృచస్య సూక్తస్యోచఘోదీర్ఘతమా అశ్వినా జగత్యంత్యేద్యే త్రిష్టభా ।
 అబోధ్యగ్నిర్జ్ఞు ఉదేతి సూర్యో వ్యుఽషాశ్చన్ద్రా మహ్యోవో అర్చిషా ।
 ఆయుక్షాతామశ్వినా యాతవే రథం ప్రాసావీధేవః సవితా జగత్ప్రథక్ ॥ 1
 యద్యుజ్ఞాథే వృషణమశ్వినా రథం ఘృతేన నో మధునా క్షత్రముక్షతమ్ ।
 అస్మాకం బ్రహ్మ పృతనాసు జిన్వతం వయం ధనా శూరసాతా భజేమహి ॥ 2
 అర్వాజ్ త్రిచక్రో మధువాహనో రథో జీరాశ్వో అశ్వినోర్యాతు సుష్టుతః ।
 త్రివన్దురో మఘవా విశ్వసౌభగః శం న ఆ వక్షద్విషదే చతుష్పదే ॥ 3
 ఆ న ఊర్జం వహతమశ్వినా యువం మధుమత్యా నః కశయా మిమిక్షతమ్ ।
 ప్రాయుస్తారీష్టం నీ రపాంసి మృక్షతం సేధతం ద్వేషో భవతం సచాభువా ॥ 4
 యువం హ గర్భం జగతీషు ధతో యువం విశ్వేషు భువనేష్వన్తః ।
 యువమగ్నిం చ వృషణావపశ్చ వనస్పతీః రశ్వినావైరయేథామ్ ॥ 5
 యువం హ స్థో భిషజా భేషజేభి-రథో హ స్థో రథ్యాః రాధ్యేభిః ।
 అథో హ క్షత్రమధి ధత్త ఉగ్రా యో వాం హవిష్మాన్మనసా దదాశ ॥ 6 [27]

॥ ఇతి ద్వితీయోఽష్టకే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥
 ॥ దశమాధ్యాయే వర్గాః 27 సూక్తాని 21 ఋచః 143 ॥
 ॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తాని 119 ఋచః 1147 ॥

[తృతీయోధ్యాయః ॥ వ. 1-26] (158)

వసూరుద్రా ఇతి షడ్వచస్య సూక్తస్యాచఢ్యోదీర్ఘతమా అశ్వినో త్రిష్టుబంత్యానుష్టుప్ ।

వసూ॑ రుద్రా॑ పు॒రుమ॑స్త్వా వృ॒ధన్తా॑ దశ॒స్యతం॑ నో వృ॒షణా॑వభి॒ష్టా ।

దస్రా॑ హా॒ యద్రే॑క్ష్ణ జె॒చఢ్యో వాం ప్ర॑ యత్స॒స్రాధే॑ అక॒వాభి॑రూతీ ॥ 1

కో వాం దాశత్సుమతయే చిద్రస్యై వసూ యధేధే నమసా ప్రదే గోః ।

జిగృ॒తమ॑స్మే రే॒వతీః పు॑రంధీః కామ॒ప్రేణే॑వ మన॒సా చ॑రన్తా ॥ 2

యుక్తో॑ హా యద్వాం తౌగ్రా॒య పే॑రు-ర్వి మధ్యే అర్ణ॒స్రో ధా॑యి ప్రజః ।

ఉప॑ వామవః శరణం గమేయం శూరో నాజ్య ప్రతయద్భిరేవైః ॥ 3

ఉప॑స్తుతిరొచధ్యమురుప్యే-న్మా మామిమే పత్రతిణీ వి దుగ్ధామ్ ।

మా మామేధో దశతయశ్చితో ధా-క్రృ యద్వాం బిధ్ధస్మని ఖాదతి క్షామ్ ॥ 4

న మా గరన్మద్యో మాతృతమా దాసా యదీం సుసముబ్ధమవాధుః ।

శిరో॑ యదస్య త్రైతనో వితక్ష-త్స్వయం దాస ఉరో అంసావపి గ్ధ ॥ 5

దీర్ఘ॑తమా మామతేయో జుజుర్వాన్దశమే యుగే ।

అపామర్ధం॑ యతీనాం బ్రహ్మో భవతి సారథిః ॥ 6 [1]

(159)

ప్ర ద్యావా యజ్ఞేరితి షడ్వచస్య సూక్తస్యాచఢ్యోదీర్ఘతమా ద్యావాపుథివ్యా జగతీ ।

ప్ర ద్యా॑వా యజ్ఞేః పృథి॒వీ ఋ॑తావృ॒ధా మ॑హీ స్తు॒షే వి॒దధే॑షు ప్రచే॒తసా॑ ।

దేవేభిర్యే దేవపుత్రే సుదంససే-త్థా ధియా వార్యాణి ప్రభూషతః ॥ 1

ఉత మన్యే పితరుద్రువో మనో మాతుర్మహి స్వతవస్తద్ధవీమభిః ।

సురేతసా పితరా భూమ చక్రతు-రురు ప్రజాయా అమృతం వరీమభిః ॥ 2

తే సూనవః స్వపసః సుదంససో మహీ జుజుర్మాతరా పూర్వ చిత్తయే ।

స్థాతుశ్చ సత్యం జగతశ్చ ధర్మణి పుత్రస్య పాథః ప్రదమద్వయావినః ॥ 3

తే మూ॑యినో మమి॑రే సుప్ర॑చేతసో జా॑మీ సయో॑నీ మిథు॑నా సమో॑కసా ।
 నవ్యం॑నవ్యం తస్తు॑మా తన్వ॑తే దివి స॑ముద్రే అ॒న్తః క॒వయః॑ సుదీ॑తయః ॥ 4
 తద్రా॑థో అద్య॑ స॒వితు॑ర్వరే॒ణ్యం వ॒యం దే॒వస్య॑ ప్ర॒సవే॑ మనామహే ।
 అ॒స్మభ్యం॑ ద్యా॒వాపు॑థివీ సు॒చేతు॑నా ర॒యిం ధ॑త్తం వసు॒మన్తం శ॒తగ్వి॑నమ్ ॥ 5 [2]

(160)

తే హీ॑తి ప॒ఞ్చర్చ॑స్య సూ॒క్తస్యా॑చ॒థోదీ॑ర్ఘతమా ద్యా॒వాపు॑థివ్యా జగతీ॑ ।
 తే హి ద్యా॑వాపు॒థివీ వి॒శ్వశం॑భువ ఋ॒తావ॑ర్తి రజ॒సో ధా॑ర॒యత్క॑వీ ।
 సు॒జన్మ॑నీ ధి॒షణే॑ అ॒న్తరీ॑యతే దే॒వో దే॒వీ ధ॑ర్మ॒ణా సూ॑ర్యః శు॒చిః ॥ 1
 ఉ॒రువ్య॑చసా మ॒హినీ॑ అ॒నశ్చ॑తా పితా॑ మాతా చ భు॒వనా॑ని రక్ష॒తః ।
 సు॒ధృష్ట॑మే వపు॒ష్టేన॑ న రో॒దసీ॑ పితా॑ య॒తీమ॑భి రూ॒పైర॑వా॒సయ॑త్ ॥ 2
 స వహ్నిః॑ పు॒త్రః పిత్రోః॑ ప॒విత్ర॑వా-స్ప॒నాత్తి ధీ॑రో భు॒వనా॑ని మాయయా॑ ।
 ధే॒నుం చ పు॑శ్చిం వృ॒షభం॑ సు॒రేత॑సం వి॒శ్వాహో॑ శు॒క్రం ప॑యో అ॒స్య దు॑క్ష॒త ॥ 3
 అ॒యం దే॒వానా॑మ॒పసా॑మ॒పస్త॑మో యో జ॒జాన॑ రో॒దసీ॑ వి॒శ్వశం॑భువా ।
 వి యో మ॑మే రజ॒సీ సు॑క్రతూ॒యయా॑ ౭ జ॒రేభిః॑ స్మృ॒ణ్ణేభిః॑ స॒మాన్వ॑చే ॥ 4
 తే నో॑ గృ॒ణానే॑ మ॒హినీ॑ మ॒హి శ్ర॑వః క్ష॒త్రం ద్యా॑వాపు॒థివీ ధా॑సథో బృ॒హత్ ॥
 యే॒నాభి॑ కృ॒ష్ణీస్త॑తనామ వి॒శ్వహో॑ ప॒నాయ్య॑మో॒జో అ॒స్మే స॑మి॒న్వత॑మ్ ॥ 5 [3]

(161)

కి॒ముశ్రే॑ష్ఠ ఇతి చతు॒ర్థశ॑ర్చస్య సూ॒క్తస్యా॑చ॒థోదీ॑ర్ఘతమా ఋభవో॑ జగత్యన్త్యాతిష్ఠమ్ ।
 కి॒ము శ్రే॑ష్ఠః కిం యవి॑ష్టో న ఆ॒జగ॑-న్కి॒మీయ॑తే దూ॒త్యం క॑ద్యదూ॒చిమ॑ ।
 న ని॑న్దిమ చ॒మసం॑ యో మ॒హాకు॑లో ౭ గ్నో॑ భ్రాత్ర॒ర్ద్రుణ॑ ఇ॒ద్భూతి॑మూదిమ ॥ 1
 ఏకం॑ చ॒మసం॑ చతు॒రః కృ॑ణోతన తద్వో॑ దే॒వా అ॑బ్రువ॒న్తద్వ ఆ॑గమమ్ ।
 సౌ॒ధన్వ॑నా యద్యే॒వా క॑రి॒ష్యథ॑ సా॒కం దే॒వైర్వ॑జ్జియా॒సో భ॑విష్యథ ॥ 2

- అగ్నిం దూతం ప్రతి యదబ్రవీతనా-శ్వః కర్వో రథ ఉతేహ కర్వః ।
 ధేనుః కర్వా యువశా కర్వా ద్వా తాని భ్రాతరను వః కృత్యేమసి ॥ 3
- చక్రవాంస ఋభవస్తదపుచ్చత క్వేదభూద్యః స్య దూతో న ఆజగన్ ।
 యదావాఖ్యచ్చమసాఞ్చతురః కృతా-నాదిత్వష్టా గ్వాస్తస్తర్వాసజే ॥ 4
- హనామైనాః ఇతి త్వష్టా యదబ్రవీ-చ్ఛమసం యే దేవపానమసిన్విషుః ।
 అన్యా నామాని కృణ్వతే సుతే సచాః అన్వైరేనాస్తన్యాః నామభిః స్పరత్ ॥ 5 [4]
- ఇన్ద్రో హరీ యుయుజే అశ్వినా రథం బృహస్పతిర్విశ్వరూపాముపాజత ।
 ఋభుర్విభ్వా వాజో దేవాః అగచ్ఛత స్వపసో యజ్ఞియం భాగమైతన ॥ 6
- నిశ్చర్మణో గామరిణీత ధీతిభి-ర్యా జరన్తా యువశా తాకృణోతన ।
 సౌధస్వనా అశ్వాదశ్వమతక్షత యుక్త్వా రథముప దేవాః అయాతన ॥ 7
- ఇదముదకం పిబతేత్యబ్రవీతనే-దం వా ఘా పిబతా ముజ్జనేజనమ్ ।
 సౌధస్వనా యది తన్నేవ హర్యథ తృతీయే ఘా సవనే మాదయాద్వై ॥ 8
- ఆషో భూయిష్టా ఇత్యేకో అబ్రవీ-దగ్నిర్భూయిష్ట ఇత్యన్యో అబ్రవీత్ ।
 వధర్వస్తీం బహుభ్యః ప్రైకో అబ్రవీ-ధృతా వదస్తశ్చమసాః అపింశత ॥ 9
- శ్రోణామేక ఉదకం గామవాజతి మాంసమేకః పింశతి సూనయాభృతమ్ ।
 ఆ నిఘ్రుచః శక్రదేకో అపాభర-త్కిం స్విత్పుత్రేభ్యః పితరా ఉపావతుః ॥ 10 [5]
- ఉద్వత్స్వస్మా అకృణోతనా తృణం నివత్స్వపః స్వప్స్వయా నరః ।
 అగోహ్యస్య యదసస్తనా గృహే తదద్యేదమృభవో నానుగచ్ఛథ ॥ 11
- సంమీల్య యద్భువనా పర్యసర్పత క్వ స్విత్తాత్యా పితరా వ అసతుః ।
 అశపత యః కరన్నం వ ఆదదే యః ప్రాబ్రవీ త్రో తస్మా అబ్రవీతన ॥ 12

సు॒ష్టు॒ష్వాం॑స॒ ఋ॒భవ॑స్తద॒పుచ్చ॑తా-గో॒హ్య క॑ ఇ॒దం నో॑ అ॒బూబు॑ధత్ ।

శ్వా॒సం బ॒స్తో బో॑ధయి॒తార॑మ॒బ్రవీ॑-త్సంవ॒త్సర॑ ఇ॒దమ॑ద్యా వ్యఖ్యత ॥ 13

ది॒వా యా॑న్తి మ॒రుతో॑ భూ॒మ్యాఽగ్ని॑-ర॒యం వాతో॑ అ॒న్తరి॑క్షేణ యాతి ।

అ॒ద్భిర్భ్రా॑తి వ॒రుణః॑ స॒ముద్రై॑-ర్మృ॒ష్యాఽ ఇ॒చ్ఛన్తః॑ శవ॒సో నపా॑తః ॥ 14 [6]

(162)

మానోమిత ఇతి ద్వావింత్యచస్య సూక్తస్యోచథ్యోదీర్ఘతమా అశ్వస్తిష్ఠప్ తృతీయా పశ్యై జగత్యై ।

(అశ్వస్తుత్యాశోదేవతా) ।

మా నో మి॒త్రో వ॒రుణో॑ అ॒ర్యమా॑యు-రి॒న్ద్ర ఋ॒భుక్షా॑ మ॒రుతః॑ పరి ఖ్యన్ ।

య॒ద్వాజి॑నో దే॒వజా॑తస్య స॒ప్తేః ప్ర॑వక్ష్యా॒మో వి॒దధే॑ వీ॒ర్యా॑ణి ॥ 1

యన్తి॒ర్నిజా॑రే॒క్షస్తా॑ ప్రావృ॒తస్య॑ రా॒తిం గృ॒భీతాం॑ ముఖితో నయన్తి ।

సుప్రా॒జణో॑ మే॒మృద్వి॑శ్వ॒రూప॑ ఇ॒న్ద్రాపూ॑ష్ణోః ప్రి॒యమ॑ప్యే॒తి పా॑థః ॥ 2

ఏష చ్చా॒గః పు॒రో అశ్వే॑న వా॒జినా॑ పూ॒ష్ణో భా॒గో నీ॒యతే॑ వి॒శ్వదే॑వ్యః ।

అ॒భిప్రి॑యం య॒త్పు॒రోఽశా॑శ॒మర్వ॑తా త్వష్టే॒దేనం॑ సా॒శ్రవ॑సాయ జిన్వతి ॥ 3

య॒ద్ధవి॑ష్యమృ॒తుశో॑ దే॒వయా॑నం త్రి॒రాసు॑షాః ప॒ర్యశ్వాం॑ నయన్తి ।

అత్రా పూ॒ష్ణః ప్ర॑థ॒మో భా॒గ ఏ॒తి య॒జ్ఞం దే॒వేభ్యః॑ ప్రతి॒వేద॑యన్త॒జః ॥ 4

హో॒తాధ్వ॑ర్య॒రావయా॑ అగ్ని॒మిన్ధో॑ గ్రా॒వ గ్రా॒భ ఉ॒త శం॑స్తా సువి॒ప్రః ।

తేన॑ య॒జ్ఞేన॑ స్వ॒రంకృ॑తేన॒ స్విష్టే॑న వక్షణా ఆ పృ॒ణధ్వ॑మ్ ॥ 5 [7]

యా॒ప్రవ్ర॑స్యా ఉ॒త యే॑ యూప॒వాహా॑-శ్చ॒షాలం॑ యే అ॒శ్వయా॑పాయ తక్షతి ।

యే చా॒ర్వతే॑ ప॒చనం॑ సంభ॒ర-స్త్యతో॑ తేషా॒మభి॑గూర్తి॒ర్న ఇన్వ॑తు ॥ 6

ఉ॒ప్ర ప్రా॑గాత్పు॒మన్యే॑ఽధాయి మన్య దే॒వానా॑మాశా ఉ॒ప వీ॑తపు॒ష్ఠః ।

అన్వే॒నం వి॒ప్రా ఋ॑ష॒యో మద॑న్తి దే॒వానాం॑ పు॒ష్టే చ॑కృ॒మా సు॒బన్ధు॑మ్ ॥ 7

- యద్వాజినో దామ॑ సందా॑నమర్పతో॑ యా శీ॑ర్షణ్యా॑ రశనా॑ రజ్జురస్య॑ ।
 యద్వా॑ ఘాస్య ప్రభృ॑తమాస్యే॒తై తృణం॑ సర్వా॑ తా తే అపి॑ దేవే॑ష్వస్తు ॥ 8
- యదశ్వ॑స్య క్రవి॑షో మక్షికా॑శ యద్వా॑ స్వరౌ స్పథి॑తౌ రిప్తమ॑స్తి ।
 యద్ధస్త॑యోః శమి॑తుర్యస్త॒ఖేషు॑ సర్వా॑ తా తే అపి॑ దేవే॑ష్వస్తు ॥ 9
- యదూ॑వధ్యముదర॑స్యాప్రవా॒తి య ఆమ॑స్య క్రవి॑షో గ్రన్థో॑ అస్తి॑ ।
 సుకృ॑తా తచ్చ॑మితారః॑ కృణ్వ॑న్తు-త మే॒ధం శృ॑తపాకం పచ॑న్తు ॥ 10 [8]
- యత్యే॑ గాత్రా॑దగ్నినా॑ ప్రచ్య॑మానా-ద్రభి॑ శూలం॑ నిహ॑తస్యాప్రధా॑వతి॑ ।
 మా తద్భూ॑మ్యామా శ్రిష॑న్మా తృణే॑షు దే॒వేభ్యస్తదు॑శద్యో॒ రాతమ॑స్తు ॥ 11
- యే వాజి॑నం పరి॑పశ్య॒న్తి ప్ర॑క్వం॒ య ఈ॑మాహుః॒ సుర॑భిర్నిర్హరే॑తి ।
 యే చార్ప॑తో మాంస॒భిక్షాము॑పాస॒త ఉ॑తో తేషా॑మభి॒గూర్తి॑ర్న ఇ॒న్వతు॑ ॥ 12
- యస్మి॑క్షణం మాంస॒చన్యా ఉ॑ఖాయా॒ యా పా॑త్రాణి॒ యూష్ణ॑ ఆసే॑చనాని ।
 ఊష్మ॑ణ్యాపిధానా॑ చరూ॒ణా-మ॑జ్ఞాః సూ॒నాః పరి॑ భూ॒షన్త్యశ్వ॑మ్ ॥ 13
- ని॒క్రమ॑ణం ని॒షద॑నం వి॒వర్త॑నం యచ్చ॑ ప॒క్షీశ॑మర్వ॒తః ।
 యచ్చ॑ ప్ర॒పౌ యచ్చ॑ ఘా॒సిం జ॒ఘాస॑ సర్వా॑ తా తే అపి॑ దేవే॑ష్వస్తు ॥ 14
- మాత్వా॑గ్నిర్హ్వ॒సయా॑ ద్ధూమ॑గన్ధి-రో॒ఖా భ్రా॑జన్త్యభి॒ విక్త॑ జ॒ఘ్రిః ।
 ఇష్టం॑ వీ॒తమ॑భి॒గూర్తం॑ వష॒ట్కృ॑తం తం దే॒వాసః॑ ప్రతి॒ గృ॑భ్జన్త్యశ్వ॑మ్ ॥ 15 [9]
- యదశ్వా॑య వాస॑ ఉపస్త్ర॒ణ-న్త్యధీ॑వాసం॒ యా హి॑రణ్యా॒స్యస్మై॑ ।
 సందా॑నమర్ప॒న్తం ప॒క్షీశం॑ ప్రియా॑ దేవే॒ష్వా యామ॑యన్తి ॥ 16
- యత్యే॑ సాదే॑ మహా॒స్రా శూ॑కృతస్య॒ పార్ష్యా॑ వా కశయా॑ వా తుతో॑ద ।
 స్రుచే॑వ తా హావి॑షో అధ్వ॒రేషు॑ సర్వా॑ తా తే బ్ర॒హ్మణా॑ సూదయా॑మి ॥ 17

చతుస్త్రింశ ద్వాజినో దేవబన్దో-ర్వక్ష్మీరశ్వస్య స్వధితిః సమేతి |
 అచ్ఛిద్రా గాత్రా వయునా కృణోత పరుష్పరురనుఘుష్యా వి శస్త || 18
 ఏకస్త్వష్టరశ్వస్యా విశస్తా ద్వా యన్తారా భవతస్తథ ఋతుః |
 యా తే గాత్రాణామృతుధా కృణోమి తాతా పిణ్డానాం ప్ర జుహోమ్యగ్నా || 19
 మా త్వా తప త్త్రియ ఆత్మాప్రియన్తం మా స్వధితిస్తస్వం ఆ తిష్ఠిప తే |
 మా తే గృధ్నురవిశస్తాతిహాయ చ్ఛిద్రా గాత్రాణ్యసినా మిథా కః || 20
 న వా ఉ ఏతన్మియసే న రిష్యసి దేవా ఇదేషి పథిభిః సుగేభిః |
 హరీ తే యుక్షా పృషతీ అభూతా-ముపాస్థా ద్వాజీ ధురి రాసభస్య || 21
 సుగవ్యం నో వాజీ స్వశ్వ్యం పుంసః పుత్రా ఉత విశ్వాపుషం రయిమ్ |
 అనాగ్రాస్త్వం నో అదితిః కృణోతు క్షత్రం నో అశ్వో వనతాం హవిష్మాన్ || 22[10]

(163)

యదక్రస్థజతి త్రయోదశర్షస్య సూక్తస్యాచధ్యోదీర్ఘతమా అశ్వస్త్రిష్టమ్ |

యదక్రస్థః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యన్ త్సముద్రాదుత వా పురిషాత్ |
 శ్వేనస్య ప్రక్షా హరిణస్య బ్రాహూ ఉపస్తత్త్వం మహి జాతం తే అర్వన్ || 1
 యమేన దత్తం త్రిత ఏనమాయన-గిస్త్ర ఏణం ప్రథమో అధ్యతిష్ఠత్ |
 గన్తర్వో అస్య రశనామగృభ్ణా-తుస్సారాదశ్వం వసవో నిరతష్ట || 2
 అసి యమో అస్మాదిత్యో అర్వ-న్నసి త్రితో గుహ్యేన వ్రతేన |
 అసి సోమేన సమయా విపృక్త ఆహుస్తే త్రీణి దివి బన్ధనాని || 3
 త్రీణి త ఆహుర్దివి బన్ధనాని త్రీణ్యపు త్రీణ్యన్తః సముద్రే |
 ఉతేవ మే వరుణశ్చన్ త్వర్వ-న్యత్రా త ఆహుః పరమం జనిత్రమ్ || 4
 ఇమా తే వాజిన్వపమార్షనానీ-మా శఫానాం సనితుర్నిధానా |
 అత్రా తే భద్రా రశనా అపశ్య-మృతస్య యా అభిరక్షన్తి గోపాః || 5[11]

అ॒త్యా॒నం॑ తే॒ మన॑సారాద॒జానా॑-మ॒వో ది॒వా ప॒తయ॑న్తం ప॒త॒జ్గమ్ ।	
శి॒రో అ॒పశ్యం॑ ప॒థిభిః॑ సు॒గేభి॑-ర॒రేణు॑భి॒రేహ॑మానం ప॒త॒త్రి ॥	6
అ॒త్రా తే॒ రూప॑ము॒త్తమ॑మ॒పశ్యం॑ జి॒గీష॑మాణమిష ఆ ప॒దే గోః ।	
య॒దా తే॒ మర్త్యో॑ అను భో॒గమా॑న-ళాది ద్ర॒సిష్ఠ॑ ఓష॒ధీర॑జీగః ॥	7
అను॑ త్వా ర॒థో అను॑ మ॒ర్యో అర్వ॑-న్నను గా॒వో ౭ను॑ భ॒గః క॒నీనా॑మ్ ।	
అను॑ వ్రాతా॒సస్తవ॑ స॒ఖ్యమీ॑యు-రను దే॒వా మ॑మిరే వీ॒ర్యం॑ తే ॥	8
హి॒రణ్య॑శృ॒జ్గో ౭యో॑ అస్య పాదా మ॒నోజ॑వా అవ॒ర ఇ॒న్ద్ర ఆసీ॑త్ ।	
దే॒వా ఇ॒దస్య॑ హ॒విర॑ద్య॒మాయ॑-నో॒ అర్వ॑న్తం ప్ర॒థమో॑ అ॒ధ్యతి॑ష్ఠత్ ॥	9
ఈ॒ర్మాన్తా॑సః సి॒లిక॑మధ్య॒మాసః॑ సం శూ॒రణా॑సో ది॒వ్యాస్తో॑ అ॒త్యాః ।	
హంసా॑ ఇ॒వ శ్రేణి॑శో య॒తన్తే॑ యదాక్షి॒పుర్ది॒వ్యమ॑జ్యుమ॒శ్వాః ॥	10[12]
తవ॑ శరీ॒రం ప॒తయి॑ష్ణ్వర్వ-న్తవ చి॒త్తం వా॒త ఇ॒వ ద్ర॒జీమా॑న్ ।	
తవ॑ శృ॒జ్గాణి॑ వి॒ష్టితా॑ పు॒రుత్రా॑-ర॒ణ్యేషు॑ జ॒ర్భురా॑ణా చ॒రన్తి ॥	11
ఉ॒ప ప్రా॑గాచ్చ॒సనం॑ వా॒జ్యర్వా॑ దే॒వద్రీ॑చా మ॒నసా॑ దీ॒ధ్యానః॑ ।	
అ॒జః పు॒రో నీ॑యతే నాభి॒రస్యా॑-ను ప॒శ్చా త్తవ॑యో యన్తి రే॒భాః ॥	12
ఉ॒ప ప్రా॑గా త్ప॒రమం॑ య॒త్సధ॑స్థ-మ॒ర్వా అ॒చ్ఛా పి॒తరం॑ మూ॒తరం॑ చ ।	
అ॒ద్యా దే॒వాఙ్మ॑ష్టత॒మో హి గ॒మ్యా అథా॑ శాస్తే॒ దాశు॑షే॒ వార్యా॑ణి ॥	13[13]

(164)

అస్యవామస్యేతి ద్విపఞ్చాశదృచస్య సూక్తస్యాచధ్యోదీర్ఘతమా ఆద్యానామేకచత్వారింశదృచాం విశ్వేదేవా
స్తస్యాః సముద్రా ఇత్యస్యా వాక్సముద్రాక్షరాపః శకమయ మిత్యస్యాః శకధూమ సోమోత్రయః కేశిన
ఇత్యస్యా అగ్నిసూర్యవాయవో (కేశిన ఇతి గుణః) చత్వారి వాగిత్యస్యావాక్ ఇన్ద్రం మిత్రమితి ద్వయోః
సూర్యో ద్వాదశప్రథయ ఇత్యస్యాః కాలచక్రం (అత్రసంవత్సరసంస్థం కాలచక్రవర్ణనం) యస్త

ఇత్యస్యాః సరస్వతీ యజ్ఞేనేత్యస్యాః సాధ్యాః సమానమిత్యస్యాః సూర్యః (పర్జన్యాగ్నీవా)
 దివ్యం సుపర్ణమిత్యస్యాః సరస్వాన్ (సూర్యోవా) త్రిష్టుప్ ద్వాదశీ పఞ్చదశీ త్రయోవింశీ
 ఏకోనత్రింశీ షట్త్రింశ్యేకచత్వారింశీ చ జగత్యః ద్విచత్వారింశీ ప్రస్తారపఙ్క్తిః ఏకపఞ్చాశ్యనుష్టుప్ ।

అస్య వామస్య పల్లితస్య హోతు-స్తస్య భ్రాతా మధ్యమో అస్త్యశ్చః ।
 త్రతీయో భ్రాతా ఘృతపుష్టో అస్యా-త్రాపశ్యం విశ్వతిం సప్తపుత్రమ్ ॥ 1
 సప్త యుజ్మన్తి రథమేకచక్ర-మేకో అశ్వో వహతి సప్తనామా ।
 త్రినాభి చక్రమజరమనర్పం యత్రేమా విశ్వా భువనాధి తస్థుః ॥ 2
 ఇమం రథమధి యే సప్త తస్థుః సప్తచక్రం సప్త వహన్త్యశ్వాః ।
 సప్త స్వసారో అభి సం నవన్తే యత్ర గవాం నిహితా సప్త నామ ॥ 3
 కో దదర్శ ప్రథమం జాయమాన-మస్తన్వన్తం యదన్తస్థా బిభర్షి ।
 భూమ్యా అసురసృగాత్మా క్వ స్వి-తో విద్వాంసముప గాత్రప్లుమేతత్ ॥ 4
 పాకః పృచ్ఛామి మనసా విజాన-న్తేవానామేనా నిహితా పదాని ।
 వత్సే బష్కయే ౭ధి సప్త తన్తూ-న్వి తత్తిరే కవయ ఓతవా ఉ ॥ 5[14]
 అచికిత్వాఞ్చికితుషశ్చిదత్ర కవీన్పృచ్ఛామి విద్మనే న విద్వాన్ ।
 వి యస్తస్యమ్మ షశ్చిమా రజాం-స్యజస్య రూపే కిమపి స్విదేకమ్ ॥ 6
 ఇహ బ్రవీతు య ఈమఙ్గ వేదా-స్య వామస్య నిహితం పదం వేః ।
 శీర్ష్ణః క్షీరం దుహ్రాతే గావో అస్య వప్రిం వసానా ఉదకం పదాపుః ॥ 7
 మాతా పితరమ్మృత ఆ బభాజ ధీత్యగ్రే మనసా సం హి జగ్మే ।
 సా బీభత్సుర్గర్భరసా నివిద్ధా నమస్యన్త ఇదుపవాకమీయుః ॥ 8
 యుక్తా మాతాసీద్ధురి దక్షిణాయా అతిష్ఠ ద్గర్భో వృజనీష్వన్తః ।
 అమీ మేద్వతో అను గామపశ్య-ద్విశ్వరూప్యం త్రిషు యోజనేషు ॥ 9

- త్రి॒సో॑ మా॒తృ॒స్త్రి॑ ని॒తృ॒ ని॒భ్రదే॑క॒ ఊ॒ర్ధ్వ॒స్థా॒ నేమ॑వ గ్లాపయన్తి ।
మ॒న్తయ॑న్తే ది॒వో అ॒ము॒ప్య పృ॒ష్ఠే వి॒శ్వవి॑దం వాచమవిశ్వమిన్వామ్ ॥ 10[15]
- ద్వా॒దశా॑రం న॒హి త॒జ్జరాయ॑ వ॒ర్షర్షి॑ చ॒క్రం ప॒రి ద్యా॒మృత॑స్య ।
ఆ పు॒త్రా అగ్నే॑ మి॒ధునా॑సో అత్ర॒ సప్త॑ శతాని వింశతిశ్చ తస్థుః ॥ 11
ప॒ఞ్చపా॑దం పిత॒రం ద్వా॒దశా॑కృతిం ది॒వ ఆ॒హుః ప॒రే అ॒ర్థే పు॒రీషి॑ణమ్ ।
అ॒ధేమే॑ అ॒న్య ఉప॑రే విచక్షణం సప్తచక్రే షళర ఆహురర్పితమ్ ॥ 12
- ప॒ఞ్చారే॑ చక్రే ప॒రివ॑ర్తమానే తస్మిన్నా తస్థుర్భువనాని విశ్వా ।
తస్య॑ నాక్ష॒స్రప్యతే॑ భూరిభారః స॒నాదే॑వ న శీ॒ర్యతే॑ సనాభిః ॥ 13
సనే॑మి చక్రమజరం వి వాపుత ఉత్తానాయాం దశ యుక్తా వహన్తి ।
సూ॒ర్యస్య॑ చక్షూ రజ॒స్వైత్యా॑వృతం తస్మిన్నార్పితా భువనాని విశ్వా ॥ 14
సా॒కంజా॑నాం సప్త॒థమా॑హురేకజం షళి॒ద్యమా॑ ఋష॒యో దే॒వజా॑ ఇతి ।
తేషా॑మిష్టాని విహితాని ధామశః స్థాత్రే రే॒జన్తే॑ వికృతాని రూప్తశః ॥ 15[16]
- స్త్రి॒యః స॒తీస్తాః॑ ఉ మే పుంస ఆ॒హుః పశ్య॑దక్షణ్వాన్న వి చేతదన్తః ।
క॒విర్యః॑ పుత్రః స ఈ॒మా చి॑కేత యస్తా విజానాత్స పితుష్పితాసత్ ॥ 16
అ॒వః ప॒రేణ॑ ప॒ర ఏ॒నావ॑రేణ ప॒దా ప॒తన్ం బి॒భ్రతీ॑ గౌరుదస్థాత్ ।
సా క॒ద్రీచీ॑ కం స్విదర్థం ప॒రాగా॑-త్స్వి॒త్సూతే॑ నహి యూథే అన్తః ॥ 17
అ॒వః ప॒రేణ॑ పిత॒రం యో అ॒స్యా-ను॑వేద ప॒ర ఏ॒నావ॑రేణ ।
క॒వీయ॑మానః క ఇ॒హ ప్ర॑ వోచ-ద్దే॒వం మ॒నః కు॒తో అధి॑ ప్రజాతమ్ ॥ 18
యే అ॒ర్వాఞ్చ॑స్తాః ఉ ప॒రాచ॑ ఆ॒హు-ర్యే ప॒రాఞ్చ॑స్తాః ఉ అ॒ర్వాచ॑ ఆ॒హుః ।
ఇ॒న్ద్రశ్చ॑ యా చక్రథుః సోమ తాని ధురా న యుక్తా రజసో వహన్తి ॥ 19

- ద్వా॑ సు॒ప॒ర్ణా॑ స॒యు॒జ్ఞా॑ స॒ఖాయా॑ స॒మా॒నం వృ॑క్షం పరి॑ షస్వ॒జాతే॑ ।
 తయో॑ర॒న్యః పి॑ప్ప॒లం స్వా॑ద్వ-త్త్యన॑శ్చ॒న్నన్యో॑ అ॒భి చా॑కశీతి ॥ 20[17]
- యత్రా॑ సు॒ప॒ర్ణా॑ అ॒మృత॑స్య భా॒గ-మ॑ని॒మేషం॑ వి॒దధా॑భి॒స్వర॑న్తి ।
 ఇ॒నో వి॑శ్వస్య భువ॑నస్య గ్రో॒పాః స మా॑ ధీ॒రః పా॑కమత్రా వి॒వేశ॑ ॥ 21
 యస్మి॑న్ప్రక్షే మధ్వ॒దః సు॒ప॒ర్ణా ని॒విశ॑న్తే సు॒వతే॑ చాధి వి॒శ్వే ।
 తస్యే॑దా॒హుః పి॑ప్ప॒లం స్వా॑ద్వగ్రే తనో॑న్న॒శద్యః పిత॑రం న వే॒ద ॥ 22
 యదా॑యత్రే అధి గాయ॒త్రమా॑హితం త్రై॒ష్ఠుభా॑ద్వా త్రై॒ష్ఠుభం ని॑రతక్షత ।
 యద్వా॑ జగ॒జ్జగ॑త్యాహితం ప॒దం య ఇ॑తద్విదుస్తే అ॒మృత॑త్వమానశుః ॥ 23
 గాయ॑త్రేణ ప్రతి మిమీతే అ॒ర్క-మ॑ర్కేణ సామ త్రై॒ష్ఠుభే॑న వా॒కమ్ ।
 వాకే॑న వాకం ద్విపదా చతు॒ష్పదా॑ ఒక్ష॒రేణ॑ మిమతే సప్త వాణీః ॥ 24
 జగ॑తా సిన్ధుం ది॒వ్యస్త॑భాయ-ద్రథం॒తరే॑ సూ॒ర్యం ప॑ర్యపశ్యత్ ।
 గాయ॑త్రస్య స॒మిధ॑స్తి॒స్ర ఆ॒హు-స్తతో॑ మహ్నీ ప్ర రి॒రిచే॑ మహిత్వా ॥ 25[18]
- ఉప॑ హ్వయే సు॒దు॒భాం ధే॑ను॒మేతాం సు॒హస్తో॑ గో॒ధుగు॑త దో॒హదే॑నామ్ ।
 త్రే॒ష్ఠం స॒వం స॒వితా॑ సావి॒షన్తో॑ ఒభీ॒ద్ధో ఘ॑ర్మస్తదు పు ప్ర వో॒చమ్ ॥ 26
 హి॒జ్ఞుణ్ణతీ॑ వసు॒పత్నీ॑ వసూ॒నాం వ॒తన॑మిచ్చస్తీ మన॒సాభ్యా॑గాత్ ।
 దుహా॑మశ్వి॒భ్యాం పయో॑ అ॒ఘ్నీ॒యం సా వ॑ర్ధతాం మహాతే సౌభ॒గాయ ॥ 27
 గౌర॑మీమేదను వతనం మిష॒న్తం మూ॑ర్ధాన్తం హి॒జ్ఞకృ॑ణోన్మాత॒వా ఉ ।
 సృ॒క్వాణం॑ ఘుర్మమభి వావశా॒నా మి॒మాతి॑ మాయుం పయతే పయో॒భిః ॥ 28
 అయం స శి॒క్ష్యే యే॑న గౌ॒రభీ॑వృతా మి॒మాతి॑ మాయుం ధ్వ॒సనా॑వధి శ్రీతా ।
 సా చి॒త్తిభి॑ర్ని హి చ॒కార॑ మర్త్యం వి॒ద్యుద్భవ॑న్తీ ప్రతి వ॒వ్రిమో॑హత ॥ 29

- అ॒న॒చ్ఛ॒యే॒ తు॒ర॒గా॒తు॒ జీ॒వ-మే॒జ॒ద్ధ్రు॒వం॒ మ॒ధ్య॒ ఆ॒ ప॒స్యా॒నామ్ ।
జీ॒వో॒ మృ॒తస్య॑ చ॒రతి॑ స్వ॒ధాభి॑-ర॒మ॒ర్త్యో॒ మ॒ర్త్యే॒నా॒ స॒యో॒నిః ॥ 30[19]
- అ॒వ॒శ్యం॑ గో॒పా॒మని॑ప॒ద్యమా॒న-మా॒ చ॒ ప॒రా॒ చ॒ ప॒థి॒భిశ్చ॑ర॒న్తమ్ ।
స॒ స॒ద్ధి॒చీః॒ స॒ వి॒షూ॒చీ॒ర్షసా॑న॒ ఆ॒ వ॒రీ॒వర్తి॑ భు॒వనే॑ష్వ॒న్తః ॥ 31
- య॒ ఈం॑ చ॒కార॒ స॒ సో॒ అ॒స్య॒ వేద॑ య॒ ఈం॑ ద॒దర్తు॑ హి॒రుగి॒న్ను॒ తస్మాత్ ।
స॒ మా॒తు॒ర్యో॒నా॒ ప॒రివీ॑తో॒ అ॒న్త-ర్భ॑హు॒వ్రజా॑ ని॒ర్మతి॒మా॒ వి॒వేశ ॥ 32
- ద్యౌ॒ర్మే॒ పితా॑ జ॒నితా॑ నాభి॒రత్ర॑ బ॒స్థు॒ర్మే॒ మాతా॑ పృ॒థివీ॑ మ॒హీ॒యమ్ ।
ఉ॒త్తా॒నయో॑శ్చ॒మ్యో॒ ౩॒ర్యోని॑ర॒న్త-ర॒త్రా॒ పితా॑ దు॒హి॒తుర్గ॑ర్భ॒మాధాత్ ॥ 33
- పు॒చ్ఛామి॑ త్వా ప॒రమ॑న్తం పృ॒థి॒వ్యాః పు॒చ్ఛామి॑ య॒త్ర భు॑వ॒నస్య॑ నాభిః ।
పు॒చ్ఛామి॑ త్వా వృ॒ష్ణో అ॑శ్వ॒స్య రే॒తః పు॒చ్ఛామి॑ వా॒చః ప॑ర॒మం వో॑మ ॥ 34
- ఇ॒యం వే॒దిః ప॒రో అ॒న్తః పృ॒థి॒వ్యా అ॒యం య॒జ్ఞో భు॑వ॒నస్య॑ నాభిః ।
అ॒యం సో॒మో వృ॒ష్ణో అ॑శ్వ॒స్య రే॒తో బ్ర॒హ్మో॒యం వా॒చః ప॑ర॒మం వో॑మ ॥ 35[20]
- స॒ప్తార్థ॑గ॒ర్భా భు॑వ॒నస్య॑ రే॒తో వి॒ష్ణోస్తి॒ష్టన్తి॑ ప్ర॒దిశా॑ వి॒ధర్మ॑ణి ।
తే ధీ॒తిభి॑ర్మ॒నసా॑ తే వి॒ప్రశ్చి॑తః ప॒రిభు॑వః ప॒రి భ॑వ॒న్తి వి॒శ్వతః ॥ 36
- స॒ వి॒ జా॒నామి॑ య॒దివే॑దమ॒స్మి ని॒ణ్యః సం॑స॒ద్ధో మ॒నసా॑ చ॒రామి॑ ।
య॒దా మా॑గ॒న్త్రుధ॑మ॒జా ఋ॒తస్యా-ది॒ద్వాచో॑ అ॒శ్నువే॑ భా॒గమ॑స్యాః ॥ 37
- అ॒పాజ్ ప్రా॑జే॒తి స్వ॒ధయా॑ గృ॒భీతో॑ ౨॒మర్త్యో॑ మ॒ర్త్యే॒నా స॒యో॒నిః ।
తా శ॒శ్వ॒న్తా వి॒షూచీ॑నా॒ వి॒యన్తా॑ న్య॒న్యం చి॑క్యూ॒ర్ను ని॑ చి॒క్యూ॒రన్యమ్ ॥ 38
- ఋ॒చో అ॒క్షరే॑ ప॒రమే॑ వో॒మ-న్య॑స్మి॒వైవా అ॒ధి వి॑శ్వే ని॒షేదుః॑ ।
య॒స్తన్న॑ వేద॒ కి॒మృ॒చా క॑రి॒ష్యతి॑ య॒ ఇ॒తద్వి॒దుస్త॑ ఇ॒మే స॒మాస॑తే ॥ 39

సూ॒య॒వ॒సా॒ద్భ॒గ॒వ॒తీ॑ హి భూ॒యా అ॒థో వ॒యం॑ భ॒గ॒వ॒న్తః॑ స్యా॒మ ।
అ॒ద్ధి తృ॒ణ॒మ॒ఘ్నే॒వి॒శ్వ॒దా॒నీం॑ పి॒బ శు॒ద్ధ॒ము॒ద॒క॒మా॒చ॒ర॒న్తీ ॥ 40[21]

గౌ॒రీ॒ర్మి॒మాయ॑ స॒ల॒లా॒ని త॒క్ష-త్యే॑క॒పదీ॑ ద్వి॒పదీ॑ సా చతు॒ష్పదీ॑ ।
అ॒ష్టా॒పదీ॑ నవ॒పదీ॑ బ॒భూ॒వుషీ॑ స॒హ॒స్రా॒క్షరా॑ ప॒ర॒మే వో॑మన్ ॥ 41

త॒స్యాః॑ స॒ము॒ద్రా అ॒ధి వి క్ష॒ర॒న్తి తే॑న జీ॒వ॒న్తి ప్ర॒దిశ॒శ్చత॒స్రః ।
తతః॑ క్ష॒ర॒త్యక్ష॒రం తద్వి॒శ్వ॒ముప॑ జీ॒వతి ॥ 42

శ॒క॒మ॒యం॑ ధూ॒మ॒మూ॒రాద॑పశ్యం వి॒షూ॒వతా॑ ప॒ర ఏ॒నా॒వ॒రే॒ణ ।
ఉ॒క్షా॒ణం పృ॒శ్ని॒మప॑చ॒న్త వీ॒రా-సా॒ని ధ॒ర్మా॒ణి ప్ర॒థ॒మా॒న్యా॒నన్ ॥ 43

త్ర॒యః కే॑శి॒న ఋ॒తు॒థా వి చ॒క్షతే॑ సం॒వత్స॑రే వ॒పత॑ ఏ॒క ఏ॒షామ్ ।
వి॒శ్వ॒మేకో॑ అ॒భి చ॒ష్టే శ॒చీ॒భి-ర్దా॒జి॒రేక॑స్య దదృ॒శే న రూ॑పమ్ ॥ 44

చ॒త్వారి॑ వా॒క్ప॒రి॒మితా॑ ప॒దా॒ని తా॒ని వి॒దు॒ర్బా॒హ్మ॒ణా యే మ॑నీ॒షిణః॑ ।
గు॒హా త్రీ॑ణి ని॒హితా॑ నే॒జ్య॒యన్తి తు॒రీ॒యం వా॒చో మ॑ను॒ష్యా వ॑దన్తి ॥ 45

ఇ॒న్ద్రం మి॒త్రం వ॒రు॒ణమ॒గ్ని॒మా॒హు-ర॒థో ది॒వ్యః స సు॑ప॒ర్ణో గ॒రు॒త్మాన్ ।
ఏ॒కం స॒ద్వి॒ప్రా బ॒హు॒థా వ॑ద-న్త్య॒గ్నిం య॒మం మా॒త॒రి॒శ్వా॒నమా॑హుః ॥ 46[22]

కృ॒ష్ణం ని॒యా॒నం హ॒ర॒యః సు॑ప॒ర్ణా అ॒పో వ॒సా॒నా ది॒వ॒ము॒త్ప॒తన్తి ।
త ఆ॒వ॒వృ॒త్ర॒న్స॒దనా॑దృ॒తస్యా-ది॒ద్భు॒తేన॑ పృ॒థి॒వీ వృ॒ద్భతే ॥ 47

ద్వా॒ద॒శ ప్ర॒థ॒యశ్చ॒క్ర॒మే॒కం త్రీ॑ణి న॒భ్యాని॑ క ఉ త॒చ్చి॒కేత॑ ।
తస్మి॑న్ త్నా॒కం త్రి॒శతా॑ న శ॒ఙ్క॒వో ౭॒ర్పితాః॑ పృ॒ష్ఠి॒ర్న చ॒లా॒చ॒లాసః॑ ॥ 48

య॒స్తే స్త॒నః శ॒శ॒యో యో మ॒యోభూ-ర్యే॑న వి॒శ్వా పు॒ష్వసి॑ వా॒ర్యాణి॑ ।
యో ర॒త్న॒థా వ॑సు॒వి ద్యః సు॒ద॒త్రః స॒ర॒స్వతి॑ త॒మి॒హ ధా॒తవే॑ కః ॥ 49

యజ్ఞే॑న॒ యజ్ఞమ॑యజన్త దే॒వా-స్తా॑ని ధ॒ర్మాణి॑ ప్రథ॒మాన్యాసన్॑ ।
 తే॒ హ నా॑కం మహి॒మానః॑ సచన్త॒ యత్ర॑ పూ॒ర్వే సా॑ధ్యాః సన్తి దే॒వాః ॥ 50

సమా॑నమే॒తదు॑దక-ముచ్చై॒త్యవ చా॑హభిః ।
 భూ॑మిం ప॒ర్షన్యా॑ జిన్వన్తి॒ దివం॑ జిన్వన్త్యగ్న॒యః ॥ 51

ది॒వ్యం సు॑ప్తర్ణం వా॒యసం॑ బృహ॒న్త-మపాం॑ గర్భం దర్శ॒తమోష॑ధీనామ్ ।
 అ॒భీష్తో॑ వృష్టిభి॒స్త్వర్ప॑యన్తం స॒రస్వ॑న్తమవ॒సే జోహ॑వీమి ॥ 52[23]

(165) [త్రయోవింశో ౭ నువాకః ॥ సూ. 165-179]

కయాశుభేతి పఞ్చదశర్షస్య సూక్తస్య తృతీయాద్యయుగ్మచామేకాదశీవర్ణానాం మరుతః
 త్రయోదశ్యాదితిసృణామగస్త్యః శిష్టానామిష్టఋషిః సర్వసూక్తస్య మరుత్వా నిన్దోదేవతా త్రిష్టుప్తుః ।

కయా॑ శుభా సవ॒యసః॑ సనీ॒ళాః సమా॑న్యా మరు॒తః సం మి॑మిక్షుః ।
 కయా॑ మ॒తీ కు॒త్ర ఏతా॑స ఏ॒తే ౭॒ర్పన్తి॑ శుప్తుం వృ॒షణో వసూ॑యా ॥ 1

కస్య॑ బ్ర॒హ్మోణి॑ జుజుషు॒ర్యవా॑నః కో అధ్వ॒రే మరు॑త ఆ వ॒వర్త॑ ।
 శ్యే॒నాఽ ఇ॒వ ధ్ర॑జతో అ॒న్తరి॑క్షే కే॒న మ॒హా మస॑సా రీ॒రమా॑మ ॥ 2

కు॒తస్త॑స్వమి॒న్ద్ర మా॑హి॒నః స-న్నే॑కో యాసి సత్ప॒తే కిం త ఇ॒త్థా ।
 సం పృ॑చ్ఛసే సమ॒రాణః॑ శుభా॒నై-ర్వోచే॑స్తన్నో హరి॒వో యతే॑ అ॒స్మే ॥ 3

బ్ర॒హ్మోణి॑ మే మ॒తయః॑ శం సు॒తాసః॑ శుష్మ ఇ॒యర్తి॑ ప్రభృతో మే అ॒ద్రిః ।
 ఆ శా॑సతే ప్రతి హ॒ర్యన్త్య॑క్లే-మా హ॒రీ వహ॑తస్తా నో అచ్చ ॥ 4

అతో॑ వ॒యమ॑న్తమేభి॒ర్యజా॑నాః స్వక్ష॑త్రేభి॒స్త్వన్వ॑ర్షః శుష్మ॑మానాః ।
 మహో॑భి॒రేతా॑ఽ ఉప॒ యుజ్మ॑హే న్వి-స్ర స్వ॒ధామను॑ హి నో బ॒భూథ॑ ॥ 5[24]

క్వ॒ర్షిన్యా॑ వో మరు॒తః స్వ॒ధాసీ॑-ద్యన్మామే॒కం స॒మధ॑తాహిహత్యే ।
 అ॒హం హ్యౌర్షి॑ గ్ర॒న్తవి॑షస్తువి॒ష్టా-న్విశ్వ॑స్య శత్రో॒రన॑మం వధ॒స్మై ॥ 6

భూరి॑ చకర్థ॑ యుజ్యేభి॑రస్మే॑ స॒మానేభి॑ర్వృషభ॑ పౌంస్యేభిః॑ ।	
భూరి॑ణి॒ హి కృ॑ణవా॒మా శవి॑ష్టే-స్త్ర॒ క్రత్వా॑ మరుతో॒ యద్వశా॑మ ॥	7
వధీం॑ వృత్రం॑ మరుత॑ ఇన్ద్రియే॒ణ స్వేన॑ భామే॒న తవి॑షో॒ బభూ॑వాన్ ।	
అహ॑మేతా మనవే॑ విశ్వశ్శ॒న్దాః సు॒గా అప॑శ్చకర్త॒ వజ్ర॑బాహుః ॥	8
అను॑త్తమా॒ తే మఘ॑వ॒న్నకి॑ర్ను॒ న త్వావా॑ అస్తి దే॒వతా॑ విదా॒నః ।	
న జా॑యమా॒నో నశ॑తే॒ న జా॒తో యాని॑ కరి॒ష్యా కృ॑ణుహి ప్రవృ॒ద్ధ ॥	9
ఏక॑స్య చిన్మే॒ విభ్వం॑ స్తోజ్జో॒ యా ను దధ్మ॑ష్యాన్మృ॒ణవై మనీ॑షా ।	
అహం॑ హ్యుర్గ్రో మరుతో॒ విదా॒నో యాని॑ చ్యవమిన్ద్ర॒ ఇదీ॑శ ఏషామ్ ॥	10[25]
అమ॑న్దన్మా మరుతః॑ స్తోమో॒ అత్ర॑ యన్మే॒ నరః॑ శ్రుత్యం॒ బ్రహ్మ॑ చక్ర ।	
ఇన్ద్రా॑య వృష్టే॒ సుమ॑ఖాయ॒ మహ్యం॑ సఖ్యే॒ సఖాయ॑స్తన్వే॒ తనూ॑భిః ॥	11
ఏవేదే॑తే ప్రతి॒ మా రోచ॑మానా॒ అనే॑ద్యుః శ్రవ॒ ఏషో దధా॑నాః ।	
సంచ॑క్ష్యా మరుతశ్శ॒న్ద్రవ॑ర్ణా అచ్ఛా॒న్త మే చ్చద॑యాథా చ నూ॒నమ్ ॥	12
కో స్వ॑త్ర మరుతో॒ మామ॑హే॒ వః ప్ర॑ యాత॒న సఖీ॑రచ్ఛా॒ సఖాయః॑ ।	
మన్మాని॑ చిత్రా అపి॒వ్రాత॑యన్త॒ ఏషాం॑ భూత॒ నవే॑దా మ బుతా॒నామ్ ॥	13
ఆ యద్భు॑వస్యాద్భువ॒సే న కారు॑-రస్మాఇచ్చక్రే॒ మాన్య॑స్య మే॒ధా ।	
ఓ ఘ॑ వర్త మరుతో॒ విప్ర॑మచ్ఛే-మా బ్రహ్మో॒ణి జరి॒తా వో అర్చ॑త్ ॥	14
ఏష॑ వః స్తోమో॒ మరుత॑ ఇయం గీ-ర్మాన్దార్య॑స్య మాన్య॑స్య క్రా॒రోః ।	
ఏషా॑ యాసీష్ట॒ తన్వే॑ వయాం॒ విద్యా॑మేషం॒ వృజ॑నం జీ॒రదా॑నుమ్ ॥	15[26]

ఇతి ద్వితీయాష్టకే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ ఏకాదశాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 8 ఋచః 132 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[చతుర్థో ౭ ధ్యాయః ॥ వ. 1-29]

(166)

తన్నువోచామేతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుతో జగత్యంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।
 తన్ను వోచామ రభసాయ జన్మనే పూర్వం మహిత్వం వృషభస్య కేతవే ।
 ఐధేవ యామన్మరుతస్తువిష్యణో యుధేవ శక్రాస్తవిషాణి కర్తన ॥ 1
 నిత్యం న సూనుం మధు బిభ్రత ఉప క్రీశన్తి క్రీతా విదధేషు ఘృష్యయః ।
 నక్షన్తి రుద్రా అవసా నమస్వినం న మర్ధన్తి స్వతవసో హవిష్కృతమ్ ॥ 2
 యస్మా ఊమాసో అమృతా అరాసత రాయస్పోషం చ హవిషా దద్రాశుషే ।
 ఉక్షన్త్యస్త్రై మరుతో హితా ఇవ పురూ రజాంసి పయసా మయోభువః ॥ 3
 ఆ యే రజాంసి తవిషీ భిరవ్యత ప్ర వ ఏవాసః స్వయతాసో అధ్రజన్ ।
 భయన్తే విశ్వా భువనాని హర్మ్యా చిత్రో వో యామః ప్రయతాస్త్వస్త్రిషు ॥ 4
 యత్వేషయామా నదయన్త పర్వతా-న్దివో వా పృష్ఠం నర్యా అచుచ్యవః ।
 విశ్వో వో అజ్మన్భయతే వనస్పతీ రథీయన్తీవ ప్ర జిహీత ఓషధిః ॥ 5[1]
 యూయం న ఉగ్రా మరుతః సుచేతునా ౭రిష్టగ్రామాః సుమతిం పిపర్తన ।
 యత్రా వో ద్విద్యుద్రదతి క్రివిర్దతీ రిణాతి ప్రశ్వః సుధితేవ బర్హణా ॥ 6
 ప్ర స్కమ్భదేష్టా అనవభ్రరాధసో ౭లాతృణాసో విదధేషు సుష్టుతాః ।
 అర్చన్త్యర్కం మద్దిరస్య పీతయే విదుర్వీరస్య ప్రథమాని పౌంస్యా ॥ 7
 శతభుజిభిస్తమభిహ్రాతేరభూ-త్పార్శ్వే రక్షతా మరుతో యమావత ।
 జనం యముగ్రాస్తవసో విరప్పిః పాథనా శంసా త్తనయస్య పృష్టిషు ॥ 8
 విశ్వాని భద్రా మరుతో రథేషు వో మిథస్పృధ్యేవ తవిషాణ్యాహితా ।
 అంసేష్వా వః ప్రపథేషు ఖాదయో ౭క్షో వశ్వక్రా స్తమయా వి వావృతే ॥ 9

భూరీ॑ణి భ॒ద్రా న॑ర్యేషు బా॒హుషు॑ వక్షః॑సు రు॒క్మా ర॑భసా సో అ॒జ్ఞయః॑ ।
అంసే॑ష్యేతాః ప॒విషు॑ క్షురా అధి వయో న పక్షా॑స్వను శ్రియో ధిరే ॥ 10[2]

మహా॑న్తో మహ్నో॑ విభో॑త్తి విభూతయో దూరే॑ద్యశో యే ది॒వ్యా ఇ॒వ స్తృభిః॑ ।
మ॒న్ద్రాః సు॒జిహ్వోః స్వ॑రితార ఆస॒భిః సంమి॑శ్లా ఇన్ద్రో మ॒రుతః ప॑రిష్ఠుభః ॥ 11

తద్వః॑ సుజాతా మరుతో మహిత్వ॑నం దీర్ఘం వో దా॒త్రమ॑దితేరివ వ్రతమ్ ।
ఇన్ద్ర॑శ్చన త్యజ॑సా వి ప్రూణా॒తి త-జ్జనా॑య యస్మై సుకృతే అ॒రాధ్యమ్ ॥ 12

తద్వో॑ జామిత్వం మరుతః పరే యుగే పు॒రూ య॑చ్ఛంసమమృతాస ఆవత ।
అయా॑ ధియా మనవే శ్రు॒ష్టిమా॑వ్యా సాకం నరో దంస॑నైరా చికిత్రిరే ॥ 13

యేన॑ దీర్ఘం మరుతః శూశ॑వామ యుష్మాకే॑న పరి॒ణసా తు॑రాసః ।
ఆ య॑త్తతన స్వ॒జనే॑ జనాస ఏ॒భిర్వజ్జే॑భిస్తద॒భీష్టి॑మశ్యామ్ ॥ 14

ఏష॑ వః సోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మా॒న్దార్య॑స్య మా॒న్యస్య॑ కారోః ।
ఏషా॑ యాసీష్ట తన్వే॑ వయాం వి॒ద్యామే॑షం వృజ॑నం జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 15[3]

(167)

సహస్రంత ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుత ఆద్యాయా ఇన్ద్రస్త్రిష్ఠుమ్ ।

సహస్రం॑ త ఇన్ద్రో॑తయో నః సహస్ర॑మిషో హరివో గూ॒ర్వత॑మాః ।
సహస్రం॑ రాయో మాద్రయ॑ధ్యై సహస్రి॑ణ ఉప నో యస్తు వాజాః ॥ 1

ఆ నో ౭వో॑భిర్మరుతో యాస్త॑వచ్చా జ్యేష్ఠే॑భిర్వా బృహద్ది॒వైః సు॒మాయాః॑ ।
అధ॑ యదేషాం నియుతః పర॑మాః స॒ముద్ర॑స్య చిద్ద॒నయ॑స్త ప్రారే ॥ 2

మి॒మ్యక్ష॑ యేషు సుధి॑తా ఫృతాచీ హి॒రణ్య॑నిర్ణిగుప॒రా న ఋ॑ష్టిః ।
గు॒హా చ॑రన్తీ మను॑షో న యోషా॑ స॒భావ॑తీ విద॒ధ్యేవ॑ సం వాక్ ॥ 3

- పరా శుభ్రా అయాసో యవ్యా సాధారణ్యేప మరుతో మిమిక్షుః ।
 న రోద్రసీ అప సుదన్త ఫరోరా జుషన్త వృధం సఖ్యాయ దేవాః ॥ 4
- జోషద్యదీమసుర్యా సచద్యై విషితస్తుకా రోద్రసీ నృమణాః ।
 ఆ సూర్యేవ విధతో రథం గా-త్వేషప్రతీకా సభసో నేత్యా ॥ 5[4]
- ఆస్థాపయన్త యువతిం యువానః శుభే నిమిశ్లాం విదధేషు ప్రజ్రామ్ ।
 అర్కో యద్వో మరుతో హవిష్మా-న్గాయద్రాధం సుతసోమో దువస్యన్ ॥ 6
- ప్ర తం ఏవక్తి వక్త్ర్యో య ఏషాం మరుతాం మహిమా సత్యో అస్తి ।
 సచా యదీం వృషమణా అహంయుః స్థిరా చిజ్జనీర్వహతే సుభాగాః ॥ 7
- పాస్తి మిత్రావరుణావద్యాయ-చ్చయత ఈమర్వమో అప్రశస్తాన్ ।
 ఉత చ్యవన్తే అచ్యుతా ధ్రువాణి వావృధ ఈం మరుతో దాతివారః ॥ 8
- సహీ ను వో మరుతో అన్త్యస్మే ఆరాత్వాచ్ఛిచ్ఛవసో అన్తమాపుః ।
 తే ధృష్ణనా శవసా శూశువాంసో ఽర్హో న ద్వేషో ధృషతా పరి ష్ఠః ॥ 9
- వయమద్యేన్ద్రస్య ప్రేష్టా వయం శ్వో వోచేమహి సమర్యే ।
 వయం పురా మహి చ నో అను ద్యూ-న్తన్న బుభుక్షా సరామను ష్యోత్ ॥ 10
- ఏష వః సోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య క్రారోః ।
 ఏషా యాసీష్ఠ తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదాసుమ్ ॥ 11[5]

(168)

యజ్ఞయజ్ఞేతి దశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుతో జగతీ అన్త్యాస్తిప్ర స్త్రిష్ఠుభః ।

- యజ్ఞాయజ్ఞా వః సమనా తుతుర్వణి-ర్దియంధియం వో దేవయా ఉ దధిధ్వే ।
 ఆ వో ఽర్వాచః సువితాయ రోదస్యో-ర్మహే వవృత్యామవసే సువృక్తిభిః ॥ 1

వవ్రాసో న యే స్వజాః స్వతవస ఇషం స్వరభిజాయస్త ధూతయః ।	
సహస్రియాసో అపాం నోర్మయ ఆసా గావో వన్ధ్యాసో నోక్షణః ॥	2
సోమాసో న యే సుతాస్తప్తాంశవో హృత్సు పీతాసో దువసో నాసతే ।	
ఐషామంసేషు రమ్భిణీవ రారభే హస్తేషు ఖాదిశ్చ కృతిశ్చ సం దధే ॥	3
అవ స్వయుక్తా దివ ఆ వృథా యయు-రమర్త్యాః కశయా చోదత త్మనా ।	
అరేణవస్తువిజాతా అచుచ్యవ-ర్షణ్ణాని చిన్తరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥	4
కో వో నస్తర్మరుత ఋష్టివిద్యతో రేజతి త్మనా హన్వేష జిహ్వయా ।	
ధస్వచ్యుత ఇషాం న యామని పురుప్రైషా అహన్వో3 నైతశః ॥	5[6]
క్వ స్విదస్య రజసో మహస్పరం క్వావరం మరుతో యస్మిన్నాయయ ।	
యచ్చావయథ విధురేవ సంహితం వ్యద్రిణా పతథ త్వేషమర్ణవమ్ ॥	6
సాతిర్నవో నమవతీ స్వర్వతీ త్వేషా విపాకా మరుతః పిపిష్యతీ ।	
భద్రా వో రాతిః పుణతో న దక్షిణా పృథుజ్రయీ అసుర్యేవ జజ్ఞతీ ॥	7
ప్రతి ష్టోభన్తి సిన్ధవః ప్రవిభ్యో యదభ్రీయాం వాచముదీరయన్తి ।	
అవ స్మయన్త విద్యుతః పృథివ్యాం యదీ ప్పుతం మరుతః ప్రష్టువన్తి ॥	8
అసూత పృశ్నిర్నహతే రణాయ త్వేషమయాసాం మరుతామనీకమ్ ।	
తే సప్సరాసో నజనయన్తాభ్వ-మాదిత్స్వధామిషిరాం పర్యపశ్యన్ ॥	9
ఏష వః సోమో మరుత ఇయం గీ-రాన్దార్యస్య మాన్యస్య కారోః ।	
ఏషా యాసీష్ట తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదాసుమ్ ॥	10[7]

- మహాశ్చిత్వమింద్ర యత ఏతా-న్మహాశ్చిదసి త్యజసో వరూతా ।
 స నో వేధో మరుతాం చికిత్వాన్ త్సుమ్నా వనుష్వ తవ హి ప్రేష్టా ॥ 1
- అయుజ్జన్త ఇన్ద్ర విశ్వకృష్ణీ-ర్విదానాసో నిష్ఠిధో మర్త్యత్రా ।
 మరుతాం పృత్సుతిర్వాసమానా స్వర్మీక్షస్య ప్రధనస్య సాతౌ ॥ 2
- అమ్య క్నా త ఇన్ద్ర ఋష్టిరస్మే సనేమ్యభ్యం మరుతో జునన్తి ।
 అగ్నిశ్చిద్ధి స్మాతనే శుశుక్వా-నావో న ద్వీపం దధతి ప్రయాంసి ॥ 3
- త్వం తూ న ఇన్ద్ర తం రయిం దా ఓజిష్టయా దక్షిణయేవ రాతిమ్ ।
 సుతశ్చ యాస్తే చకనన్త వాయోః స్తనం న మధ్యః పీపయన్త వాజైః ॥ 4
- త్వే రాయ ఇన్ద్ర తోశతమాః ప్రణేతారః కస్య చిదృతాయోః ।
 తేషు ణో మరుతో మృళయన్తు యే స్మా పురా గాతూయన్తీవ దేవాః ॥ 5[8]
- ప్రతి ప్ర యాహీన్ద్ర మీక్షుణో నృ-న్మహాః పార్థివే సదనే యతస్య ।
 అధ యదేషాం పృథుబుధ్వాస ఏతా-స్తీర్థే నార్యః పౌంస్యాని తస్థుః ॥ 6
- ప్రతి ఘోరాణామేతానామయాసాం మరుతాం శృణ్వ ఆయతాముపభిః ।
 యే మర్త్యం పృతనాయన్తమామై-ర్పణావానం న పతయన్త సర్థైః ॥ 7
- త్వం మానేభ్య ఇన్ద్ర విశ్వజన్యా రదా మరుద్భిః శురుధో గో అగ్రాః ।
 స్తవానేభిః స్తవసే దేవ దేవై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదాసుమ్ ॥ 8[9]

(170)

ననూనమితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య ప్రథమ తృతీయా చతుర్థానామృచామిన్దోఽగస్త్యో ద్వితీయ
 పఞ్చమ్యోరగస్త్యఋషిరిన్దోదేవతా ఆద్యాబృహతీ తతస్తిన్దోఽనుష్టభోన్త్యా త్రిష్టమ్ ।

- స నూనమస్తి నో శ్వః కస్త ద్వేద యదద్భుతమ్ ।
 అన్యస్య చిత్తమభి సంచరేణ్య-ముతాధీతం వి నశ్యతి ॥ 1

కిం స ఇన్ద జిఘాంససి భ్రాతరో మరుతస్తవ ।	
తేభిః కల్పస్వ సాధుయా మా నః సమరణే వధీః ॥	2
కిం నో భ్రాతరగస్త్య సఖా సన్నతి మన్యసే ।	
విద్యాహి తే యథా మనో ఽస్మభ్యమిన్న దిత్ససి ॥	3
అరం కృణ్వన్తు వేదిం సమగ్నిమిన్దతాం పురః ।	
తత్రామృతస్య చేతనం యజ్ఞం తే తనవావహై ॥	4
త్వమీశిషే వసువతే వసూనాం త్వం మిత్రాణాం మిత్రపతే ధేష్ఠః ।	
ఇన్ద త్వం మరుద్భిః సం వదస్వా-ధ ప్రాశాన ఋతుథా హవీంషి ॥	5[10]

(171)

ప్రతివ ఇతి షడృచస్య సూక్తస్యా ఽగస్త్యో మరుతః అన్యానాంచతస్మణాం మరుత్వానిన్ద స్త్రిష్టమ్ ।

ప్రతి వ ఏనా నమసాహమేమి సూక్తేన భిక్షే సుమతిం తురాణామ్ ।	
రరాణతా మరుతో వేద్యాభి-ర్ని హేళో ధత్త వి ముచధ్వమశ్వాన్ ॥	1
ఏష వః స్తోమో మరుతో నమస్వా-న్త్వాదా తప్తో మనసా ధాయి దేవాః ।	
ఉపేమా యాత మనసా జుషాణా యూయం హి ష్టా నమస్త ఇద్వృధాసః ॥	2
స్తుతాసో నో మరుతో మృశయన్తూ-త స్తుతో ముఘవా శంభవిష్ఠః ।	
క్షిర్వా నః సన్తు క్రోమ్యా వనా-న్యహాని విశ్వా మరుతో జిగీషా ॥	3
అస్మాదహం తవిషాదీషమాణ ఇన్దా ద్భియా మరుతో రేజమానః ।	
యుష్మభ్యం హవ్యా నిశితాన్యాస్త-న్తాన్యారే చకృమా మృశతా నః ॥	4
యేన మానాశ్చితయన్త ఉస్రా వృష్టిషు శవసా శశ్వతీనామ్ ।	
స నో మరుద్భిర్వృషభ శ్రవో ధా ఉగ్ర ఉగ్రేభిః స్థవిరః సహోదాః ॥	5

త్వం పాపీ॑స్త్ర సహీ॑యస్తో॑ నృ-స్థ॑వా మ॒రుద్భి॑రవయా॒తహే॑శాః ।
 సు॒ప్రకే॑తేభిః సా॒స॒హి॒ర్దధా॑నో వి॒ద్యామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 6[11]

(172)

చిత్రో॑వ ఇతి తృ॒చస్య॑ సూ॒క్తస్య॑ మైత్రా॒వరు॑ణి॒రగస్త్యో॑ మ॒రుతో॑ గాయ॒త్రీ ।

చి॒త్రో వో॑ ౭ స్తు॒ యామ॑-శ్చి॒త్ర క్షా॑తీ॒ సుదా॑నవః । మ॒రుతో॑ అ॒హిభా॑నవః ॥ 1
 ఆ॒రే సా॑ వః సుదా॒నవో॑ మ॒రుత॑ ఋ॒క్షాతీ॑ శ॒రుః । ఆ॒రే అ॒శ్మా య॑మస్య॒థ ॥ 2
 తృ॒ణస్త॑స్త్వస్త్వ॒ ను వి॒శః పరి॑ వృ॒జ్క్తు॑ సుదా॒నవః । క్షా॒ర్ద్వా న్నః॑ క॒ర్త జీ॑వసే ॥ 3[12]

(173)

గా॒య॒త్యామే॑తి త్రయో॒దశ॑స్య॒ సూ॒క్తస్య॑ మైత్రా॒వరు॑ణి॒రగస్త్య॑ఇ॒న్ద్రస్తి॑ష్ఠమ్ ।

గా॒య॒త్యామ॑ స॒భన్యం॑ యథా వే-ర॒చ్ఛామ॑ తద్వా॒వృధా॑నం స్వ॒ర్వత్ ।
 గా॒వో ధే॑నవో॒ బర్హి॑ష్యద॒బ్ధా ఆ॑ యత్న॒ద్దానం॑ ది॒వ్యం వి॒వాసా॑న్ ॥ 1
 అ॒ర్చద్ర॑వ్ప॒షా వృ॑షభిః స్వే॒దుహ॑వ్యై-ర్మ॒గో నాశ్నే॑ అ॒తి య॑జ్ఞ॒గుర్యాత్ ।
 ప్ర॒ మ॒న్తయు॑ర్మనాం గూ॒ర్త హో॑తా భ॒రతే॑ మ॒ర్యో మి॑థునా యజ॒త్రః ॥ 2
 నక్ష॑దో॒తా పరి॑ స॒ద్మ మి॒తా య-స్థ॑ర్ ద॒ర్భమా॑ శ॒రదః॑ పృ॒థివ్యాః ।
 క్ర॒న్తద॑శో॒ నయ॑మానో రువ॒ధా-ర॑న్త॒ర్దతో॑ స రో॒దసీ॑ చ॒రద్వాక్ ॥ 3
 తా క॒ర్మాష॑తరా॒స్మై ప్ర॑ చ్యోతా॒ని దే॒వయ॑న్తో భ॒రన్తే॑ ।
 జు॒జోష॑ది॒న్దో ద॒స్మవ॑ర్చా నా॒సత్యే॑వ సు॒గ్మో ర॒థేష్ఠాః ॥ 4
 తము॑ష్టుహీ॒న్ద్రం యో హా॑ స॒త్వా యః శూ॑రో ము॒ఘవా॑ యో ర॒థేష్ఠాః॑ ।
 ప్ర॒తీచ॑శ్చి ద్యోధి॒యాన్స్వ॑షణ్వా-న్స్వ॒వ్ర॑షశ్చి॒త్తమ॑సో విహ॒న్తా ॥ 5[13]

- ప్ర యది॑త్థా మ॒హినా॑ నృభ్యో॑ అ-స్వ॒రం రోద॑సీ క॒క్ష్యే॑తి నా॒స్మై ।
 సం వి॑వృ ఇన్దో॑ వృజనం న భూ॒మా భర్తి॑ స్వ॒ధావా॑ఽ ఓప॒శమి॑వ ద్యామ్ ॥ 6
- స॒మత్సు॑ త్వా శూర స॒తాము॑రాణం ప్ర॒పథి॑న్తమం పరితంసయ॒ధ్యై ।
 స॒జోష॑స ఇన్ద్రం మదే॑ క్షోణీః సూరిం చి ద్యే అను॒మద॑న్తి వా॒జైః ॥ 7
- ఏ॒వా హి తే॑ శం స॒వనా॑ సము॒ద్ర ఆప్తో॑ య॒త్య ఆసు॑ మదన్తి దే॒వీః ।
 వి॒శ్వా తే॑ అను జో॒ష్యా భూ॑ద్ధాః సూరి॑ఽశ్చిద్యది॑ ధిషా వేషి జనాన్ ॥ 8
- అసా॒మ య॑థా సు॒ఖాయ॑ ఏన స్వ॒భిష్ట॑యో న॒రాం న శం॑సైః ।
 అస॒ద్యథా॑ న ఇన్దో॑ వన్దనే॒ష్యా-స్తు॑రో న కర్తు నయమాన ఉ॒క్థా ॥ 9
- వి॒ష్పర్ధ॑సో న॒రాం న శం॑సై-ర॒స్మాకా॑సదిన్దో వజ్రహస్తః ।
 మి॒త్రాయు॑వో న పూర్ప॒తిం సు॑శిష్టౌ మధ్యా॒యువ ఉప॑ శిక్షన్తి య॒జ్ఞైః ॥ 10[14]
- య॒జ్ఞో హి ష్టే॑న్ద్రం కశ్చిద్భు॒న్ద - ఇ॒న్జహూ॑రాణశ్చిన్మసా పరి॒యన్ ।
 తీర్థే॑ నాచ్ఛా తాతృషాణమోకో దీ॒ర్ఘో న సి॒ద్ధమా॑ కృ॒ణోత్య॑ధ్వా ॥ 11
- మో షూ॑ణ ఇన్ద్రాత్ర పృ॒తు దే॒వై-రస్తి॑ హి ష్మా తే శు॒ష్మిన్మవ॑యాః ।
 మహా॑శ్చిద్యస్య మీ॒క్ష్ణవో॑ య॒వ్యా హవి॑ష్మతో మరుతో వన్దతే గీః ॥ 12
- ఏ॒ష స్తో॑మ ఇన్ద్ర తుభ్యమస్మే ఏ॒తేన॑ గాతుం హరివో విదో నః ।
 ఆ నో॑ వవృత్యాః సువి॒తాయ॑ దేవ వి॒ద్యావే॑షం వృజనం జీ॒రదా॑సుమ్ ॥ 13[15]

(174)

- త్వం॑రాజేతి దశర్షస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్ద్రస్తిష్ఠమ్ ।
 త్వం రాజే॑న్ద్ర యే చ దే॒వా రక్షా॑ నృన్పా॒హ్యసు॑ర త్వమస్మాన్ ।
 త్వం సత్ప॑తిర్మఘవా నస్తరు॒త్ర-స్త్వం స॒త్యో వస॑వానః సహో॒దాః ॥ 1

- ద॒నో॑ వి॒శ ఇ॒న్ద్ర మృ॒ధ్రవా॑చః॒ స॒ప్త॑ య॒త్పు॒రః॒ శర్మ॑ శా॒రదీ॑ర్ధర్ధ్ ।
 ఋ॒ణో॑ర॒పో అ॒నవ॑ద్యా॒ర్ణా యూ॑నే॒ వృ॒త్రం పు॑రు॒కుత్సా॑య ర॒స్థిః ॥ 2
- అ॒జా వృ॑త ఇ॒న్ద్ర శూ॒రప॑త్నీ-ర్ధ్యాం చ॒ యేభిః॑ పు॒రుహూ॑త నూ॒నమ్ ।
 ర॒క్షో అ॒గ్నిమ॑శు॒షం తూ॒ర్వయా॑ణం సిం॒హో న ద॑మే అ॒పాంసి॑ వ॒స్తోః ॥ 3
- శే॒షన్ను॑ త ఇ॒న్ద్ర స॒స్మిన్యో॑నౌ ప్ర॒శస్త॑యే॒ పవీ॑రవ॒స్య మ॒హ్నీ ।
 సృ॒జద॑ర్ధ్యాం॒స్యవ॑ య॒ద్యుధా॑ గా-స్తి॒ష్టధ్ధ॑రీ ధృ॒ష్టతా॑ మృ॒ష్ట వా॑జాన్ ॥ 4
- వ॒హా కు॑త్స॒మిన్ద్ర॑ య॒స్మిన్చా॑కన్ తూ॒స్యమ॑న్యూ॒ ఋజ్రా॑ వా॒తస్యా॑శ్వా ।
 ప్ర సూ॑ర॒శ్చక్రం॑ వృ॒హతా॑ద॒భీకే॑ ౭భి స్పృ॒ధో యా॑సి॒షద్య॑జ్జ॒బాహుః॑ ॥ 5[16]
- జ॒ఘన్వాః॑ ఇ॒న్ద్ర మి॒త్రేరూ॑-జ్జో॒చ్ఛద॑ప్ర॒వృధ్ధో॑ హరి॒వో అదా॑శూన్ ।
 ప్ర యే॑ ప॒శ్యన్ప॑ర్వ॒మణం॑ స॒చాయో॑-స్త్వయా॒ శూర్తా॑ వ॒హమా॑నా అ॒పత్య॑మ్ ॥ 6
- ర॒పత్క॑విరి॒న్ద్రార్క॑సా॒తౌ క్షాం దా॑సా॒యోప॑బ॒ర్హణీం॑ కః ।
 క॒రత్తి॑స్రో మ॒ఘవా॑ దా॒నుచి॑త్రా ని దు॒రోణే॑ కు॒యవా॑చం మృ॒ధి శ్రే॑త్ ॥ 7
- స॒నా తా॑ త ఇ॒న్ద్ర న॒వ్యా ఆ॒గుః స॒హో నభో॑వి॒రణా॑య పూ॒ర్వీః ।
 భి॒నత్పు॑రో న భి॒దో అదే॑వీ-ర్న॒నమో॑ వ॒ధరదే॑వ॒స్య పీ॑యోః ॥ 8
- త్వం ధు॑ని॒రిన్ద్ర॑ ధు॒నిమ॑తీ-ర్న॒ణోర॑పః సీ॒రా న స్ర॑వ॒స్థిః ।
 ప్ర య॑త్స॒ముద్ర॑మతి శూ॒ర ప॑ర్షి పా॒రయా॑ తు॒ర్వశం॑ యదుం॒ స్వస్తి॑ ॥ 9
- త్వమ॑స్మాక॒మిన్ద్ర॑ వి॒శ్వధ॑ స్యా అ॒వృక॑త॒మో న॒రాం సృ॑ప్రాతా ।
 స నో॑ వి॒శ్వాసాం॑ స్పృ॒ధాం స॒హోదా॑ వి॒ద్యామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 10[17]

(175)

మత్స్యపాయాతి పద్మచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యఇన్ద్రో ౭నుష్టుప్ ఆద్యా స్కంధోగ్రీవా అన్త్యా త్రిష్టుప్ ।

మత్స్యపా॑యి తే॑ మ॒హాః పాత్ర॑స్యేవ హరి॒వో మత్స॑రో మ॒దః ।	
వృ॒షా తే॑ వృ॒ష్ణ ఇన్దు-ర్వా॑జీ స॒హస్ర॑సాత॒మః ॥	1
అ న॑స్తే గన్తు మత్స॑రో వృ॒షా మదో॑ వరే॒ణ్యః ।	
స॒హా॑వా ఇన్ద్ర సా॒నసిః పృ॑తనా॒షాళ॑మర్త్యః ॥	2
త్వం హి శూ॒రః స॒నితా చో॑దయో మను॒షో రథ॑మ్ ।	
స॒హా॑వాన్దస్యమ॒వ్రత-మో॑షః పాత్రం న శో॒చిషా॑ ॥	3
ము॒షాయ॑ సూ॒ర్యం కవే॑ చ॒క్రమీ॑శా॒న ఓజ॑సా ।	
వహా శు॒ష్ణాయ॑ వ॒ధం కు॒త్సం వా॒తస్యా॑జ్వైః ॥	4
శు॒ష్మిన్దమో॑ హి తే॒ మదో॑ ద్యు॒మ్నిన్ద॑మ ఉ॒త క్ర॑తుః ।	
వృ॒త్రఘ్నా॑ వరి॒వోవి॑దా మం॒సీష్ఠా అ॑శ్వసాత॒మః ॥	5
యథా పూ॒ర్వేభ్యో॑ జరి॒తృభ్య॑ ఇన్ద్ర మ॒య ఇ॒వాపో॑ న తృ॒ప్యతే॑ బ॒భూథ॑ ।	
తామను॑ త్వా ని॒విదం॑ జోహవీ॒మి వి॒ద్యామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥	6[18]

(176)

మత్సిన ఇతి షడ్వచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్దో ౭నుష్టుబన్త్యాతిష్ఠమ్ ।

మత్సీ॑ నో వ॒స్య ఇష్ట॑య ఇన్ద్రమిన్దో॑ వృ॒షా వి॑శ ।	
ఋ॒షూయ॑మాణ ఇన్వ॒సి శత్రు॑మన్తి న వి॒న్దసి ॥	1
తస్మి॑న్నా వే॒శయా॑ గిరో॒ య ఏక॑శ్చర్షణీ॒నామ్ ।	
అను॑ స్వ॒ధా యము॑ప్యతే॒ యవం॑ న చర్కృ॒షద్యౌషా॑ ॥	2
యస్య॑ విశ్వా॒ని హస్త॑యోః పఞ్చ॒ క్షిత్తీ॑నాం వసు॒ ।	
స్పాశ॑యస్వ॒ యో అస్తృ॑ధ్రు-గ్నివ్యే॒వాశని॑ర్జహి ॥	3

అ॒సు॒న్వ॒న్తం॑ స॒మం॑ జ॒హి ద్రూ॒ణా॒శం॑ యో న తే॑ మ॒యః॑ ।
 అ॒స్మ॒భ్యమ॑స్య వేద॑నం ద॒ద్ధి సూ॒రిశ్చి॑దోహతే ॥ 4
 ఆ॒వో య॑స్య ద్వి॒బర్ష॑సోః ౭॒ర్శేషు॑ సా॒నుష॑గసత్ ।
 ఆ॒జావి॑స్థస్యే॒న్దో ప్రా॒వో వాజే॑షు వా॒జిన॑మ్ ॥ 5
 యథా॑ పూ॒ర్వేభ్యో॑ జ॒రితృ॑భ్య ఇ॒న్ద్ర మ॑య ఇ॒వావో॑ న తృ॒ప్యతే॑ బ॒భూథ॑ ।
 తామ॑ను త్వా ని॒విదం॑ జోహ॒వీమి వి॒ద్యామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 6[19]

(177)

ఆ చ॒ర్షణి॑ప్రా ఇతి ప॒ఞ్చర్చ॑స్య సూ॒క్తస్య॑ మై॒త్రావ॑రుణి॒రగ॑స్త్వ ఇ॒న్ద్రస్త్రి॑ష్టమ్ ।
 ఆ చ॒ర్షణి॑ప్రా వృ॒షభో॑ జ॒నానాం॑ రా॒జా కృ॑ష్టీ॒నాం పు॑రు॒హూత॑ ఇ॒న్ద్రః ।
 స్తు॒తః శ్ర॑వ॒స్యన్వ॑సోప మ॒ద్రి-గ్నూ॑క్వా హ॒రీ వృ॑ష॒ణా యా॑హ్య॒ర్వాజ్ ॥ 1
 యే తే॑ వృ॒షణో॑ వృ॒షభా॑స ఇ॒న్ద్ర బ్ర॑హ్మ॒యుజో॑ వృ॒షర॑థా॒సో అ॑త్యైః ।
 తా॒ ఆ తి॑ష్ఠ తే॒భిరా॑ యా॒హ్యర్వా॑జ్ హ॒వామ॑హే త్వా సు॒త ఇ॒న్ద్ర సో॑మే ॥ 2
 ఆ తి॑ష్ఠ ర॒థం వృ॑ష॒ణం వృ॑షా తే సు॒తః సో॑మః ప॒రిషి॑క్తా మ॒ధూని॑ ।
 యు॒క్వా వృ॑ష॒భ్యాం వృ॑ష॒భ క్షి॑తీ॒నాం హ॑రి॒భ్యాం యా॑హి ప్ర॒వతో॑ప మ॒ద్రిక్ ॥ 3
 అ॒యం య॒జ్ఞో దే॑వ॒యా అ॒యం మి॒యేధ॑ ఇ॒మా బ్ర॑హ్మో॒ణ్యయ॑మి॒న్ద్ర సో॑మః ।
 స్తీ॒ర్ణం బ॒ర్హిరా॑ తు శ॒క్ర ప్ర॑ యా॒హి పి॒బా ని॒షద్య॑ వి ము॒చా హ॑రీ ఇ॒హ ॥ 4
 ఓ సు॒ష్టుత॑ ఇ॒న్ద్ర యా॑హ్య॒ర్వా-జు॑ప బ్ర॒హ్మోణి॑ మా॒న్యస్య॑ క్రా॒రోః ।
 వి॒ద్యామ॑ వ॒స్తోర॑వ॒సా గృ॒ణన్తో వి॒ద్యామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 5[20]

(178)

య॒ద్ధస్యా॑త ఇతి ప॒ఞ్చర్చ॑స్య సూ॒క్తస్య॑ మై॒త్రావ॑రుణి॒రగ॑స్త్వ ఇ॒న్ద్రస్త్రి॑ష్టమ్ ।

యద్ధ॑ స్యా॑ త ఇన్ద్ర॑ క్రుష్టి॑రస్తి॒ యయా॑ బ॒భూథ॑ జ॒రిత్య॑భ్య॒ ఊతీ॑ ।	
మా॒ నః॑ కా॒మం॑ మ॒హయ॑న్తమా॒ ధ-గ్విశ్వా॑ తే అ॒శ్యాం॑ ప॒ర్యాప॑ ఆ॒యోః ॥	1
న ఘా॑ రాజేన్ద్ర॑ ఆ ద॒భన్వో॑ యా ను స్వ॑సారా కృ॒ణవ॑న్త యోనో॑ ।	
ఆప॑శ్చిదన్మై సుతుకా॑ అవేష-స్థమ॑న్న ఇన్ద్రః॑ సఖ్యా॑ వయశ్చ ॥	2
జేతా॑ నృభి॒రిన్ద్రః॑ పృతు॒ శూర్తః॑ క్రోతా॑ హవం నాధ॑మానస్య క్రా॒రోః ।	
ప్రభ॑ర్తా రథం దా॒శుష॑ ఉపా॒క ఉద్య॑న్తా గి॒రో యది॑ చ త్మనా॑ భూత్ ॥	3
ఏ॒వా నృభి॒రిన్ద్రః॑ సుశ్ర॑వస్యా ప్రఖా॒దః పృక్షో॑ అభి మి॒త్రిణో॑ భూత్ ।	
స॒మర్య॑ ఇషః॑ స్తవతే॑ వి॒వాచి॑ సత్రా॒కరో॑ యజ॒మానస్య॑ శంసః॑ ॥	4
త్వయా॑ వ॒యం మ॑ఘవన్మిన్ద్ర॑ శత్రూ-న॒భి ష్యా॑మ మహాతో॑ మన్య॒మానాన్ ॥	
త్వం త్రాతా॑ త్వము॒ నో వృధే॑ భూ-ర్విద్యా॒మేషం॑ వృజ॒నం జీ॒రదా॑నుమ్ ॥	5[21]

(179)

పూర్వీరహమితి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యః ఆద్యయోర్ద్వయోర్లోపాముద్రా ఋషికా
అన్త్యయోర్ద్వయోరగస్త్యాన్తేవాసీ బ్రహ్మచారీ ఋషిః సర్వాసాం రతి ర్దేవతా త్రిష్టుప్ పఞ్చమీబృహతీ ।

పూర్వీ॑రహం శ॒రదః॑ శశ్ర॒మాణా॑ దోషా॑ వ॒నోరు॑షసో జ॒రయ॑న్తీః ।	
మినా॑తి శ్రియం జ॒రిమా॑ తనూనా-మ॒ప్ర్యా ను పత్నీ॑ర్వృషణో జగ॒మ్యుః ॥	1
యే చిద్ధి॑ పూర్వ॒ ఋత॑సాప ఆసన్ త్నాకం దే॒వేభి॑రవదన్తృతాని ।	
తే చిద॑వాసుర్నహ్యన్తమాపుః స॒మూ ను పత్నీ॑ర్వృషభిర్జగ॒మ్యుః ॥	2
న మృ॑షా శ్రాన్తం యదవన్తి దే॒వా విశ్వా॑ ఇత్ స్పృధో అభ్య॑శ్నవావ ।	
జయా॑వేదత్ర శత॑నీధమాజిం యత్స॒మ్యఞ్చా॑ మిథునావభ్యజా॑వ ॥	3
నద॑స్య మా రుధతః కామ ఆగ-న్నిత ఆజాతో అముతః కుతశ్చిత్ ।	
లోపా॑ముద్రా పృషణం నీ రిణా॒తి ధీ॑రమధీ॒రా ధయ॑తి శ్వ॒సన్తమ్ ॥	4

ఇమం ను సోమమన్తితో హృత్సు పీతముప బ్రువే ।
 యత్సీమాగశ్చక్రమా త త్సు మృకతు పులుకామో హి మర్త్యః ॥ 5
 అగస్త్యః ఖనమానః ఖనిత్రైః ప్రజామపత్యం బలమిచ్చమానః ।
 ఉభౌ వర్ణావృషిరుగ్రః పుపోష సత్యా దేవేష్వాశిషో జగామ ॥ 6[22]

(180) [చతుర్వింశో ౭ నువాకః ॥ సూ. 180-191]

యువోరజాంసీతి దశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోశ్వినౌ త్రిష్టుమ్ ।
 యువో రజాంసి సుయమాసో అశ్వా రథో యద్వాం పర్యర్ణాంసి దీయత్ ।
 హిరణ్యయా వాం ప్రవయః ప్రుషాయ-న్మధ్వః పిబన్తా ఉషసః సచేధే ॥ 1
 యువమత్యస్యావ నక్షథో యద్విపత్మనో నర్యస్య ప్రయజ్యోః ।
 స్వసా యద్వాం విశ్వగూర్షీ భరాతి వాజాయేట్టే మధుపావిషే చ ॥ 2
 యువం పయ ఉస్రియాయామధత్తం ప్రక్షమామాయామవ పూర్వ్యం గోః ।
 అన్తర్యద్వనినో వామృతఘ్నా హ్వరో న శుచిర్యజతే హవిష్మాన్ ॥ 3
 యువం హ ఘర్మం మధుమన్తమత్రయే ౭పో న క్షోదో ౭వృణీతమేషే ।
 తద్వాం నరావశ్వినా పశ్యఇష్టి రథ్యేవ చక్రా ప్రతి యన్తి మధ్వః ॥ 4
 ఆ వాం ద్రానాయ వవృతీయ దస్రా గోరో హేణ త్రాగ్ర్యో న జిప్రిః ।
 అపః క్షోణీ సచతే మాహినా వాం జూర్ణో వామక్షురంహసో యజత్రా ॥ 5[23]
 ని యద్భ్యువేధే నియుతః సుదానూ ఉప స్వధాభిః సృజథః పురంధిమ్ ।
 ప్రేషద్వేషద్వాతో న సూరి-రా ముహే దదే సువ్రతో న వాజమ్ ॥ 6
 వయం చిద్ధి వాం జరితారః సత్యా విప్రన్యామహే వి ప్రణిర్హితావాన్ ।
 అథా చిద్ధి ష్మాశ్వినావనిన్ద్యా ప్రాథో హి ష్మౌ వృషణావన్తిదేవమ్ ॥ 7

యువాం చిద్ధి ష్మోశ్వినావను ద్యూ-న్విరుద్రస్య ప్రస్రవణస్య సాతౌ ।
 అగస్త్యో నరాం నృషు ప్రశస్తః కారాధునీవ చితయత్సహస్రైః ॥ 8
 ప్ర యద్వహేథే మహినా రథస్య ప్ర స్పన్ద్రా యాథో మనుషో న హోతా ।
 ధత్తం సూరిభ్య ఉత వా స్వశ్యం నాసత్యా రయిషాచః స్యామ ॥ 9
 తం వాం రథం వయమద్యా హువేమ స్తోమైరశ్వినా సువితాయ నవ్యమ్ ।
 అరిష్టనేమిం పరి ద్యామియానం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 10[24]

(181)

కదుప్రేష్టావితీ నవర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోఽశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

కదు ప్రేష్టావిషాం రయీణా-మధ్వర్యంతా యదున్మిన్మీథో అపామ్ ।
 అయం వాం యజ్ఞో అకృతప్రశస్తిం వసుధితీ అవితారా జనానామ్ ॥ 1
 ఆ వామశ్వాసః శుచయః పయస్సా వాతరంహసో దివ్యాసో అత్యాః ।
 మనోజువో వృషణో వీతప్యష్టా ఏహ స్వరాజో అశ్వినౌ వహన్తు ॥ 2
 ఆ వాం రథోఽవనిర్న ప్రవత్వాన్ త్సప్రవస్థురః సువితాయ గమ్యాః ।
 వృష్టః స్థాతారా మనసో జవీయా-నహంహూర్వో యజతో ధిష్ట్యా యః ॥ 3
 ఇహేహ జాతా సమవాపశీతా-మరేపసా తన్వాః నామభిః స్వైః ।
 జిష్టుర్వామన్యః సుమఖస్య సూరి-ర్దివో అన్యః సుభగః పుత్ర ఊహే ॥ 4
 ప్ర వాం నిచేరుః కక్రుహో వశాః అను పిశగ్గరూప్యః సదనాని గమ్యాః ।
 హరీ అన్యస్య పీపయన్త వాజై-ర్మద్రా రజాంస్యశ్వినౌ వి ఘోషైః ॥ 5[25]
 ప్ర వాం శరద్వాన్వృషభో న నిష్షా-టూర్విరిషశ్చరతి మధ్వ ఇష్టన్ ।
 ఏవైరన్యస్య పీపయన్త వాజై-ర్వేషన్వీరూర్వా నద్యో న ఆగుః ॥ 6

అస॑ర్ణి॒ వాం స్థవి॑రా వే॒ధసా॑ గీ-ర్భా॒క్షే అ॑శ్వినా త్రే॒ధా క్ష॑రన్తీ ।
 ఉప॑ స్తుతావతం నాధ॑మానం యామ॑న్నయామఞ్చ॒ణుతం హ॑వం మే ॥ 7
 ఉత॑ స్యా వాం రుశ॑తో వపు॒సో గీ-స్త్రి॑బర్హి॒ష్ఠి స॑దసి పిన్వ॒తే న్మాన్ ।
 వృషా॑ వాం మే॒ఘో వృ॑షణా పీపా॒య గో॑ర్న సేకే॒ మను॑షో దశ॒స్యన్ ॥ 8
 యు॒వాం పూ॑షే॒వాశ్వినా॑ పు॒రంధి-ర॑గ్నిముషాం న జ॒రతే॑ హ॒విష్యా॑న్ ।
 హు॒వే య॑ద్వాం పరివ॒స్యా గృ॑ణానో వి॒ద్యామే॑షం వృజ॒నం జీ॑రదా॒సుమ్ ॥ 9 [26]

(182)

అభూదిదమిత్యప్తర్పస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోఽశ్వినో జగతీ షష్ట్యన్వేతిష్టభా ।

అభూ॑ది॒దం వ॒యున॒మో షు॑ భూ॒షతా॑ రథో॒ వృష॑ణ్వాన్మద॒తా మ॑నీషిణః ।
 ధి॒యంజి॑న్వా ధి॒ష్ఠ్యా వి॒శ్వలా॑పసూ ది॒వో న॑పాతా సుకృ॒తే శు॑చి॒వ్రతా॑ ॥ 1
 ఇ॒న్ద్రత॑మా హి ధి॒ష్ఠ్యా మ॒రుత్త॑మా ద॒స్రా దం॑సిష్ఠా ర॒థ్యా ర॒థీత॑మా ।
 పూ॒ర్ణం ర॒థం వ॑హేథే మధ్వ ఆచి॒తం తే॑న దా॒శ్వాంస॒ముప॑ యాథో అశ్వినా ॥ 2
 కిమ॑త్ర ద॒స్రా కృ॑ణుథః కిమా॒సాథే॑ జనో॒ యః క॑శ్చిదహ॒విర్మహీ॑యతే ।
 అతి॑ క్రమిష్టం జు॒రతం ప॒ణేర॒సుం జ్యోతి॑ర్విప్రాయ కృణుతం వ॒చస్య॑వే ॥ 3
 జ॒మ్భయ॑తమభి॒తో రాయ॑తః శునో॒ హతం॑ మృథో వి॒దధు॑స్తాన్యశ్వినా ।
 వా॒చంవా॑చం జరి॒తూ ర॒త్నినీం॑ కృత-ము॒భా శం॑సం నాస॒త్యావ॑తం మమ ॥ 4
 యు॒వమే॑తం చ॒క్రథుః॑ సిన్ధు॒షు ప్లవ॑-మాత్మన్వ॒న్తం ప॒క్షిణం॑ తౌగ్రా॒య కమ్ ।
 యేన॑ దే॒వత్రా॑ మనసా ని॒రూహ॑థుః సుప॒త్తనీ॑ పే॒తథుః॑ క్షోద॒సో మ॒హాః ॥ 5 [27]

అవవిధం తౌగ్ర్యమప్స్వర్తన్త-రనారమ్భణే తమసి ప్రవిధమ్ ।
 చతస్రో నావో జరలస్య జుష్టా ఉదశ్విభ్యామిషితాః పారయన్తి ॥ 6

కః స్విద్వృక్షో నిష్ఠితో మధ్యే అర్ణస్తో యం త్రాగ్ర్యో నాధితః పర్యషస్వజత్ ।
 పర్ణా మృగస్య పతరోరివారభ ఉదశ్వినా ఊహాధుః శ్రోమతాయ కమ్ ॥ 7
 తద్వాం నరా నాసత్యావను ష్యా-ద్య ద్వాం మానాస ఉచథమవోచన్ ।
 అస్మాదద్య సదసః స్తోమ్యాదా విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 8 [28]

(183)

తంయుజ్ఞాథామితి పద్మవస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోశ్వినౌ త్రిష్టుమ్ ।
 తం యుజ్ఞాథాం మనస్తో యో జవీయా-న్రివస్తరో వృషణా యస్త్రీచక్రః ।
 యేనోపయాథః సుకృతో దురోణం త్రిధాతునా పతథో విర్న పరైః ॥ 1
 సువృద్రథో వర్తతే యన్నభి క్షాం యత్తిష్ఠథః క్రతుమన్తాను పృక్షే ।
 వపుర్వపుష్యా సచతామియం గీ-ర్దివో దుహిత్రోషసా సచేథే ॥ 2
 ఆ తిష్ఠతం సువృతం యో రథో వా-మను వ్రతాని వర్తతే హవిష్యాన్ ।
 యేన నరా నాసత్యేషయధ్యై వర్తిర్యాథస్తనయాయ తృనే చ ॥ 3
 మా వాం వృకో మా వృకీరా దధర్షి-న్మా పరి వర్తముత మాతి ధక్తమ్ ।
 అయం వాం భాగో నిహిత ఇయం గీ-ర్దస్రావిమే వాం నిధయో మధూనామ్ ॥ 4
 యువాం గోతమః పురుమీళ్హో అత్రి-ర్దస్రా హవతే ఽవసే హవిష్యాన్ ।
 దిశం న దిష్టామృజూయేవ యన్తా మే హవం నాసతోప యాతమ్ ॥ 5
 అతారిష్టు తమసస్త్రారమస్య ప్రతి వాం స్తోమో అశ్వినావధాయి ।
 ఏహ యాతం పథిభిర్దేవయానై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6[29]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే చతుర్థో ఽధ్యాయః ॥
 ॥ ద్వాదశాధ్యాయే వర్గాః 29 । సూక్తాని 18 । ఋచః 142 ॥
 ॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[వజ్రమో ౭ ధ్యాయః ॥ వ.1-29]

(184)

తావామితి షడ్వచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ౭ శ్వినో త్రిష్టుప్ ।

- తా వామద్య తావపరం హువేమో-చ్ఛన్త్యాముషసి వహ్నిరుక్తైః ।
 నాసత్యా కుహ చిత్సన్తావర్యో దివో నపాతా సుదాస్తరాయ ॥ 1
- అస్మే ఊ షు వృషణా మాదయేథా-ముత్పణీః ర్హతమూర్యా మదన్తా ।
 శ్రుతం మే అచ్ఛోక్తిభిర్మతీనా-మేష్టా నరా నిచేతారా చ కర్తైః ॥ 2
- శ్రియే పూషన్నిషుకృతేవ దేవా నాసత్యా వహతుం సూర్యాయాః ।
 వచ్యన్తే వాం కకుహ అపు జాతా యుగా జూర్ణేవ వరుణస్య భూరేః ॥ 3
- అస్మే సా వాం మాధ్వీ రాతిరస్తు స్తోమం హినోతం మాన్యస్య కారోః ।
 అను యద్వాం శ్రవస్యో సుదానూ సువీర్యాయ చర్షణయో మదన్తి ॥ 4
- ఏష వాం స్తోమో అశ్వినావకారి మానేభిర్మఘవానా సువృక్తి ।
 యాతం వర్షిస్తసయాం త్మనే చా-గస్త్యే నాసత్యా మదన్తా ॥ 5
- అతారిష్ట తమసస్సారమస్య ప్రతి వాం స్తోమో అశ్వినావధాయి ।
 ఏహ యాతం ప్రథిర్దేవయానై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6 [1]

(185)

కతరేత్యేకాదశస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ద్యావాపృథివీ త్రిష్టుప్ ।

- కతరా పూర్వా కతరాపరాయోః కథా జాతే కవయః కో వి వేద ।
 విశ్వం త్మనా బిభృతో యద్ద నామ వి వరేతే అహనీ చక్రియేవ ॥ 1
- భూరిం ద్వే అచరన్తి చరన్తం ప్రద్వన్తం గర్భమపదీ దధాతే ।
 నిత్యం న సూనుం పిత్రోరుపస్థే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥ 2

అనేహో దాత్రమదితేరనర్వం హువే స్వర్వదవధం నమస్వత్ ।	
తద్రోదసీ జనయతం జరిత్రే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	3
అతప్యమానే అవసావన్తీ అను ష్యామ రోదసీ దేవపుత్రే ।	
ఉభే దేవానాముభయేభిరహ్నిం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	4
సంగచ్ఛమానే యువతీ సమన్తే స్వసారా జామీ పిత్రోరుపస్థే ।	
అభిజిఘ్రున్తీ భువనస్య నాభిం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	5 [2]
ఉర్వి సదృనీ బృహతీ ఋతేన హువే దేవానామవసా జనిత్రీ ।	
దధాతే యే అమృతం సుప్రతీకే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	6
ఉర్వి పృథ్వీ బహులే దూరేఅన్తే ఉప బ్రువే నమసా యజ్ఞే అస్మిన్ ।	
దధాతే యే సుభగే సుప్రతూర్తి ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	7
దేవాన్వా యచ్ఛక్రమా కచ్చిదాగః సఖాయం వా సదమిజ్ఞాస్పతిం వా ।	
ఇయం ధీర్భూయా అవయానమేషాం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్యాత్ ॥	8
ఉభా శంసా నర్యా మామవిష్టా-ముభే మామూతీ అవసా సచేతామ్ ।	
భూరి చిదర్యః సుదాస్తరాయే-షా మదన్త ఇషయేమ దేవాః ॥	9
ఋతం దివే తదవోచం పృథివ్యా అభిశ్రావాయ ప్రథమం సుమేధాః ।	
పాతామవద్యాద్దురితాదభీకే పితా మాతా చ రక్షతామవోభిః ॥	10
ఇదం ద్యావాపృథివీ సత్యమస్తు పితరాతర్యదిహోపబ్రువే వామ్ ।	
భూతం దేవానామవమే అవోభి-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥	11[3]

(186)

ఆ న ఇళాభిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రాపరుణిరగస్త్యో విశ్వేదేవాస్త్రిష్టమ్ ।

(సూత్రభేదప్రయోగేతు ఆద్యచతస్సుణాం విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా అహిర్బుధ్న్యః తత ఏకస్యాస్త్వష్టా తత

ఏకస్యాఇన్ద్రః తతోద్వయోర్మరుతః తతోద్వయోర్విశ్వేదేవాః ఏవమేకాదశ) ।

- అ న ఇళాభిర్విదధే సుశస్తి విశ్వానరః సవితా దేవ ఏతు ।
 అపి యథా యువానో మత్సథా నో విశ్వం జగదభిపిత్వే మనీషా ॥ 1
- అ నో విశ్వ ఆస్మా గమన్తు దేవా మిత్రో అర్యమా వరుణః సజోషాః ।
 భువన్యథా నో విశ్వే వృధాసః కరన్ త్సుషాహో విధురం న శవః ॥ 2
- ప్రేష్ఠం వో అతిథిం గృణీషే ఽగ్నిం శస్తిభిస్తుర్వణిః సజోషాః ।
 అసద్యథా నో వరుణః సుకీర్తి-రిషశ్చ పర్షదరిగూర్తః సూరిః ॥ 3
- ఉప వ ఏషే నమసా జిగీషో-షాసానక్తా సుదుఘేవ ధేనుః ।
 సమానే అహన్విమిమానో అర్కం విషురూపే పయసి సస్మిన్నూధన్ ॥ 4
- ఉత నో ఽహిర్భుధ్నోఽమయస్తః శిశుం న పిప్యూషీవ వేతి సిన్ధుః ।
 యేన నపాతమపాం జునామ మనోజువో వృషణో యం వహన్తి ॥ 5 [4]
- ఉత న ఈం త్వష్టా గన్తవ్చా సృతూన్సరిభిరభిపిత్వే సజోషాః ।
 ఆ వృత్రహేస్త్రశ్చర్షణిప్రా-స్తువిష్టమో నరాం న ఇహ గమ్యాః ॥ 6
- ఉత న ఈం మతయో ఽశ్వయోగాః శిశుం న గావస్తరుణం రిహన్తి ।
 తమీం గిరో జనయో న పత్నీః సురభిష్టమం నరాం నసన్త ॥ 7
- ఉత న ఈం మరుతో వృధసేనాః స్మద్రోదసీ సమనసః సదన్తు ।
 పృషదశ్వాసో ఽవనయో న రథా రిశాదసో మిత్రయుజో న దేవాః ॥ 8
- ప్ర ను యదేషాం మహినా చికిత్రే ప్ర యుజ్జతే ప్రయుజస్తే సువృక్తి ।
 అధ యదేషాం సుదినే న శరు-ర్విశ్వమేరిణం ప్రుషాయన్త సేనాః ॥ 9
- ప్రో అశ్వినావవసే కృణుధ్వం ప్ర పూషణం స్వతవసో హి సన్తి ।
 అద్వేషో విష్ణుర్వాత ఋభుక్షా అచ్ఛా సుమ్నాయ వవృతీయ దేవాన్ ॥ 10
- ఇయం సా వో అస్మే దీధితిర్యజత్రా అపిప్రాణీ చ సదసీ చ భూయాః ।
 ని యా దేవేషు యతతే వసూయు-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదాసుమ్ ॥ 11[5]

(187)

పిత॑ం న్వి త్యే॑కాదశస్య॑ సూక్ష్మస్య॑ మైత్రా॑వరుణి॑రగస్త్యో॑ఽన్నం గాయ॑త్రీ ఆద్యా॑నుష్ఠ॒భ్రాణ్ణా తృ॑తీయా
పఞ్చ॑మ్యాద్యాశ్చ॑తస్రోఽనుష్ఠ॑భోన్త్యాబృ॒హతీ॑వా ।

- పి॒తుం ను స్తో॑షం మ॒హో ధ॒ర్మాణం॑ తవి॑షీమ్ ।
 య॑స్య త్రి॒తో వ్యో॑జసా వృ॒త్రం వి॑ప॒ర్వమ॒ర్దయ॑త్ ॥ 1
 స్వాదో॑ పి॒తో మ॒థో పి॒తో వ॒యం త్వా వ॑వృమహే । అ॒స్మాక॑మ॒వితా॑ భవ ॥ 2
 ఉప॑ నః పిత॒వా చ॑ర శి॒వః శి॒వాభి॑రూతిభిః ।
 మ॒యోభు॑రద్వి॒షేణ్యః॑ సఖా॑ సుశే॒వో అ॒ద్వయాః॑ ॥ 3
 తవ॑ త్యే పి॒తో రసా॑ రజాంస్యను వి॒ష్టితాః॑ । ది॒వి వాతా॑ ఇవ శ్రీ॒తాః ॥ 4
 తవ॑ త్యే పి॒తో దద॑త-స్తవ స్వాదిష్ట తే పి॒తో ।
 ప్ర స్వా॒ద్మానో॑ రసా॒నాం తువి॑గ్రీ॒వా ఇవే॑రతే ॥ 5 [6]
 త్యే పి॒తో మ॒హానాం॑ దే॒వానాం॑ మనో॑ హి॒తమ్ ।
 అకా॑రి చారు కే॒తునా॑ తవా॒హిమ॑వసావధీత్ ॥ 6
 యద॑దో పి॒తో అజ॑గ-న్వివస్వ ప॒ర్వతా॑నామ్ ।
 అత్రా॑ చిన్నో మ॒థో పి॒తో ఽరం॑ భక్తాయ గమ్యాః ॥ 7
 యద॑సామోషధీ॒నాం ప॒రింశ॑మా॒రిశా॑మహే । వాతా॑పే పీ॒వ ఇ॑ద్భవ ॥ 8
 యత్యే॑ సోమ గ॒వాశి॑రో య॒వాశి॑రో భ॒జామ॑హే । వాతా॑పే పీ॒వ ఇ॑ద్భవ ॥ 9
 క॒రమ్భు ఓ॑షధే భవ పీ॒వో వృ॑క్మ ఉదా॒రథిః॑ । వాతా॑పే పీ॒వ ఇ॑ద్భవ ॥ 10
 తం త్వా వ॒యం పి॒తో వచో॑భి-ర్గా॒వో న హా॑వ్యా సు॒షూది॑మ ।
 దే॒వేభ్య॑స్త్వా స॒ధమా॑ద-మ॒స్మభ్యం॑ త్వా స॒ధమా॑దమ్ ॥ 11[7]

(188) అప్రీసూక్తమ్

సమిద్ధ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇధ్యస్తనూనపాదితో బర్హిర్దేవీర్హార ఉషాసానక్తా దైవ్యాహోతారౌ సరస్వతీశాభారత్యస్త్యష్టావనస్పతి స్వాహాకృతయ ఇతిక్రమేణ దేవతాః గాయత్రీఫణః ।

- సమిద్ధో అధ్య రాజసి దేవో దేవైః సహస్రజిత్ । దూతో హవ్యా కవిర్వహ ॥ 1
- తనూనపాద్యతం యతే మధ్య యజ్ఞః సమజ్యతే । దధత్సహస్రిణీరిషః ॥ 2
- అజుహ్వోనో న ఈడ్యో దేవాః ఆ వక్షి యజ్ఞియాన్ । అగ్నే సహస్రసా అసి ॥ 3
- ప్రాచీనం బర్హిరోజసా సహస్రవీరమస్తృణన్ । యత్రాదిత్యా విరాజథ ॥ 4
- విరాట్ సప్రమాద్విభీః ప్రభీ-ర్భవీశ్చ భూయసీశ్చ యాః । దురో ఘృతాన్యక్షరన్ ॥ 5 [8]
- సురుక్యే హి సుపేశసా ౭ధి శ్రియా విరాజతః । ఉషాసావేహ సీదతామ్ ॥ 6
- ప్రథమా హి సువాచసా హోతారా దైవ్యా కవీ । యజ్ఞం నో యక్షతామిమమ్ ॥ 7
- భారతీశే సరస్వతి యా వః సర్వా ఉపబ్రువే । తా నశోదయత శ్రియే ॥ 8
- త్వష్టారూపాణి హి ప్రభుః ప్రశూన్విశ్వాన్ తనమానజే । తేషాం నః స్సౌతిమా యజ ॥ 9
- ఉప త్మన్యా వనస్పతే పాథో దేవేభ్యః సృజ । అగ్నిర్హవ్యాని సిష్వదత్ ॥ 10
- పురోగా అగ్నిర్దేవానాం గాయత్రేణ సమజ్యతే । స్వాహాకృతీషు రోచతే ॥ 11[9]

(189)

అగ్నేనయేత్యష్టర్చస్యసూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోగ్నిస్త్రిష్టమ్ ।

- అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మా-న్విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్ ।
 యుయోధ్యం సృజుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥ 1
- అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్ త్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా ।
 పూశ్చ పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ భవా తోకాయ తనయాయ శం యోః ॥ 2
- అగ్నే త్వమస్మ ద్యుయోధ్యమీవా అనగ్నిత్రా అభ్యమన్త కృష్ణిః ।
 పునరస్మభ్యం సువితాయ దేవ క్షాం విశ్వేభిరమృతేభిర్యజత్ర ॥ 3

పాహి॑ నో॑ అగ్నే॑ పా॒యుభి॑రజ॒స్రై-రు॒త ప్రి॑యే॒ సద॑న ఆ శు॒శుక్వాన్॑ ।
 మా॑ తే॒ భయం॑ జ॒రితా॑రం॒ యవి॑ష్ట నూ॒నం వి॑ద॒న్మా ప॒రం స॑హస్వః ॥ 4
 మా॑ నో॒ అగ్నే॑ ౭వ॒ సృజో॑ అ॒ఘాయా॑ ౭వి॒ష్యవే॑ రిపవే॒ దుచ్చు॑నాయై ।
 మా॑ ద॒త్వతే॑ దశ॒తే మాద॑తే॒ నో మా॑ రీ॒పతే॑ సహసా॒పన్న॑రా దాః ॥ 5 [10]

వి॒ ఘ్న త్వా॑వా॒ ఋత॑జాత॒ యంస-ధృ॑ణానో॒ అగ్నే॑ త॒న్వే ౩ వ॑రూ॒థమ్ ।
 వి॒శ్వాది॑రిక్షో॒ రుత॑ వా ని॒న్తో-ర॑భి॒హూతా॑మసి॒ హి దే॑వ వి॒ష్పట్ ॥ 6
 త్వం తా॑ అగ్న॒ ఉభ॑యాన్వి వి॒ద్వా-నే॑షి ప్ర॒పిత్వే॑ మనుషో॒ యజ॑త్ర ।
 అ॒భిపి॑త్వే మను॒వే శాస్యో॑ భూ-ర్మ॒ర్మజే॑స్య ఉ॒శిగ్భి॑ర్నా॒క్రః ॥ 7
 అవో॑చామ ని॒వచ॑నాన్యస్మి-న్మాన॑స్య సూ॒నుః సహ॑సానే॒ అగ్నై॑ ।
 వ॒యం స॒హస్ర॑మృషీ॒భిః సనే॑మ వి॒ద్వామే॑షం వృ॒జనం॑ జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 8 [11]

(190)

అన॒ర్వాణ॑మి॒త్యష్ట॑ర్షస్య సూ॒క్తస్య॑ మై॒త్రావ॑రుణి॒రగస్త్యో॑బృహస్పతి॒స్త్రిష్టమ్ ।

అ॒న॒ర్వాణం॑ వృ॒షభం॑ ము॒స్రజి॑హ్వాం బృహ॒స్పతిం॑ వర్ధ॒యా న॑వ్యమ॒రైః ।
 గా॒థాన్యః॑ సు॒రుచో॑ య॒స్య దే॑వా ఆ॒శృణ్వి॑న్తి న॒వమా॑న॒స్య మ॒ర్తాః ॥ 1
 తమృ॑త్వి॒యా ఉ॒ప వా॑చః స॒చన్తే॑ స॒ర్గో న॑ యో దే॒వయ॑తామ॒సర్జి॑ ।
 బృహ॒స్పతిః॑ స హ్య॒క్షో వ॑రాంసి వి॒భ్యాభ॑వ త్నమృతే॒ మాత॑రి॒శ్వా ॥ 2
 ఉ॒పస్సు॑తిం నమ॒స్ర ఉ॒ద్యతిం॑ చ శ్లో॒కం యం॑సత్స॒వితే॑వ ప్ర బ్రా॒హూ ।
 అ॒స్య క్ర॑త్వాహ॒న్యో ౩ యో॑ అస్తి మృ॒గో న భీ॑మో అ॒రక్ష॑స్సువి॒ష్మాన్ ॥ 3
 అ॒స్య శ్లో॑కో ది॒వీయ॑తే పృథి॒వ్యా-మత్యో॑ న యం॑సద్యక్ష॒భృ ద్విచే॑తాః ।
 మృ॒గాణాం॑ న హే॒తయో॑ యన్తి॒ చేమా॑ బృహ॒స్పతే॑రహి॒మాయా॑ అ॒భి ద్యూన్ ॥ 4
 యే త్వా॑ దే॒వోస్త్రి॑కం మన్యమా॒నాః పా॑పా భ॒ద్రము॑పజీ॒వన్తి॑ ప॒త్రాః ।
 న దూ॑ధ్యే ౩ అను దదాసి వా॒మం బృ॑హస్పతే॒ చయ॑స్ ఇ॒త్పియా॑రుమ్ ॥ 5 [12]

సు॒ప్రై॑తుః॒ సూ॒యవ॑సో॒ న ప॑న్థా॒ దుర్ని॑యస్తుః॒ పరి॑ప్రీ॒తో న మి॑త్రః ।
 అ॒న॒ర్వా॑ణో॒ అభి॑ యే చ॒క్షతే॑ నో॒ ఽపీ॑వృతా అపో॒ర్ణవ॑స్తో॒ అస్థుః॑ ॥ 6
 సం॒ యం॑ స్తుభో॒ ఽవన॑యో న యన్తి॒ సము॑ద్రం న స్రవతో॒ రోధ॑చక్రాః ।
 స వి॒ద్వాః॑ ఉ॒భయం॑ చ॒ష్టే అ॒న్త-ర్భూ॑హస్పతి॒స్సర॑ ఆప॒శ్చ గృ॑ధ్రః ॥ 7
 ఏ॒వా ము॑హస్తువి॒జాత॑స్తువి॒ష్మా-స్పృ॑హస్పతి॒ర్వృష॑భో॒ ధాయి॑ దే॒వః ।
 స నః॑ స్తుతో॒ వీర॑వద్ధాతు గోమ-ద్వి॒ద్యామే॑షం వృజనం జీ॒రదా॑నుమ్ ॥ 8 [13]

(191)

(విషవృనూక్తం)

కంకత ఇతిపోశశర్పస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ఽప్రృణసూర్యా అనుష్టుప్ దశమ్యాద్యాస్త్రో
 మహాపజ్జయస్త్రయోదశీ మహాభృహతీ ।

క॒జ్కతో॑ న క॒జ్కతో॑ ఽథో॒ సతీ॑నక॒జ్కతః॑ । ద్వా॒వితి॑ ష్షషీ॒ ఇతి॑ న్య॒ర్ దృష్టా॑ అలిపుత ॥ 1
 అ॒దృష్టా॑న్వన్త్యా॒య-త్యథో॑ హన్తి ప॒రాయ॑తీ । అథో॑ అవ॒ప్నుతీ॑ హ-న్త్యథో॑ పినష్టి పింషతీ ॥ 2
 శ॒రాసః॑ కుశ॒రాసో॑ ద॒ర్భాసః॑ సై॒ర్యా ఉ॑త ।
 మౌ॒జ్జా అ॒దృష్టా॑ బైరిణాః॒ సర్వే॑ సాకం న్యలిపుత ॥ 3
 ని గా॒వో గో॑ష్ఠే అస॒ద-న్ని॑ మృగా॒సో అవి॑క్షత ।
 ని కే॒తవో॑ జనా॒నాం న్య॒ర్ దృష్టా॑ అలిపుత ॥ 4
 ఏ॒త ఉ॑ త్యే ప్రత్యదృశ-స్రదో॒షం తస్క॑రా ఇవ ।
 అ॒దృష్టా॑ విశ్వదృష్టాః॒ ప్రతి॑బుద్ధా అభూతన ॥ 5 [14]
 ద్యౌర్వ్యః॑ పితా పృథి॒వీ మాతా॑ సోమో బ్రాతాది॒తిః స్వసా॑ ।
 అ॒దృష్టా॑ విశ్వదృష్టా-స్తిష్ఠతే॒లయ॑తా సు కమ్ ॥ 6
 యే అం॒స్యా యే అ॒ఙ్గాః సూ॑చికా యే ప్రక॒జ్కతాః॑ ।
 అ॒దృష్టాః॑ కిం చ॒నేహ॑ వః సర్వే సాకం ని జస్యత ॥ 7

- ఉత్పరస్తా త్సార్య ఏతి విశ్వదృష్టో అదృష్టహా ।
 అదృష్టాన్ త్వర్వాజ్జమ్భయన్ త్వర్వాశ్చ యాతుధాన్యః ॥ 8
- ఉదపష్టదసా సూర్యః పురు విశ్వాన్వి జూర్వాన్ ।
 ఆదిత్యః పర్వతేభ్యో విశ్వదృష్టో అదృష్టహా ॥ 9
- సూర్యే విషమా సజామి దృతిం సురావతో గృహే । సో చిన్ను న మరాత్తి నో వ్రయం
 మరామా ౭ ౭రే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 10[15]
- ఇయత్తికా శకున్తికా సకా జఘాస తే విషమ్ । సో చిన్ను న మరాత్తి నో వ్రయం
 మరామా ౭ ౭రే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 11
- త్రిః సప్త విష్ఠులిఙ్గకా విషస్య పుష్పమక్షన్ । తాశ్చిన్ను న మరన్తి నో వ్రయం
 మరామా ౭ ౭రే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 12
- నవనాం నవతీనాం విషస్య రోపుషీణామ్ । సర్వాసామగ్రభం నామా ౭ ౭రే
 అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 13
- త్రిః సప్త మయూర్యః సప్త స్వసారో అగ్రువః ।
 తాస్తే విషం వి జత్థిర ఉదకం కుమ్భినీరివ ॥ 14
- ఇయత్తకః కుషుమ్భక-స్తకం భీనద్యృశ్మనా ।
 తతో విషం ప్ర వావృతే పరాచీరను స్రవతః ॥ 15
- కుషుమ్భకస్తదబ్రవీ-ద్ధిరేః ప్రవర్తమాస్తకః ।
 వృశ్చికస్యారసం విష-మరసం వృశ్చిక తే విషమ్ ॥ 16[16]

॥ ఇతి శతర్చినం ప్రథమం మణ्डలం సమాప్తమ్ ॥ అత్ర సూక్తాని 191 ॥

పరిశిష్టమ్

- మా బిభే॑ర్ను మ॑రిష్య॑సి పరి॑ త్వా పామి॑ స॒ర్వతః॑ ।
 ఘ॑నేన హ॒న్మి వృ॑శ్చి॒క్-¹మహిం ద॒ణ్డేనా॑గతమ్ ॥ 1
- ఆది॑త్య॒రథ॑వే॒గేన॑ వి॒ష్ణుబా॑హుబ॒లేన॑ చ ।
 గ॒రుడ॑ప॒క్షని॑పాతే॒న భూ॑మిం గ॒చ్ఛ మ॑హో॒యశాః॑ ॥ 2
- గ॒రుడ॑స్య ² జాత॑మాత్రేణ త్రయో॒లోకాః ప్ర॑కంపితాః ।
 ప్ర॒కంపి॑తా మ॒హీ స॒ర్వా స॒శైల॑వన॒కాన॑నా ॥ 3
- గ॒గనం॑ స॒ష్టచ॑న్ద్రార్కం జ్యోతి॑షం న ప్ర॒కాశ॑తే ।
 దే॒వతా॑ ³ భ॒యభీ॑తాశ్చ మారుతో న ప్లవాయతి (మారుతో న ప్లవాయత్యోం నమః) ॥ 4
- భో స॒ర్వ భ॑ద్ర భద్రం తే దూ॒రం గ॒చ్ఛ ⁴మ॑హో॒యశాః॑ ।
⁵జ॒నమే॑జయ॒స్య య॒జ్ఞాన్వే ఆస్తి॑కవచనం స్మర ॥ 5
- ఆస్తి॑కవచనం శ్రు॒త్వా యః స॒ర్వో న ని॑వర్తతే ।
 శత॑ధా భిద్యతే మూర్ధ్ని శింశ॒వృక్ష॑ఫలం యథా ॥ 6
- స॒ర్మదా॑యై నమః ప్రాత॑-ర్న॒ర్మదా॑యై స॒మో ని॑శి ।
 స॒మో ²స్తు॑నర్మదే తుభ్యం త్రాహి॑ మాం వి॒షస॑ర్పతః ॥ 7
- యో ⁶జ॒రత్యారు॑ణా జాతో ⁷జ॒రత్యన్యాం॑ మ॒హోయ॑శాః ।
 తస్య॑ స॒ర్వాప॑ భద్రం తే ⁸ దూ॒రం గ॒చ్ఛ మ॑హో॒యశాః॑ ॥ 8
- అసి॑త్తిం చార్థసిద్ధిం చ సునీ॑తిం చాపి యః స్మ॒రేత్ ।
 ది॒వా వా యది॑వా రా॒త్రౌ నాస్తి॑ స॒ర్పభ॑యం ⁹భవేత్ ॥ 9
- ¹⁰అ॒గస్తి॑ర్మాధ॒వశ్చైవ॑ ముచి॒కుందో॑ మ॒హాము॑నిః ।
 కపి॑లో ముని॒రాస్తి॑కః ప॒క్షౌతే॑ సుఖ॒శాయినః॑ ॥ 10

పాఠభేదాః

¹మహం దణ్డేనాగతమ్ । ²పాతమాత్రేణ । ³భయవిత్రస్తాశ్చ । ⁴ మహా విష ।

⁵జన్మేజయస్య । ⁶జగత్కారుణా జ్ఞాతో/ జగత్కారుణా జ్ఞాతో ।

⁷జరత్కారుణామ్ । ⁸భూమిం గచ్ఛ మహాయశాః । ⁹హరేత్ । ¹⁰ అగస్త్యో మాధవ

1. ఘనేన హన్మి వృశ్చిక మహిం దణ్డేనాగతమ్ ॥ (అధర్వ 10.4.9)

5. సర్పాపసర్ప భద్రం తే గచ్ఛ సర్ప మహావిష ।

జనమేజయస్య యజ్ఞాన్తే ఆస్తీకవచనం స్మర ॥ (మహాభారతే ఆది.57 । 25 కుం.)

6. ఆస్తీకస్య వచః శ్రుత్వా యః సర్పో న నివర్తతే ।

శతధా భిద్యతే మూర్ధా శింశ వృక్షస్యఫలం యథా ॥ (మహాభారతే ఆది.57 ।26 కుం.)

8. యో జరత్కారుణా జాతో జరత్కారుణౌ మహాయశాః । (మహాభారతే ఆది. 58 । 24 కుం.)

9. అసితిం చార్తిమన్తం చ సునీధం చాపి యః స్మరేత్ ।

దివా వా యది రాత్రౌ వా నాస్య సర్పభయం భవేత్ ॥ (మహాభారతే ఆది.58 ।23 కుం.)

(కుం - కుంభకోణం ప్రతి)

[9-10 బహుషు పుస్తకేషు నోపలభ్యతే]

అథ ద్వితీయం మణ్డలమ్

(1) [ప్రథమో ౭ నువాకః ॥ సూ. 1-11]

త్వమగ్న ఇతి షోకశర్పస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో ౭ గ్నిర్జగతి ।	
త్వమగ్నే ద్యుభిస్త్వమోశుశుక్షణి-స్త్వమద్భ్య స్త్వమశ్మనస్పరి ।	
త్వం వనేభ్యస్త్వమోషధీభ్య-స్త్వం నృణాం నృపతే జాయసే శుచిః	1
తవాగ్నే హోత్రం తవ హోత్రమృత్వియం తవ నేష్ట్రం త్వమగ్నిదృతాయతః ।	
తవ ప్రశాస్త్రం త్వమధ్వరీయసి బ్రహ్మీ చాసి గృహపతిశ్చ నో దమే ॥	2
త్వమగ్న ఇన్దో వృషభః సతామసి త్వం విష్ణురురుగాయో నమస్యః ।	
త్వం బ్రహ్మీ రయివిద్భ్రహ్మణస్సతే త్వం విధర్తః సచసే పురన్ధ్యా ॥	3
త్వమగ్నే రాజా వరుణో ధృతప్రత-స్త్వం మిత్రో భవసి దస్మ ఈడ్యః ।	
త్వమర్చమా సత్పతిర్యస్య సంభుజం త్వమంశో విదధే దేవ భాజయః ॥	4
త్వమగ్నే త్వష్టా విధతే సువీర్యం తవ గ్నావో మిత్రమహః సజాత్యమ్ ।	
త్వమాశుహేమా రరిషే స్వశ్శ్వం త్వం నరాం శర్ధో అసి పురూవసుః ॥	5 [17]
త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివ-స్త్వం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే ।	
త్వం వాతైరరుణైర్యాసి శంగయ-స్త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా ॥	6
త్వమగ్నే ద్రవిణోదా అరంకృతే త్వం దేవః సవితా రత్నధా అసి ।	
త్వం భగో నృపతే వస్వ ఈశిషే త్వం పాయుర్దమే యస్తే ౭విధత్ ॥	7
త్వమగ్నే దమ ఆ విశ్పతిం విశ-స్త్వాం రాజానం సువిదత్రమృణ్ణతే ।	
త్వం విశ్వాని స్వనీక పత్యసే త్వం సహస్రాణి శతా దశ ప్రతి ॥	8
త్వమగ్నే పితరమిష్టిభిర్నర-స్త్వాం ట్రాత్రాయ శమ్యా తనూరుచమ్ ।	
త్వం పుత్రో భవసి యస్తే ౭విధ-త్వం సఖా సుశేవః పాస్యాధృషః ॥	9

త్వమగ్నే॑ ఋ॒భురా॑కే॒ నమ॑స్య॒ - స్త్వం॑ వా॒జస్య॑ క్షు॒మతో॑ రా॒య ఈ॑శిషే ।
 త్వం॑ వి భా॒స్యసు॑ దక్షి॒ దావ॑నే త్వం॑ వి॒శిక్షు॑రసి య॒జ్ఞమా॑తనిః ॥ 10[18]

త్వమగ్నే॑ అది॒తిర్దే॑వ దా॒శుషే॑ త్వం హో॒త్రా భా॑రతీ వర్ధ॒సే గి॑రా ।
 త్వమి॒ళా శత॑హిమాసి దక్ష॒సే త్వం వృ॑త్రహా వసుపతే సరస్వతీ ॥ 11

త్వమగ్నే॑ సుభృత ఉత్తమం వయ-స్తవ స్పార్ధే వర్జ ఆ సందృశి శ్రియః ।
 త్వం వాజః ప్రతరణో బృహస్పసి త్వం రయిర్బహులో విశ్వతస్సృథుః ॥ 12

త్వామగ్నే॑ ఆదిత్యాస ఆస్యం॒ త్వాం జి॒హ్వం శుచ॑యశ్చక్రిరే కవే ।
 త్వాం రా॒తిషా॑చో అధ్వరేషు సశ్చిరే త్వే దే॒వా హ॑విరదన్త్యాహుతమ్ ॥ 13

త్వే అగ్నే॑ విశ్వే అమృతాసో అధృహ ఆసా దే॒వా హ॑విరదన్త్యాహుతమ్ ।
 త్వయా మర్తాసః స్వదన్త ఆసుతిం త్వం గర్భో వీరుధాం జజ్ఞిషే శుచిః ॥ 14

త్వం తాన్ త్వం చ ప్రతి చాసి మజ్ఞునా ౭గ్నే సుజాత ప్ర చ దేవ రిచ్యసే ।
 పృక్షో యదత్ర మహినా వి తే భువ-దను ద్యావాపుథివీ రోదసీ ఉభే ॥ 15

యే స్తోతృభ్యో గోఅగ్రామశ్వపేశస-మగ్నే రాతిముపస్థజన్తి సూరయః ।
 అస్మాఞ్చ తాంశ్చ ప్ర హి నేషి వస్య ఆ బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 16[19]

(2)

యజ్ఞేనేతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో ౭గ్నిర్జగతీ ।

యజ్ఞేన॑ వర్ధత జాతవేదస-మగ్నిం యజధ్వం హవిషా తనా గిరా ।
 సమి॒ధానం॑ సుప్రయస్సం స్వర్ణరం ద్యుక్షం హోతారం వృజనేషు ధూర్షదమ్ ॥ 1

అభి॑ త్వా సక్తి॒రుష॑సో వవాశిరే ౭గ్నే వత్సం న స్వసరేషు ధేనవః ।
 దివ ఇవేదరతిర్యామషా యుగా క్షపో భాసి పురువార సంయతః ॥ 2

- తం దే॒వా ఋ॒ధ్నే ర॒జ॒సః సు॒దం॑స॒సం ది॒వస్పృ॒థి॒వ్యోర॒ర॒తిం న్యే॒రిరే॑ ।
 ర॒థ॒మి॒వ వే॒ద్యం శు॒క్రశో॑చిష-మ॒గ్నిం మి॒త్రం న క్షి॒తిషు॑ ప్ర॒శంస్య॑మ్ ॥ 3
- త॒ముక్ష॑మా॒ణం ర॒జ॒సి స్వ ఆ ద॑మే చ॒న్ద్రమి॑వ సు॒రుచం॑ హ్వో॒ర ఆ ద॑ధుః ।
 పృ॒శ్నాః ప॒త॒రం చి॒తయ॑న్త॒మక్ష॑భిః పా॒థో న పా॑యుం జ॒నసీ॑ ఉ॒భే అను॑ ॥ 4
- స హో॑తా వి॒త్వం ప॒రి భూ॑త్వ॒ద్వరం త॑ము హ॒వ్యైర్మను॑ష ఋ॒ణ్ణతే॑ గి॒రా ।
 హి॒రి॒శి॒ప్రో వృ॑ధ॒సానా॒సు జ॒ర్భుర॑ ద్వై-ర్న॒స్త్రిభి॑శ్చి॒తయ॑ద్రో॒దసీ॑ అను ॥ 5 [20]
- స నో॑ రే॒వత్స॑మి॒ధానః॑ స్వ॒స్తయే॑ స॒ంద॒దస్వా॒నైమ॒స్మాసు॑ దీ॒దిహి॑ ।
 ఆ నః॑ కృ॒ణు॒ష్య సు॒వితా॑య రో॒దసీ॑ అ॒గ్నే హ॒వ్యా మను॑షో దే॒వ వీ॒తయే॑ ॥ 6
- దా నో॑ అ॒గ్నే బృ॒హతో॑ దాః స॒హస్రి॑ణో దు॒రో న వా॒జం శ్రు॒త్యా అపా॑ వృ॒ధి ।
 ప్రాచీ॑ ద్యా॒వాపు॒థివీ॑ బ్ర॒హ్మ॒ణా కృ॒ధి స్వ॒ర్ణ శు॒క్రము॑ష॒సో వి ది॑ద్యు॒తుః ॥ 7
- స ఇ॒ధాన॑ ఉ॒షసో॑ రా॒మ్యా అను॑ స్వ॒ర్ణ దీ॒దేద॒రుషే॑ణ భా॒నునా॑ ।
 హో॒త్రాభి॑ర॒గ్నిర్మను॑షః స్వ॒ద్వరో॑ రా॒జా వి॒శామ॑తి॒థిశ్చారు॑రాయ॒వే ॥ 8
- ఏ॒వా నో॑ అ॒గ్నే అ॒మృతే॑షు పూ॒ర్వ్య ధీ॑ష్ఠీ॒పాయ॑ బృ॒హద్ధి॑వే॒షు మాను॑షా ।
 దు॒హానా॑ ధే॒నుర్వృ॒జనే॑షు కార॒వే త్మనా॑ శ॒తినం॑ పు॒రురూ॑ప॒మిష॑ణి ॥ 9
- వ॒యమ॑గ్నే అ॒ర్వతా॑ వా సు॒వీర్వం॑ బ్ర॒హ్మ॒ణా వా చి॒తయే॑మా జ॒నా అతి॑ ।
 అ॒స్మాకం॑ ద్యు॒మ్నమ॑ధి ప॒ఞ్చ కృ॒ష్టిషూ॑-చా స్వ॒ర్ణ శు॒శుచీ॑త దు॒ష్టర॑మ్ ॥ 10
- స నో॑ బో॒ధి స॒హస్య॑ ప్ర॒శంస్యో॑ య॒స్మిన్ తు॒జాతా॑ ఇ॒షయ॑న్త సూ॒రయః॑ ।
 యమ॑గ్నే య॒జ్ఞము॑ప॒యన్తి॑ వా॒జినో॑ ని॒త్యే తో॑కే దీ॒దివాం॑సం స్వే ద॒మే ॥ 11
- ఉ॒భయా॑సో జా॒తవే॑దః స్యా॒మ తే స్తో॒తారో॑ అ॒గ్నే సూ॒రయ॑శ్చ శ॒ర్మణి॑ ।
 వ స్వో॑ రాయః పు॒రుశ్చ॒న్ద్రస్య॑ భూ॒యసః॑ ప్ర॒జావ॑తః స్వ॒పత్య॑స్య శ॒గ్ధి నః॑ ॥ 12

యే స్తోత్రభ్యో గోఅగ్రామశ్వపేశస-మగ్నో రాతిముపస్తుజన్తి సూరయః ।

అస్మాక్షు తాంశ్చ ప్ర హి నేషి వస్య ఆ బ్రహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 13[21]

(3)

ఆశ్రీ నూక్తమ్

సమిద్ధోఅగ్నిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృతమద ఇధోనరాశంస ఇకో బర్హిర్దేవీర్ధార ఉషాసానక్తా
దైవ్యాహోతారా సరస్వతీశాభారత్యస్వస్థావనస్పతి స్వాహాకృతయ ఇతిక్రమేణ దేవతా స్త్రిష్టుప్
షష్ఠీసప్తమ్యాజగత్యా ।

సమిద్ధో అగ్నిర్నిహితః పృథివ్యాం ప్రత్యజ్ విశ్వాని భువనాన్యస్థాత్ ।

హోతా పావకః ప్రదివః సుమేధా దేవో దేవాన్యజత్వగ్నిర్హన్ ॥ 1

నరాశంసః ప్రతి ధామాన్యజ్ఞ-న్తిస్రో దివః ప్రతి మహ్నీ స్వర్చిః ।

ఘృతప్రషా మనసా హవ్యమున్ద-నూర్ధస్యజ్ఞస్య సమనక్తు దేవాన్ ॥ 2

ఈశితో అగ్నే మనసా నో అర్హ-న్దేవాన్యక్తి మాసుషాత్పారో అద్య ।

స ఆ వహ మరుతాం శర్ధో అచ్యుత-మిన్ద్రం నరో బర్హిషదం యజధ్యమ్ ॥ 3

దేవ బర్హిర్వర్ధమానం సువీరం స్తీర్ణం రాయే సుభరం వేద్యస్యామ్ ।

ఘృతేనాక్తం వసవః సీదతేదం విశ్వే దేవా ఆదిత్యా యజ్ఞియాసః ॥ 4

వి శ్రయన్తాముర్వియా హూయమానా ద్వారో దేవీః సుప్రాయణా నమోభిః ।

వ్యచస్వతీర్వి ప్రథన్తామజుర్యా వర్ణం పునానా యశసం సువీరమ్ ॥ 5 [22]

సాధ్వపాంసి సనతా న ఉక్తితే ఉషాసానక్తా వయ్యేవ రణ్వితే ।

తన్తుం తతం సంవయన్తీ సమీచీ యజ్ఞస్య పేశః సుదుఘే పయస్వతీ ॥ 6

దైవ్యా హోతారా ప్రథమా విదుష్టర ఋజు యక్షతః సమృచా వపుష్టరా ।

దేవాన్యజన్తావృతుధా సమజ్ఞతో నాభా పృథివ్యా అధి సాసుషు త్రిషు ॥ 7

సరస్వతీ సాధయన్తీ ధియం న ఇళా దేవీ భారతీ విశ్వతూర్తిః ।	
తిస్రో దేవీః స్వధయా బర్హిరేద-మచ్ఛిద్రం పాన్తు శరణం నిషద్య ॥	8
పిశగ్గరూపః సుభరో వయోధాః శ్రుష్టి వీరో జాయతే దేవకామః ।	
ప్రజాం త్వష్టా వి ప్యతు నాభీమస్మే అథా దేవానామప్యేతు పాథః ॥	9
వనస్పతిరవస్పజన్మపస్థా-దగ్నిర్హవిః సూదయాతి ప్ర ధీభిః ।	
త్రిధా సమక్తం నయతు ప్రజాన-న్దేవేభ్యో దైవ్యః శమితోప హవ్యమ్ ॥	10
ఘృతం మిమిక్షే ఘృతమస్య యోని-ర్ఘృతే శ్రితో ఘృతమ్వస్య ధామ ।	
అనుష్వధమా వహ మాదయస్వ స్వాహోకృతం వృషభ వక్షి హవ్యమ్ ॥	11[22]

(4)

హువేవ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిస్త్రిష్టమ్ ।

హువే వః సుద్యోతానం సువృక్తిం విశామగ్నిమతిథిం సుప్రయసమ్ ।	
మిత్ర ఇవ యో దిధిషాయో భూ-దేవ ఆదేవే జనే జాతవేదాః ॥	1
ఇమం విధన్తో అపాం సధస్థే ద్వితాదధుర్భృగవో విక్షావైయోః ।	
ఏష విశ్వాన్యభ్యస్తు భూమా దేవానామగ్నిరతిర్జీరాశ్వః ॥	2
అగ్నిం దేవాసో మాసుషీషు విక్షు ప్రియం ధుః క్షేప్యన్తో న మిత్రమ్ ।	
స దీదయదుశతీరూర్ర్యా ఆ దక్షాయో యో దాస్వతే దమ ఆ ॥	3
అస్య రణ్వా స్వస్యేవ పుష్టిః సంధృష్టిరస్య హియానస్య దక్షోః ॥	
వి యో భరిభ్రదోషధీషు జిహ్వో-మత్యో న రథ్యో దోధవీతి వారాన్ ॥	4
ఆ యన్మే అభ్యం వనదః పనన్తో-శిగ్భ్యో నామీత వర్ణమ్ ।	
స చిత్రేణ చికితే రంసు భాసా జుజుర్వాః యో ముహురా యువా భూత్ ॥	5 [24]

ఆ యో వనా తాత్యషాణో న భాతి వార్ణ ప్రథా రధ్యేవ స్వానీత్ ।	
కృష్ణాద్వా తపూ రణ్యశ్చికేత ద్యౌరివ స్మయమానో నభోభిః ॥	6
స యో వ్యస్థాదభి దక్షదుర్విం ప్రశురైతి స్వయురగోపాః ।	
అగ్నిః శోచిష్మా అతసాన్యుష్ణ-న్యుష్ణ వ్యథిరస్వదయన్న భూమ ॥	7
నూ తే పూర్వస్యావసో అధితౌ తృతీయే విదధే మన్మ శంసి ।	
అస్మే అగ్నే సంయద్వీరం బృహన్తం క్షుమన్తం వాజం స్వవత్యం రయిం దాః ॥	8
త్వయా యథా గృత్యమదాసో అగ్నే గుహో వన్వన్త ఉపరా అభి ష్యుః ।	
సువీరాసో అభిమాతిషాహః సృత్సారిభ్యో గృణతే తద్వయో ధాః ॥	9 [25]

(5)

హోతాజనిష్ఠేత్యర్హస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।

హోతాజనిష్ఠ చేతనః పితా పితృభ్య ఉతయే ।	
ప్రయక్షజ్ఞేన్యం వసు శకేమ వాజినో యమమ్ ॥	1
ఆ యస్మిన్ తృప్త రశ్మయ-స్తతా యజ్ఞస్య నేతరి ।	
మనుష్యదైవ్యమష్టమం పోతా విశ్వం తదిన్వతి ॥	2
దధన్వే వా యదీమను వోచద్రుహ్మణి వేరు తత్ ।	
పరి విశ్వాని కావ్యా నేమిశ్చక్రమివాభవత్ ॥	3
సాకం హి శుచినా శుచిః ప్రశాస్తా క్రతునాజని ।	
విద్వా అస్యవ్రతా ద్రువా వయా ఇవాసు రోహతే ॥	4
తా అస్య వర్ణమాయువో నేష్టుః సచన్త ధేనవః ।	
కువిత్రీస్సృభ్య ఆ వరం స్వసారో యా ఇదం యయుః ॥	5

యదీ॑ మా॒తురు॒ప॒ స్వసా॑ ఘృ॒తం భ॒ర॒న్త్యస్థిత॑ ।	
తాసా॑మధ్వ॒ర్యురా॑గతౌ యవో॑ వృ॒ష్టివ॑ మోదతే ॥	6
స్వః స్వా॒య ధా॑యసే కృ॒ణుతా॑మృ॒త్విగృ॑త్విజిమ్ ।	
స్తోమం॑ య॒జ్ఞం చాద॑రం వ॒నేమా॑ ర॒రిమా॑ వ॒యమ్ ॥	7
యథా॑ వి॒ద్వాః అ॒రం క॒ర-ద్విశ్వే॑భ్యో యజ॒తేభ్యః॑ ।	
అ॒యమగ్నే॑ త్వే అ॒పి యం॑ య॒జ్ఞం చ॑కృ॒మా వ॒యమ్ ॥	8 [26]

(6)

ఇమాం మ ఇత్య॑ష్టర్చ॒స్య సూ॒క్తస్య॑ భా॒ర్గవః॑ సోమాహుతి॒రగ్ని॒రాయ॑త్రీ ।	
ఇ॒మాం మే॑ అగ్నే॒ స॒మిధ॑-మి॒మాము॑ప॒సదం॑ వనేః । ఇ॒మా ఉ॑ ము శ్రు॒ధీ గి॑రః ॥	1
అ॒యా తే॑ అగ్నే॒ విధే॑మో-ర్ణో న॒పాద॑శ్శమి॒ష్టే । వినా॑ సూ॒క్తేన॑ సుజాత ॥	2
తం త్వా॑ గీ॒ర్భిర్గి॑ర్వణసం ద్రవి॒ణస్యం॑ ద్రవి॒ణోదః॑ । స॒ప్తర్యే॑మ స॒ప్తర్య॑వః ॥	3
స బో॑ధి సూ॒రిర్మఘ॑వా వసు॒పతే॑ వసు॒దావన్॑ । యు॒యోధ్య॑న్త॒న్మద్వేషా॑ంసి ॥	4
స నో॑ వృ॒ష్టిం ది॒వస్ప॑రి స నో॑ వాజ॒మన్త॑ర్వాణమ్ । స నః॑ సహ॒స్రిణీ॑రిషః ॥	5
ఈ॒ళానా॑యావ॒స్యవే॑ యవి॒ష్ట దూ॑త నో గి॒రా । యజి॑ష్ట హో॒తరా॑ గహి ॥	6
అ॒న్తర్హ్య॑గ్న ఈ॒యసే॑ వి॒ద్వాన్జన్మో॑భయా కవే । దూతో॑ జన్యే॒వ మి॑త్ర్యః ॥	7
స వి॒ద్వాః ఆ చ॑ పి॒ప్రయో॑ యక్షి॒ చికి॑త్వ ఆను॒షక్ । ఆ చా॑స్మిన్ తృ॒ప్తి బ॒ర్హిషీ॑ ॥	8 [27]

(7)

శ్రేష్ఠ॑మితిష॒డ్యచ॑స్య సూ॒క్తస్య॑ భా॒ర్గవః॑ సోమాహుతి॒రగ్ని॒రాయ॑త్రీ ।	
శ్రేష్ఠం॑ యవి॒ష్ట భా॒రతా॑-ఽగ్నే॒ ద్యుమ॑న్తమా భ॒ర । వసో॑ పు॒రుస్సృ॑హం ర॒యిమ్ ॥	1
మా నో॑ అ॒రాతి॑రీశత దే॒వస్య॑ మ॒ర్త్యస్య॑ చ । ప॒ర్తి తస్యా॑ ఉ॒త ద్వి॑షః ॥	2

విశ్వా ఉత త్వయా వయం ధారా ఉదన్య ఇవ । అతి గాహేమహి ద్విషః ॥	3
శుచిః పావక వన్ద్యో ఽగ్నే బృహ ద్వి రోచసే । త్వం ఘృతేభిరాహుతః ॥	4
త్వం నో అసి భారతా-గ్నే వశాభిరుక్షభిః । అష్టాపదీభిరాహుతః ॥	5
ద్రవ్యన్తః సర్పిరాసుతిః ప్రత్నో హోతా వరేణ్యః । సహసస్పృతో అద్భుతః ॥	6 [28]

(8)

వాజయన్తితి పద్మచస్య సూక్తస్య శానకోగృతమదోగ్నిర్గాయత్ర్యన్త్యా ఽనుష్టుప్ ॥

వాజయన్తివ నూ రథా-న్యోగాః అగ్నేరుప స్తుహి । యశస్తమస్య మీక్ష్మషః ॥	1
యః సుసీధో దదాశుషే ఽజుర్యో జరయన్తరిం । చారుప్రతీక ఆహుతః ॥	2
య ఉ శ్రియా దమేష్వా దోషోషసి ప్రశస్యతే । యస్య వ్రతం న మీయతే ॥	3
ఆ యః స్వర్ణ భానునా చిత్రో విభాత్యర్చిషా । అజ్ఞానో అజరైరభి ॥	4
అత్రిమను స్వరాజ్య-మగ్నిముక్థాని వావృధుః । విశ్వా అధి శ్రియో దధే ॥	5
అగ్నేరిస్తస్య సోమస్య దేవానామూతిభిర్వయమ్ ।	
అరిష్యన్తః సచేమహ్య-భి ష్యామ పృతన్యతః ॥	6 [29]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే పంచమో ఽధ్యాయః ॥

॥ త్రయోదశాధ్యాయే వర్గాః 29 । సూక్తాని 16 । ఋచః 159 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ వ.1-32]

(9)

నిహోతేతి షడ్భుచస్య సూక్తస్య శాసకోగృత్యమదోఽగ్నిస్త్రిష్ఠమ్ ।

- ని హోతా హోతృషదనే విదాన-స్వేషో దీదివా ॥ అసదత్సుదక్షః ।
 అదభవ్రతప్రమతిర్వసిష్ఠః సహస్రమ్భరః శుచిజిహ్వో అగ్నిః ॥ 1
- త్వం దూతస్త్వము నః పరస్యా-స్త్వం వస్య ఆ వృషభ ప్రణేతా ।
 అగ్నే తోకస్య నస్తనే తనూనా-మప్రయుచ్ఛన్దీద్యద్భోధి గోపాః ॥ 2
- విధేమ తే పరమే జన్మన్నగ్నే విధేమ సోమైరవరే సధస్థే ।
 యస్మాద్యోనేరుదారిథా యజే తం ప్ర త్వే హవీంషి జుహురే సమిధే ॥ 3
- అగ్నే యజస్వ హవిషా యజీయా-క్రౌఞ్చీ దేష్టమభి గృణీహి రాధః ।
 త్వం హ్యసి రయిపతీ రయీణాం త్వం శుక్రస్య వచసో మనోతా ॥ 4
- ఉభయం తే న క్షీయతే వసవ్యం దివేదివే జాయమానస్య దస్మ ।
 కృధి క్షుమన్తం జరితారమగ్నే కృధి పతిం స్వప్తస్య రాయః ॥ 5
- సైనాసీకేన సువిదత్రో అస్మే యష్టా దేవాః అయజిష్ఠః స్వస్తి ।
 అదభో గోపా ఉత నః పరస్యా అగ్నే ద్యుమదుత రేవద్దిదీహి ॥ 6 [1]

(10)

జోహూత్ర ఇతి షడ్భుచస్య సూక్తస్య శాసకోగృత్యమదోఽగ్నిస్త్రిష్ఠమ్ ।

- జోహూత్రో అగ్నిః ప్రథమః పితేవే-శస్తదే మనుషా యత్సమిధః ।
 శ్రియం వసానో అమృతో విచేతా మర్త్యజేన్యః శ్రవస్యః స వ్రాజీ ॥ 1
- శ్రూయా అగ్నిశ్చిత్రభాసుర్హవం మే విశ్వాభిర్గిర్భిరమృతో విచేతాః ।
 శ్వావా రథం వహతో రోహితా వో-తారుషాహ చక్రే విభృతః ॥ 2

ఉత్తానాయామజనయన్ త్పుషూతం భువదగ్నిః పురుపేశాసు గర్భః । శిరిణాయాం చిదక్తునా మహోభి-రపరీవుతో వసతి ప్రచేతాః ॥	3
జిఘర్త్యగ్నిం హవిషా ఘృతేన ప్రతిక్షియంతం భువనాని విశ్వా । పుథుం తిరశ్చా వయసా బ్రుహంతం వ్యచిష్టమన్నై రభసం దృశానమ్ ॥	4
ఆ విశ్వతః ప్రత్యఙ్చం జిఘర్త్య-రక్షసా మనసా తజ్జుషేత । మర్యత్రీః స్పృహయద్భ్రో అగ్ని-రాభిమృశే తన్వాః జర్భురాణః ॥	5
జ్ఞేయా భాగం సహసానో వరేణ త్వాదూతాసో మనువద్వదేమ । అనూనమగ్నిం జుహ్వో వచస్యా మధుపుచం ధనసా జోహవీమి ॥	6 [2]

(11)

శ్రుధీహవమిత్యేకవింశత్యచస్య సూక్తస్య శానకోగృత్సమదాన్దోవిరాట్స్థానా అన్త్యా త్రిష్టమ్ ।

శ్రుధీ హవమిన్ద్ర మా రిషణ్యః న్యామ తే దావనే వసూనామ్ । ఇమా హి త్వామూర్షో వర్ధయన్తి వసూయవః సిన్ధవో న క్షరన్తః ॥	1
స్మజో మహీరిన్ద్ర యా అపిన్వః పరిష్ఠితా అహినా శూర పూర్వీః । అమర్త్యం చిద్దాసం మన్యమాన-మవాభినదుకైర్వావృధానః ॥	2
ఉక్లేష్విన్ను శూర యేషు చాకన్ త్సోమేష్విన్ద్ర రుద్రియేషు చ । తుభ్యేదేతా యాసు మన్దసానః ప్ర వాయవే సిసతే న శుభ్రాః ॥	3
శుభ్రం ను తే శుష్మం వర్ధయన్తః శుభ్రం వజ్రం బాహోర్వర్ధధానాః । శుభ్రస్త్వమిన్ద్ర వావృధానో అస్మే దాసీర్విశః సూర్యేణ సహ్యోః ॥	4
గుహో హితం గుహ్యం గూళ్లమస్వ-పీవుతం మాయిసం క్షియన్తమ్ । ఉతో అపో ద్యాం తస్తభ్వాంస-మహన్నహిం శూర వీర్యేణ ॥	5 [3]

స్త॒వా ను॑ త ఇ॒న్ద్ర పూ॒ర్వ్యా మ॒హా-స్మృ॑త స్త॒వామ॑ నూ॒తనా॑ కృ॒తాని॑ ।	
స్త॒వా వజ్రం॑ బా॒హోర్వ॑శ॒న్తం స్త॒వా హ॑రీ॒ సూ॒ర్య॑స్య కే॒తూ ॥	6
హ॑రీ॒ ను త ఇ॒న్ద్ర వా॒జయ॑న్తా॒ ఘృ॒తశ్చ॑తం న్నా॒వర॑మ॒స్వార్థామ్॑ ।	
వి స॒మనా॑ భూ॒మి॒రప్ర॑థి॒ష్ఠా-ఽర॑న్త ప॒ర్యత॑శ్చి॒త్సరి॑ష్యన్ ॥	7
ని ప॒ర్యతః॑ సా॒ద్యప్ర॑యుచ్చ॒న్ త్సం మా॑తృభి॒ర్వావ॑శా॒నో అ॒క్రాన్ ।	
దూ॒రే పా॒రే వాణీ॑ం వ॒ర్ధయ॑న్త ఇ॒న్ద్రేషి॑తాం ధ॒మని॑ం ప॒ప్రథ॑న్తి ॥	8
ఇ॒న్ద్రో మ॒హాం సి॒న్ధు॒మాశ॑యానం మా॒యావి॑సం వృ॒త్రమ॑స్ఫు॒రన్తిః ।	
అ॒రేజే॑తాం రో॒దసీ॑ భి॒యానే॑ కని॒క్రద॑తో వృ॒ష్ణో అ॒స్య వజ్రా॑త్ ॥	9
అ॒రోర॑వీ॒ద్వృష్ణో॑ అ॒స్య వజ్రో॑ ఽమా॒నుష॑ం యన్మా॒నుషో॑ ని॒జూర్వాత్॑ ।	
ని మా॒యినో॑ దా॒నవ॑స్య మా॒యా అ॒పాద॑యత్ప॒షివాన్ త్సృ॑తస్య ॥	10[4]
పి॒బాపి॑బే॒దిన్ద్ర శూ॒ర సో॒మం మ॑న్ద॒న్తు త్వా మ॑న్దినః సు॒తాసః॑ ।	
పృ॒ణన్త॑స్తే కు॒క్షీ వ॑ర్ధయన్త్వి-త్థా సు॒తః పౌ॒ర ఇ॒న్ద్రమా॑వ ॥	11
త్వే ఇ॒న్ద్రాప్య॑భూమ వి॒ప్రా ధి॑యం వనే॒మ ఋ॒తయా॑ స॒పన్తః॑ ।	
అ॒వస్య॑వో ధీ॒మహి॑ ప్రశ॒న్తిం స॒ద్యస్తే॑ రా॒యో దా॑వనే॒ స్యామ॑ ॥	12
స్యామ॑ తే త ఇ॒న్ద్ర యే త ఊ॒తీ అ॒వస్య॑వ ఊ॒ర్ణం వ॒ర్ధయ॑న్తః ।	
శు॒ష్మిన్త॑మం యం చా॒కనా॑మ దే॒వా-ఽస్మే॑ ర॒యిం రా॑సి వీ॒రవ॑న్తమ్ ॥	13
రా॑సి క్షయం రా॑సి మి॒త్రమ॑స్మే రా॑సి శ॒ర్ధ ఇ॒న్ద్ర మారు॑తం నః ।	
స॒జోష॑స్తో యే చ మ॒న్దసా॑నాః ప్ర వా॒యవః॑ పా॒న్త్యగ్ర॑ణీ॒తిమ్ ॥	14
వ్యన్తి॑న్ను యేషు మ॒న్దసా॑న-స్తృ॒పతో॑మం పా॒హి ద్ర॒హ్యది॑న్ద్ర ।	
అ॒స్మాన్ త్సు పృ॒త్స్వా త॑రు॒త్రా-ఽవ॑ర్ధయో ద్యాం బృ॒హద్భి॑ర్ర॒రైః ॥	15[5]

- బృహ॑న్త ఇ॒న్ను యే॑ తే॒ తరు॑త్రో-క్లే॒భిర్వా॑ సు॒ము॒మావి॑వాసాన్ ।
 స్త్ర॒ణానా॑సో బ॒ర్హిః ప॒స్యావ॑-త్వో॒తా ఇది॑న్త వా॒జమ॑గృన్ ॥ 16
- ఉ॒గ్రేష్వి॑న్ను శూ॒ర మ॒న్దసా॑న-స్త్రిక॑ద్రుకే॒షు పా॑హి సో॒మమి॑న్ద ।
 ప్ర॒దోధు॑వచ్ఛృ॒క్రుషు॑ ప్రీ॒ణానో యా॑హి హ॒రిభ్యాం॑ సు॒తస్య॑ ప్రీ॒తిమ్ ॥ 17
- ధి॒ష్ణా శవః॑ శూ॒ర యే॑న వృ॒త్ర-మ॒వాభి॑నద్దా॒నుమౌ॑ర్ణ॒వాభమ్ ।
 అపా॑వృ॒ణోర్జ్ఞోత్తి॑రా॒య ని॑ న॒వృతః॑ సాది॒ దస్య॑రిన్ద ॥ 18
- సనే॑మ యే త ఊ॒తిభి॑స్త॒రన్తో వి॒శ్వాః స్పృ॒థ ఆ॒ర్యేణ॑ ద॒స్యాన్ ।
 అ॒స్మభ్యం॑ తత్త్వా॒ష్టం వి॒శ్వరూ॑ప-మ॒రన్దయః॑ సాఖ్య॑స్య త్రి॒తాయ॑ ॥ 19
- అ॒స్య సు॒వాన॑స్య మ॒న్దిన॑స్త్రి॒తస్య॑ న్య॒ర్బుదం॑ వావృ॒ధానో॑ అ॒స్తః ।
 అ॒వర్త॑యత్సూ॒ర్యో న చ॑క్రం భీ॒నద్వ॑లమి॒న్ద్రో అ॒జ్గిర॑స్వాన్ ॥ 20
- నూ॒నం సా తే॑ ప్ర॒తి వ॒రం జ॒రిత్రే॑ దు॒హీయ॑దిన్ద దక్షి॒ణా మ॒ఘోసీ॑ ।
 శి॒క్షా స్తో॒తృభ్యో॑ మాతి॒ ధగ్భ॑గో నో బృ॒హద్వ॑దేమ వి॒దధే॑ సు॒వీరాః॑ ॥ 21[6]

(12)

[ద్వితీయో ౭ నువాకః || సూ. 12-22]

యోజాత ఇతిపఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టమ్ ।

- యో॒జాత॑ ఏ॒వ ప్ర॑థ॒మో మ॑న॒స్వాన్తే॑వో దే॒వాన్మ॑తునా ప॒ర్యభూ॑షత్ ।
 య॒స్య శు॒ష్మా ద్రో॑ద॒సీ అ॒భ్యసే॑తాం నృ॒ష్ణస్య॑ మ॒హో స జ॑నా॒స ఇ॒న్దః ॥ 1
- యః పృ॒థివీం॑ వ్యథ॒మానా॑మదృం॒హ-ద్యః ప॑ర్వ॒తాన్ప్ర॑కు॒పితా॑ అ॒రమ్భాత్ ।
 యో అ॒న్తరి॑క్షం వి॒మమే॑ వరీ॒యో యో ద్యా॑మ॒స్తభ్నా॑ త్స జ॑నా॒స ఇ॒న్దః ॥ 2
- యో హ॒త్వాహి॑మరి॒ణాత్స॑ప్త సి॒న్ధూ-నో॑ గా ఉ॒దాజ॑దప॒థా వ॑ల॒స్య ।
 యో అ॒శ్వనో॑ర॒న్తర॑గ్నిం జ॒జాన॑ స॒న్వక్స॑మత్సు స జ॑నా॒స ఇ॒న్దః ॥ 3

యః సున్వన్తమవత్తి యః పచన్తం యః శంసన్తం యః శశమానమూతీ ।
 యస్య బ్రహ్మ వర్ధనం యస్య సోమో యస్యైదం రాధః స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 14
 యః సున్వతే పచతే దుధ్ర ఆ చి-ద్వాజం దర్ధర్షి స కిలాసి సత్యః ।
 వయం త ఇన్ద్ర విశ్వహ ప్రియాసః సువీరాసో విదధమా వదేమ ॥ 15 [9]

(13)

ఋతుర్జనితీతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమదఇన్ద్రోజగత్యన్త్యాతిష్ఠమ్ ।

ఋతుర్జనితీ తస్యా అపస్పరి మక్షూ జాత ఆవిశద్యాసు వర్ధతే ।
 తదాహనా అభవత్ప్రీతిష్ఠి పయోం ౭శోః పీయాషం ప్రథమం తదుక్థ్యమ్ ॥ 1
 సద్ధ్రీమా యన్తి పరి బిభ్రతీః పయో విశ్వస్త్వాయ ప్ర భరన్త భోజనమ్ ।
 సమానో అధ్వా ప్రవతామనుష్యదే యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 2
 అన్వేకో వదతి యద్దదాతి త-ద్రూపా మినన్తదపా ఏక ఈయతే ।
 విశ్వా ఏకస్య వినుదస్తితిక్షతే యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 3
 ప్రజాభ్యః పుష్టిం విభజన్త ఆసతే రయిమివ పృష్ఠం ప్రభవన్తమాయతే ।
 అసిన్వన్తంష్ట్రైః పితురత్తి భోజనం యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 4
 అథాకృణోః పృథివీం సందృశే దివే యో ధౌతీనామహిహన్నారిణక్తృధః ।
 తం త్వా స్తోమేభిరుదభిర్న వాజినం దేవం దేవా అజనన్ త్సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 5 [10]
 యో భోజనం చ దయసే చ వర్ధన-మార్దాదా శుష్కం మధుమద్దుదోహిథ ।
 స శేవధిం ని దధిషే వివస్వతి విశ్వస్యైక ఈశిషే సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 6
 యః పుష్పిణీశ్చ ప్రస్వశ్చ ధర్మణా ౭ధి దానే వ్యృవనీరధారయః ।
 యశ్చాసమా అజనో దిద్యుతో దివ ఉరురూర్వా అభితః సాస్త్యుక్థ్యః ॥ 7

యో నార్తరం సహవసుం నిహన్తవే పృక్షాయ చ దాసవేశాయ చావహః । ఊర్జయన్త్యా అపరివిష్టమాస్య-ముతైవాద్య పురుకృతాన్సుక్ష్మః ॥	8
శతం వా యస్య దశ సాకమాద్య ఏకస్య శ్రుష్టౌ యద్ధ చోదమావిధ । అరజ్ఞా దస్యాన్ త్సమునబ్జభీతయే సుప్రావ్యో అభవః సాన్సుక్ష్మః ॥	9
విశ్వేదను రోధనా అస్య పౌస్యం దదురస్మై దధిరే కృత్వవే ధనమ్ । షకస్తభాన్ విష్టిరః పఞ్చ సందృశః పరి పరో అభవః సాన్సుక్ష్మః ॥	10[11]
సుప్రవాచనం తవ వీర వీర్యం యదేకేన క్రతునా విన్దసే వసు । జాతూష్ఠిరస్య ప్ర వయః సహస్వతో యా చకర్థ సేన్ద్ర విశ్వాన్సుక్ష్మః ॥	11
అరమయః సరపస్సరాయ కం తురీతయే చ వయ్యాయ చ స్రుతిమ్ । నీచా సన్తముదనయః పరావృజం ప్రాన్దం శ్రోణం శ్రవయన్ తాన్సుక్ష్మః ॥	12
అన్మభ్యం తద్వసో దానాయ రాధః సమర్థయస్వ బహు తే వసవ్యమ్ । ఇన్ద్ర యచ్ఛిత్రం శ్రవస్యా అను ద్యూ-న్శ్చుహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥	13[12]

(14)

అధ్వర్యవ ఇతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృతృమద ఇన్ద్రస్తిష్ఠమ్ ।

అధ్వర్యవో భరతేన్ద్రాయ సోమ-మామత్రేభిః సిఞ్చతా మద్యమన్దః । కామీ హి వీరః సదమస్య పీతిం జుహోత వృష్టే తదిదేష వష్టి ॥	1
అధ్వర్యవో యో అపో వప్రివాంసం వృత్రం జఘానాశన్యేవ వృక్షమ్ । తస్మా ఏతం భరత తద్వశాయ ఏష ఇన్ద్రో అర్హతి పీతిమస్య ॥	2
అధ్వర్యవో యో దృభీకం జఘాన యో గా ఉదాజదప హి వలం వః । తస్మా ఏతమన్తరిక్షే న వాత-మిన్ద్రం సోమైరోర్ణుత జూర్న వస్త్రిః ॥	3

అధ్వ॑ర్యవో॑ య॒ ఉర॑ణం జ॒ఘాన॑ నవ॒ చ॒ఖ్వాంసం॑ నవ॒తిం చ॑ బ్రాహ్మ॑న్ ।	
యో అ॒ర్బుద॑మవ॒ నీచా॑ బ॒బ్రాధే॑ తమి॒న్ద్రం సోమ॑స్య భృథే॑ హీనో॒త ॥	4
అధ్వ॑ర్యవో॑ యః స్వ॒శ్మం జ॒ఘాన॑ యః శు॒ష్ణమ॑శుషం॒ యో వ్యం॑సమ్ ।	
యః పి॒త్రం న॑ముచిం॒ యో రు॑ధి॒క్రాం తస్యా॑ ఇ॒న్ద్రాయా॑స్థసో॒ జుహో॑త ॥	5
అధ్వ॑ర్యవో॑ యః శ॒తం శ॑మ్భ॒రస్య॑ పు॒రో బి॒భేదా॑శ్మనే॒వ పూ॑ర్వీః ।	
యో వ॒ర్చినః॑ శ॒తమి॒న్ద్రః స॒హస్ర॑-మ॒పావ॑పద్భ॒రతా॑ సోమ॑మ॒స్మై ॥	6 [13]
అధ్వ॑ర్యవో॑ యః శ॒తమా॑ స॒హస్రం॑ భూ॒మ్యా ఉ॒పస్థే॑ ౭వ॒పజ్జ॑ఘ్నన్వాన్ ।	
కు॒త్సన్యా॑యోర॒తిథి॑గ్వస్య॒ వీరా॑-న్యా॒వృణ॑గ్భ॒రతా॑ సోమ॑మ॒స్మై ॥	7
అధ్వ॑ర్యవో॑ యన్న॒రః క్రా॑మయాధ్యే॒ శ్రుష్టి॑ వహ॒న్తో నశ॑థా తది॒న్ద్రే ।	
గభ॑స్తిపూ॒తం భ॑రత శ్రు॒తాయే॑-న్ద్రాయ॒ సోమం॑ య॒జ్యవో॑ జుహో॒త ॥	8
అధ్వ॑ర్యవః క॒ర్తనా॑ శ్రు॒ష్టిమ॑స్మై వనే॑ నిపూ॒తం వన॑ ఉన్న॒యధ్వ॑మ్ ।	
జు॒షాణో॑ హ॒స్త్వమ॑భి వావశే॒ వ ఇ॒న్ద్రాయ॑ సోమం॒ మది॑రం జుహో॒త ॥	9
అధ్వ॑ర్యవః ప॒యసో॑ధ॒ర్యథా॑ గోః సోమే॑భి॒రీం పృ॑ణతా భో॒జమి॑న్ద్రమ్ ।	
వే॒ద్రాహ॑మస్య నిభృ॒తం మ॒ ఏత॑-ద్ది॒త్యన్తం॑ భూ॒యో య॒జత॑శ్చి॒కేత॑ ॥	10
అధ్వ॑ర్యవో॑ యో ది॒వ్యస్య॑ వస్వో॒యః పా॑ర్థి॒వస్య॑ క్ష॒మ్యస్య॑ రాజా॑ ।	
త॒మూర్ధ॑రం న పృ॒ణతా॑ యవే॒నే-న్ద్రం సోమే॑భి॒స్తదపో॑ వో అస్తు ॥	11
అ॒స్మభ్యం॑ తద్వ॒సో ద్రా॑నాయ॒ రాధః॑ సమ॒ర్థయ॑స్య బ॒హు తే॑ వ॒సవ్య॑మ్ ।	
ఇ॒న్ద్ర య॑చ్ఛి॒తం శ్ర॑వ॒స్యా అ॒ను ద్యూన్ బృ॑హద్వదే॒మ వి॒దధే॑ సు॒వీరాః॑ ॥	12[14]

(15)

ప్రథాన్వితీ దశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టమ్ ।

- ప్ర ఘా స్వస్య మహతో మహాని సత్యా సత్యస్య కరణాని వోచమ్ ।
 త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్యా-స్య మదే అహిమిన్దో జఘాన ॥ 1
- అవంశే ద్యామస్తభాయద్భృహన్త-మా రోదసీ అపృణదన్తరిక్షమ్ ।
 స ధారయత్పృథివీం ప్రథచ్ఛ సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 2
- సద్వేవ ప్రాచో వి మిమాయ మానై-ర్వజ్రేణ ఖాన్యతృణన్తదీనామ్ ।
 వృధాస్సజత్పథిభిర్దీర్ఘయాఢైః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 3
- స ప్రవోక్త్వా స్పరిగత్యా దభీతే-ర్విశ్వమధాగాయుధమిధే అగ్నౌ ।
 సం గోభిరశ్వైరస్సజద్రథేభిః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 4
- స ఈం మహీం ధునిమేతోరరమ్ణాత్ సో అస్నాత్సాసపారయత్స్వస్తి ।
 త ఉత్సాయ రయిమభి ప్ర తస్టుః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 5 [15]
- సోదజ్ఞం సిన్ధుమరిణాన్మహిత్వా వజ్రేణాన ఉషసః సం పిపేష ।
 అజవసో జవినీభిర్వివృశ్చన్ తోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 6
- స విద్వా అపగోహం కనీనా-మావిర్భవన్తుదతిష్ఠత్పరావృక్ ।
 ప్రతి శ్రోణః స్థాద్వ్యం నగచష్ట సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 7
- భినద్వలమగ్నేరోభిర్గృణానో వి పర్వతస్య దృంహితాన్వైరత్ ।
 రిణగ్రోధాంసి కృత్రిమాణ్యేషాం సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 8
- స్వప్నేనాభ్యుప్యా చుమురిం ధునిం చ జఘన్త దస్యుం ప్ర దభీతిమావః ।
 రమ్భి చిదత్ర వివిదే హిరణ్యం సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 9
- నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
 శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 10[16]

(16)

ప్రవః సతామితి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమద ఇన్దోజగత్యన్వాస్తిష్టుమ్ ।

- ప్ర వః స॒తాం జ్యేష్ఠ॑తమాయ సు॒ష్టుతి॑-మ॒గ్నావి॑వ సమి॒ధానే॑ హవి॒ర్భరే॑ ।
 ఇన్ద్ర॑మ॒జుర్యం జ॒రయ॑న్తము॒క్షితం స॒నాద్యు॑వా॒నమ॑వసే హ॒వామహే॑ ॥ 1
- యన్మాది॑న్ద్రాద్భూ॒హతః॑ కిం చ॒నేమ్మ॑తే వి॒శ్వాన్యస్మిన్ త్సంభృ॑తాధి వీ॒ర్యా ।
 జ॒ఠరే॑ సోమం త॒స్వీ ३ స॒హో మ॒హో హస్తే॑ వజ్రం భ॒రతి శీ॒ర్షణీ॑ క్ర॒తుమ్ ॥ 2
- న క్షోణీ॑భ్యాం పరి॒భ్యే త ఇన్ద్రి॑యం న స॒ముద్రైః పర్వ॑తైరిన్ద్ర తే ర॒థః ।
 న తే॑ వజ్రమ॒స్వశ్నోతి॑ కశ్చ॒న యదా॑శుభిః పత॑సి యోజ॒నా పు॒రు ॥ 3
- విశ్వే॑ హ్యసై॒యజ॑తాయ ధృ॒ష్ణవే॑ క్ర॒తుం భ॒రన్తి వృ॑షభాయ సశ్చ॑తే ।
 వృషా॑ యజస్వ హ॒విషా॑ వి॒దుష్ట॑రః పి॒బేన్ద్ర సోమం॑ వృ॒షభే॑ణ భా॒నునా॑ ॥ 4
- వృష్ణః కోశః॑ పవతే మధ్య॑ ఊర్మి-ర్వృ॒షభా॑న్నాయ వృ॒షభాయ॑ పాత॑వే ।
 వృ॒షణాద్వ॑ర్యాయ వృ॒షభా॑సో అ॒ద్రయో॑ వృ॒షణం సోమం॑ వృ॒షభాయ॑ సు॒ష్వతి ॥ 5 [17]
- వృషా॑ తే వజ్ర॑ ఉ॒త తే వృషా॑ రథో వృ॒షణా హరీ॑ వృ॒షభా॑ణ్యాయుధా ।
 వృష్ణో॑ మదస్య వృ॒షభ త్వ॑మీశిష ఇన్ద్ర సోమ॑స్య వృ॒షభస్య॑ తృ॒ష్ణహి ॥ 6
- ప్ర తే॑ నావం న స॒మనే॑ వచ॒స్యవం బ్ర॑హ్మ॒ణా యామి॑ సవనే॒షు దా॑ధృషిః ।
 కు॒విన్దో అ॒స్య వచ॑సో ని॒బోధి॑ష-దిన్ద్రము॒త్సం న వసు॑నః సి॒చామహే॑ ॥ 7
- పు॒రా సం॑బ్రాధాదృభ్యా వృ॒తస్వ॑ నో ధే॒నుర్న వ॑త్సం య॒వస॑స్య పి॒ప్యషి॑ ।
 స॒కృత్సు॑ తే సు॒మతి॑భిః శత॒క్రతో॑ సం పత్యీ॒భిర్న వృ॑షణో నసీ॒మహి ॥ 8
- నూ॒నం సా తే॑ ప్ర॒తి వ॒రం జ॒రిత్రే॑ దు॒హీయ॑దిన్ద్ర దక్షి॒ణా మ॒ఘోసీ॑ ।
 శిక్షా॑ స్తోతృ॒భ్యో మాతి॑ ధ॒గ్భగో॑ నో బ్ర॒హద్వదే॑మ వి॒దధే॑ సు॒వీరాః ॥ 9 [18]

(17)

తదస్మా ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమద ఇన్దో జగత్యవ్యేద్యేతిష్ఠభౌ ।

- తదస్మై నవ్యమఙ్గిరస్వదర్చత శుష్మా యదస్య ప్రత్నథోదీరతే ।
 విశ్వా యద్ధోత్రా సహసా పరీవృతా మదే సోమస్య దృంహితాన్వైరయత్ ॥ 1
- స భూతు యో హ ప్రథమాయ ధాయస ఓజో మిమానో మహిమానమాతిరత్ ।
 శూరో యో యుత్సు తస్వం పరివృత శీర్షణి ద్యాం మహినా ప్రత్యముఞ్చత ॥ 2
- అధాకృణోః ప్రథమం వీర్యం మహ-ద్యదస్యాగ్రే బ్రహ్మణా శుష్మమైరయః ।
 రథేష్టేన హర్యశ్వేన విచ్యుతాః ప్ర జీరయః సిసతే సద్ర్యం కృథక్ ॥ 3
- అధా యో విశ్వా భువనాభి మజ్మనే-శానకృత్రవయా అభ్యవర్ధత ।
 ఆద్రోదసీ జ్యోతిషా వహ్నిరాతనో-తీవ్యన్తమాంసి దుధితా సమవ్యయత్ ॥ 4
- స ప్రాచీనాస్పర్వతాన్సంహదోజసా ౭ధరాచీనమకృణోదపామపః ।
 అధారయత్పుథివీం విశ్వధాయస-మస్తభాన్మాయయా ద్యామవస్రసః ॥ 5 [19]
- సాస్మా అరం బాహుభ్యాం యం పితాకృణో-ద్విశ్వస్మాదా జనుషో వేదసస్పరి ।
 యేనా పృథివ్యాం ని క్రివిం శయధ్యై వజ్రేణ హత్యవృణక్తువిష్యణిః ॥ 6
- అమాజురివ పిత్రోః సచా సతీ సమానాదా సదస్త్వామియే భగమ్ ।
 కృథి ప్రకేతముప మాస్యా భర ద్ధి భాగం తన్వో౩ యేన మామహః ॥ 7
- భోజం త్వామిన్ద్ర వయం హవేమ దదిష్టుమిన్ద్రాపాంసి వాజాన్ ।
 అవిడ్ధిన్ద్ర చిత్రయా న ఊతీ కృథి పృషన్నిన్ద్ర వస్యసో నః ॥ 8
- నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోసీ ।
 శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్గో నో బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 9 [20]

(18)

ప్రాతారథ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్తిష్ఠమ్ ।

- ప్రాతా రథో నవో యోజి సన్ని-శ్చతుర్యుగస్త్రికశః సప్తరశ్మిః ।
 దశారిత్రో మనుష్యః స్వరాః స ఇష్టిభిర్మతిభీ రంహ్యో భూత్ ॥ 1
- సాస్మా అరం ప్రథమం స ద్వితీయ-ముతో తృతీయం మనుషః స హోతా ।
 అన్యస్యై గర్భమన్యః ఊ జనన్త సో అన్యేభిః సచతే జేన్యో వృషా ॥ 2
- హరీ ను కం రథ ఇన్ద్రస్య యోజ-మాయై సూక్తేన వచసా నవేన ।
 మో షు త్వామత్ర బహవో హి విప్రా ని రీరమన్యజమానాసో అన్యే ॥ 3
- ఆ ద్వాభ్యాం హరిభ్యామిన్ద్ర యా-హ్యో చతుర్భిరా షడ్భిర్వాయమానః ।
 ఆష్టాభిర్దశభిః సోమపేయ-మయం సుతః సుమఖ మా మృధస్కః ॥ 4
- ఆ వింశత్యా త్రింశతా యాహ్యర్వా-జా చత్వారింశతా హరిభిర్యజానః ।
 ఆ పంచాశతా సురథేభిరిన్ద్రా ౭౭షష్ట్యా సప్తత్యా సోమపేయమ్ ॥ 5 [21]
- ఆశీత్యా నవత్యా యాహ్యర్వా-జా శతేన హరిభిరుహ్యమానః ।
 అయం హి తే శునహోత్రేషు సోమ ఇన్ద్ర త్వాయా పరిషిక్తో మదాయ ॥ 6
- మమ బ్రహ్మేన్ద్ర యాహ్యచ్చా విశ్వా హరీ ధురి ధిష్వా రథస్య ।
 పురుత్రా హి విహవ్యో బభూథా-స్మిజ్జాఞ్చార సవనే మాదయస్వ ॥ 7
- న మ ఇన్ద్రేణ సఖ్యం వి యోష-దస్మభ్యమస్య దక్షిణా దుహీత ।
 ఉప జ్యేష్ఠే వరూథే గభస్తా ప్రాయేప్రాయే జిగీవాంసః స్యామ ॥ 8
- నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
 శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్గుగో నో బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 9 [22]

(19)

అపాయ్యస్యేతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టమ్ ।

- అపాయ్యస్యాన్ద్రస్యో మదాయ మనీషిణః సువానస్య ప్రయసః ।
 యస్మిన్నిన్ద్రః ప్రదివి వావృధాన ఓకో దధే బ్రహ్మణ్యస్తశ్చ నరః ॥ 1
- అస్య మన్దానో మధ్వో వజ్రహస్తో ఽహిమిన్ద్రో అర్ణోవృతం వి వృశ్శత్ ।
 ప్ర యద్వయో న స్వసరాణ్యచ్చా ప్రయాంసి చ నదీనాం చక్రమన్త ॥ 2
- స మాహిన ఇన్ద్రో అర్ణో అపాం ప్రైరయదహిహోచ్చా సముద్రమ్ ।
 అజనయత్సూర్యం విదధా అక్తునాహ్నీం వయునాని సాధత్ ॥ 3
- సో అప్రతీని మనవే పురూణీ-న్ద్రో దాశద్దాశుషే హన్తి వృత్రమ్ ।
 సద్యో యో సృభ్యో అతసాయో భూ-త్పస్పృధానేభ్యః సూర్యస్య సాతౌ ॥ 4
- స సున్వత ఇన్ద్రః సూర్యమా ఽఽదేవో రిణజ్జుర్త్యాయ స్తవాన్ ।
 ఆ యద్రయిం గుహదవద్యమస్మై భరదంశం నైతశో దశస్యన్ ॥ 5 [23]
- స రన్దయత్ప్రదివః సారథయే శుష్ణమశుష్ణం కుయవం కుత్సాయ ।
 దివోదాసాయ నవతిం చ నవే-న్ద్రః పురో జ్యైరచ్చమ్బరస్య ॥ 6
- ఏవా త ఇన్ద్రోచధమహేమ శ్రవస్యా న త్మనా వాజయన్తః ।
 అశ్యామ తత్సాప్తమాశుషాణా ననమో వధరదేవస్య పీయోః ॥ 7
- ఏవా తే గృత్సమదాః శూర మన్మా-వస్యవో న వయునాని తక్షుః ।
 బ్రహ్మణ్యస్త ఇన్ద్ర తే నవీయ ఇషమూర్షం సుక్షితిం సుమ్మమశ్యుః ॥ 8
- నూనం సా తే ప్రతి వరం జరితే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
 శిక్షా స్తోత్సభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 9 [24]

(20)

వయంత ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్ఠువ్తృతీయా విరాడ్రూపా ।

- వ॒యం॑ తే॒ వయ॑ ఇన్ద్ర॒ విద్ధి॑ ఘ॒ ణః॒ ప్ర భ॑రామహే॒ వాజ॑యుర్న రథమ్ ।
 వి॒ప॒న్యవో॑ దీ॒ధ్యతో॑ మనీ॒షా సు॑మ్నమి॒యక్ష॑న్తస్త్వావ॒తో నృ॑న్ ॥ 1
- త్వం న॑ ఇన్ద్ర॒ త్వాభి॑రూ॒తీ త్వా॒యతో॑ అ॒భిష్ఠి॑పాసి జనాన్ ।
 త్వమి॑నో ద్రాశుషో వ॒రూతే॑-త్థాధీ॒రభి॑ యో నక్ష॒తి త్వా ॥ 2
- స నో॑ యువేన్దో జోహూ॒త్రః సఖా॑ శి॒వో న॑రామస్తు పాతా ।
 యః శంస॑న్తం యః శ॒శమా॑నమూ॒తీ ప॑చన్తం చ స్తువ॑న్తం చ ప్రణే॑షత్ ॥ 3
- తము॑ స్తుష ఇన్ద్రం తం గృ॒ణీషే॑ యస్మిన్పు॒రా వా॑వృ॒ధుః శా॑శదు॒శ్చ ।
 స వ॑స్వః కామం పీపరది॒యానో॑ బ్ర॒హ్మణ్య॑తో నూతనస్యా॒యోః ॥ 4
- సో అ॑గ్నిరసాముచ॒థా జు॑జుష్యా-స్ర॒హ్మ తూ॑తోదిన్దో గాతుమి॒ష్టన్ ।
 ము॒ష్టన్తు॒షసః॑ సూర్యేణ స్త॒వాన-శ్చ॑స్య చిచ్చి॒శ్చథ త్పూ॑ర్వ్యాణి ॥ 5 [25]
- స హా॑ శ్రుత ఇన్ద్రో నామ దే॒వ ఊ॑ర్వో భువ॒న్మను॑షే ద॒స్మత॑మః ।
 అవ॑ ప్రియమర్చసానస్య సాహ్యో-ఇ॒చ్ఛిరో॑ భరద్దాసస్య స్వ॒ధావాన్ ॥ 6
- స వృ॑త్రహేన్ద్రః కృ॒ష్ణయో॑నీః పు॒రంద॒రో దా॑సీరైరయద్వి ।
 అజ॑నయ నృనవే క్షామపశ్చ స॒త్రా శంస॑ం యజమానస్య తూతోత్ ॥ 7
- తస్మై॑ తవస్య॒మను॑ దాయి స॒త్రే-స్ద్రా॑య దే॒వేభి॑రర్ణసాతౌ ।
 ప్రతి॑ యదస్య వజ్రం బాహో॒ర్ధు-ర్హ్రస్వీ॑ దస్యూస్ప॒ర ఆ॑యసీ॒ర్ని తా॑రీత్ ॥ 8
- నూ॒నం సా తే॑ ప్రతి వ॒రం జ॒రిత్రే॑ దు॒హీయ॑దిన్ద్ర దక్షిణా మ॒ఘోనీ॑ ।
 శిక్షా॑ స్తోత్ప॒భ్యో మాతి॑ ధ॒గ్గో నో బృ॑హద్వదేమ విదధే॑ సువీ॒రాః ॥ 9 [26]

(21)

విశ్వజిత ఇతి పద్మచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమద ఇన్ద్రోజగత్యన్త్యాస్త్రిష్టుమ్ ।

- వి॒శ్వ॒జితే॑ ధ॒నజితే॑ స్వ॒ర్ణితే॑ స॒త్రాజితే॑ నృ॒జిత ఉ॒ర్వరాజితే॑ ।
 అ॒శ్వజితే॑ గో॒జితే॑ అ॒భిజితే॑ భ॒రే-న్ద్రాయ॑ సోమం॑ య॒జతాయ॑ హ॒ర్వతమ్ ॥ 1
- అ॒భిభువే॑ ౭భి॒భక్తాయ॑ వ॒న్వతే॑ ౭షా॒ళ్ళాయ॑ సహ॒మానాయ॑ వే॒ధసే॑ ।
 తువి॒గ్రయే॑ వ॒హ్నయే॑ దు॒ష్టరీ॒తవే॑ స॒త్రాసా॒హే నమ॑ ఇ॒న్ద్రాయ॑ వో॒చత ॥ 2
- స॒త్రాసా॒హో జన॑భక్షో॒ జనం॑సహ-శ్శ్వ॒వనో॑ యు॒ధ్యో అను॑ జో॒షము॒క్షితః॑ ।
 వృ॒తంచ॑యః సహ॒రిర్వి॒క్షార్జిత॑ ఇ॒న్ద్రస్య॑ వో॒చం ప్ర॑ కృ॒తాని॑ వీ॒ర్యా ॥ 3
- అ॒నాను॑దో వృ॒షభో॑ దో॒ధతో॑ వ॒ధో గమ్భీ॑ర ఋ॒ష్యో అస॑మ॒ష్టకా॒వ్యః ।
 ర॒ద్రచో॑దః శు॒ధనో॑ వీ॒ళిత॑స్పృ॒థు-రి॒న్ద్రః సు॒యజ్ఞ ఉ॒షసః॑ స్వ॒ర్ణనత్ ॥ 4
- య॒జ్ఞేన॑ గా॒తుమ॑పు॒రో వివి॑ద్రి॒రే ధి॒యో హి॒న్వానా॑ ఉ॒శిజో॑ మ॒నీషి॑ణః ।
 అ॒భిస్స॒వో ని॒షదా॑ గా అ॒వస్య॑వ ఇ॒న్ద్రే హి॒న్వానా॑ ద్రవి॒ణాన్యా॑శత ॥ 5
- ఇ॒న్ద్ర శ్రే॒ష్ఠాన్వి॑ ద్రవి॒ణాని॑ ధే॒హి చి॒త్తిం దక్ష॑స్య సుభగ॒త్వమ॑స్మే ।
 పోషం॑ ర॒యాణా॑మరి॒ష్టిం త॒నూనాం॑ స్వా॒ద్యానం॑ వా॒చః సు॒ది॒నత్వ॑మహ్నోమ్ ॥ 6 [27]

(22)

త్రికద్రుకేష్టితి చతుర్వచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమద ఇన్ద్రాద్యాష్టిస్తతో ద్వే అతిశక్వర్యావన్త్యాష్టిర్యా ।

- త్రిక॑ద్రుకే॒షు మ॒హిషో॑ య॒వాశి॑రం తువి॒శుష్మ-స్తృ॑ప తో॒మమ॑పి॒బద్వి॑ష్టునా
 సు॒తం య॑థావ॒శత్ । స ఈం॑ మ॒మాద॑ మ॒హి కర్మ॑ కర్త॒వే మ॒హా॒మురుం॑
 సై॒నం సశ్చ॑ద్దే॒వో దే॒వం స॒త్యమి॒న్ద్రం స॒త్య ఇ॒న్దుః ॥ 1
- అ॒ధ త్వి॒షీమా॑ అ॒భ్యోజ॑సా క్రి॒విం యు॑థాభ॒వ-దా॑ రో॒దసీ॑ అ॒పృణ॑దస్య
 మ॒జ్ఞనా॑ ప్ర వా॒వృధే॑ । అ॒ధత్తా॑న్యం జ॒రరే॑ ప్రే॒మరి॑చ్యత సై॒నం సశ్చ॑ద్దే॒వో
 దే॒వం స॒త్యమి॒న్ద్రం స॒త్య ఇ॒న్దుః ॥ 2

సాకం జాతః క్రతునా సాకమోజసా వవక్షిథ సాకం వృద్ధో వీర్యైః
 సాస్తహిర్మూఢో విచర్షణిః । దాతా రాధః స్తువతే కామ్యం వసు
 సైనం సశ్చద్దేవో దేవం సత్యమిన్ద్రం సత్య ఇన్దుః ॥ 3

తవ త్యన్సర్వం నృతో ఽప ఇన్ద్ర ప్రథమం పూర్వ్యం దివి ప్రవాచ్యం కృతమ్ ।
 యద్దేవస్య శవసా ప్రారిణా అసుం రిణన్తపః ।
 భువద్విశ్వమభ్యాదేవమోజసా విదాదూర్షం శతక్రతుర్విదాదిషమ్ ॥ 4 [28]

(23) [తృతీయోఽనువాకః ॥ సూ. 23-32]

గణానామిత్యేకోనవింశత్యుచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్యమదః ఆద్యా పఞ్చమీ నవమ్యేకాదశీ
 సప్తదశ్యన్త్యానాం బ్రహ్మణస్పతిః శిష్టానాం బృహస్పతిర్ణగతీ పఞ్చదశ్యన్త్యే త్రిష్టభౌ ।

గణానాం త్వా గ్రణపతిం హవామహే కవిం కవీనాముప్రమశ్రవన్తమమ్ ।
 జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆ నః శృణ్వన్తూతిభిః సీద సాదనమ్ ॥ 1

దేవాశ్చితే అసుర్య ప్రచేతసో బృహస్పతే యజ్జియం భాగమానశుః ।
 ఉస్రా ఇవ సూర్యో జ్యోతిషా మహో విశ్వేషామిజ్జనితా బ్రహ్మణామసి ॥ 2

ఆ విబాధ్యా పరిరాపస్తమాంసి చ జ్యోతిష్మన్తం రథమృతస్య తిష్ఠసి ।
 బృహస్పతే భీమమమిత్రదమ్భనం రక్షోహణం గోత్రభిదం స్వర్విదమ్ ॥ 3

సునీతిభీర్నయసి త్రాయసే జనం యస్తుభ్యం దాశాన్న తమంహో అశ్నవత్ ।
 బ్రహ్మద్విష్టపనో మన్యుమీరసి బృహస్పతే మహి తతే మహిత్వనమ్ ॥ 4

న తమంహో న దురితం కుతశ్చన నారాతయస్తితిరుర్న ద్వయావినః ।
 విశ్వా ఇదస్మా ధ్వరసో వి బాధసే యం సుగోపా రక్షసి బ్రహ్మణస్పతే ॥ 5 [29]

త్వం నో గోపాః పథిక్య ద్విచక్షణ-స్తవ వ్రతాయ మతిభిర్ణరామహే ।
 బృహస్పతే యో నో అభి హ్వరో దధే స్వా తం మర్మర్తు దుచ్చునా హరస్వతీ ॥ 6

- ఉ॒త వా॑ యో॒ నో మ॑ర్షయాద॒నాగ॑సో॒ ౭రా॑తీ॒వ మ॑ర్తః॒ సాను॑కో వృ॒కః ।
 బృ॒హస్ప॑తే॒ అప॑ తం వ॒ర్తయా॑ ప॒థః సు॑గం నో॒ అస్యై॑ దే॒వవీ॑తయే॒ కృధి॑ ॥ 7
- త్రా॒తారం॑ త్వా త॒నూనాం॑ హ॒వామ॑హే ౭వ॒స్పర్త॑రధి॒వక్తా॑రమ॒స్మయుమ్ ।
 బృ॒హస్ప॑తే దే॒వవి॑దో॒ ని బ॑ర్హయ మా దు॒రేవా॑ ఉ॒త్తరం॑ సు॒మ్ముము॑న్నశన్ ॥ 8
- త్వయా॑ వ॒యం సు॑వృ॒ధా బ్ర॑హ్మణ॒స్పతే॑ స్సౌర్భా॒ వసు॑ మను॒ష్యా ద॑దీమహి ।
 యా నో॑ దూ॒రే త॒ళితో॑ యా అ॒రాత॑యో ౭భి స॒న్తి జ॒మ్భయా॑ తా అ॒న॒వ్నసః॑ ॥ 9
- త్వయా॑ వ॒యము॒త్తమం॑ ధీ॒మహే॑ వ॒యో బృ॑హస్పతే ప॒ప్రిణా॑ స॒స్మినా॑ యు॒జా ।
 మా నో॑ దుః॒శంసో॑ అభి॒దిప్పు॑రీ॒శత॑ ప్ర సు॒శంసా॑ మతి॒భిస్తా॑రిషీమహి ॥ 10[30]
- అ॒నాను॑దో వృ॒షభో॑ జగ్గి॒రాహ॑వం ని॒ష్టవ్తా॑ శత్రుం వృ॒తనా॑సు సా॒సహిః॑ ।
 అసి॑ స॒త్య ఋ॒ణయా॑ బ్ర॒హ్మణ॑స్పత ఉ॒గ్రస్య॑ చిద్ద॒మితా॑ వీ॒కుహ॑ర్షిణః ॥ 11
- అదే॒వేన॑ మ॒నసా॑ యో రి॒షణ్య॑తి శా॒సాము॑గ్రో మ॒న్యమా॑నో జి॒ఘాంస॑తి ।
 బృ॒హస్ప॑తే మా ప్ర॒ణక్త॑స్య నో వ॒ధో ని క॑ర్మ మ॒న్యుం దు॒రేవ॑స్య శ॒ర్ధతః॑ ॥ 12
- భ॒రేషు॑ హ॒వ్యో న॑మసో॒పస॑ద్యో గ॒న్తా వా॑జే॒షు స॑ని॒తా ధ॑నంధ॒నమ్ ।
 వి॒శ్వా ఇ॑ద॒ర్యో అ॑భి॒దిష్వో॑త్ మృ॒ధో బృ॑హస్పతి॒ర్వి వ॑వర్తా ర॒థా ఇ॑వ ॥ 13
- తే॒జిష్ఠ॑యా త॒ప్తనీ॑ ర॒క్షస॑స్త॒ప్త యే త్వా॑ ని॒దే ద॑ధి॒రే దృ॒ష్ట వీ॑ర్యమ్ ।
 ఆ॒విస్త॑త్ప్ర॒ప్స్వ య॑ద॒సత్త॑ ఉ॒క్త్యం బృ॑హస్పతే వి ప॒రెరా॑పో అ॒ర్ధయ॑ ॥ 14
- బృ॒హస్ప॑తే అతి॒ య॑ద॒ర్యో అ॒ర్హా-ద్భు॑మద్వి॒భాతి॑ క్రతు॒మజ్జ॑నే॒షు ।
 య॒ద్దీద॑యచ్చ॒వస॑ ఋ॒తప్ర॑జా॒త త॑ద॒స్మాసు॑ ద్ర॒విణం॑ ధే॒హి చి॒త్రమ్ ॥ 15[31]
- మా నః॑ స్తే॒నేభ్యో॑ యే అ॒భి ద్రు॑హస్త॒దే ని॑రా॒మిణో॑ రి॒పవో॑ ౭న్నే॒షు జా॑గృ॒ధుః ।
 ఆ దే॒వానా॑మో॒హతే॑ వి వ్ర॒యో హృ॑ది బృ॒హస్ప॑తే న ప॒రః సా॑మ్నో వి॒దుః ॥ 16

- విశ్వేభ్యో హి త్వా భువనేభ్యస్పరి త్వష్టాజన త్సామ్నఃసామ్నః కవిః ।
 స ఋణచిదృణయా బ్రహ్మణస్పతి-ర్దుహో హంతా మహ ఋతస్య ధర్తరి ॥ 17
- తవ శ్రియే వ్యజిహిత పర్వతో గవాం గోత్రముదస్సజ్జో యదగ్గిరః ।
 ఇన్ద్రేణ యుజా తమసా పరీవృతం బృహస్పతే నిరపామౌజ్జో అర్జవమ్ ॥ 18
- బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యంతా సూక్తస్య బోధి తనయం చ జిన్వ ।
 విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 19[32]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే షష్ఠో ఽధ్యాయః ॥

॥ చతుర్థశాధ్యాయే వర్గాః 32 । సూక్తాని 15 । ఋచః 157 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[సప్తమో ౭ ధ్యాయః ॥ వ.1-25]

(24)

సేమామితి షోకశర్మస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో బ్రహ్మణస్పతిః
 ప్రథమా దశమ్యా బృహస్పతిర్వాదశ్యైన్ద్రాబ్రహ్మణస్పతీ జగతీ ద్వాదశ్యన్త్యే త్రిష్టుభౌ ।

సేమామవిడ్ధి ప్రభృతిం య ఈశిషే ౭యా విధేము నవయా మహా గిరా ।
 యథా నో మీధ్యాన్ త్నవతే సఖా తవ బృహస్పతే సీషధః సోత నో మతిమ్ ॥ 1

యో నన్త్యాన్యనమన్వోజస్వోతా-దర్ధర్మన్యనా శమ్భరాణి వి ।
 ప్రాచ్యావయదచ్యుతా బ్రహ్మణస్పతి-రా చావిశద్యసుమన్తం వి పర్వతమ్ ॥ 2

తద్దేవానాం దేవతమాయ కర్త్వ-మశ్రద్ధన్తృణ్ణావ్రదన్త వీశితా ।
 ఉద్గా ఆజదభీన్ద్రహ్మణా వల-మగూహాత్తమో వ్యచక్షయత్స్విః ॥ 3

అశ్మాస్యమవతం బ్రహ్మణస్పతి-ర్మధుధారముభి యమోజసాతృణత్ ।
 తమేవ విశ్వే పపిరే స్వర్లలో బహు సాకం సిసిచురుత్సముద్రిణమ్ ॥ 4

సనా తా కా చిద్భువనా భవీత్వా మాద్భిః శరద్భిర్దురో వరన్త వః ।
 అయతన్తా చరతో అన్యదన్యది-ద్యా చకార వయునా బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 5 [1]

అభినక్షన్తో అభి యే తమానశు-ర్నిధిం పణీనాం పరమం గుహా హితమ్ ।
 తే విద్వాంసః ప్రతిచక్ష్యాన్తృతా పున-ర్యత ఉ ఆయన్తదుదీయురావిశమ్ ॥ 6

ఋతావానః ప్రతిచక్ష్యాన్తృతా పున-రాత ఆ తస్యః కవయో మహస్థుధః ।
 తే బాహుభ్యాం ధమితమగ్నిమశ్మని నకిః షో అన్యరణో జహుర్హితమ్ ॥ 7

ఋతజ్యేన క్షిప్రేణ బ్రహ్మణస్పతి-ర్యత్ర వష్టి ప్ర తదశ్కోతి ధన్వనా ।
 తస్య సాధ్వీరిషవో యాభిరస్యతి నృచక్షసో దృశయే కర్ణయోనయః ॥ 8

- స సం॑న॒యః॑ స విన॑యః పు॒రోహి॑తః స సు॒ష్టు॑తః స యు॒ధి బ్ర॑హ్మణ॒స్పతిః॑ ।
 చాక్షో॑ యద్వా॒జం భ॑రతే మ॒తీ ధ॑నా ౭౭ది త్సూ॒ర్యస్త॑పతి తప్యతు॒ర్వృధా॑ ॥ 9
- వి॒భు ప్ర॑భు ప్ర॒థమం॑ మే॒హనా॑వతో బృహ॒స్పతే॑ సువిద॒త్రాణి॑ రా॒ధ్యా ।
 ఇ॒మా సా॒తాని॑ వే॒న్యస్య॑ వా॒జినో॑ యేన॒ జనా॑ ఉ॒భయే॑ భు॒జ్జాతే॑ వి॒శః ॥ 10 [2]
- యో ౭వ॑రే వృ॒జనే॑ వి॒శ్వథా॑ వి॒భు-ర్మహా॑ము ర॒ణ్యః శవ॑సా వ॒వక్షి॑థ ।
 స దే॒వో దే॒వాన్ప్రతి॑ పప్రథే పృథు విశ్వే॒దు తా ప॑రి॒భూర్బ్రహ్మ॑ణ॒స్పతిః॑ ॥ 11
- వి॒శ్వం స॒త్యం మ॑ఘవానా యు॒వోరి॒దా-ప॑శ్చన ప్ర మి॒నన్తి॑ వ్రతం వామ్ ।
 అచ్ఛే॒న్ద్రాబ్ర॑హ్మణ॒స్పతీ॑ హావి॒రో ౭న్నం॑ యుజే॒వ వా॒జినా॑ జిగాతమ్ ॥ 12
- ఉ॒తాశి॑ష్టా అను శృణ్వి॒న్తి వన్నా॑యః స॒భేయో॑ వి॒ప్రో భ॑రతే మ॒తీ ధ॑నా ।
 వీ॒క్షుద్వే॒షా అను॑ వశ॒ ఋణ॑మాద॒దిః స హా॑ వా॒జీ స॒మిధే॑ బ్రహ్మణ॒స్పతిః॑ ॥ 13
- బ్ర॒హ్మణ॒స్పతే॑రభవద్యథావ॒శం స॒త్యో మ॑న్యుర్మహి కర్మా కరి॒ప్యతః॑ ।
 యో గా ఉ॒దాజ॑త్స ది॒వే వి చా॑భజ-న్మహి॒వ రీ॒తిః శవ॑సాస॒రత్పృథ॑క్ ॥ 14
- బ్ర॒హ్మణ॒స్పతే॑ సు॒యమ॑స్య వి॒శ్వహో॑ రా॒యః స్యా॑మ ర॒థ్యో ౩ వ॑యస్వతః ।
 వీ॒రేషు॑ వీ॒రాః ఉప॑ పృ॒ణ్ణి స॒స్వం యదీ॑శా॒నో బ్ర॑హ్మణా వేషి॒మే హా॑వమ్ ॥ 15
- బ్ర॒హ్మణ॒స్పతే॑ త్వమస్య య॒న్తా సూ॒క్తస్య॑ బోధి తన॒యం చ॑ జిన్వ ।
 వి॒శ్వం తద్భ॑ద్రం యదవ॒న్తి దే॒వా బృ॑హద్వదే॒మ వి॒దధే॑ సు॒వీరాః॑ ॥ 16 [3]

(25)

ఇన్దాన ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో బ్రహ్మణస్పతిర్జగతీ ।

- ఇన్దా॑నో అ॒గ్నిం వ॑నవద్యను॒ప్యతః॑ కృ॒తబ్ర॑హ్మీ శూశువ॒ద్రాత॑హ॒వ్య ఇత్ ।
 జా॒తేన॑ జా॒తమ॒తి స ప్ర॑ స॒ర్వతే॑ యం॒యం యు॑జం కృణుతే బ్రహ్మణ॒స్పతిః॑ ॥ 1

వీ॒రే॒భీ॒ర్వీ॒రా॒స్వ॒న॒వ॒ద్య॒ను॒ప్య॒తో గో॒భీ॑ ర॒యిం ప॒ప్ర॒థ॒ద్భో॒ధ॒తి త్మ॑నా ।
 తో॒కం చ త॒స్య త॒న॒యం చ వ॒ర్ధ॒తే యం॒యం యు॒జం కృ॒ణు॒తే బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిః ॥ 2
 సి॒న్ధు॒ర్న క్షో॒దః శి॒మీ॒వాఽ ఋ॒ఘా॒య॒తో వృ॒షే॒వ వ॒ధ్రీఽ ర॒భి వ॒ష్టో॒జ॒సా ।
 అ॒గ్నే॒రి॒వ ప్ర॒సీ॒తి॒ర్నా॒హ వ॒ర్త॒వే యం॒యం యు॒జం కృ॒ణు॒తే బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిః ॥ 3
 త॒స్మా అ॒ర్ష॒న్తి ది॒వ్యా అ॒సశ్చ॒తః స స॒త్వ॒భిః ప్ర॒థ॒మో గో॒షు గ॒చ్ఛ॒తి ।
 అ॒ని॒భృ॒ష్టత॒వి॒ర్త॒న్యో॒జ॒సా యం॒యం యు॒జం కృ॒ణు॒తే బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిః ॥ 4
 త॒స్మా ఇ॒ద్వి॒శ్వే ధు॒న॒య॒న్త సి॒న్ధ॒వోఽ చ్చి॒ద్రా శ॒ర్మ ద॒ధి॒రే పు॒రూ॒ణి ।
 దే॒వా॒నాం సు॒మ్నే సు॒భ॒గః స ఏ॒థ॒తే యం॒యం యు॒జం కృ॒ణు॒తే బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిః ॥ 5 [4]

(26)

ఋ॒జు॒రి॒ది॒తి చ॒తు॒ర్వ॒చ॒స్య సూ॒క్త॒స్య॒శౌ॒నకో॒గృ॒తృ॒మదో॑ బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తి॒ర్ణగ॑తీ ।
 ఋ॒జు॒రి॒చ్ఛం॒సో వ॒న॒వ॒ద్య॒ను॒ప్య॒తో దే॒వ॒య॒న్ని॒దదే॒వ॒య॒న్త॒మ॒భ్య॒సత్ ।
 సు॒ప్రా॒వీ॒రి॒ద్య॒న॒వ॒త్పు॒తృ॒ దు॒ష్ట॒రం య॒జ్ఞే॒ద॒య॒జ్యో॒ర్వి భ॒జా॒తి భో॒జ॒నమ్ । 1
 య॒జ॒స్య వీ॒ర ప్ర వి॒హి మ॒నా॒య॒తో భ॒ద్రం మ॒నః కృ॒ణు॒ష్య వృ॒త్ర॒తూ॒ర్యే ।
 హ॒వి॒ష్కృ॒ణు॒ష్య సు॒భ॒గో య॒థా॒స॒సి బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తే॒ర॒వ ఆ వృ॒ణీ॒మహే ॥ 2
 స ఇ॒జ్జ॒నే॒న స వి॒శా స జ॒న్మ॒నా స పు॒త్రై॒ర్వా॒జం భ॒ర॒తే ధ॒నా నృ॒భిః ।
 దే॒వా॒నాం యః పి॒త॒ర॒మా॒వి॒వా॒సతి శ్ర॒ద్ధా॒మ॒నా హ॒వి॒షా బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిమ్ ॥ 3
 యో అ॒స్మై హ॒వ్యై॒ర్ఘ్నై॒త॒వ॒ద్భి॒ర॒వి॒ధ-త్ర॒ తం ప్రా॒చా న॒య॒తి బ్ర॒హ్మ॒ణ॒స్ప॒తిః ।
 ఉ॒రు॒ప్య॒తీ మం॒హ॒సో ర॒క్ష॒తీ రి॒షోం॒కృ ౨॒హో॒శ్చి॒ద॒స్మా ఉ॒రు॒చ॒క్రి॒ర॒ద్భు॒తః ॥ 4 [5]

(27)

ఇ॒మా॒గి॒ర ఇ॒తి స॒ప్త॒దశ॒ర్చ॒స్య సూ॒క్త॒స్య॒గా॒ర్త॒మదః॑ కూ॒ర్మ ఆ॒ది॒త్యా॒స్త్రి॒ష్టమ్ ।
 ఇ॒మా గి॒ర ఆ॒ది॒త్యే॒భ్యో పు॒త॒స్నాః స॒నా॒ద్రా॒జ॒భ్యో జు॒హ్వో జు॒హ్వో॒మి ।
 శృ॒ణో॒తు మి॒త్రో అ॒ర్చ॒మా భ॒గో॒న-స్తు॒వి॒జా॒తో వ॒రు॒ణో దక్షో॑ అంశః ॥ 1

ఇమం సోమం సక్రతవో మే అద్య మిత్రో అర్చమా వరుణో జుషన్త ।
 ఆదిత్యాసః శుచయో ధారపూతా అవృజినా అనవద్యా అరిష్టాః ॥ 2
 త ఆదిత్యాస ఉరవో గభీరా అదభాసో దిప్సన్తో భూర్భక్షాః ।
 అన్తః పశ్యన్తి వృజినోత సాధు సర్వం రాజభ్యః పరమా చిదన్తి ॥ 3
 ధారయన్త ఆదిత్యాసో జగత్ స్థా దేవా విశ్వస్య భువనస్య గోపాః ।
 దీర్ఘాధీయో రక్షమాణా అసుర్య-మృతావానశ్చయమానా ఋణాని ॥ 4
 విద్యామాదిత్యా అవసో వో అస్య యదర్యమన్భయ ఆ చిన్మయోభు ।
 యుష్మాకం మిత్రావరుణా ప్రణీతౌ పరి శ్వభేవ దురితాని వృజ్యామ్ ॥ 5 [6]
 సుగో హి వో అర్యమన్మిత్ర పన్థా అన్యక్షరో వరుణ సాధురస్తి ।
 తేనాదిత్యా అధి వోచతా నో యచ్ఛతా నో దుష్పరిహన్తు శర్మ ॥ 6
 పిపర్తు నో అదితీ రాజపుత్రా ౭తి ద్వేషాంస్యర్చమా సుగేభిః ।
 బృహన్మిత్రస్య వరుణస్య శర్మో-ప స్యామ పురువీరా అరిష్టాః ॥ 7
 తిస్రో భూమీర్ధారయన్తీః రుత ద్యూ-న్రీణి వ్రతా విదధే అన్తరేషామ్ ।
 ఋతేనాదిత్యా మహి వో మహిత్వం తదర్యమన్వరుణ మిత్ర చారు ॥ 8
 త్రీ రోచనా దివ్యా ధారయన్త హిరణ్యయాః శుచయో ధారపూతాః ।
 అస్వప్నజో అనిమిషా అదభా ఉరుశంసా ఋజవే మర్త్యాయ ॥ 9
 త్వం విశ్వేషాం వరుణాసి రాజా యే చ దేవా అసుర యే చ మర్తాః ।
 శతం నో రాస్య శరదో విచక్షే ౭శ్యామాయూంషి సుధితాని పూర్వా ॥ 10[7]
 న దక్షిణా వి చికితే న సవ్యా న ప్రాచీనమాదిత్యా నోత ప్రశ్చా ।
 వ్రాక్యా చిద్వసవో ధీర్యా చి-ద్యుష్మానీతో అభయం జ్యోతిరశ్యామ్ ॥ 11

యో రాజభ్య ఋతనిభ్యో దదాశ యం వర్ధయన్తి పుష్టయశ్చ నిత్యాః ।	
స రేవాన్యాతి ప్రథమో రథేన వసుదావా విదధేషు ప్రశస్తః ॥	12
శుచిరపః సూయవసా అదభ్ణ ఉప క్షేతి వృద్ధవయాః సువీరః ।	
నక్తిష్టం ఘృన్వ్యన్తితో న దూరా-ద్య ఆదిత్యానాం భవతి ప్రణీతౌ ॥	13
అదితే మిత్ర వరుణోత మృత్ర యద్వో వయం చక్రమా కచ్చిదాగః ।	
ఉర్వశ్యామభయం జ్యోతిరిస్త్ర మా నో దీర్ఘా అభి నశన్తమిస్రాః ॥	14
ఉభే అస్మై పీపయతః సమీచీ దివో వృష్టిం సుభగో నామ పుష్యన్ ।	
ఉభా క్షయావాజయన్యాతి పృతూ-భావర్థౌ భవతః సాధూ అస్మై ॥	15
యా వో మాయా అభిద్రుహే యజత్రాః పాశా ఆదిత్యా రిపవే విచృతాః ।	
అశ్వీవ తాః అతి యేషం రథేనా-రిష్టా ఉరావా శర్మన్ త్స్యామ ॥	16
మాహం ముఘోనో వరుణ ప్రియస్య భూరిదాన్త ఆ విదం శూనమాపేః ।	
మా రాయో రాజన్ త్సుయమాదవ స్థాం బ్రహ్మద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥	17[8]

(28)

ఇదంకవేరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గార్హమదః కూర్మో వరుణస్త్రిష్టమ్ ।
(దశమీ దుస్సుప్ననాశినీ త్రిష్టపి సూక్తేషు పాక్షికో గృత్సమదోస్త్యేవ) ।

ఇదం కవేరాదిత్యస్య స్వరాజో విశ్వాన్తి సాన్త్యభ్యస్తు మహ్నా ।	
అతి యో మన్రో యజథాయ దేవః సుకీర్తిం భిక్షే వరుణస్య భూరేః ॥	1
తవ వ్రతే సుభగాసః స్యామ స్వాధ్యో వరుణ తుష్టువాంసః ।	
ఉపాయన ఉషసాం గోమతీనా-మగ్నయో న జరమాణా అను ద్యూన్ ॥	2
తవ స్యామ పురువీరస్య శర్మ-న్నురుశంసస్య వరుణ ప్రణేతః ।	
యూయం నః పుత్రా అదితేరదభ్ణా అభి క్షమద్వం యుజ్యాయ దేవాః ॥	3

ప్ర సీ॑మా॒ది॒త్యో॑ అ॒స్పృజ॒ద్విధ॒ర్తాః॑	ఋ॒తం సి॒న్ధవో॑ వ॒రుణ॑స్య యన్తి ।	
న శ్రా॑మ్యన్తి న వి ము॒చన్త్యే॑తే వ॒యో న ప॑ష్టా ర॒ఘుయా॑ పరి॒జ్ఞున్ ॥		4
వి మ॒చ్ఛ్రధా॑య ర॒శనా॑మి॒వాగ॑ ఋ॒ధ్యామ॑ తే వ॒రుణ॑ ఖా॒మృత॑స్య ।		
మా త॑స్సు॒శ్చేది॑ వ॒యతో॑ ధి॒యం వే॑ మా మా॒త్రా శా॒ర్థ్యప॑సః పు॒ర ఋ॒తోః ॥		5 [9]
అపో॑ సు మ్య॒క్ష వ॒రుణ॑ భి॒యసం॑ మ॒త్స॒వ్రా॒శ్చతా॑వో ॒ఽను॑ మా గృ॒భాయ॑ ।		
దా॒మే॒వ వ॒తా॒ద్వి ము॒ముగ్ధ్యం॑హో న॒హి త్వదా॑రే ని॒మిష॑శ్చ॒నేశే॑ ॥		6
మా నో॑ వ॒ధైర్వరు॑ణ యే త ఇ॒ష్టా-వే॑నః కృ॒ణ్వన్త॑మ॒సుర॑ భ్రీ॒ణన్తి॑ ।		
మా జ్యోతి॑షః ప్ర॒వస్త॑థాని గ॒న్త వి॒షూ మృ॑ధః శి॒శ్రథో॑ జీ॒వసే॑ నః ॥		7
నమః॑ పు॒రా తే॑ వ॒రుణో॑త నూ॒న-ము॑తా॒పరం॑ తు॒విజా॑త బ్ర॒వామ॑ ।		
త్యే హి క॑ం ప॒ర్వతే॑ న శ్రీ॒తా-న్య॑ప్ర॒చ్యతా॑ని దూ॒శభ॑ వ్ర॒తాని॑ ॥		8
పర॑ ఋ॒ణా సా॑వీ॒రధ॑ మ॒త్కృ॑తాని మా॒హం రా॑జ॒న్తన్యకృ॑తేన భో॒జమ్ ।		
అ॒వ్యష్టా॑ ఇ॒న్ను భూ॑య॒సీరు॑షాస ఆ నో॑ జీ॒వాన్వరు॑ణ తా॒సు శా॑ధి ॥		9
యో మే॑ రా॒జన్య॑జ్యో॒ వా సఖా॑ వా స్వ॑ష్టే భ॒యం భీ॑రవే మ॒హ్యమా॑హ ।		
స్తే॒నో వా॑ యో ది॒ప్పతి॑ నో॒ వృకో॑ వా త్వం తస్మా॑ ద్వ॒రుణ॑ పా॒హ్యస్మాన్ ॥		10
మా॒హం మ॒ఘోనో॑ వ॒రుణ॑ ప్రి॒యస్య॑ భూ॒రిదా॑న్త ఆ వి॒ద్రం శూ॑న॒మాపేః॑ ।		
మా రా॒యో రా॑జన్ త్స॒యమా॑దవ స్థాం బృ॒హద్వదే॑మ వి॒దధే॑ సు॒వీరాః॑ ॥		11[10]

(29)

ధృతవ్రతా ఇతి సప్తర్షస్య సూక్తస్య గార్తమదః కూర్మో విశ్వేదేవాస్త్రిష్టమ్ ।

(భేదప్రయోగే - ఆద్యానాం షణ్ణాం విశ్వేదేవాః అన్తాయా వరుణః)

ధృ॒తవ్ర॑తా ఆది॒త్యా ఇ॒షిరా॑ ఆ॒రే మ॒త్కర్త॑ ర॒హసూ॑రి॒వాగః॑ ।	
శృ॒ణ్వతో॑ వో వ॒రుణ॑ మి॒త్ర దే॒వా భ॒ద్రస్య॑ వి॒ద్వా అ॑వసే హు॒వే వః॑ ॥	1

యూ॒యం దే॒వాః ప్ర॒మతి॑ర్యూ॒యమో॒జో యూ॒యం ద్వే॒షాంసి॑ స॒నుత॑ర్యు॒యోత ।	
అ॒భిక్ష॑త్తారో॒ అభి॑ చ క్ష॒మధ్వ॑-మ॒ద్యా చ నో॑ మృ॒ళయ॑తాప॒రం చ ॥	2
కి॒మూ ను॑ వః కృ॒ణవా॑మాప॒రేణ॑ కిం స॒నేన॑ వస॒వ ఆ॒ప్యేన॑ ।	
యూ॒యం నో॑ మి॒త్రావ॑రుణాది॒తే చ స్వ॑స్తి॒మిన్ద్రా॑మరుతో దధాత ॥	3
హ॒యే దే॒వా యూ॒యమి॑ద్రాప॒యః స్థ॒ తే మృ॑ళ॒త నా॒ధమా॑నాయ మ॒హ్యమ్ ।	
మా వో॑ రథో॒ మధ్వ॑మ॒వాళ్ళ॑తే భూ-న్మా॒ యు॒ష్మావ॑త్సా॒ప్సిషు॑ శ్రమి॒ష్మ ॥	4
ప్ర వ॒ ఏకో॑ మి॒మయ॑ భూ॒ర్యాగో॑ యన్మా॒ పితే॑వ కి॒తవం॑ శ॒శాస॑ ।	
ఆ॒రే పా॑శా ఆ॒రే అ॒ఘాని॑ దే॒వా మా॑ మాధి పు॒త్రే వి॒మివ॑ గ్రభీ॒ష్ట ॥	5
అ॒ర్యాఞ్చో॑ అ॒ద్యా భ॑వతా య॒జత్రా॑ ఆ వో॒ హర్షి॑ భ॒యమా॑నో వ్య॒యేయమ్ ।	
త్రా॒ధ్వం నో॑ దే॒వా ని॒జురో॑ వృ॒కస్య॑ త్రా॒ధ్వం క॑ర్తాద॒వప॑దో॒ యజ॑త్రాః ॥	6
మా॒హం ము॑ఘో॒నో వరు॑ణ ప్రి॒యస్య॑ భూ॒రిదా॑న్న ఆ వి॒దం శూ॑న॒మాపేః॑ ।	
మా రా॒యో రా॑జన్ త్సు॒యమా॑దవ స్థాం బృ॒హద్వ॑దేమ వి॒దథే॑ సు॒వీరాః॑ ॥	7 [11]

(30)

ఋతందేవాయేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శానకోగృత్యమద ఇన్ద్రః షష్ఠ్యా ఇన్ద్రాసోమో అష్టమ్యాః సరస్వతీ నవమ్యా బృహస్పతిరేకాదశ్యామరుతస్త్రిష్టుబన్త్యా జగతీ ।

ఋ॒తం దే॒వాయ॑ కృ॒ణ్వతే॑ స॒విత్ర॑ ఇ॒న్ద్రాయా॑హి॒ ఘ్నై న॑ ర॒మన్త॑ ఆపః ।	
అ॒హర॑హ॒ర్యాత్య॑క్తు॒ర్రపాం॑ కి॒యాత్యా॑ ప్ర॒థమః॑ స॒ర్గ ఆసా॑మ్ ॥	1
యో వృ॒త్రాయ॑ సి॒నమ॑త్రాభ॒రిప్య॑-త్ర॒తం జని॑త్రీ వి॒దుష॑ ఉ॒వాచ॑ ।	
ప॒థో ర॑ద॒స్తీర॑ను॒జోష॑మ॒స్మై ది॒వేది॒వే ధు॑న॒యో య॒న్త్యర్థమ్ ॥	2
ఊ॒ర్ధ్వో హ్య॑స్థాద॒ధ్యన్త॑రి॒క్షే ౭॥ వృ॒త్రాయ॑ ప్ర వ॒ధం జ॑భార ।	
మి॒హం వసా॑న ఉ॒ప హీ॑మదు॒ద్రో-త్తి॑గ్మాయు॒థో అ॒జయ॑చ్ఛత్రు॒మిన్ద్రః॑ ॥	3

- బృహస్పతే తప్తషాశ్నేవ విధ్య వృకద్వరసో అసురస్య వీరాన్ ।
 యథా జఘన్థ ధృవతా పురా చి-దేవా జహి శత్రుమస్మాకమిన్ద్ర ॥ 4
- అవ క్షిప దివో అశ్మానముచ్చా యేన శత్రుం మన్దసానో నిజూర్వాః ।
 తోకస్య సాతౌ తనయస్య భారే-రస్మా అర్థం కృణుతాదిన్ద్ర గోనామ్ ॥ 5 [12]
- ప్ర హి క్రతుం వృహథో యం వసుథో రధ్రస్య స్తో యజమానస్య చోదా ।
 ఇన్ద్రాసోమా యువమస్మా అవిష్ట-మస్మిన్భయస్థే కృణుతము లోకమ్ ॥ 6
- న మా తమన్న శ్రమన్నోత తన్ద-న్న వోచామ మా సునోతేతి సోమమ్ ।
 యో మే పృణాద్యో దదద్యో నిబోధా-ద్యో మా సున్వన్తముప గోభిరాయత్ ॥ 7
- సరస్వతి త్వమస్మా అవిడ్ధి మరుత్వతీ ధృవతీ జేషి శత్రూన్ ।
 త్యం చిచ్ఛర్దన్తం తవిషీయమాణ-మిన్ద్రో హన్తి వృషభం శణ్డికానామ్ ॥ 8
- యో నః ససుత్య ఉత వా జిఘత్సు-రభిఖ్యాయ తం తిగితేన విధ్య ।
 బృహస్పత ఆయుధైర్జేషి శత్రూ-న్ద్రుహే రీషన్తం పరి ధేహి రాజన్ ॥ 9
- అస్మాకేభిః సత్వభిః శూర శూరై-ర్వీర్యా కృధి యాని తే కర్తావని ।
 జ్యోగభూవన్ననుధూపితాసో హత్యీ తేషామా భరా నో వసూని ॥ 10
- తం వః శర్థం మారుతం సుమ్నయుర్నిరో-ప బ్రువే నమస్తా దైవ్యం జనమ్ ।
 యథా రయిం సర్వపీరం నశామహా అపత్యసాచం శ్రుత్యం దివేదివే ॥ 11[13]

(31)

అస్మాకమితి సప్తర్షస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదో విశ్వేదేవా జగత్యన్త్యా త్రిష్టమ్ ।
 (భేదపక్షే - ఆద్యాయా మిత్రావరుణౌ ద్వితీయాచతుర్థా పంచమీనాం విశ్వేదేవాః
 తృతీయా ఊషాసానకా షష్ఠ్యాద్యావాపుథివీ సప్తమ్యా ఇన్ద్రః) ।

- అస్మాకం మిత్రావరుణావతం రథ-మాదిత్యై రుద్రైర్వసుభిః సచాభువా ।
 ప్ర యద్వయో న పప్తన్వస్మనస్పరి శ్రవస్యవో హృషీవన్తో వనర్షదః ॥ 1

అధ॑ స్మా॒ న॒ ఉద॑వతా స॒జోష॑సో॒ రథం॑ దే॒వాసో॑ అ॒భి వి॒క్షు వా॑జ॒యుమ్ ।
 యదా॑శ॒వః ప॑ద్యాభి॒స్తిత్ర॑తో ర॒జః పృ॑థి॒వ్యాః సా॒నౌ జ॒ఙ్ఘన॑న్త పా॒ణిభిః॑ ॥ 2
 ఉ॒త స్య॑ న॒ ఇన్ద్రో॑ వి॒శ్వచ॑ర్షణి-ర్ది॒వః శ॒ర్ధేన॑ మారు॒తేన॑ సు॒క్రతుః॑ ।
 అను॑ సు స్థా॒త్యవృ॑కాభి॒రూతి॑భీ॒ రథం॑ మ॒హే స॒నయే॑ వా॒జసా॑తయే ॥ 3
 ఉ॒త స్య॑ దే॒వో భు॑వ॒నస్య॑ స॒క్షణి॑-స్వ॒ష్టా గ్నా॑భిః స॒జోషా॑ జూ॒జువ॑ద్ర॒థమ్ ।
 ఇ॒ళా భ॑గో బృహ॒ద్దివో॑త రో॒దసీ॑ పూ॒షా పు॑రంధి॒రశ్వి॒నావ॑ధా ప॒తీ ॥ 4
 ఉ॒త త్యే దే॒వీ సు॑భగే॒ మిథూ॑ద్యుశో-షా॒సాస॑క్తా జ॒గతా॑మ॒పీజా॑వా ।
 స్తు॒షే య॑ద్వాం పృథి॒వి న॑వ్యసా॒ వచః॑ స్థా॒తుశ్చ॑ వ॒యస్త్రి॑వ॒యా ఉ॑ప॒స్తిరే॑ ॥ 5
 ఉ॒త వః॑ శంస॒ముశి॑జామి॒వ శ్మ-స్య॑హి॒ర్బుధ్నో॑ ౩ ౭ జ ఏ॒కపా॑దుత ।
 త్రి॒త బు॑భుక్షాః స॒వితా॑ చ॒నో దధే॑ ౭పాం స॒పాదా॑శు॒హేమా॑ ధి॒యా శ॒మి ॥ 6
 ఏ॒తా వో॑ వ॒శ్మ్యుద్య॑తా య॒జత్రా॑ అ॒తక్ష॑న్నా॒యవో॑ న॒వ్యసే॑ సమ్ ।
 శ్ర॒వస్య॑వో వా॒జం చ॑కా॒నాః స॒ష్టిర్న॑ రథో॒ అహా॑ ద్ధీ॒తిమ॑శ్యాః ॥ 7 [14]

(32)

అస్యమ ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఆద్యాయా ద్యావాపృథివీ ద్వితీయా తృతీయయోరింద్రః (త్వష్టావా) చతుర్థీపంచమ్యోరాకా షష్ఠీసప్తమ్యాః సినీవాలీ అన్తాయా గుంగూసినీవాలీ రాకాసరస్వతీన్ద్రాణీ వరుణాన్యోజగతీ అన్త్యాస్త్రిసో సుష్టుభః ।

అ॒స్య మే॑ ద్యా॒వాపృ॑థివీ॒ బుతా॑యతో॒ భూత॑మ॒విత్రీ॑ వ॒చనః॑ సి॒షాస॑తః ।
 య॒యోరా॑యుః ప్ర॒తరం॑ తే ఇ॒దం పు॑ర ఉ॒పస్తు॑తే వ॒సూయ॑ర్వాం మ॒హో దధే॑ ॥ 1
 మా నో॑ గు॒ప్త్యో రి॒ప ఆ॒యోరహ॑న్ద॒భ-న్మా న॑ ఆ॒భ్యో రీ॒రథో॑ దు॒చ్చునా॑భ్యః ।
 మా నో॑ వి॒ యోః స॒ఖ్యా వి॒ద్ధి త॑స్య నః సు॒మ్నాయ॑తా మ॒నసా॑ తత్తే॒మహే॑ ॥ 2
 అ॒హేళ॑తా మ॒నసా॑ శ్రు॒ష్టిమా॑ వ॒హా దు॒హానాం॑ ధే॒నుం పి॒ప్యషీ॑మ॒సశ్చ॑తమ్ ।
 ప॑ద్యాభి॒ర్రాశుం॑ వ॒చసా॑ చ వా॒జినం॑ త్వాం హి॒నోమి॑ పు॒రుహా॑త వి॒శ్వహో॑ ॥ 3

రా॒కా॒మ॒హం॑ సు॒హ॒వాం॑ సు॒ష్టు॒తీ॑ హు॒వే శ్ర॒ణో॑తు నః సు॒భగా॑ బోధ॒తు త్మ॑నా ।
 సీ॒వ్య॒త్వపః॑ సూ॒చ్యా॑చ్ఛి॒ద్యమా॑నయా దదాతు వీ॒రం శ॒తదా॑యము॒క్త్యమ్ ॥ 4
 యాస్తే॑ రాకే సుమతయః సు॒పేశ॑సో యాభి॒ర్దదా॑సి దాశుషే వ॒సూని॑ ।
 తాభి॑ర్నో అద్య సుమనా క్షపాగహి సహస్రప్రోషం సుభగే రరాణా ॥ 5
 సినీ॑వాలి పృథుష్టుకే యా దే॒వానా॑మసి స్వసా ।
 జుష॑స్వ హవ్యమాహుతం ప్రజాం దే॒వి ది॒దిడి॑ నః ॥ 6
 యా సు॒భాహః॑ స్వజ్జురిః సు॒షూమా॑ బహుసూవరీ ।
 తస్యై॑ విశ్వత్స్వై హవిః సినీ॑వాల్యై జుహోతన ॥ 7
 యా గు॒ఙ్గుర్యా॑ సినీ॒వాలీ॑ యా రా॒కా యా స॒రస్వ॑తీ ।
 ఇ॒న్ద్రాణీ॑మహ్య క్షితయే వరుణానీం స్వస్తయే ॥ 8 [15]

పరిశిష్టమ్

కుహూమహమితి అష్టర్చస్య సూక్తస్య హిరణ్యగర్భ ఋషిః ఆద్యయోర్ద్వయోః కుహూః

తృతీయా చతుర్థోః అనుమతిః పంచమ్యాది చతస్రణాం ధాతా త్రిష్టుప్

పంచమీ గాయత్రీ తృతీయా చతుర్థీ సప్తమ్యః అనుష్టుభః ।

కు॒హూ॒మ॒హం॑ సు॒వృ॒తం॑ వి॒ద్యనా॑పస-మ॒స్మిన్య॑జ్జే సు॒హ॒వాం జో॑హవీమి ।
 సా నో॑ దదాతు శ్రవణం పితౄణాం తస్యై॑ తే దే॒వి హా॑విషా విధేమ ॥ 1
 కు॒హూ॒ర్దే॒వానా॑మ॒మృత॑స్య పత్నీ హ॒వ్యా నో॑ అస్య హావిషః శ్ర॒ణోతు॑ ।
 సం దాశుషే॑ కిరతు భూరి వామం రా॒యస్సో॑షం యజమానే దధాతు ॥ 2
 అను నో॑ ఽద్యానుమతి-ర్వజ్జం దే॒వేషు॑ మన్యతామ్ ।
 అగ్ని॑శ్చ హవ్యవాహనో భవతం దాశుషే మయః ॥ 3
 అన్వి॑దనుమతే త్వం మన్యాశౌ శం చ నస్సృధి ।
 క్ర॒త్వే దక్షా॑య నో హిను ప్ర ణ ఆయాంషి తారిషత్ ॥ 4

- ధాతా దధాతు నో రయి-మీశానో జగతస్పతిః । స నః పూర్ణేన వావనత్ ॥ 5
- ధాతా దదాతు దాశుషే వసూని ప్రజాకామాయ మీక్ష్మషే దురోణే ।
తస్మై దేవా అమృతాః సం వ్యయంతాం విశ్వే దేవాసో అదితిః సజోషాః ॥ 6
- ధాతా దదాతు దాశుషే ప్రాచీం జీవాతుమక్షితామ్ ।
వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిం వాజినీవతః ॥ 7
- ధాతా ప్రజానాముత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజాన ।
ధాతా కృష్ణీరనిమివాభిచష్టే ధాత్ర ఇద్ధవ్యం పుతవజ్జుహోత ॥ 8

[చతుర్థో ౭ నువాకః ॥ సూ. 33-43]

(33)

అతేపితరితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో రుద్రోజగత్యంత్యాస్తిష్టుష్టమ్ ।

- ఆ తే పితర్మరుతాం సుమ్మమేతు మా నః సూర్యస్య సంద్యుకో యుయోధాః ।
అభి నో వీరో అర్వతి క్షమేత ప్ర జాయేమహి రుద్ర ప్రజాభిః ॥ 1
- త్వాదత్తేభీ రుద్ర శంతమేభిః శతం హిమా అశీయ భేషజేభిః ।
వ్యఽస్మద్వేషో వితరం వ్యంహో వ్యమీవాశ్చాతయస్వా విషూచీః ॥ 2
- శ్రేష్ఠో జాతస్య రుద్ర శ్రియాసి తవస్తమస్తవసాం వజ్రబాహో ।
పర్షి ణః ప్రారమంహసః స్వస్తి విశ్వా అభీతీ రపసో యుయోధి ॥ 3
- మా త్వా రుద్ర చుక్రుధామా నమోభి-ర్మా దుష్టుతీ వృషభ మా సహాతీ ।
ఉన్నో వీరా అర్చయ భేషజేభి-ర్భిషక్తమం త్వా భిషజాం శృణోమి ॥ 4
- హవీమభిర్లవతే యో హవిర్భి-రవ స్తోమేభీ రుద్రం దిషీయ ।
ఋదుదారః సుహవో మా నో అస్యై బ్రభుః సుశిప్రో రీరధస్తనాయై ॥ 5 [16]

- ఉన్మా మమన్ద వృషభో మరుత్వాన్ త్వక్షీయసా వయసా నాధమానమ్ ।
 ఘృణీవ చ్చాయామరపా అశీయా-౭౭వివాసేయం రుద్రస్య సుమ్నమ్ ॥ 6
- క్వర్త స్య తే రుద్ర మృళయాకు-ర్వస్తో యో అస్తి భేషజో జలాపః ।
 అప్తభర్తా రపస్రో దైవ్యస్యా-భీ ను మా వృషభ చక్షమీధాః ॥ 7
- ప్ర బభ్రవే వృషభాయ శ్వితీచే మహో మహీం సుష్టుతిమీరయామి ।
 నమస్యా కల్మలీకినం నమోభి-ర్గణీమసి త్వేషం రుద్రస్యనామ ॥ 8
- స్థిరేభిరజ్ఞైః పురురూప ఉగ్రో బభ్రుః శుక్రేభిః పిపితే హిరణ్యైః ।
 ఈశానాదస్య భువనస్య భూరే-ర్న వా ఉ యోషద్రుద్రాదస్తుర్యమ్ ॥ 9
- అర్హన్భిభర్షి సాయకాని ధన్వా-ర్హన్భిష్టం యజతం విశ్వరూపమ్ ।
 అర్హన్భిదం దయసే విశ్వమభ్యం న వా ఓజీయో రుద్ర త్వదస్మి ॥ 10[17]
- స్తుహి శ్రుతం గర్తనదం యువానం మృగం న భీమముపహతుమ్ముగ్రమ్ ।
 మృళా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో ౭స్యం తే అస్మన్ని వపస్తు సేనాః ॥ 11
- కుమారశ్చిత్పితరం వస్తమానం ప్రతి నానామ రుద్రోప్రయన్తమ్ ।
 భూరేర్దాతారం సత్పతిం గృణీషే స్తుతస్త్వం భేషజా రాస్యస్మే ॥ 12
- యా వో భేషజా మరుతః శుచీని యా శంతమా వృషణో యా మయోభు ।
 యాని మనురవృణీతా పితా న-స్తా శం చ యోశ్చ రుద్రస్య వశ్మి ॥ 13
- పరి ణో హేతీ రుద్రస్య వృజ్ఞాః పరి త్వేషస్య దుర్మతిర్మహీ గాత్ ।
 అవ స్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృళ ॥ 14
- ఏవా బభ్రో వృషభ చేకితాన యథా దేవ న హృణీషే న హంసి ।
 హవనశ్రున్నో రుద్రేహా బోధి బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 15[18]

(34)

ధారావరా ఇతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యశానకోగృత్సమదో మరుతో జగత్యన్త్యాతిష్ఠుమ్ ।

- ధారావరా మరుతో ధృష్ట్వోజసో మృగా న భీమాస్తవిషీభిరర్చినః ।
 అగ్నయో న శుశుచానా ఋజీషిణో భృమిం ధమన్తో అప గా అవృణ్యత ॥ 1
 ద్యావో న స్త్రభీశ్చితయన్త ఖాదిన్తో వ్యృఙ్భియా న ద్యుతయన్త వృష్టయః ।
 రుద్రో యద్వో మరుతో రుక్మ వక్షసో వృషాజని పృశ్వాః శుక్ర ఊధని ॥ 2
 ఉక్షన్తే అశ్వాః అత్యో ఇవాజిషు నదస్య కర్ణైస్తురయన్త ఆశుభిః ।
 హిరణ్యశిప్రా మరుతో దవిధ్వతః పృక్షం యాథ పృషతీభిః సమన్యవః ॥ 3
 పృక్షే తా విశ్వా భువనా వవక్షిరే మిత్రాయ వా సదమా జీరదానవః ।
 పృషదశ్వాసో అనవభ్రరాధస ఋజిప్యాసో న వయునేషు ధూర్షదః ॥ 4
 ఇన్ధన్వభిరేనుభీ రప్యదూధభి-రధ్వస్మభిః ప్రథిభిర్రాజదృష్టయః ।
 ఆ హంసాసో న స్వసరాణి గన్తన మధోర్మదాయ మరుతః సమన్యవః ॥ 5 [19]
 ఆ నో బ్రహ్మాణి మరుతః సమన్యవో నరాం న శంసః సవనాని గన్తన ।
 అశ్వామివ పిష్యత ధేనుమూధని కర్తా ధియం జరిత్రే వాజపేశసమ్ ॥ 6
 తం నో దాత మరుతో వ్రాజిన్తం రథ ఆప్రానం బ్రహ్మ చితయ ద్ధివేదివే ।
 ఇషం స్తోత్రభ్యో వృజనేషు క్రారవే సనిం మేధామరిష్టం దుష్టరం సహః ॥ 7
 యద్యుజ్జాతే మరుతో రుక్మవక్షసో శ్వానధేషు భగ ఆ సుదానవః ।
 ధేనుర్న శిశ్వే స్వసరేషు పిన్వతే జనాయ రాతహవిషే మహీమిషమ్ ॥ 8
 యో నో మరుతో వృకతాతి మర్త్యో రిపుర్దధే వసవో రక్షతా రిషః ।
 వర్తయత తపుషా చక్రియాభి త-మవ రుద్రా అశసో హన్తనా వధః ॥ 9
 చిత్రం తద్వో మరుతో యామ చేకితే పృశ్వా యదూధరప్యాపయో ద్రుహూః ।
 యద్వా నిదే నవమానస్య రుద్రియా-స్త్రితం జరాయ జురతామదాభ్యాః ॥ 10[20]

- తాన్వో మహో మరుత ఏవయావ్నో విష్ణోరేషస్య ప్రభృథే హవామహే ।
 హిరణ్యవర్ణాన్కృహాన్యతస్రుచో బ్రహ్మణ్యన్తః శంస్యం రాధ ఈమహే ॥ 11
- తే దశగ్వః ప్రథమా యజ్ఞమూహిరే తే నో హిన్వన్తాషసో వృష్టిషు ।
 ఉషా న రామీరరుణైరపోర్ణతే మహో జ్యోతిషా శుచతా గో తర్ణసా ॥ 12
- తే క్షోణీభీరరుణేభిర్నాజ్ఞోభీ రుద్రా బుతస్య సదనేషు వావృధుః ।
 నిమేఘమానా అత్యేన పాజసా సుశ్చన్ద్రం వర్ణం దధిరే సుపేశసమ్ ॥ 13
- తా ఇయానో మహి వరూథమూతయ ఉప ఘేదేనా నమసా గృణీమసి ।
 త్రితో న యాన్పఞ్చహోతృనభిష్టయ ఆవవర్తదవరాఞ్చక్రియావసే ॥ 14
- యయా రధ్రం ప్రాయథాత్యంహో యయా నిదో ముఞ్చథ వన్తితారమ్ ।
 అర్వాచీ సా మరుతో యా వ ఊతి-రో షు వాశ్రేవ సుమతిర్జిగాతు ॥ 15[21]

(35)

ఉపేమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యశానకోగృతృమదోపాంసపా త్రిష్టుప్ ।

- ఉపేమస్మక్షి వాజయుర్వచస్యాం చనో దధిత నాద్యో గిరో మే ।
 అపాం నపాదశుహేమా కువి-త్స సుపేశసస్మరతి జోషిషధ్ధి ॥ 1
- ఇమం స్వస్మై హృద ఆ సుతష్టం మన్ద్రం వోచేమ కువిదస్య వేదత్ ।
 అపాం నపాదసుర్చస్య మహ్నీ విశ్వాన్త్యోభ్యో భువనా జజాన ॥ 2
- సమన్యా యన్స్తృప యన్త్యన్యాః సమానమూర్వం నద్యః పృణన్తి ।
 తమూ శుచిం శుచయో దీదివాంస-మపాం నపాతం పరి తస్థురాపః ॥ 3
- తమస్మేరా యువతయో యువానం మర్మృజ్యమానాః పరి యన్త్యాపః ।
 స శుక్రేభిః శిక్వభీ రేవదస్మే దీదాయానిధ్యో ఘృతనిర్జిగప్సు ॥ 4
- అస్మై త్రిప్రో అవ్యధ్యాయ నారీ-రేవాయ దేవీర్దిధిషన్త్యన్మమ్ ।
 కృతా ఇవోప హి ప్రసస్రే అప్సు స పీయాషం ధయతి పూర్వసూనామ్ ॥ 5 [22]

- అశ్వస్యాత్ర జనిమాస్య చ స్వ-ర్తుహో రిషః సంపుచః పాహి సూరీన్ ।
 ఆమాసు పూర్షు పరో అప్రమృష్యం నారాతయో వి నశన్నాన్తాని ॥ 6
- స్వ ఆ దమే సుదుఘా యస్య ధేనుః స్వధాం పీపాయ సుభస్మమత్తి ।
 సో అపాం నపాదూర్ణయన్తప్స్వం న-ర్వసుదేయాయ విధతే వి భాతి ॥ 7
- యో అప్స్వి శుచినా దైవ్యేన ఋతావాజస్ర ఉర్వియా విభాతి ।
 వయా ఇదన్యా భువనాన్యస్య ప్ర జాయన్తే వీరుధశ్చ ప్రజాభిః ॥ 8
- అపాం నపాదా హ్యస్థాదుపస్థం జిహ్నామూర్హో విద్యుతం వసానః ।
 తస్య జ్యేష్ఠం మహిమానం వహన్తీ-ర్హిరణ్యవర్ణాః పరి యన్తి యహీః ॥ 9
- హిరణ్యరూపః స హిరణ్య సంధ్య-గపాం నపాత్సేదు హిరణ్యవర్ణః ।
 హిరణ్యయాత్పరి యోనేర్నిషద్యా హిరణ్యదా దదత్యన్మమస్మై ॥ 10[23]
- తదస్యాసీకముత చారు నామా-పీచ్యం వర్ణతే నప్తరపామ్ ।
 యమిన్దతే యువతయః సమిత్థా హిరణ్యవర్ణం ఘృతమన్నమస్య ॥ 11
- అస్మై బహూనామవమాయ సఖ్యే యజ్ఞైర్విధేమ నమసా హవిర్భిః ।
 సం సాను మార్జ్మి దిధిషామి బిల్తై-ర్దధామ్యన్తైః పరి వన్ద ఋగ్భిః ॥ 12
- స ఈం వృషాజనయ త్వాసు గర్భం స ఈం శిశుర్దయతి తం రిహన్తి ।
 సో అపాం నపాదసభిమ్లాతవర్ణో ఽన్యస్యవేహ తన్వా వివేష ॥ 13
- అస్మిన్పదే పరమే తస్త్రివాంస-మధ్వస్మభిర్విశ్వహో దీదివాంసమ్ ।
 అపో నప్త్రే ఘృతమన్నం వహన్తీః స్వయమత్తైః పరి దీయన్తి యహీః ॥ 14
- అయాంసమగ్నే సుక్తితిం జనాయా-యాంసము మఘవద్భ్యః సువృక్తిమ్ ।
 విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 15[24]

(36)

తుభ్యమితి షదృచస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదః ఇన్ద్రోమరుతస్వష్టాగ్నిరిన్ద్రో మిత్రావరుణావితి క్రమేణ

దేవతా జగతీ । (ఏతా ఋతుదేవతాః) ।

తుభ్యం హిన్వానో వసిష్ఠ గా అపో ఽధుక్షన్ త్రీమవిభిరద్రిభిర్నరః ।
 పిబేన్ద్ర స్వాహో ప్రహుతం వషట్కృతం హోత్రాదా సోమం ప్రథమో య ఈశిషే ॥ 1
 యజ్ఞైః సంమిశ్నాః పృషతీభిర్పృష్టిభి-ర్యామఞ్చభ్రాసో అఞ్శేషు ప్రియా ఉత ।
 అసద్యా బర్హిర్భరతస్య సూనవః పోత్రాదా సోమం పిబతా దివో నరః ॥ 2
 అమేవ నః సుహవా ఆ హి గన్తన ని బర్హిషి సదతనా రణిష్ఠన ।
 అథా మన్దస్వ జుజుషాణో అన్తన- స్వష్టరేవేభిర్ణనిభిః సుమధణః ॥ 3
 ఆ వక్షి దేవా ఇహ విప్ర యక్షి చో-శన్వోత్తర్ని షదా యోనిషు త్రిషు ।
 ప్రతి వీహి ప్రస్థితం సోమ్యం మధు పిబాగ్నిద్రాతవ భాగస్య తృష్ణుహి ॥ 4
 ఏష స్య తే తన్వో నృష్ణువర్ధనః సహ ఓజః ప్రదివి బాహోర్వర్తతః ।
 తుభ్యం సుతో మఘవన్తుభ్యమాభృత-స్వమస్య బ్రాహ్మణాదా తృపత్పిబ ॥ 5
 జుషేథాం యజ్ఞం బోధతం హవస్య మే సత్తో హోతా నివిదః పూర్వ్యా అను ।
 అచ్చా రాజానా నమ ఏత్యావృతం ప్రశాస్త్రాదా పిబతం సోమ్యం మధు ॥ 6 [25]

॥ ఇతిద్వితీయాష్టకే సప్తమోధ్యాయః ॥

॥ పఞ్చదశాధ్యాయే వర్గాః 25 । సూక్తాని 13 । ఋచః 137 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[అష్టమో ౭ ధ్యాయః ॥ వ.1-27]

(37)

మన్దస్వేతి షడ్వచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః ఆద్యానాం చతస్పణాం

ద్రవిణోదాః పఞ్చమ్యా ఆశ్వినౌ షష్ట్యా అగ్నిర్లగతీ ।

- మన్దస్వ ప్రోత్రాదను జోషమన్దసో ౭ధ్వర్యవః స పూర్ణాం వష్ట్యాసిచమ్ ।
 తస్మా ఏతం భరత తద్వశో దది-ర్హోత్రాతోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 1
 యము పూర్వమహావే తమిదం హావే సేదు హవ్యో దదిర్యో నామ పత్యతే ।
 అధ్వర్యుభిః ప్రస్థితం సోమ్యం మధు ప్రోత్రాతోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 2
 మేధ్యస్తు తే వహ్యాయో యేభిరీయసే ౭రిషణ్యస్వీకయస్వా వనస్పతే ।
 ఆయూయా ధృష్టో అభిగూర్యా త్వం నేష్ట్రాతోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 3
 అపాద్ధోత్రాదుత ప్రోత్రాదమతో-త నేష్ట్రాదజుషత ప్రయో హితమ్ ।
 తురీయం పాత్రమమృక్తమమర్త్యం ద్రవిణోదాః పిబతు ద్రావిణోదసః ॥ 4
 అర్వాఞ్చమద్య యుయ్యం నృవాహణం రథం యుజ్ఞాథామిహ వాం విమోచనమ్ ।
 పృజ్ఞం హవీంషి మధునా హి కం గత-మథా సోమం పిబతం వాజినీవసూ ॥ 5
 జోష్యగ్నే సమిధం జోష్యాహుతిం జోషి బ్రహ్మ జన్యం జోషి సుష్టుతిమ్ ।
 విశ్వేభిర్విశ్వాః ఋతునా వసో మహ ఉశన్దేవాః ఉశతః పాయయా హవిః ॥ 6 [1]

(38)

ఉదుప్య ఇత్యేకాదశర్పస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః సవితా త్రిష్టమ్ ।

- ఉదు ప్య దేవః సవితా సవాయ శశ్వత్తమం తదపా వహ్నిరస్థాత్ ।
 నూనం దేవేభ్యో వి హి ధాతి రత్న-మథాభజద్వీతిహోత్రం స్వసౌ ॥ 1
 విశ్వస్య హి శ్రుష్టయే దేవ ఊర్ధ్వః ప్ర బాహవా పృథుపాణిః సిసర్ది ।
 ఆపశ్చిదస్య వ్రత ఆ నిమృగ్రా అయం చిద్వాతో రమతే పరిజ్మన్ ॥ 2

అశుభిశ్చిద్యాన్వి ముచాతి నూన-మరీరమదతమానం చిదేతోః ।	
అహ్యరూణాం చిన్న్యయా అవిష్యా-మనువ్రతం సవితుర్మోక్యాగాత్ ॥	3
పునః సమవ్యద్వితతం వయన్తీ మధ్యా కర్తౌర్వ్యధాచ్ఛక్తు ధీరః ।	
ఉత్సంహయాస్తాద్వ్యృత్ తూరదర్ధర-రమతిః సవితా దేవ ఆగాత్ ॥	4
నానాకాంసి దుర్యో విశ్వమాయు-ర్వి తిష్ఠతే ప్రభవః శోకో అగ్నేః ।	
జ్యేష్ఠం మాతా నూనవే భాగమాధా-దస్వస్య కేతమిషితం సవిత్రా ॥	5 [2]
సమావవర్తి విష్ఠితో జిగీషు-ర్విశ్వేషాం కామశ్చరతామమాభూత్ ।	
శశ్వా అపో వికృతం హిత్వాగా-దను వ్రతం సవితుర్దైవ్యస్య ॥	6
త్వయా హితమవ్యమపు భాగం ధన్వాన్వా మృగయసో వి తస్థుః ।	
వనాని విభ్యో నకీరస్య తాని వ్రతా దేవస్య సవితుర్మనన్తి ॥	7
యాద్రాధ్యం వరుణో యోనిమప్య-మనిశితం నిమిషి జర్భురాణః ।	
విశ్వో మార్తాణ్డో వ్రజమా ప్రశుర్గాత్ స్థశో జన్మాని సవితా వ్యాకః ॥	8
న యస్యేన్ద్రో వరుణో న మిత్రో వ్రతమర్తమా న మినన్తి రుద్రః ।	
నారాతయస్తమిదం స్వస్తి హువే దేవం సవితారం నమోభిః ॥	9
భగం ధియం వాజయన్తః పురన్తిం నరాశంసో గ్నాస్పతిర్నో అవ్యాః ।	
అయే వామస్య సంగధే రయీణాం ప్రియా దేవస్య సవితః స్యామ ॥	10
అస్మభ్యం తద్దివో అధ్యః సృధివ్యా-స్వయా దత్తం కామ్యం రాధ ఆ గాత్ ।	
శం యత్ స్తోత్రభ్య ఆపయే భవా-త్యురుశంసాయ సవితర్జర్జిత్రే ॥	11[3]

గ్రా॒వాణే॑వ తదిద॒ర్థం జ॑రేథే గృ॒ధ్రేవ వృ॑క్షం ని॒ధిమ॑స్తమచ్ఛ ।	
బ్ర॒హ్మోణే॑వ విదధ॒ ఉక్త॑శాసా దూ॒తేవ హ॑వ్యా జన్యా పు॒రుత్రా ॥	1
ప్రా॒త్ర్యావా॑ణా ర॒థ్యేవ వీ॑రా ౭జే॑వ యమా వ॒రమా స॑చేథే ।	
మేనే॑ ఇవ త॒న్వా౩ శు॑మ్భమానే దంప॑తీవ క్ర॒తువి॑దా జనే॒షు ॥	2
శృ॒జ్జేవ నః ప్ర॑థమా గ॒స్తమ॑ర్వా-కృ॒ఫావి॑వ జ॒ర్భరా॑ణా తరో॒భిః ।	
చ॒క్ర॒వాకే॑వ ప్ర॒తి వస్తో॑రుస్త్రా ౭॒ర్వాఞ్చా యా॑తం ర॒థ్యేవ శ॑క్రా ॥	3
నావే॑వ నః పార॑యతం యు॒గేవ న॑భ్యేవ న ఉ॒పధీ॑వ ప్ర॒ధీవ ।	
శ్వానే॑వ నో అరి॑షణ్యా త॒నూనాం ఖృ॑గలేవ వి॒స్రసః॑ పాత॒మస్మాన్ ॥	4
వా॒తేవా॑జు॒ర్యా న॒ద్యేవ రీ॑తి-ర॒క్షీ ఇ॑వ చక్షు॒షా యా॑త॒మర్వాక్ ।	
హస్తా॑వివ త॒న్వే౩ శం॑భవిష్టా పాదే॑వ నో నయ॒తం వస్తో॑ అచ్ఛ ॥	5 [4]
ఓ॒ష్టావి॑వ మ॒ధ్వాస్నే వ॑ద॒న్తా స్తనా॑వివ పి॒ప్యతం జీ॑వసే॒ నః ।	
నాసే॑వ నస్త॒న్వో రక్షి॑తారా క॒ర్ణావి॑వ సు॒శ్రుతా॑ భూత॒మస్మే ॥	6
హస్తే॑వ శ॒క్తిమ॑భి సం॒దదీ॑ నః క్షా॒మేవ నః స॑మజ॒తం ర॑జాంసి ।	
ఇ॒మా గి॑రో అ॒శ్వినా॑ యు॒ష్టుయ॑న్తీః క్షో॒త్రేణే॑వ స్వ॒ధితి॑ం సం శి॒శీత॑మ్ ॥	7
ఏ॒తాని॑ వామ॒శ్వినా॑ వ॒ర్ధనా॑ని బ్ర॒హ్మ స్తో॑మం గృ॒థ్సమ॑దాసో అ॒క్రన్ ।	
తాని॑ నరా జు॒జ్షాణో॑వ యాతం బృ॒హద్వ॑దేమ వి॒దథే॑ సు॒వీరాః ॥	8 [5]

(40)

సోమాపూషణేతి పద్మచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః సోమాపూషణౌ

అన్త్యాయాః సోమపూషాదిత్యాస్త్రిష్టుప్ ।

సో॒మా పూ॑షణా జన॒నా ర॒యీణాం జ॑ననా ది॒వో జ॑ననా పృ॒థివ్యాః ।

జా॒తౌ వి॑శ్వస్య భువ॑నస్య గో॒పౌ దే॒వా అ॑కృ॒ణ్వన్త॑మృతస్య నా॒భిమ్ ॥

1

ఇ॒మో దే॒వో జాయ॑మానో జు॒షన్తే॑-మో తమా॑సి గూ॒హతా॑మజు॒ష్టా ।
 అ॒భ్యామి॑న్ద్రః ప॒క్షమా॑మాస్వ॒న్తః సో॑మా॒పూష॑భ్యాం జన॒దుస్రి॑యాసు ॥ 2
 సో॑మా॒పూష॑ణా రజ॒సో వి॒మానం॑ స॒ప్తచ॑క్రం రథ॒మవి॑శ్వమిన్వమ్ ।
 వి॒షూవృ॑తం మన॑సా యు॒జ్యమా॑నం తం జిన్వ॑థో వృ॒షణా॑ ప॒ఞ్చర॑శ్మిమ్ ॥ 3
 ది॒వ్యఽన్యః॑ సద॑నం చ॒క్ర ఉ॑చ్చా పృ॒థివ్యా॑మన్యో అ॒ధ్యన్త॑రిక్షే ।
 తావ॑స్మ॒భ్యం పు॒రువారం॑ పు॒రుక్షుం॑ రా॒యస్పోషం॑ వి వ్య॒తాం నాభి॑మ॒స్మే ॥ 4
 వి॒శ్వస్వ॑న్యో భు॒వనా॑ జ॒జాన॑ వి॒శ్వమన్యో॑ అభి॒చక్షా॑ణ ఏతి ।
 సో॑మా॒పూష॑ణావవ॒తం ధి॑యం మే యు॒వాభ్యాం॑ వి॒శ్వాః పృ॑తనా జయే॒మ ॥ 5
 ధి॑యం పూ॒షా జిన్వ॑తు వి॒శ్వమిన్వో॑ ర॒యిం సో॑మో ర॒యిప॑తిర్దధాతు ।
 అవ॑తు దే॒వ్యది॑తిర॒నర్వా॑ బృ॒హద్వదే॑మ విద॒ధే సు॑వీ॒రాః ॥ 6 [6]

(41)

వాయో ఇత్యేకవింశత్యుచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః ఆద్యయోర్షయోర్వాయుస్తృతీయాయా
 ఇన్ద్రవాయూ చతుర్థాది తిస్రుణాం మిత్రావరుణౌ సప్తమ్యాది తిస్రుణా మశ్వినౌ దశమ్యాది తిస్రుణామిన్ద్రః
 త్రయోదశ్యాది తిస్రుణాం విశ్వేదేవాః షోడశ్యాది తిస్రుణాం సరస్వతీ అన్త్యానాం తిస్రుణాం ద్వావాపుథివీ
 (హవిర్దానావా) గాయత్రీ అమ్బితమ ఇతి ద్వే అనుష్టుభౌ ఇమాబ్రహ్మేతి బృహతీ ।
 వాయో యే తే సహస్రిణో రథాస్తసేభిరా గహి । నియుత్వాన్ తోమపీతయే ॥ 1
 నియుత్వాన్వాయవా గహ్యాయం శుక్రో అయామి తే । గన్తాసి సున్వతో గృహమ్ ॥ 2
 శుక్రస్యాద్య గహశిర్ ఇన్ద్రవాయూ నియుత్వతః । ఆ యాతం పిబతం నరా ॥ 3
 అయం హం మిత్రావరుణా సుతః సోమ ఋతావృధా । మమేదిహ శ్రుతం హవమ్ ॥ 4
 రాజానావనభిద్రుహో ధ్రువే సదస్యత్తమే । సహస్రస్థాణ ఆసాతే ॥ 5 [7]
 తా సప్తమాఞ్చుతాసుతీ ఆదిత్యా దానున్వస్పతీ । సచేతే అనవహ్వరమ్ ॥ 6
 గోమదూ షు నాస్తత్యా ౭శ్వాప ద్యాతమశ్వినా । వర్తీ రుద్రా నృపాయుమ్ ॥ 7

- న యత్పరో నాస్తర ఆదధర్షద్వృషణ్వసూ । దుఃశంసో మర్త్యో రిపుః ॥ 8
- తా న అవోక్ష్మమశ్వినా రయిం పిశక్లసందృశమ్ । ధిష్ణ్యా వరివోవిదమ్ ॥ 9
- ఇన్దో అజ మహద్భయ-మభీ షదప చుచ్యవత్ । స హి స్థిరో విచర్షణిః ॥ 10[8]
- ఇన్దశ్చ మృకయాతి నో న నః ప్రశ్చాదఘం నశత్ । భద్రం భవతి నః పురః ॥ 11
- ఇన్ద ఆశాభ్యస్పరి సర్వాభ్యో అభయం కరత్ । జేతా శత్రూన్విచర్షణిః ॥ 12
- విశ్వే దేవాస ఆ గత శృణుతా మ ఇమం హవమ్ । ఏదం బర్హిర్ని షీదత ॥ 13
- తీవ్రో వో మధుమా అయం శునహోత్రేషు మత్సరః । ఏతం పిబత కామ్యమ్ ॥ 14
- ఇన్దజ్యేష్టా మరుద్గణా దేవాసః పూషరాతయః । విశ్వే మమ శ్రుతా హవమ్ ॥ 15[9]
- అమ్బితమే నదీతమే దేవితమే సరస్వతి ।
- అప్రశస్తా ఇవ స్మసి ప్రశస్తిమమ్బు నస్మధి ॥ 16
- త్వే విశ్వా సరస్వతి శ్రితాయాంషి దేవ్యామ్ ।
- శునహోత్రేషు మత్స్వ ప్రజాం దేవి దిదిడ్డి నః ॥ 17
- ఇమా బ్రహ్మ సరస్వతి జుషస్వ వాజినీవతి ।
- యా తే మన్మ గృత్సమదా ఋతావరి ప్రియా దేవేషు జుహ్వతి ॥ 18
- ప్రేతాం యజ్ఞస్య శంభువా యువామిదా వృణీమహే । అగ్నిం చ హవ్యవాహనమ్ ॥ 19
- ద్యావా నః పృథివీ ఇమం సిధ్రమద్య దివిస్పృశమ్ । యజ్ఞం దేవేషు యచ్ఛతామ్ ॥ 20
- ఆ వాముపస్థమద్రుహో దేవాః సీదన్తు యజ్ఞియాః । ఇహోద్య సోమపీతయే ॥ 21[10]

(42)

కనిక్రదదితి తృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః శకున్త స్త్రిష్టుమ్ ।

కనిక్రదజ్ఞునషం ప్రబ్రువాణ ఇయర్తి వాచమర్తితేవ నావమ్ ।

సుముజ్గలశ్చ శకునే భవాసి మా త్వా కా చిదభిభా విశ్వా విదత్ ॥ 1

మా త్వా శ్వేన ఉద్వధీన్మా సుపర్ణో మా త్వా విదదిషుమాన్వీరో అస్తా ।
 పిత్రామనుప్రదిశం కనిక్రద-త్సుమజ్గలో భద్రవాదీ వదేహ ॥ 2
 అవ క్రన్ద దక్షిణతో గృహాణాం సుమజ్గలో భద్రవాదీ శకునే ।
 మా నః సైన ఈశత మాఘశంసో బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 3 [11]

(43)

ప్రదక్షిణిదితితృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః శకునో జగతి ద్వితీయాఽతిశక్వరీ అష్టిర్వా ।
 ప్రదక్షిణిదభి గృణన్తి కారవో వయో వదన్త ఋతుథా శకున్తయః ।
 ఉభే వాచో వదతి సామగా ఇవ గాయత్రం చ త్రైష్టుభం చాను రాజతి ॥ 1
 ఉద్ధాతేవ శకునే సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ సవనేషు శంససి ।
 వృషేవ వాజీ శిశుమతీరపీత్యా సర్వతో నః శకునే భద్రమా వద
 విశ్వతో నః శకునే పుణ్యమా వద ॥ 2
 ఆవదంస్త్వం శకునే భద్రమా వద తూష్టిమాసీనః సుమతిం చికిద్ధి నః ।
 యదుత్పత న్వదసి కర్కరిర్యథా బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 3 [12]

॥ ఇతి గార్తమదం ద్వితీయం మణ్డలం సమాప్తమ్ ॥

అత్ర సూక్తాని 43

ప్రథమమణ్డలస్య మంత్రసంఖ్యా 2006

ద్వితీయమణ్డలస్య మంత్రసంఖ్యా 429

సర్వయోగః 2435

పరిశిష్టమ్ ।

- భద్రం వద దక్షిణతో భద్రముత్తరతో వద ।
 భద్రం పురస్తాన్నో వద భద్రం పశ్చాత్తపింజల ॥ 1
- భద్రం వద పుత్రై-ర్భద్రం వద గృహేషు చ ।
 భద్ర²మస్మాకం నో వద భద్రం నో³ అభయం కృధి ॥ 2
- భద్రమధస్తాన్నో వద భద్రముపరిష్టాన్నో వద ।
 భద్రంభద్రం స ఆ వద భద్రం సః సర్వతో వద ॥ 3
- ⁴అసపత్నః పురస్తాన్నః శివం దక్షిణతస్మృధి ।
 అభయం సతతం ప్రశ్చా-ర్భద్రముత్తరతో గృహే ॥ 4
- యౌవనాని మహాయసి జిగ్యుషామివ దుందుభిః ।
 శకుంతకప్రదక్షిణం శతపత్రాభి నో వద ॥ 5
- ⁵అవదఽ స్వం శకునే భద్రమా వద తూష్టిమాసీనః సుమతిం చికిద్ధి నః ।
 యదుత్పత న్వదసి కర్కరిర్యథా బృహద్వదేమ విదధే సువీరాః ॥ 6
- ॥ ఇతి పరిశిష్టం ॥

పాఠభేదాః - ¹క-పింగలః (నిరు 3.4.18)

²మస్మాకం వద

³భయంకృధి

⁴అసపత్నం

⁵(ఋ 2.43.3)

అథ తృతీయం మణ్డలమ్

[ప్రథమో ౭ నువాకః ॥ సూ. 1-12]

(1)

సోమస్యమేతి త్రయోవింశత్యుచస్య సూక్తస్య గాఢినో విశ్వామిత్రో ౭ గ్నిస్త్రిష్ఠమ్ ।

- సోమస్య మా తవసం వక్ష్యగ్నే వహ్నిం చకర్థ విదధే యజధ్యై ।
 దేవాః అచ్చా దీద్యద్భ్యుజ్ఞే అద్రిం శమాయే అగ్నే తన్వం జుషస్వ ॥ 1
- ప్రాఙ్మం యజ్ఞం చక్రమ వర్ధతాం గీః సమిద్భిరగ్నిం నమసా దువస్యన్ ।
 దివః శశాసుర్విదధా కవీనాం గృత్సాయ చిత్తవసే గ్రాతుమీషుః ॥ 2
- మయో దధే మేధిరః పూతదక్షో దివః సుబన్ధుర్జనుషా పృథివ్యాః ।
 అవిన్దన్ను దర్భతమప్స్వృన్త-ర్దేవాసో అగ్నిమపసి స్వస్థాణామ్ ॥ 3
- అవర్ధయన్ త్సుభగం సప్త యప్వీః శ్వేతం జజ్ఞానమరుషం మహిత్యా ।
 శిశుం న జాతమభ్యుర్రురశ్వా దేవాసో అగ్నిం జనిమన్వపుష్యన్ ॥ 4
- శుక్రేభిరజ్జై రజ ఆతతన్వా-స్మృతుం పునానః కవిభిః పవిత్రైః ।
 శోచిర్వసానః పర్యాయురపాం శ్రియో మిమీతే బృహతీరసూనాః ॥ 5 [13]
- వవ్రాజా సీమనదతీరదబ్ధా దివో యప్వీరవసానా అనగ్నాః ।
 సనా అత్ర యువతయః సయోనీ-రేకం గర్భం దధిరే సప్త వాణీః ॥ 6
- స్తీర్థా అస్య సంహతో విశ్వరూపా ఘృతస్య యోనౌ స్రవధే మధూనామ్ ।
 అస్తురత్ర ధేనవః పిన్వమానా మహీ దస్మస్య మాతరా సమీచీ ॥ 7
- బ్రాహ్మణః సూనో సహసో వ్యద్యౌ-ర్దధానః శుక్రా రభసా వపూంషి ।
 శ్చోతన్తి ధారా మధునో ఘృతస్య వృషా యత్ర వావృధే కావ్యేన ॥ 8

- పి॒తుశ్చి॒దూధ॑ర్ష॒సుషా॑ వి॒వేద॑ వ్య॒స్య ధా॑రా అ॒స్యజ॒ ద్వి ధే॑నాః ।
 గు॒హో చ॑ర॒న్తం స॑ఖి॒భిః శి॒వేభి॑-ర్ది॒వో య॑హ్వి॒భిర్న॑ గు॒హో బ॑భూ॒వ ॥ 9
- పి॒తుశ్చ॑ గ॒ర్భం జ॑ని॒తుశ్చ॑ బ॒భ్రే పూ॑ర్వీ॒రేకో అ॑ధ॒యత్ప్రీ॑ప్యానాః ।
 వృ॒ష్ణే స॒పత్నీ॑ శు॒చయే॑ స॒బన్ధా॑ ఉ॒భే అ॒స్మై మ॒నుష్యే॑త ని॒ పా॑హి ॥ 10[14]
- ఉ॒రో మ॒హాఽ అ॑ని॒బాధే॑ వ॒వర్ధా॑-౭౭పో అ॒గ్నిం య॒శసః॑ సం హి పూ॒ర్వీః ।
 ఋ॒తస్య॑ యోనా॒వశ॑యద్ధ॒మూనా॑ జామీ॒నామ॑గ్ని॒రప॑సి స్వ॒స్మాణామ్ ॥ 11
- అ॒క్రో న॑ బ॒భ్రిః స॑మి॒థే మ॑హీ॒నాం ది॒దృక్షే॑యః సూ॒సవే॑ భా॒ఋజీ॑కః ।
 ఉ॒దుస్రి॒యా జ॑ని॒తా యో జ॑జా॒నా ౭పాం గ॒ర్భో నృ॑త॒మో య॑హ్వో అ॒గ్నిః ॥ 12
- అ॒పాం గ॒ర్భం ద॑ర్భత॒మోష॑ధీ॒నాం వ॑నా జ॒జాన॑ సు॒భగా॑ వి॒రూప॑మ్ ।
 దే॒వాస॑శ్చి॒న్మస॑సా సం హి జ॒గ్ముః ప॑ని॒ష్ఠం జా॑తం త॒వసం॑ దు॒వస్యన్ ॥ 13
- బృ॒హన్త॑ ఇ॒ద్భాన॑వో భా॒ఋజీ॑క-మ॒గ్నిం స॑చ॒న్త వి॒ద్యుతో॑ న శు॒క్రాః ।
 గు॒హేవ॑ వృ॒ద్ధం స॑ద॒సి స్వే అ॒న్త-ర॑ప్సా॒ర ఊ॑ర్వే అ॒మృతం॑ దు॒హోనాః ॥ 14
- ఈ॒శే చ॑ త్వా య॒జమా॑నో హ॒విర్భి-రీ॑శే స॒ఖిత॑వం సు॒మతిం॑ ని॒కామః॑ ।
 దే॒వైర॑వో మి॒మీహి॑ సం జ॒రిత్రే॑ రక్షా॒ చ నో॑ ద॒మ్యేభి॑ర॒నీకైః ॥ 15[15]
- ఉ॒పక్షే॑తా॒రస్ర॑వ సు॒ప్రణీ॑తే ౭గ్నే॒ విశ్వా॑ని ధ॒న్యా ద॑ధానాః ।
 సు॒రేత॑సా శ్ర॒వసా॑ తు॒ష్ణమా॑నా అ॒భి ష్యా॑మ పృత॒నాయూ॑రదే॒వాన్ ॥ 16
- ఆ దే॒వానా॑మ॒భవః॑ కే॒తుర॑గ్నే మ॒న్ద్రో విశ్వా॑ని కా॒వ్యాని॑ వి॒ద్వాన్ ।
 ప్ర॒తి మ॒ర్తాఽ అ॑వాస॒యో ద॑మూ॒నా అ॑ను దే॒వాన॑స్థి॒రో యా॑సి సా॒ధన్ ॥ 17
- ని దు॒రోణే॑ అ॒మృతో॑ మ॒ర్త్యానాం॑ రా॒జా స॑సాద వి॒దధా॑ని సా॒ధన్ ।
 ఘృ॒తప్ర॑తీక ఉ॒ర్వియా॑ వ్య॒ద్యౌ-ద॒గ్నిర్విశ్వా॑ని కా॒వ్యాని॑ వి॒ద్వాన్ ॥ 18

- అ నో గహి స॒ఖ్యేభిః శివే॑భి-ర్మహా॑న్తూహీభి॑రూతిభిః స॒రణ్యన్ ।
 అస్మై॑ ర॒యిం బ॒హులం సం॑తరు॒త్రం సు॒వాచం॑ భాగం యశ॑సం కృధీ॑ నః ॥ 19
- ఏ॒తా తే॑ అగ్నే॑ జని॒మా స॒నాని॑ ప్ర॒పూర్వాయ॑ నూత॒నాని వో॑చమ్ ।
 మహా॑న్తి వృ॒ష్టే స॒వనా॑ కృతే॒మా జన్మ॑న్తన్మ॒న్తిహీతో॑ జాత॒వేదాః ॥ 20
- జన్మ॑న్తన్మ॒న్తిహీతో॑ జాత॒వేదా వి॒శ్వామిత్రే॑భిరిధ్యతే॒ అజ॑స్రః ।
 తస్య॑ వ॒యం సు॒మతౌ య॒జ్ఞియ॑స్యా-ఽపి భ॒ద్రే సౌ॒మన॑సే॒ స్యామ్ ॥ 21
- ఇ॒మం య॒జ్ఞం స॒హసా॑వ॒న్త్యం నో దే॒వత్రా ధే॑హి సు॒క్రతో॑ ర॒రాణః॑ ।
 ప్ర యం॑సి హోత॒ర్బృహ॑తీ రిషో॑ నో ఽగ్నే॑ మహి॒ ద్రవి॑ణమా॒ యజ॑స్య ॥ 22
- ఇళా॑మగ్నే॑ పు॒రుదం॑సం స॒నిం గోః శ॑శ్వత్త॒మం హ॑వమానాయ సాధ॑ ।
 స్యాన్మః॑ సూను॒స్తన॑యో వి॒జావా ఽగ్నే॑ సా తే॒ సుమ॑తి॒ర్భాత్వస్మై॑ ॥ 23[16]

(2)

వైశ్వానరాయేతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో వైశ్వానరో ఽగ్నిర్జగతీ ।

- వై॒శ్వాన॑రాయ॒ ధిష॑ణా॒మృతా॑వృధే॒ ఘృ॒తం న పూ॑తమగ్నయే॒ జనా॑మసి ।
 ద్వి॒తా హో॑తారం మనుష॒శ్చ వా॑ఘతో॒ ధియా॑ రథం న కులి॒శః స॒మృణ్వ॑తి ॥ 1
- స రో॑చయజ్జనుషా రోద॒సీ ఉ॒భే స మా॑త్రోరభవ త్పుత్ర॒ ఈడ్యః॑ ।
 హ॒వ్యవా॑ళగ్నిరజరశ్చనోహీతో దూ॒ళభో॑ వి॒శామ॑తిధిర్విభావ॒సుః ॥ 2
- క్ర॒త్వా దక్ష॑స్య తరుషో విధ॒ర్మణి దే॒వాసో॑ అగ్నిం జనయన్త చిత్తి॒భిః ।
 రు॒రుచా॑నం భాసునా జ్యోతిషా మహా-మత్యం న వాజం సని॒ష్యన్ను॑ప బ్రువే ॥ 3
- అ మ॒న్త్రస్య॑ సని॒ష్యన్తో వరే॑ణ్యం వృణీమహే అహ్రాయం వాజ॒మృగ్మి॑యమ్ ।
 రాతిం భృ॒గూణా॑ముశిజం క॒విక్ర॑తు-మగ్నిం రాజన్తం ది॒వ్యేన॑ శోచిషా ॥ 4

- అగ్నిం సుమ్నాయ దధిరే పురో జనా వాజశ్రవసమిహ వృక్షబర్హిషః ।
యతస్రుచః సురుచం విశ్వదేవ్యం రుద్రం యజ్ఞానాం సాధదిష్టిమపసామ్ ॥ 5 [17]
- పావకశోచే తవ హి క్షయం పరి హోతర్భజ్జేషు వృక్షబర్హిషో నరః ।
అగ్నే దువ ఇచ్చమానాస ఆప్య-ముపాసతే ద్రవిణం ధేహి తేభ్యః ॥ 6
- ఆ రోదసీ అపృణదా స్వర్మహ-జ్ఞాతం యదేనమపసో అధారయన్ ।
సో అధ్వరాయ పరి ణీయతే కవి-రత్యో న వాజసాతయే చనోహితః ॥ 7
- నమస్యత హవ్యదాతిం స్వధ్వరం దువస్యత దమ్యం జాతవేదసమ్ ।
రథీర్మతస్య బృహతో విచర్షణి-రగ్నిర్దేవానామభవ త్పురోహితః ॥ 8
- త్రిసో యహ్వాస్య సమిధః పరిజ్ఞనో ఽగ్నేరపునన్ముశిజో అమృత్యవః ।
తాసామేకామదధుర్మర్ద్యే భుజ-ము లోకము ద్వే ఉప జామిమీయతుః ॥ 9
- విశాం కవిం విశృతిం మానుషీరిషః సం సీమకృణ్వన్స్వధీతిం న తేజసే ।
స ఉద్వతో నివతో యాతి వేవిష త్స గర్భమేషు భువనేషు దీధరత్ ॥ 10[18]
- స జిన్వతే జరరేషు ప్ర జజ్ఞివా-స్వౌషా చిత్రేషు నానదన్న సింహః ।
వైశ్వానరః పృథుపాజా అమర్త్యో వసు రత్నా దయమానో వి ద్రాశుషే ॥ 11
- వైశ్వానరః ప్రత్నధా నాకమారుహ-ద్దివస్త్పృష్ఠం భస్మమాసః సుమస్మభిః ।
స పూర్వవజ్జనయజ్ఞాన్తవే ధనం సమానమజ్ఞం పర్యేతి జాగృవిః ॥ 12
- ఋతావానం యజ్ఞియం విప్రముక్థ్యం-మా యం దధే మాతరిశ్వా దివి క్షయమ్ ।
తం చిత్రయామం హరికేశమీమహే సుదీతిమగ్నిం సువితాయ నవ్యసే ॥ 13
- శుచిం న యామన్విషిరం స్వర్మృశం కేతుం దివో రోచనస్థాముషర్మభమ్ ।
అగ్నిం మూర్ధానం దివో అప్రతిఘ్నతం తమీమహే నమసా వ్రాజినం బృహత్ ॥ 14

మస్త్రం హోతారం శుచిమద్వయావినం దమూనసముక్త్యం విశ్వచర్షణిమ్ ।
 రథం న చిత్రం వపుషాయ దర్భతం మనుర్విత్తం సదమిద్రాయ ఈమహే ॥ 15[19]

(3)

వైశ్వానరాయేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో వైశ్వానరోఽగ్నిర్జగతీ ।

వైశ్వానరాయ పృథుపాజసే విప్రో రత్నా విధన్త ధరుణేషు గాతవే ।
 అగ్నిర్విదేవాః అమృతో దువస్య-త్యథా ధర్మాణి సనతా న దూదుషత్ ॥ 1
 అన్తర్దాతో రోదసీ దస్మ ఈయతే హోతా నిషత్తో మనుషః పురోహితః ।
 క్షయం బ్రూహన్తం పరి భూషతి ద్యుభి-ర్దేవేభిర్గ్నిరిషితో ధియావసుః ॥ 2
 కేతుం యజ్ఞానాం విదధస్య సాధన్తం విప్రాసో అగ్నిం మహాయన్త చిత్తిభిః ।
 అపాంసి యస్మిన్నధి సంధధర్గిర-స్తస్మిన్ త్సుమాని యజమాన ఆ చకే ॥ 3
 పితా యజ్ఞానామసురో విపశ్చితాం విమానమగ్నిర్వయునం చ వాఘతామ్ ।
 ఆ వివేశ రోదసీ భూరివర్షసా పురుప్రియో భన్తతే ధామభిః కవిః ॥ 4
 చన్ద్రమగ్నిం చన్ద్రరథం హరివ్రతం వైశ్వానరమపుషదం స్వర్విదమ్ ।
 విగ్రాహం తూర్ణిం తవిషీభిరావృతం భూర్ణిం దేవాస ఇహ సుశ్రియం దధుః ॥ 5 [20]
 అగ్నిర్దేవేభిర్మనుషశ్చ జన్తుభి-స్తన్వానో యజ్ఞం పురుషేశసం ధియా ।
 రథీరన్తరీయతే సాధదిష్టిభి-ర్జీరో దమూనా అభిశస్తిచాతనః ॥ 6
 అగ్నే జరస్వ స్వప్త్య ఆయు-న్యూర్జా పిన్వస్వ సమిషో దిదీహి నః ।
 వయాంసి జిన్వ బృహతశ్చ జాగృవ ఉశిగ్ధేవానామసి సుక్రతుర్విపామ్ ॥ 7
 విశ్వతిం యహ్వామతిథిం నరః సదా యన్తారం ధీనాముశిజం చ వాఘతామ్ ।
 అధ్వరాణాం చేతనం జాతవేదస్య ప్ర శంసన్తి నమసా జూతిభిర్వృధే ॥ 8

- వి॒భా॒వా దే॒వః సు॒రణః పరి॑ క్షి॒తీ-ర॒గ్ని॒ర్భూ॒వ శవ॑సా సు॒మద్ర॑ధః ।
 తస్య॑ వ్ర॒తాని॑ భూరి॒షోషి॑ణో వ॒య-ము॑ప భూ॒షేమ॑ దమ॒ ఆ సు॑వృ॒క్షిభిః॑ ॥ 9
- వై॒శ్వా॒నర॑ తవ॒ ధా॒మాన్యా చ॑కే యే॒భిః స్వ॒ర్విద॑భవో వి॒చక్ష॑ణ ।
 జాత॑ ఆపృ॒ణో భు॑వనాని రో॒దసీ॑ అగ్నే॒ తా వి॒శ్వా పరి॑భూర॒సి త్మనా॑ ॥ 10
- వై॒శ్వా॒నర॑స్య ద్ర॒ంసనా॑భ్యో బృ॒హ-దరి॑ణాదే॒కః స్వ॒పస్య॑యా క॒వః ।
 ఉ॒భా పి॒తరా॑ ము॒హయ॑న్నజాయతా-గ్ని॒ర్ద్యావా॑పు॒ద్ధివీ భూరి॑రే॒తసా ॥ 11[21]

(4)

అశ్రీసూక్తమ్

సమిత్సమిదిత్యేకాదశర్పస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్ర ఇధ్యస్తనూనపా దికోబర్హిర్దేవీర్దూర
 ఉషాసానకా దైవ్యో హోతారౌ సరస్వతీతాభారత్యస్తస్యా వనస్పతి
 స్వాహాకృతయ ఇతి క్రమేణ దేవతాస్త్రిష్టమ్ ।

- స॒మి॒త్స॒మి॒త్స॒మనా॑ బో॒ధ్యస్మే శు॒చాశు॒చా సు॒మతి॑ం రా॒సి వ॑స్వః ।
 ఆ దే॒వ దే॒వాన్య॑జ॒థాయ॑ వక్షి॒ సఖా॑ సఖీ॒న్ త్సు॒మనా॑ యక్ష్యగ్నే ॥ 1
- యం దే॒వాస్స॑స్తిర॒హన్తాయ॑జన్తే ది॒వేది॒వే వరు॑ణో మి॒త్రో అ॒గ్నిః ।
 సే॒మం య॑జ్ఞం మధు॒మన్తం కృ॒ధీ న-స్త॑నూనపా॒ద్భృత॑యోనిం వి॒ధన్త॑మ్ ॥ 2
- ప్ర దీ॒ధి॒తిర్హి॒శ్వవారా॑ జిగా॒తి హో॑తారమి॒ళః ప్ర॒థమం॑ య॒జ్ఞయై॑ ।
 అ॒చ్ఛా న॑మోభి॒ర్వృష॑భం వ॒న్తయై॑ స దే॒వాన్య॑క్షది॒షితో॑ యజీ॒యాన్ ॥ 3
- ఊర్ధ్వో॑ వాం గా॒తుర॑ధ్వరే అ॒కా-రూ॑ర్ధ్వా శోచీ॒ంషి ప్ర॑స్థితా ర॒జాంసి॑ ।
 ది॒వో వా నా॒భా స్య॑సాది హో॒తా స్ప॒ణీమ॑హి దే॒వవృ॑చా వి బ॒ర్హిః ॥ 4
- స॒ప్త హో॑త్రాణి మన॑సా వృ॒ణానా॑ ఇన్వ॒న్తో వి॒శ్వం ప్ర॑తి య॒న్నతే॑న ।
 నృ॒పేశ॑సో వి॒దధే॑షు ప్ర జా॒తా అ॒భీ॒త్రమం॑ య॒జ్ఞం వి చ॑రన్త పూ॒ర్వీః ॥ 5 [22]
- ఆ భ॑న్దమానే ఉ॒షసా॑ ఉ॒పాకే॑ ఉ॒త స్మ॑యేతే త॒న్వా॒త్ర వి॑రూపే ।
 య॒థా నో మి॒త్రో వరు॑ణో జు॒జోష॑-ది॒న్దో ము॒రుత్వా॑ ఉ॒త వా మ॑హోభిః ॥ 6

దైవ్యా హోతారా ప్రథమా స్వృజ్ఞే సప్త పృక్షాసః స్వధయా మదన్తి ।
 ఋతం శంసన్త ఋతమిత్ర ఆహూ-రను వ్రతం వ్రతపా దీధ్యానాః ॥ 7
 ఆ భారతీ భారతీభిః సజోషా ఇళా దేవైర్మనుష్యేభిరగ్నిః ।
 సరస్వతీ సారస్వతేభిర్రవాక్ తిస్రో దేవీర్భర్తారేదం సదన్తు ॥ 8
 తన్నస్తురీప్రమథ పోషయిత్ను దేవ త్వష్టర్వి రరాణః స్యస్వ ।
 యతో వీరః కర్తవ్యః సుదక్షో యుక్తగ్రావా జాయతే దేవకామః ॥ 9
 వసన్తతే ఽవ సృజోప దేవా-నగ్నిర్హవిః శమితా సూదయాతి ।
 సేదు హోతా సత్యతరో యజాతి యథా దేవానాం జనిమాన్తి వేద ॥ 10
 ఆ యాహ్యగ్నే సమిధానో అర్వా-జిన్ద్రేణ దేవైః సరథం తురేభిః ।
 బర్హిర్న ఆస్తామదితిః సుపుత్రా స్వాహో దేవా అమృతా మాదయన్తామ్ ॥ 11[23]

(5)

ప్రత్యగ్నిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో ఽగ్నిస్త్రిష్టుమ్ ।
 (ప్రత్యగ్నిః ప్రకారపః సూక్తయోరన్యాసాం ద్యావాపుథివ్యాదీనాం నిపాతార్షశ్శ్యన్తే
 అతస్సయోర్లింగోక్తదేవతాః పాక్షికాః) ।

ప్రత్యగ్నిరుషసశ్చేకితానో ఽబోధి విప్రః పదవీః కవీనామ్ ।
 పృథుపాజా దేవయద్భిః సమిద్ధో ఽవ ద్వారా తమసో వహ్నిరూపః ॥ 1
 ప్రేద్వగ్నిర్వావృధే స్తోమేభి-ర్గీర్భిః స్తోత్రాణాం నమస్య ఉక్తైః ।
 పూర్వీర్భతస్య సందృశశ్చకాసః సందూతో అద్యాదుషసో విరోకే ॥ 2
 అథాయ్యగ్నిర్మానుషీషు విక్ష్వర్-పాం గరో మిత్ర ఋతేన సాధన్ ।
 ఆ హర్తతో యజతః సాన్వస్థా-దభూదు విప్రో హవ్యో మతీనామ్ ॥ 3
 మిత్రో అగ్నిర్భవతి యత్యమిద్ధో మిత్రో హోతా వరుణో జాతవేదాః ।
 మిత్రో అధ్వర్యురిషిరో దమూనా మిత్రః సిన్ధూనాముత పర్వతానామ్ ॥ 4

పాతి ప్రీయం రిపో అగ్రం వదం వేః పాతి యుహ్వశ్చరణం సూర్యస్య । పాతి నాభా సప్తశీర్షాణమగ్నిః పాతి దేవానాముపమాదమృష్యః ॥	5 [24]
ఋభుశ్చక్ర ఈద్యం చారు నామ విశ్వాని దేవో వయునాని విద్వాన్ । ససస్య చర్మ ఘృతవత్పదం వే-స్తదిదగ్ని రక్షత్యప్రయుచ్చన్ ॥	6
ఆ యోనిమగ్నిర్ఘృతవస్తమస్థాత్ పృథుప్రగాణముశస్తముశానః । దీద్యానః శుచిర్మృష్యః పావకః పునఃపునర్మాతరా నవ్యసీ కః ॥	7
సద్యో జాత ఓషధీభిర్వవక్షే యదీ వర్ధని ప్రస్వో ఘృతేన । ఆప ఇవ ప్రవతా శుమ్భమానా ఉరుష్యదగ్నిః పితోరుపస్థే ॥	8
ఉదు ఘ్నతః సమిధా యహోవ అద్యో-ద్యర్షన్మివో అధి నాభా పృథివ్యాః । మిత్రో అగ్నిరీడ్యో మాతరిశ్వా ౭ ౭దూతో వక్షద్యజథాయ దేవాన్ ॥	9
ఉదస్తమ్భి త్నమిధా నాకమృష్యో౩ ౭గ్నిర్భవన్ముత్తమో రోచనానామ్ । యదీ భృగుభ్యః పరి మాతరిశ్వా గుహో సస్తం హవ్యవాహం సమీధే ॥	10
ఇకామగ్నే పురుదంసం సనిం గోః శశ్వత్తమం హవమానాయ సాధ । స్యాన్మః సూసుస్తనయో విజావా ౭గ్నే సా తే సుమతిర్భాత్వస్మే ॥	11[25]

(6)

ప్రకారవ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో ౭గ్నిస్త్రిష్ఠమ్ ।

ప్ర కారవో మస్తనా వచ్యమానా దేవద్రీచీం నయత దేవయన్తః । దక్షిణావాద్యాజినీ ప్రాచ్యేతి హవిర్భరన్త్యగ్నయే ఘృతాచీ ॥	1
ఆ రోదసీ అపృణా జాయమాన ఉత ప్ర రిక్తా అధ ను ప్రయజ్యో । దివశ్చిదగ్నే మహినా పృథివ్యా వచ్యన్తాం తే వహ్నాయః సప్తజిహ్వోః ॥	2

ద్యాశ్చ త్వా పృథివీ యజ్ఞియాసో ని హోతారం సాదయన్తే దమాయ ।	
యదీ విశో మానుషీర్దేవయన్తీః ప్రయస్వతీరీకతే శుక్రమర్చిః ॥	3
మహాన్ త్నధస్థే ధ్రువ ఆ నిషత్తో ఽస్తర్ధ్వావా మాహినే హర్యమాణః ।	
ఆస్మై సపత్నీ అజరే అమృకే సబర్ధుఘో ఉరుగాయస్య ధేనూ ॥	4
వ్రతా తే అగ్నే మహతో మహాని తవ క్రత్వా రోదసీ ఆ తతన్థ ।	
త్వం దూతో అభవో జాయమాన-స్తవం నేతా వృషభ చర్షణీనామ్ ॥	5 [26]
ఋతస్య వా కేశినా యోగ్యాభి-ర్భ్రతస్సువా రోహితా ధురి ధిష్వ ।	
అథా వహ దేవాన్దేవ విశ్వాన్ త్వధ్వరా కృణుహి జాతవేదః ॥	6
దివశ్చిదా తే రుచయన్త రోకా ఉషో విభ్రాతీరను భాసి పూర్వీః ।	
అపో యదగ్గు ఉశధగ్ననేషు హోతుర్భ్రవస్య పనయన్త దేవాః ॥	7
ఉరో వా యే అన్తరిక్షే మదన్తి దివో వా యే రోచనే సన్తి దేవాః ।	
ఊమా వా యే సుహవాసో యజత్రా ఆయేమిరే రథ్యో అగ్నే అశ్వాః ॥	8
ఐభిరగ్నే సరథం యాహ్యర్వా-జ్ఞానారథం వా విభవో హ్యశ్వాః ।	
పత్నీవతస్త్రింశతం త్రింశ్చ దేవా-ననుష్వధమా వహ మాదయస్వ ॥	9
స హోతా యస్య రోదసీ చిదుర్వీ యజ్ఞంయజ్ఞమభి వృధే గృణీతః ।	
ప్రాచీ అధ్వరేవ తస్థతుః సుమేకే ఋతావరీ ఋతజాతస్య సత్యే ॥	10
ఇళామగ్నే పురుదంసం సనిం గోః శశ్వత్తమం హవమానాయ సాధ ।	
స్యాన్నః సూనుస్తనయో విజావా ఽగ్నే సా తే సుమతిర్భ్రాత్వస్మే ॥	11[27]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే ఽష్టమా ఽధ్యాయః ॥

॥ షోడశాధ్యాయే వర్గాః 27 సూక్తాని 13 ఋచః 140 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకః సమాప్తః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్చణమస్తు ॥

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. ప్రతకథలు - పూజలు

శ్రీ వినాయక ప్రతం	వెల రూ.5	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	9
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	20	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	9
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	9	రామదేవుని కథ	9
లక్ష్మీగణపతి పూజాకల్పం	...	శివదేవుని కథ	9
వరలక్ష్మీ ప్రతం	5	విష్ణుపూజ (విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రసహితం)	9
కేదారేశ్వర ప్రతం	5	శ్రీకృష్ణ పూజ, గోపూజ	9
త్రినాథ ప్రతం(కలర్)	5	లక్ష్మీనరసింహపూజ	9
త్రినాథప్రతం(సాదా)	3	రాఘవేంద్రపూజ	9
క్షీరాబ్ధి ప్రతం	5	విశ్వకర్మపూజ	9
మంగళ గౌరీప్రతం	9	శనైశ్వరపూజ	9
వైభవలక్ష్మీ ప్రతం ఘోటో యంత్రంతో	15	వేంకటేశ్వరపూజ	9
శ్రీలక్ష్మీ కుబేర ప్రతం (ఘోటో యంత్రంతో)	15	బ్రహ్మాంగారి నిత్యపూజ	9
కనకమహాలక్ష్మీ ప్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	15	సూర్య నిత్యపూజ	9
సంతోషీమాతా ప్రతం	15	సవగ్రహ నిత్యపూజ	9
ఏడు శనివారాల ప్రతం	15	సకలదేవతా అష్టోత్తర శతనామావళీపూజ	9
సత్యనారాయణప్రతం	15	పంచాయతన పూజ	45
శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	15	రుక్మిణీ కల్యాణం	15
శివదీక్ష	9	అష్టనాగపూజ	30
మార్గశిర లక్ష్మీనారాలప్రతం	...	ఏ దేవునికి ఏవుష్ణాలతో పూజించాలి?	30
శ్రీ వేంకటేశ్వర (దీక్ష) గోవిందమాల	...	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	30
కాత్యాయనీ ప్రతం	15	ఏ దేవునికి ఏవిధముగాదిపారాధనచెయ్యాలి?	30
సౌభాగ్య గౌరీప్రతం	15	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	30
తిరుప్పావై (ధన్వంతరీప్రతం)	30	సంకష్టహరవత్సర్ధి శ్రీమహాగణపతి ప్రతం	20
స్త్రీల ప్రతకథలు	25	పంచముఖ ఆంజనేయనిత్యపూజ	15
స్త్రీలప్రతకథలు:స్థూలాక్షరి(నేడుసూరింగంగాధరరావుగారి)	45	హనుమద్ ప్రతం	30
స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటతో)	27	28 ప్రతములు	99
సర్వదేవతా పూజావిధానం	15	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	30
ఆరువ్రతాలు	25	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150
ధన్వంతరీ ప్రతకల్పం	9	కలశపూజలు (విడివిడిగా)	150
రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	9	ఉమామహేశ్వర ప్రతం	30
పార్వతీ నిత్యపూజ	9	2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు	
తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	9	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	31
శ్రీ చక్రపూజ	9	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	99
శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	30	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి: (63)	20
శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	30	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	20
లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	9	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	30
శ్రీలలితా నిత్యపూజ(లలితాసహస్రనామస్తోత్రంతో)	9	లలితా సహస్రనామములు	18
శ్రీ గాయత్రీ నిత్యపూజ	9	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	18
అన్నపూర్ణ నిత్యపూజ	9	దుర్గా సహస్రనామములు	18
శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ నిత్యపూజ	9	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	18
శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	9	శివ సహస్రనామములు	18
మహిషాసుర మర్ధినీపూజ	9	విష్ణు సహస్రనామములు	18
రాజరాజేశ్వరీ నిత్యపూజ	9	గణపతి సహస్రనామములు	18
శ్రీ దురానిత్యపూజ	9	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	18
కాలభైరవ నిత్యపూజ	9	గాయత్రీ సహస్రనామములు	18
శివపూజ	9	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	18
వీరభద్ర పూజ	9	శ్రీరామా సహస్రనామములు	18
ఆంజనేయ నిత్యపూజ	9	లక్ష్మీవృసింహాసహస్రనామములు	18
		సరస్వతి సహస్రనామములు	18

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

లక్ష్మీగణపతి సహస్రనామములు	18	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	9
సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	18	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	9
శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	18	పంచముఖఅంజనేయస్తోత్రమ్	9
మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	18	దండక రత్నాలు	9
సంద్యాపందనం	18	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు -పంచారామాలతో	9
మంత్రపుష్పమ్	18	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	9
హనుమాన్ చాలీసా	7	పంచ అధర్వణ శీర్షములు	9
(పాకెట్) మణిద్వీపవర్ణన	7	ప్రార్థనా శ్లోకములు	9
ఆరు చాలీసాలు	9	గణపతి స్తోత్రమాల	9
శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	7	శ్రీ గురుగీత	9
వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	7	సర్వదేవతా కవచములు	9
ఆరుదండకాలు	5	సర్వదేవతా అష్టకములు	9
వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5	హిందూ సంస్కృతిసంప్రదాయాలు	9
అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	7	విష్ణు స్తోత్రమాల	9
దేవీభద్ర మాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దినీ స్తోత్రంతో)	7	దేవీ స్తోత్రమాల	9
సమశ్చివాయ గేయామృతం	5	శివస్తోత్రమాల	9
బాలాత్రిపుర సుందరీ స్తోత్రకదంబం	81	విష్ణు స్తోత్రములు	9
సుందరకాండ (పాకెట్)	9	భర్తృలహరి సుభాషితాలు	9
భగవద్గీత మూలం	18	నవవిధ భక్తిమార్గాలు	9
రామరక్షాస్తోత్రమ్	18	నవదుర్గలు	9
స్తోత్ర రత్నావళి	30	దశమహావిద్యలు	9
పురాణపందలలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8	తిరుపతి వెళదాం	9
పురాణపంద లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8	నవగ్రహస్తోత్రమాల	30
పురాణపంద విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	8	మహాన్యాసమ్	30
పురాణపంద ఆదిత్య హృదయం	8	సుందరకాండ గానామృతం	30
మంత్రపుష్పం (మినీ)	8	సంధ్యా వందనం (పెద్దది)	30
శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	30	పురాణపంద రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	
కుజదోషం	9	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	36
కాలసర్ప దోషం	9	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	36
మీ అప్పులు తీరాలా?	9	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రిక సైజు)	81
దృష్టిదోషాలు నివారణ	9	మూకపంచశతీ	81
సర్వదేవతా ధ్యానశ్లోకములు	9	పురాణపందవారి సౌందర్యలహరి	
పంచసూక్తములు	9	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	108
సంధ్యావందనం	9	గోమాతపూజావిధానము	7
శ్రీరామదూతంశిరసానమామి(తాత్పర్యంతో)	9	ఆనందసిద్ధి - శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108
రుద్రసమకమ్ -చమకమ్	9	3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు	
మన్యుసూక్త-మంత్రపారాయణం	9	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	99
గాయత్రీమంత్రాలు	9	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	99
పంచరత్న స్తోత్రాలు	9	బొమ్మల గురుచరిత్ర	...
కరావలంబ స్తోత్రాలు	9	బొమ్మల సాయిచరిత్ర	...
దశావతార స్తోత్రాలు	9	బాలలబాబా శ్రీ సాయిచరితం	9
అష్టోత్తర శతనామస్తోత్రాలు	9	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిద్ధివైభవం	99
భుజంగ స్తోత్రాలు	9	శ్రీసాయిసన్నిధిద్వారకామాయిలీలలు	....
ప్రాతఃస్మరణాలు	9	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రాస్)	50
జపమంత్రాలు	9	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రాస్)	50
సర్వదేవతా సుప్రభాతములు	9	దాసగణకృత శ్రీసాయి చరిత్ర	30
ద్వాదశ నామస్తోత్రాలు	9	నవనాధ చరిత్ర	90
కుమారస్వామి స్తోత్రమాల	9	శ్రీ సాయిచరిత్ర(బైండు)ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50
సుందర్యన స్తోత్రమాల	9	శ్రీ గురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50

		4. జ్యోతిషాలు	
సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయ		'శుభసమయ' గంటల పంచాంగం	30
పూజాకల్పం, సహస్రంతో	15	సనాతన వైదిక బ్రాహ్మణ పంచాంగం	
అనఘాదేవీ వ్రతం	15	(పంగిపురపువారి పత్రికసెజ్జీపంచాంగం)	69
శ్రీ సాయిసచ్చరిత్ర గానామృతం	15	'కాలవక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	50
శ్రీ గురుచరిత్ర గానామృతం	45	చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తాపంచాంగము	50
భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	25	గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	116
మనసులోని ప్రశ్నకు శ్రీ సాయిబాబాజవాబులు	25	శ్రీచక్ర పంచాంగము (రాష్ట్రతొలిమహిళపంచాంగకర్త)	30
అక్షరక్రమములో శ్రీ సాయిసూక్తులు	25	వేంకట్రామా & కో సిద్ధాంతుల	
శ్రీ సాయి అష్టోత్తరశతనామావళిమాహాత్మ్యం	25	రేలంగి తంగిరాలవారి గంటలపంచాంగము	30
శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	15	తంగిరాల పెద్దపంచాంగం	39
శ్రీ సాయిభజనమాల	15	కాలచక్రం జ్యోతిష క్యాలండర్	20
శ్రీ సాయి భజన్	15	గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	20
శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	15	శుభలగ్నం (తంగిరాల) క్యాలండర్	20
శిరిడిహారతులు (భావంతో)	15	శుభముస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	20
ప్రతిగురువారం సాయినిత్యపూజ	8	సాదా క్యాలండర్	5
"శ్రీ సాయి" కోటి	15	పాకెట్ క్యాలండర్	10
"శ్రీ సాయిరామ్" కోటి	12	తాజకసీలకంఠీయమ్	100
ద్వారకామాయి భక్తిగీతాలు	9	40 రోజుల్లో జ్యోతిషం నేర్చుకొనండి	207
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9	40 రోజుల్లో సాముద్రికం నేర్చుకొనండి	150
శ్రీలక్ష్మీ సాయిభక్తిమాల	9	కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	150
శ్రీ ద్వారకామాయిభక్తిమాల	9	జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	150
శ్రీ శిర్డీభక్తిమాల	9	మానసాగరి జాతకపద్ధతి	150
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9	వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	150
శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	9	వధూవర వివాహమైతిద్వాదశకూటములు	81
శ్రీ సాయివేయినామాల	4	సింపుల్ రెమిడిస్	....
శ్రీ సాయి సహస్ర నామావళి	9	హోరాసార	.....
శ్రీ సాయి చాలీసా-సుప్రభాతం	9	శంభు హోరప్రకాశిక	.....
శ్రీ సాయినాథ చాలీసా	9	పూర్వ వరాశరి	100
శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	9	పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200
శ్రీ సాయి నిత్యపూజ (పాకెట్)	9	1940-60వరకు పాతపంచాంగములు	225
శ్రీ దత్తాత్రేయ నిత్యపూజ F	9	ప్రశ్న సింధు	90
శ్రీ సాయి సూక్తులు	9	నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	36
శ్రీ సాయి స్వప్నమంజరి	9	సర్వార్థ ఫలచంద్రిక	90
శ్రీ సాయి నక్షత్రమాలిక	9	సూర్యసిద్ధాంత పంచాంగగణితంచేయడం ఎలా? 150	
హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	10	దృక్పీఠాంత పంచాంగగణితం చేయడం ఎలా? 150	
భక్తుల సందేహాలకు బాబా సమాధానాలు	45	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	36
శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	45	పంచప్రాచీన జ్యోతిషాలు	36
శ్రీ పిర్డిసాయి లీలామృతం (VG)	25	జాతక గణిత ప్రవేశిక	30
ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	10	భృగు సూత్రాలు	36
పిరిడి దర్శనం-శ్రీ సాయి వైభవం	90	జ్యోతిషమర్మబోధిని	45
సాయిపూజావిధి	30	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	45
సాయిమహిమ	....	ముహూర్తం నిర్ణయించడం ఎలా?	45
సాయిసత్యవ్రతం	15	జాతక మకరందం	30
సాయి అనుగ్రహమ్	116	జ్యోతిష సరస్వతి	30
నవగురువారాల వ్రతకల్పము	12	మీజననకాల విశేషాలు	30
శ్రీదత్తలీలామృతము	72	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	30
హృదయంలో సాయి	12	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	30
శ్రీపిరిడిసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	81	శుభముహూర్త శిరోమణి	30

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

సక్షత్ర ఫలమంజరి	30	జాతక రహస్యాలు	250
పంచాంగం చూసే విధానం	30	జాతకమార్తాండం (కొండపల్లి)	250
సర్వార్థ జ్యోతిషం	30	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక (కొండపల్లి)	250
ప్రాథమిక జ్యోతిషం	30	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	90
నవరత్నములు శుభయోగములు	30	శనిగ్రహరెమిడీస్	90
జ్యోతిషభావఫలచంద్రిక-1	...	జాతకసుధాసారము -జాతకమాక్షప్రదాయిని	90
శుభశకునాలు	20	నాడీజ్యోతిషం	45
హస్తరేఖాఫలితాలు	30	వివాహజ్యోతిషమంజరి	45
సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	30	గార్గేయం మీ గ్రహబలం రెమిడీస్	....
ముహూర్త దీపిక	81	మీ పుట్టినతేదీనిబట్టి మీ జీవితరహస్యాలు	
పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	20	(స్వయంరాలజీ లైఫ్ గైడ్)	81
కలలు ఫలితాలు	20	సక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
నిత్యజీవితంలో అదృష్ట సంఖ్యలు	9	లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
నిత్యజీవితంలో సక్షత్రాలు	9	గౌతమసంహిత	45
జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	30	హోరరత్నమాల	45
మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం)		బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు	
-పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250	జ్యోతిష విద్యారంభం	50
జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	90	గ్రహభావ బలములు	50
గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం(1940-2050)	900	కాలచక్రదశ	50
ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	45	అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50
జాతకాలంకారం	36	జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50
జ్యోతిష వైద్య రత్నావళి	36	పురోగామి జాతకం	50
ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250	భావార్థరత్నాకరం	75
జాతకచక్రం మీరే వేసుకోవచ్చు	30	భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75
జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి		అష్టకవర్ణ పద్ధతి:	75
(నూరుయోగాలఫలితాలు)	90	జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75
అంగసాముద్రికం	30	ప్రశ్నతంత్ర	75
హస్త సాముద్రికం	40	ముహూర్తం	75
వధూవర గుణ సమ్మేళనం	....	విశిష్ట జాతకములు	125
లాల్ కితాబ్	81	భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125
జాతకరాజము	36	300 ముఖ్యమైన యోగములు	125
శకునశాస్త్రం	36	జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	250
ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	100	రాష్ట్రపతి అవాఘ్ గ్రహిత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి	
పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	150	శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు	
అష్టకవర్ణ	45	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200
బృహత్జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	200	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200
లగ్నరత్నాకరం	36	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200
షట్పంచాశిక	120	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200
40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	150	భావార్థరత్నాకరము	75
40 రోజుల్లో సక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	207	ముహూర్త చింతామణి	150
కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	45	స్వప్న శాస్త్రము	30
ముహూర్తచింతామణి	81	శతయోగమంజరి	75
సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	45	వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250
ప్రసిద్ధవృక్షుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	150	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	150
అదృష్టరెమిడీస్	99	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	150
ములుగువారిరాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	36	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	150
ములుగువారిరాశిఫలితాలు విడివిడిగాఓక్యోక్టీ	10	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	150
గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	36	అనుభవసులభవాస్తు - 1	75
జ్యోతిష రెమిడీస్	300	అనుభవసులభవాస్తు - 2	125

5. వాస్తులు			
40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	45
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు (బైండు)	108	మంత్రాక్షరాలరహస్యం(బీజాక్షరనిఘంటువు)	45
వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	30	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	45
మీరూ మీ వాస్తు	30	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	45
గృహవాస్తు చిట్టాలు	30	సదాచార దీపిక	45
వాస్తు పూజ	30	గాయత్రీ తంత్రమ్	108
వాస్తు సూత్రములు	30	గుప్త సాధన తంత్రం	45
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	30	యంత్రసిద్ధి	333
వాస్తు సూక్తులు	10	మంత్రశక్తి	45
గృహవాస్తు వర్ణాలు	90	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	45
దోలనవిద్య ఉపయోగాలు (దౌజింగ్)	36	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	250
విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	45	తాంత్రిక పంచాంగం	45
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇండ్ల ఆయములు	81	హవన తంత్రం	250
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాల)	....	పంచదశ మహాభుజ తంత్రం	90
ప్రాచీన వాస్తుశాస్త్రములు	36	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150
ఆధునిక గృహవాస్తు	81	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360
శుభవాస్తు	207	షోడశనిత్యతంత్రం	250
శుభవాస్తు సలహాలు	36	శాక్తేయతంత్రం	250
వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	90	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	45
వాస్తుశాస్త్రం	45	రుద్రయామళతంత్రం	250
హౌస్ ప్లాన్లు	30	ప్రపంచసారతంత్రం	45
గృహవాస్తుసారం	30	బదనిక తంత్రమ్	45
గృహవాస్తు చంద్రిక	30	ఉచ్చిష్ట గణపతి తంత్రమ్	45
గృహవాస్తు దర్పణం	30	రుద్రాష్టాధ్యాయః	90
జ్యోతిష - గృహవాస్తు చంద్రిక	....	పరశురామతంత్రమ్	108
వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	...	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
వాస్తు శిరోమణి	..	గంధర్వ తంత్రమ్	45
శ్రీకృష్ణవాస్తు	..	హిరణ్యకూలినీ తంత్రమ్	250
పంచవాస్తు పారిజాతం	..	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
వాస్తుడిండిమమ్	..	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
వాస్తుదుందిభి	..	కామధేనువు తంత్రం	360
విశ్వకర్మవాస్తుశాస్త్రము	..	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360
కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	45	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	45
శల్యవాస్తు,జలవాస్తు(దంతూరిపందరీనాథ్)	81	మహామంత్రశాస్త్రసంగ్రహః	150
మయవాస్తు (గౌరనవీరభద్రాచార్య)	120	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	45
		శూలినీదుర్గాతంత్రం (చిన్నది)	100
6. మంత్రశాస్త్రాలు		7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు	
శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	45
శ్రీ గురు తంత్రం	108	గణేశ ఆరాధన 1	90
సర్ప (నాగ)తంత్రం	250	గణేశోపాసన 2	90
మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360	నవగ్రహారాధన	144
మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360	నవగ్రహవైభవం	90
శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200	నవగ్రహ రెమెడీస్	90
మంత్రసిద్ధి	90	నవగ్రహ వేదం	90
మంత్రసాధన	45	శనిగ్రహారాధన	90
తంత్రజాలం	45	ఆదిత్యారాధన	90
యక్షిణీ తంత్రం	45	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	90
పాశుపత తంత్రం	90	శ్రీ శివ ఆరాధన	90
మంత్రాసుష్మాన చంద్రిక	45	లక్ష్మీ ఆరాధన	90

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

హనుమదారాధన	90	చతుర్వేదములు	108
లలితారాధన	90	సహస్రలింగార్చన	120
శ్రీ చక్రారాధన	...	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	200
గాయత్రీ ఆరాధన	90	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200
వీరభద్రారాధన	90	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200
కాలసర్ప యోగం	90	కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైదు	36
నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	90	పంచమవేదం మహాభారతం	81
నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	90	దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	81
సుందరకాండ వచనం	90	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	144
వేదసూక్తములు	90	శ్రీ హయగ్రీవ ఆరాధన	90
అష్టాదశపురాణములు	...	శ్రీలక్ష్మీనరసింహ ఆరాధన	90
వేమన పద్యసారామృతం	90	దైవారాధన	90
పండగలు పర్వదినాలు	90	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	90
కుజగ్రహారాధన	90	గణపతిభాష్యం	90
ఔరవారాధన	90	దక్షిణావృత శంఖములు	45
సూక్తిరత్నాలు	90	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	30
మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...)	144	ధర్మసింధువు (కేస్బైండింగ్)	240
పురాణపండ రామాయణం	90	గీతారాధన	90
పురాణపండ భారతం	90	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	90
పురాణపండ భాగవతం	90	శ్రీ శివగీత	108
శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	90	భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	100
సర్వదేవతా స్వరూపుడు వేంకటేశ్వరుడు	90	చిలుకూరి బాలాజీవరిత్ర	30
హనుమచ్ఛ్రిత్ర	90	సవయోగులు	90
పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	45	అంధ్రప్రదేశ్లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	90
శ్రీ దేవీ సప్తశతి	90	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి (పెద్దది)	...
మానవధర్మాలు	.....	- (108 అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	90
గరుడపురాణం	36	భగవత్స్తుతి	90
మాఘపురాణం	30	సూర్యోపాసన	30
శివపురాణం	30		
వైశాఖపురాణం	30	8. వైద్య గ్రంథాలు	
స్థూలాక్షరి మాఘపురాణం	45	అహారం ఆరోగ్యం	30
స్థూలాక్షరి శివపురాణం	45	మూలికావైద్య చిట్టాలు	30
స్థూలాక్షరి వైశాఖపురాణం	45	ఆయుర్వేద వైద్య చిట్టాలు	20
కార్తిక పురాణం	25	ఆయుర్వేద వైద్యం	30
సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	45	గృహవైద్య రహస్యాలు	30
మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	150	ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి - సెట్	...
పెద్దబాలశిక్ష	36	గృహవైద్యసారం	30
గాయత్రీ మహిమ	30	హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	45
మత్స్య యంత్ర మహిమ	45	ప్రకృతివైద్యం	30
పురాణనామ చంద్రిక	.....	అహారం-వైద్యం	81
వేదమంత్ర సంహిత	108	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్టా వైద్యం	81
వృక్షదేవతలు	36	ఆయుర్వేదమ్	30
హనుమద్విజయం	30	అనుపాసనతరంగిణి	....
హనుమద్వైభవమ్	30	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	90
యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	150	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు	...
సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150	వాకడం - ఉపయోగాలు	90
నవగ్రహ దర్శనమ్	90	ఆకుకూరలు	...
నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	90	వనమూలికావైద్యం	300
సాలగ్రామములు	90	ఏకమూలికావైద్యం	90
		అష్టాంగ హృదయం(4భాగాలు)	1200

రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	90	పండుగలు - పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	30
ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	90	గొట్టిళ్ళపాటలు, లాలిపాటలు, కోలాటపాటలు	30
ఒబెసిటీ	90	గానవిద్యాబోధిని	90
హెల్త్ గైడ్	90	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	90
ఆయుర్వేదం - జీవనవేదం	90	పెళ్ళిపాటలు - స్త్రీలపాటలు	30
ఫుడ్ థెరపి	90	భక్తానంద భజనకీర్తనలు (ఓల్డ్ సీ సి స్టైల్)	30
న్యూచురల్ థెరపి	90	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	30
సంపూర్ణ ఆరోగ్యానికి 20ని॥	90	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు (జానపదగీతాలు)	30
కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	90	11. హిట్స్ సాంగ్స్	
యోగామంత్ర	90	ఘంటసాల భగవద్గీత	15
యోగా సందే టు మందే	90	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	90
హెర్బల్ మెడిసిన్ - హెల్త్ టుడే	90	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	90
హెల్త్ షైల్	108	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	90
9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు		ఎస్. జానకి సుమధురగీతాలు	90
శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	25	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	90
శ్రీ అయ్యప్ప ఆరాధన	45	సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి హిట్స్	....
శ్రీ అయ్యప్ప యాత్రా విశిష్టత	45	సినీభక్తిగీతాలు	90
శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	45	12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు	
శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	15	శ్రీకాంతామణి పంటలు (వెజ్)	45
శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	15	శాకాహార పంటలు	20
శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	9	మాంసాహారపంటలు	20
శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	9	చిట్టిచిట్కాలు	20
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	9	అందానికి చిట్కాలు	20
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	6	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	20
శ్రీ భవానీ లీలామృతం (దుర్గాభవానీదీక్ష)	25	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	9
దేవీలీలామృతం	81	లేట్స్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	30
శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	15	లేట్స్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	30
దేవీ భక్తిగీతాలు	15	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	20
జై భవానీదీక్ష F	9	వసందైన ఫాస్ట్ ఫుడ్ పంటలు	20
భవానీదీక్ష P	6	పలావ్లు, ఫ్రైడ్ రైస్లు, వెరెటీరైస్లు	20
దేవీ భక్తిమాల	9	వేపుళ్ళు - ఇగుర్లు	20
శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	99	శ్రీకాంతామణి పంటలు (నాన్ వెజ్)	45
అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్ తో)	15	ఇంగ్లీషులో ఆడపిల్లల పేర్లు	36
10. భజనలు - కీర్తనలు		ఇంగ్లీషులో మగపిల్లల పేర్లు	36
అన్నమయ్య కీర్తనలు (బిగ్)	15	క్రైక్ ఫాస్ట్ పంటలు	20
అన్నమయ్య కీర్తనలు (చిన్నవి)	9	పండుగలలో చేసుకొనే పిండిపంటలు	20
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు (బిగ్)	15	మైక్రోవేవ్ పంటలు	81
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు (చిన్నవి)	9	సర్వదేవతాభక్తిమాల	30
త్యాగయ్య కీర్తనలు	9	పిల్లల పేర్లు (బాబు)	30
సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20	పిల్లల పేర్లు (పాప)	30
వసుంధర మంగళ హారతులు	20	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	30
సర్వదేవతా భజనలు	30	వివిధ రకాలు	
జానపదగీతాలు	20	ఎందరో మహానుభావులు	150
చిట్టి పొట్టి పాటలు	9	యోగాసనాలు	30
జాతీయ గీతాలు	9	సూర్యసమస్కారములు	30
శివభక్తి మాల	9	పొడుపుకథలు (పెద్దది)	20
విష్ణు భక్తిమాల	9	పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	5
దేశభక్తి గీతాలు	30	కాలజ్ఞాన తత్వాలు	20
సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	30	హిందీ - తెలుగు - స్వబోధిని	15

ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	15	కాళహస్తి దేవీభాగవతం	90
జనరల్ నాలెడ్జ్	15	కులార్జవ తంత్రమ్	150
సూరు ఎక్కాలు	7	అచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం(ఒరిజినల్)	250
1-100 టేబుల్ బుక్	7	యోగాసనాలు (VG/TNL)	30
శ్రీరామకోటి	25	రామరాయ వాస్తుశాస్త్రం (ముద్రగడ రామారావు)	90
శ్రీశివకోటి	25	ఎం.ఎస్.ఆర్. హనుమాన్ చాలీసా	9
మేజిక్	20	ఎం.ఎస్.ఆర్. సుందరకాండ	70
అంకెలతో గారడీ	20	అష్టముఖ గండభేరుండతంత్రం	75
ప్రేమకథలు	20	బ్రహ్మగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	75
యువతరంగాలు (యువతరంకోసం)	20	తరిగొండవెంగమాంబవిభిత-శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యం	150
ప్రేమా నీకు జోహార్లు (లవ్డిక్షనరీ)	20	శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	36
హృదయస్పందన (కవితలు)	20	గీతాంజలి (రవీంద్రనాథ్ గాూర్)	45
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	30	కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	75
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	30	శ్రీలలితాసహస్రనామము (భాస్కరభాష్యం)	500
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	25	శ్రీదేవీభాగవతం బైండు	261
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	25	శ్రీశివపురాణం బైండు	260
విజయం మీదే	30	ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము	
కలిసి జీవిదాం	30	-ఫలితజాతక సూత్రములు	595
నాదబ్రహ్మోపాసన (ధ్యానం+సంగీతంపేలు కలయిక)	90	విశ్వకర్మ ప్రకాశము	106
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	90	ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	250
క్రియాయోగం	30	గుప్తవాస్తు వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	150
ఆనందంగా జీవిదాం	81	నారద సంహిత	150
హరిశ్చంద్ర నాటకం	45	రాహుకేతువులు సమస్త ప్రభావములు	100
మ్యాజిక్ గైడ్-ట్రీక్కులు,తమాషాలు-కపటిప్రపంచం	90	అంగారకుడు (కుజుడు)	45
చదరంగం	90	పురోహిత దర్శని (గౌరనవీరభద్రాచార్య)	150
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	90	విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు	225
పంచసాయకం	90	వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	100
రతిరహస్యాలు	90	మహోదశా పారిజాతం	100
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90	25సం॥ పంచాంగం (2000-2025)	250
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90	Latitude - Longitude (English)	50
మార్షల్ ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్ ఫూ,నేర్చుకోండి)	90	జాతక నారాయణీయం(వాద్రేపువారివి) రూ.	150
మంత్రశాస్త్రమహోదధి	90	వాస్తు నారాయణీయం	120
అసతోమయ సద్గమయ	36	యోగాపఠీఖండం	120
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	90	ముహూర్త సింధువు	150
చింతామణి (నాటకం)	50	జయభారతి (పురాణపండశ్రీనివాస్)	21
పాండవ ఉద్యోగం (నాటకం)	45	జయహే...జయహే...	27
బాలనాగమ్మ (నాటకం)	50	జయతు...జయతు...	27
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	30	సాయి...	45
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	45	శ్రీమాలిక	20
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	25	ఆరతిసాంబాబా	25
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	90	అంగారకుడు	45
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	45	శుక్రుడు	45
కాళహస్తి శివపురాణం	90	రాహుకేతువుల సమస్త ప్రభావాలు	100

తమకు ఏ బుక్స్ కావలసిన, మనియార్డర్ని, డి.డి.గాని క్రింది అడ్రస్ కు పంపగలరు.

ఫోన్ : 2462565 (0883)

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

సహస్రాధిక తెలుగు ప్రి ఇ-గ్రంథములకై పీక్షించండి.... అజంతా హోటల్ ఎదుట,

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM కోటగుమ్మం, రాజమండ్రి.

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.